

HAJDÚ-BIHAR

SZÍVE-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK, ÉLMÉNYEK A
MEGYE TELEPÜLÉSEIRŐL

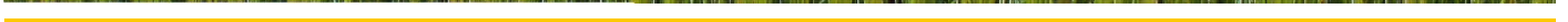
SZERKESZTETTE:
SÁRI ANDREA

HAJDÚ-BIHAR SZÍVE-JAVA

*Köszönet a könyv készülte során
nyújtott segítségért
Vámospércs polgármesterének
Ménes Andreának,
Bodó Sándor
államtitkár úrnak,
Dr. Vitányi István
országgyűlési képviselő úrnak,
Tasó László
országgyűlési képviselő úrnak,
Rácz Róbert
kormány megbízott úrnak.*

*Sári Andrea
szerző-szerkesztő*

HAJDÚ-BIHAR

SZÍVE-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK, ÉLMÉNYEK A
MEGYE TELEPÜLÉSEIRŐL

SZERKESZTETTE:
SÁRI ANDREA

KEDVES OLVASÓ!

Amikor Hajdú-Bihar megye nevét meghallják az ország más pontjain, akkor a leggyakrabban olyan képek jönnek elő, mint a Debreceni Református Nagytemplom és Kollégium, a hortobágyi csikósok, vagy éppen a szoboszlói fürdőzés. Mi azonban, akik itt élünk, nagyon jól tudjuk, hogy ez a néhány jellegzetesség – minden értéke mellett – a „jéghegy csúcsa”. Ez a megye a mai nevével és formájában mindössze hetven éves. 1950-ben olyan földrajzi, történelmi és népeleti értelemben is jellegzetes egységekből hozták létre, melyek máig őrzik a korábbi évszázadokban összegyűjtött sajátosságait. Ahogy Bényei József fogalmazott egykor: „a csonka Bihar, a szikár hajdú, a szikes Hortobágy, a szigorú tekintetű Debrecen” alkotják ezt a közigazgatási egységet. És ezt még tovább is árnyalhatjuk a löszhátasakácós Erdőspusztákkal, az egykor vízjárta Sárrettel és a Nyírvidék ligetaljai részével.

Ez a kötet, melyet most Önök is kézbe vehetnek, éppen ezt a sokszínűséget, értékgazdagságot hivatott bemutatni. A megye valamennyi települése, tájegysége tudatosan, saját hagyományai mentén igyekszik mind teljesebbé tenni azt a kínálatot, amivel lakóhelyét otthonossá teszi, és amivel hazavárja az elszármazottait, vagy megszólítja leendő vendégeit. A XX. század viszontagságai után magához térő magyar vidék ismét büszke és öntudatos lehet, hisz olyan eredményeket mutatott fel, melyekre méltán büszkék lehetnek majdani utódaink is. Az eltűnő szürkeség helyét ismét átveszi az a színes kínálat, amelyben mindenki megtalálhatja, illetve beleteheti a maga örökségét és megmutatnivalóját. Ha csak a magam szűkebb pátriáját figyelem, akkor azt látom,

Dr. Vitányi István
országgyűlési képviselő

hogy a magyarországi Bihar központja, Berettyóújfalú egyre erősebb, és egyre hitelesebben tudja felmutatni azt a polgári örökséget, mely nemcsak a múltidézésben merül ki, hanem a város mai funkcióit is erősíti. Az infrastrukturális fejlesztések mellett pedig a közösségi és a szakrális terek is új értelmet kapnak. Az olyan híres ősök, mint Bocskai vagy a Rhédeyiek egykori lakhelyei, vagy a különböző felekezetek templomai nemcsak külsőben lesznek egyre pompázatosabbak, hanem újra erős hívószavakat küldenek mind a helyiek, mind az idelátogatók felé.

A helyi közösségek ereje most összhangban

van az országos lehetőségekkel is. Az, hogy ma már a megye egésze elérhető gyorsforgalmi utakkal, autópályákkal, hatalmas lendületet adhat valamennyiünknek. Azok a fejlesztések pedig, melyek a legutóbbi évtizedben elkészültek, valóban vonzóvá és versenyképessé teszik ezt a sokáig, sokak által lesajnált kelet-magyarországi régiót. Intézményeink, szolgáltatóink legalább olyan színvonalon várják ügyfeleiket, mint bárhol máshol, vállalkozásaink pedig egyre termelékenyebben tudnak működni. Településeink egyenként már számos ponton bizonyították, hogy identitásuk, elkötelezett lokálpatriotizmusuk, a tradíciók és az újítás iránti elkötelezettségük elég erőt ad ahhoz, hogy megtartsák, és mások számára is vonzóvá tegyék településeinket, vidékünket. Széchenyi mondatát követve – „Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen” – az egységes kínálat kialakítására, a térségben rejlő lehetőségek hatékonyabb kiaknázására törekszünk. A két meghatározó nagyváros – Debrecen és Nagyvárad –, valamint a két nagy történelmi tájegység – az Alföld és Erdély – közötti híd építésében mindannyiunknak jelentős szerepe van.

Hogy ki mivel tud mindehhez hozzájárulni, az megtudható e kötet lapjaiból, melynek különös ereje és jelentősége abban áll, hogy mindenki a saját erejét tudja most itt megmutatni. Mindenki azt adja most közre, ami számára a legkiemelkedőbb, legfontosabb. Mindez pedig olyan egységgé áll össze, mellyel mi, hajdú-bihariak büszkén állhatunk meg egymás és a nagyközönség előtt.

DEAR READER!

When people from other parts of the country hear „Hajdú-Bihar county”, they will most likely think of the great reformed church and college of Debrecen, the wranglers of Hortobágy or the spas of Szoboszló. We, who live here, however know very well, that all these are, albeit very important treasures, just the „tip of the iceberg”. With its current name and image the county is

merely 70 years old. It was formed in 1950 from such geographically, historically and ethnographically unique parts that still preserve their own individual „flavours”. As József Bényei once said: „the stumpy Bihar, the lean hajdú, the lick Hortobágy and the strict Debrecen.” are what make up this county. We can see further nuance by looking at the loessal acacia grove forest-

steppes, the once swampy Sárrett and the Nyírvidék's „ligetalja”(lowgrove) parts.

This volume, which You yourselves are holding right now, aims to showcase this exact variety. All the settlements of the county knowingly strive to make life more comfortable to the locals and to make themselves more attractive, to visitors. After the hardships of the

DEAR READER!

20th century the reborn county can once again be assertive, as it has showcased results, which it can be proud of, today and even years from now. Recently colourful values have been and still are being added to the treasury of this once mundane area. If I only look at my own hometown, the center of Bihar is constantly striving to be the best Berettyóújfalu it can be and to preserve the heritage of the past. Along with infrastructural improvements the sacred and community forums were also upgraded. The residences of famous ancestors such as Bocskai or the Rhédey family, or the churches of the local sects are not only becoming more beautiful on the outside, but they hold a deeper meaning to the residents and visitors.

The strenght of the local communities parallels that of the country itself. The fact that the whole county is accessible via public roads and motorways may provide us with substantial momentum. The improvements, completed in the past decade, made this scorned Eastern region more attractive, and competitive than its redactors could have imagined. Our facilities and services are just as good if not better than anywhere else in the country. Our buisnesses are becoming more productive day by day. Our settlements have proven time and time again that their sense of identity, their patriotism, inovative nature and traditionalism are powerful enough to keep their homelands and make them even

more attractive. As Széchenyi said „Everything is difficult for one, nothing is impossible for many” we strive to shape and utilize all our possibilities. It is the purpose of us all to cultivate and strenghten the bonds between the two most significant cities –Debrecen and Nagyvárad- and historical areas of the region –the Great Plain and Transylvania-.

How and what people can add to all this will be found out on this volume's pages, whose strenght lies in showcasing everyone's potential. Everyone's best is published here and this way, we hope to make this a book that we can all be proud of.

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK! KEDVES OLVASÓK!

Életünk minden perce értékes, megismételhetetlen és egyedi.

A kölcsönkapott és örökbe kapott kincsek mellett folyamatosan törekszünk arra, hogy bővítsük ezt a csodálatos értékhalmozatot, ami elválaszthatatlan a természetes és az épített környezettől, a mindennapjainkat körülvevő hangulattól, a kapcsolódó érzéseink kavalkádjától.

Mindezt a csodát dédelgetett álmaink és terveink tömegének megvalósítása érdekében tett erőfeszítéseink teszik igazán izgalmassá.

Mi, a keleti régióban, két történelmi megye egyesüléséből Hajdú-Biharban élő közösségek sokszor mondjuk, „ébren álmodunk”. Egyéni életünk menedzselésére készülő terveinket próbáljuk összehangolni a közösségi célokkal, keressük azt a harmóniát, ami helyben és megtart bennünket. A mögöttünk hagyott tíz év feszültséggel és erőfeszítésekkel, veszteségekkel és eredményekkel telített, termékeny időszak volt Magyarországnak.

A településeken élők kilátásait javító kormányzati intézkedések, az erősebbé váló vidéki érdekképviselő, a korábbiaknál lényegesen nagyobb mértékben segítettek a társadalom és a gazdaság minden területének megerősödését. Ennek nyomán a helyi közösségek jelentős lépéseket tudtak tenni annak érdekében, hogy a települések vonzóbbak legyenek, megtartó erejük növekedjen, az érdeklődők számára választható utazási, illetve letelepedési célponttá váljanak.

Tasó László
országgyűlési képviselő

A közös erőfeszítések nyomában elért eredményekre mindannyian büszkék vagyunk.

Biharban, a Sárréten, a Hortobágyon, a Hajdúságban, a Dél-nyírségi Erdőpuszták településeinken látványos és hasznos fejlesztések tették szebbé, komfortosabbá a közösségek életét, gyarapodtak a turisztikai attrakciók, magas színvonalú szálláshelyek, rekreációs szolgáltatások emelték idegenforgalmi vonzerónket.

Erősödtek településeink kapcsolatai az el-

szakított bihari, érmelléki, szatmári, beregi térség településeivel, erősödtek a gazdasági együttműködések, a szomszédi viszony.

A kiváló időzítéssel került kiadásra jelen kiadvány, mely nagyszerű képekkel és értékes települési összegzésekkel mutatja be történelmünk, hagyományaink féltve őrzött, gyarapodó és a mindennapi életünk részeként megélt értékeinket. Ízelítőt ad a közösségek ünnepeinek, rendezvényeinek hangulatából, a mindennapi életükből, bemutatva a térségbeli és távolabbi érdeklődők számára is figyelemre méltó idegenforgalmi, turisztikai kínálatukat.

„Ez a Hajdú-Bihar” – mondhatjuk büszkén, a megye motorját, társadalmi, kulturális, gazdasági központját jelentő, az ország második fővárosát adó Debrecen polgármesterének szlogenjéhez igazodva.

Elődeink féltve őrzött kincsei, összefogásunk és erőfeszítéseink nyomában létrejövő közös eredményeink, valamint a jószívvel és a legjobb szándékkal az utánunk jövőkre maradó értékeink eszenciája az 55 település közös kiadványa.

Amikor olvassa és nézi a kiváló fotókat, érteni fogja, miért szeretjük minden másnál jobban ezt a világot és miért mondjuk mi, Hajdú-Bihar megye településeink, hogy „ez a hely a legjobb a világon”.

DEAR READERS!

Every minute of our lives is precious and unrepeatable.

Despite having borrowed and inherited treasures, we constantly strive towards widening this wonderful treasury which is inseparable from the natural- and man-made environment, and the atmosphere surrounding our every day.

All this is made exciting by our dreams, plans and efforts.

We in this county made from the union of two historical ones, often say „we live our dreams”. We try to bring together our individual

goals with the community's, looking for the harmony that keep us here and alive. The decade behind us was a decade of struggles, loss, full of successes and productivity. Government acts for the locals' prospects, for the improvement and advocacy of the countryside has yielded never-before seen results in helping the part of society that needs and deserves it the most.

Following this the local communities could take significant steps towards making their hometowns more attractive for people looking to move in and more viable tourist destinations.

We are all proud of the results of our common efforts. In the settlements of the Bihar, Sárrét, Hortobágy, Hajdúság and South-Nyírség Forest-Steppes spectacular improvements made the lives of the respective communities more comfortable, provided new tourist attractions, high-quality accommodations and recreational services.

The connections and economic bonds and cooperation of our settlements grew stronger with the taken Biharian, Streambank, Szatmár and Bereg area's settlements.

DEAR READERS!

This volume published with perfect timing showcasing all our history, values, traditions and everyday lives, with wonderful pictures and thorough descriptions. It gives a taste of what people who might be interested in visiting could experience via the festivities, events and the everyday lives of our dear settlements.

„This is the Hajdú-Bihar” – we say with pride, repeating the slogan of the mayor of the economic, social and cultural heart of our county and secondary capital of Hungary, Debrecen.

The essence of this book is the common heritages, treasures and successes of the 55 settlements present in this volume.

When you read these lines and watch the remarkable photos, you will understand why we love this Hajdú-Biharian world more than anything, and why we say „this is the best place in the world”.

KEDVES OLVASÓ!

A kötet, amit a kezében tart, egy gyönyörű fotókkal illusztrált kiadvány, ami különleges, érzésekkel, élményekkel teli formában vezeti el Önt Hajdú-Bihar megye közismert, valamint még felfedezésre váró helyeire, mutatja be településeink történelmét, jelenét.

Hajdú-Bihar megye nemcsak természeti értékekben, hanem épített örökségekben, kulturális és történelmi műemlékekben is bővelkedik: számos különleges látnivaló, kincs rejtőzik itt, amiket azonban csak azok csodálhatnak meg, akik nyitott szemmel és lélekkel járják be orszá-
gunk ezen szegletét.

Sokaknak a méltán híres hortobágyi Kilenclyukú híd vagy a Debreceni Nagytemplom jut eszébe elsőként, ha Hajdú-Biharra gondol. Ez a könyv azonban az ékes bizonyíték arra, hogy nálunk a legkisebb településen is páratlan értékek várják Önt. A régmúltat idéző, meghitt hangulatú templomok égbe nyúló tornyaikkal már messziről hívogatják a látogatókat, és csábító kirándulási célpontok a megyénkben fellelhető Árpád-kori templomok maradványai: a Berettyóújfalú közelében található herpályi, a Hajdúböszörmény melletti zeleméri vagy a Nyíradony szomszédságában fellelhető gúti rom is. Mindezek mellett lenyűgöző kastélyokkal büszkélkedik Hajdú-Bihar: itt épült a Bocskai-várkastély és a Rhédey-kastély.

A térség turisztikai vonzerejét jelentik a rendkívül változatos ásványianyag-tartalmú gyógyvizei is: Magyarország termálvizeinek 16%-a itt található. Az elmúlt évtizedben megé-
lénkültek megyénkben a gyógyturisztikai jellegű beruházások, ami az új fürdők mellett a már meg-
levők korszerűsítését is jelenti.

Rácz Róbert
kormány megbízott

Kiemelt figyelmet fordítunk az őseink által ránk bízott hagyományos mesterségekre, az értéktárunkat gazdagító termékekre: a komádi hímzés, a nádudvari feketekerámia, a hajdúnáná-

si szalmafonás, a derecskei szűrrátét, a hajdúböszörményi szíjgyártás, a hortobágyi csikósnyereg és a debreceni mézeskalács – többek között ezekkel is megismerkedhetnek itt, Hajdú-Biharban. Fontos feladatunk ezen kiemelkedő értékek megmentése, hisz a hagyományokat nemcsak őrizni kell, hanem folytatni is, és továbbadni az utánunk következő nemzedékeknek.

A látnivalók megtekintése után feledhetetlen gasztronómiai élményekkel is gazdagodhat nálunk: megízlelheti a hamisítatlan hajdúsági orjalevest, a gulyáslevest, az igazi hortobágyi húsos palacsintát vagy az eredeti debreceni párost.

Hajdú-Bihar megye az elmúlt évtizedben a kormányzat által biztosított jelentős turisztikai, infrastrukturális és gazdasági fejlesztési lehetőségeket kihasználva kiemelt szerepet vívott ki: szívesen látogatják kikapcsolódásra vágyó családok, baráti társaságok, ugyanakkor az üzleti lehetőségeket felismerve számos kis-, közép- és nagyvállalat is érkezett, érkeznek hozzánk, akik cégük bázisát hozzák itt létre.

Ebben az 55 hajdú-bihari települést bemutató kiadványban átfogó kép tárul Ön elé: bemutatja az identitásunkat, kötődéseinket és gyökereinket jelentő tárgyi, szellemi emlékeket, a helyi közösségeink hagyományörző tevékenységeit. Mindazt, amit látnia kell annak, aki eljön hozzánk, hogy megismerje Hajdú-Bihar értékeit.

A Hajdú-Bihar Szíve-Java tökéletes szemléltetése annak, hogy milyen értékeink vannak, mikre vagyunk mi, hajdú-bihariak olyan büszkék, és mi az, amit örömmel mutatunk meg Önnek!

DEAR READER!

This volume, which you are holding in your hands, is one that holds and wishes to show you all the feelings, experiences, sights and history of not only the well known parts of Hajdú-Bihar county but also its towns that are waiting to be explored.

Hajdú-Bihar county is not only rich in natu-

ral treasures, but in built, cultural and historic heritages as well: there are several special sights and treasures here, only those who wander the country with open eyes and open souls can see.

The rightfully famous Kilenclyukú híd (Nine hole bridge) of Hortobágy or the Great Church of Debrecen will come up in many people's mind

when thinking of Hajdú-Bihar. This book however is solid proof that even the smallest settlement awaits you, with unparalleled treasures. The old churches with their towers that reach the skies draw people in from afar, and the remains of Árpád era churches which can be found in our county are attractive tourist destinations: the

DEAR READER!

Herpályi-, found near Berettyóújfalu, the Zeleméri- next to Hajdúböszörmény, or the Gúti ruins neighbouring Nyíradony. Along with all these Hajdú-Bihar has amazing castles to be proud of; the Bocskai castle and the Rhédey castle for instance.

Another touristic draw of the area is its incredibly varied medicinal waters; this is where 16% of the thermal water of Hungary is. In the past decade our county has made quite a lot of investments in medicinal tourism, which along with new spas meant the renovation of the already existing ones.

We pay special attention to cultivating the old traditional professions left to us by our ancestors: the Komád embroidery, the Nádudvar pottery, the Hajdúnánás straw plaiting, the

Derecske coat-cover (szűrrátét), Hajdúböszörmény belt-making, the Hortobágy saddle and the Debrecen gingerbread – and these are only some of the things you can find here, in Hajdú-Bihar. It is a very important task of ours to save these treasures as traditions are not only to be protected but to be carried on to the next generation.

After enjoying the unforgettable sights here, you can also experience our rich gastronomy: you can taste the authentic pork soup of the Hajdúság, the gulash soup, and the real Hortobágy meat pancakes, or the original Debrecen sausage.

Hajdú-Bihar county, in the past decade used government support to complete significant touristic infrastructural and economic improvements and achieved quite an important role: families, groups of friends visit us hoping to relax

and at the same time recognising the business opportunities, many small-, medium- and large businesses arrive to us, building their bases here.

In this volume showcasing 55 Hajdú-Biharian settlements a comprehensive image of our county is shown to you: the book showcases our identity, our bonds, our physical and intellectual values and the traditionalist activities of our local communities. All in all it shows everything to one, who visits Hajdú-Bihar, needs to see to know Hajdú-Bihar's value.

The „Heart and Soul of Hajdú-Bihar” (Hajdú-Bihar Szíve-Java) perfectly showcases what values we have, who we are and what we are so proud of as Hajdú-Biharians, and all these things, we will gladly show you!

ELŐSZÓ

Ahogy telnek az évek az ember felett, annál jobban ragaszkodik a helyhez, ahol él, ahová született. Nem saját bölcsélet ez, hanem mérésen alapuló tény és tapasztalat is persze.

Múló pillanat a gyermek és fiatal felnőtt korban megszokott látvány, életérzés, ami a szülőhelyünkhöz köt. Tudjuk, látjuk, hogy van, hogy jól érezzük magunkat benne, hogy menedéket, biztonságot ad a maga állandóságával, de mindez ösztönös, és nem sokat foglalkozunk vele.

Aztán később mindennél fontosabbá válik.

Ez az állandósult érzés, hogy hajdú-bihari vagyok, a tartalomközlés iránnyal vágy – ami újságíróként él bennem, és az a leírhatatlanul komoly fejlődés, ami az elmúlt 10-15 évben történt a megyében – adta az ötletet ahhoz, hogy összegyűjtsem, s egy kötetbe rendezzem Hajdú-Bihar megye településeinek legmeghatározóbb látnivalóit, mindazt amire büszkék. Természeti, épített és humán értékeiket.

55 település kért helyet ebben a magyar, angol nyelvű ismertetővel és fotóikkal tarkított kiadványban. Velük találkozhat az olvasó 4-4 oldalon, a megyeszékhelytől kezdve a legapróbb bihari faluig, kordokumentum jelleggel. Minden településről, a saját maga által megfogalmazott

Sári Andrea
szerkesztő

ismertető olvasható – ki, hogyan értelmezte és szeretne volna megmutatni magát –, ezért a kötet nem egysíkú, és nincs benne a stílust, a mondani-valót illető uniformizáltság.

2020 lenyomata, de értékét talán nem is a jelen, hanem a jövő adja majd.

Kívánom, hogy lapozzák ezt a kiadványt érdeklődéssel, s hogy ragadja el olvasóként Önöket az érzés, ami a szerkesztés során engem megérintett!

A szerénység érzése, hogy az itt élő ember annak örül, amit kapott, s ahhoz teszi hozzá a magáét.

Hogy nem kellenek hegyek, völgyek, bércek, vizek sem ahhoz – hiszen ennek jórészt híján vagyunk –, hogy szépnek lássuk azt, ami a miénk.

S ha így látjuk, mások is így fogják, mert benne van a szívünk.

Hajdú-Bihar Szíve, Java ebben a kötetben.

Értékek, szépségek és élmények a megye településeiről – ahogy a cím is szól.

Mi így szeretjük, ehhez ragaszkodunk, és ezt tudjuk megmutatni az ide látogatóknak és persze azoknak, akik majd utánunk következnek.

FOREWORD

As years pass by, people become more attached to the place where they live, where they were born. It is not an opinion, but a fact based on statistics, and an observation as well.

The passing moments and the sights and feelings of childhood and young adulthood all tie us to our birthplace. We can clearly see, that this bond exists and feel safe in this haven with its stability, but we never really pay much attention to it.

But then in time it becomes more important than anything.

This now constant sentiment, that I am Hajdú-Biharian, the desire to spread the word, which as a journalist lives within me, and the incredibly impressive development which has come to pass in the past 10-15 years in the county

gave me the idea to collect, and record the most significant sights, monuments and environmental-, built- and human treasures of Hajdú-Bihar county.

55 settlements requested to be in this book with Hungarian- and English language descriptions and photos showcasing the places. The reader can meet these settlements on 4-4 pages, starting from the county center all the way to the smallest Biharian village.

This book's merit may not even be found in the present but rather in the future.

I hope you'll read it with intrigue, Dear Reader, and that you will encounter the same emotions that I did when compiling it!

The humble feeling of enjoying what we've got and even the feeling of adding to it, ourselves.

The feeling that we need no mountains, valleys, crags or big waters to -as we lack these things- see the beauty in what we possess. And if we see it this way, others will do too, for our very hearts are in it.

The best of what Hajdú-Bihar has to offer is within this book.

The treasures, sights and experiences from the settlements of the county, -as the title says.

This is the way we love our home, this is what we hang on to and this is what we can show visitors and, of course, to those who come after us.

TELEPÜLÉSEK

ÁRTÁND

Kis bihari település 680 lakossal. A E60 jelzésű London-Damaszkusz viszonylatú, transzkontinentális útvonal mentén, amelynek egy szakasza 42-es főközlekedési út mellett fekszik. Román-magyar határátkelő hely. 19,8 km² területű, a Sebes-Körös hordalékkúpján helyezkedik el. Árpád-kori település. Útifalu.

A főtéren található a polgármesteri hivatal. Falán emléktábla, az alapító okirat részletével, mely bizonyítja, hogy I. Géza király, 1075-ben a Garam szentbenedeki apátságnak adományozta Rikachi – Ártándot, 120 házzal és a szigettel, melyet körbe folyt a Tamota. A leletmentő ásások 1895-ben, 1934-ben, 1965-ben, 1972-ben bizonyítják, hogy Ártánd lakott terület volt korábban is.

Ártánd egyházas hely (1291-1294), lakói a 16. században a református hitre tértek. Az 1822-ben épült templom klasszicista stílusjegyeket, míg a torony copfstílust visel. A szószék is klasszicista stílusban készült.

A címerpajzs felső része piros-ezüst csíkokkal rendelkezik, az Árpád-házi településre utal, míg a kalásza a földművelést szimbolizálja. A címer alsó felében fönix madár található, mely a település újra éledését jelenti.

1241-ben a tatárok, 1526-ban a törökök és 1660 körül Sejdi basa pusztította el a falut, mégis újjáéledt.

A Hodossy kastély egy része maradt meg, ma óvoda működik benne. Itt tárgyalt Rüdiger orosz tábornagy és Pöltenberg Ernő magyar tábornok a világosi fegyverletétel előtt, 1849 augusztusában. Falán található egy em-

léktábla, nyolc ártándi honvéd nevével, akik az 1848-1849-es szabadságharcban estek el. Tulajdonosa Hodossy Miklós figurája megihlette Jókai Mórt, A kőszívű ember fiai című regényében Ödön figuráját formázta róla.

Az ártándi testvérek története bekerült Eötvös József Magyarország 1514 című regényébe. Tompa Mihály A két ártándy címmel verset írt a testvérekről, akik a kastély és a település tulajdonosai voltak.

1929-ben épült leányiskola helyén most a közel 7000 kötetes Zám Tibor könyvtár működik.

A falán látható az író, szociológus emléktáblája. Munkásságáról és életútjáról, mint a falu szülöttjéről, állandó mini kiállítás található a könyvtárban. Ártánd történetéről állandó kiállítás látható a Művelődési Házban. Az elhagyott bányatóból horgász paradicsom lett. Környezete pihenésre és sportolásra, valamint az állandó kültéri színpad kulturális rendezvényekre alkalmas. 1989-ben az I. világháborús emlékművet felújították, és kibővítették a II. világháború hősi halottainak nevével.

Szöke Sándor alkotása, melyet a milleneumi emlékvben emeltek. 2015. augusztus 20-án készült el az eredetileg felújított és helyreállított Országzászló. A templomkertben található a 2010-ben felállított trianoni békediktátumra emlékeztető kopjafa. A község határában működik egy kavicsbánya, amely magántulajdonban van. A lakosság nagymértékben mezőgazdasággal és állattartással foglalkozik. A Berettyóújfalu – Nagyvárad kerékpárút rózsával szegélyezve fut végig a falun.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Alapító okirat emléktábla; Polgármesteri hivatal; Trianon-kopjafa; 1848-1849 emléktábla; Emléktábla a könyvtár falán; Milleniumi emlékmű; Hodossy-Plathy kastély megmaradt része (ma óvoda); Református templom; Klasszicista szószék a templomban; Zám Tibor Községi Könyvtár; Az ártándi horgásztó

ÁRTÁND

ÁRTÁND

ÁRTÁND

Ártánd is a small Biharian settlement with a population of 680 people. It lies by the E60 London-Damascus, Transcontinental road, part of which lies next to main road 42. It is at the Romanian border. It is 19,8 kms² and lies on the alluvial fan of the Sebes-Körös. It is an Árpád era settlement.

In the main square is the mayor's office. On its wall there is a memorial tablet with a section of the foundation diploma which proves that king Géza I. donated Rikachi-Ártánd, with 120 houses and the island surrounded by the Tamota, to the Garamszentbenedek abbey.

Excavations from 1895, 1934, 1965 and 1972 prove that Ártánd's area was inhabited even before we came here.

Ártánd is a religious place, its locals converted to the reformed faith in the 16th century. The church built in 1822 bears the typical classicistic style while the tower bears the Louis XVI style. The pulpit was also made in the classicistic style.

The silver-red stripes on the top of the emblem refers to its past as an Árpád era settlement while the wheat represents agriculture. On the bottom half of the emblem there is a phoenix, which represents the resurrection of the settlement.

In 1241 the Mongolians, in 1526 the Turkish and in 1660 the Sejdi pacha destroyed the village, but it came back each and every time.

Only part of Hodossy castle remains which functions as a kindergarten. This is where Russian marshal Rüdiger and general Ernő Pöltenberg discussed the capitulation of Világos in August of 1849. On its wall is a memorial tablet dedicated to the 8 soldiers of Ártánd, who fell in the war of

1848-49. The owner of the castle Miklós Hodossy inspired Mór Jókai in the „Sons of the Stone Hearted Man”, in which Ödön's character was written to resemble him.

The Ártánd siblings' story found its way to József Eötvös' novel, titled „Hungary 1514”. Mihály Tompa wrote a poem about the siblings, who owned the castle, with the title the „Two Ártándies”.

In the place of the girls' school, built in 1929, the Tibor Zám library functions with its nearly 7000 volumes.

On its wall there is a memorial tablet dedicated to the writer, sociologist. There is a mini-exhibition about his work and life as a local in the library. There is a permanent exhibition about the history of Ártánd in the community center. The abandoned quarry pond became a fishermen's paradise. Its environment is perfect for relaxing, doing sports and for the cultural events of the outdoors stage. In 1989 the world war I. memorial was renovated and expanded with the names of the heroes of world war II.

The piece of Sándor Szőke was raised in the year of the millenium. On 20 August 2015 the originally renovated flag was finished. In the church yard we can find the kopja-wood made to commemorate the peace treaty of Trianon, set up in 2010. In the outskirts of the village there is a borrowing-pit which is ran by a private owner. Five farmers work with brojler chicken keeping. Ten-eleven farmers work with agriculture and animal stock-farming. The Berettyóújfalu-Nagyvárad bicycle road runs through the village and is surrounded by roses.

BAKONSZEG

Bakonszeg a Bihar-sík és a Nagy-Sárrét találkozásán helyezkedik el, ami meghatározza vízrajzát, adottságait, innen eredeztethető három címerállata, a rák, a hal és a teknősbéka is.

A település első írásos említése 1434-ből van (Bakonzeegh), de a település korábbi története összefonódik az egykori Aka község történetével, melyről már 1283-ból van írásos emlék.

A XV. században az Izsáky és Bessenyei családok voltak a földesurai. A török harcok idején elnéptelenedett, majd újjáépítették. A község a XIX. században a Rhédey és a Vay család birtoka volt.

Bakonszeg kulturális, történelmi, épített és természeti öröksége egyaránt gazdag. Bessenyei György író, Mária Terézia testőrségében töltött éveit követően 1787-től, a Bakonszegbe beolvadt Pusztakovácsiban lakott. Életének utolsó 24 évét töltötte itt, magányban, csendben. Itt írta Tariménes utazása című útiregényét, de itt látott napvilágot az „A bihari remete, avagy A világ így megyen” című filozófiai munkája is. Az egykori vályogfalú, fafaragásos tornácú, nádfedeles lakóház ma emlékházként várja az idelátogatókat.

1658. szeptember 20-án Berettyóújfaluban a malomgáton a Berettyó hídját napokig védte kétszáz emberével Kádár vitéz a tízszeres tatár túlerő ellen. Nem kaptak felmentést, Kádár Istvánt a fején találta két nyílvevessző és lova egészen Bakonszegig, a mai Kádár-dombig vitte, ahol síremlék jelzi nyughelyét.

A bakonszegi Nadányi-Miskolczi kúriát 1800 körül építtette Nadányi László, késő barokk stílusban. Itt élt Nadányi Ágnes többszörös magyar bajnok nehéztaléta (diszkoszvető, súlylökő, gerelyhajító) és Bihar neves irodalmára, Nadányi Zoltán. Emlékét őrzi a kúria falán elhelyezett emléktábla, illetve a Nadányi-parkban fellelhető Nadányi mellszobor. A kúria kéthektáros parkjában egyedülálló Kostemető is található.

A Bakonszegi Kemencés Napok már több mint tíz éve, nyárutón kerülnek megrendezésre. A rendezvény térségi hatáskörű, bemutatja a helyi kulturális és gasztronómiai értékeket, adottságokat. A vendégek szeme láttára

készül a hagyományos kenyér, a lángos, a sokféle kelt tészta egyszerre öt kemencében, de az elkészítés és kóstolás mellett lehetőség kínálkozik a térség népi hagyományainak bemutatására; a népzene, a néptánc szépségeinek felelevenítésére, a népi játékok megismerésére, a szabadidő kellemes és kulturált eltöltésére.

A település kiemelt figyelmet fordít a rendezett környezetre, ahol évtizedes múltra tekint vissza a „Tiszta udvar, rendes ház” civil mozgalom. Az önkormányzat gazdálkodásának is fontos része a környezettudatos életmód elterjesztése; intézményeiben napelemes rendszereket, biomassza kazánokat, a zöldhulladéknak komposztálót létesített, biomassza hulladékból brikettet gyárt, a helyi lakossági és önkormányzati termelésre alapozó gyümölcs- és zöldségfeldolgozót üzemeltet. Az óvoda tagja a Zöld-óvoda programnak. A tavasz beköszöntével évek óta többszáz virágpalánta kerül kiültetésre az önkormányzat, az intézmények és a lakosság közreműködésével a parkokba és közterületekre.

A bihari-sárréti táj, a település elhelyezkedése (a Berettyó folyó, a Kálló-főcsatorna és a Keleti-főcsatorna összefolyásának „szeglete”), a gazdag vizes élőhely meghatározza Bakonszeg öko-turisztikai értékeit. A Berettyó folyó töltésén kivételes horizontot nyújtó kerékpárút vezet Berettyóújfalu és Szeghalom irányába. Könnyen megközelíthető a K-XI. ökológiai terület is. A 160 hektáros lápos, vizes élőhelyen 2013-ban nagyszabású természetvédelmi beruházás zajlott. A projekt különleges madárvédelmi területen valósult meg, megújult a helyi víztározó és a hozzá tartozó, védett fajoknak otthont adó természetvédelmi terület.

Bakonszegen hisszük és tesszük: Egy kistelepülés túlélésének fontos záloga, hogy ne csak a falutábla jelezze annak létét, hanem egy jól működő helyi közösség határozza azt meg. Ehhez a lakosság akarata mellett egy átgondolt intézményrendszerrel bíró, kiegyensúlyozott gazdálkodású önkormányzat és a lokálpatriotizmus elvein alapuló, hatékony civilszervezeti közösségépítés szükséges.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Remete-tó, háttérben a K-XI víztározó; Kostemető; Református templom; Öregkerti almáskert; Nadányi Zoltán emlékmű; Gara Péter polgármester; Berettyó folyó; K-XI Víztározó; Bihar-Sárréti táj; Bessenyei Emlékház; Nadányi-Miskolczi kúria; Kemencés napok.

BAKONSZEG

BAKONSZEG

Bakonszeg lies where the Bihar plains meet the Great Sárret, which determines its capabilities and its hydrography, this is where its three emblem animals come from; the crab, the fish and the turtle. The settlement was first mentioned in 1434 but its early history is tied closely with Aka of which there are written documents from 1283. In the 15th century its Lords were the Izsáky and Bessenyei families. In the Turkish invasion it was destroyed, but later they rebuilt it. The town was possessed by the Rhédey and the Vay families in the 19th century.

Bakonszeg is rich in natural capabilities, its history and its built heritages. After being under Mária Terézia, writer György Bessenyei moved to Pusztakovácsi, by then a part of Bakonszeg, in 1787. He spent the last 24 years of his life here, in peace and solitude. He wrote his novel titled „The Journeys of Tariménes” and here is where his philosophical writing „The Biharian Hermit”, or „This is How the World Goes” was written. The house, once made of pressboard with a wooden porch and thatched roof is now a memorial house waiting for visitors.

László Nadányi built the Nadányi-Miskolczy mansion of Bakonszeg in late baroque style in around 1800. Ágnes Nadányi, olympic heavy-athlete champion and the Biharian literateur Zoltán Nadányi also lived here. Their memory is kept on the wall of the mansion on a memorial tablet and in the Nadányi-park as busts. In the two acre park of the mansion a unique ram-cemetery can be found.

The Oven days of Bakonszeg have been kept at the end of summer for a decade now. The event showcases the area's cultural and gastronomical capabilities. The traditional bread, lángos and many other raised dough are made right in front of the guests in five brick-ovens at the same time, but along with seeing how they are made, guests can also taste them. Not only

that but they have the chance to see the area's old traditions practiced right in front of them; folk songs, folk dances and even traditional games. Learning about these things is a wonderful way to spend one's time taking in all the culture here. The settlement pays great attention to keeping an organised environment, here where the „Clean garden, nice house” civil movement has a long tradition. An important part of the local government's management is the spreading of environmentalism; the settlement uses sun-cells, biomass ovens, has a concimiere, makes briquettes out of biomass and the local government runs a fruit and vegetable processor as well. The kindergaten is a part of the green kindergarten programme. Each Spring, for years now, hundreds of flowers are planted in the parks by the innitiation of the local government and the local population.

The Bihar-Sárrétian landscape, the settlement's location (in between the Berettyó river, the Kálló main stream and the Keleti main stream) and its aquatic habitat defines the turistic value of Bakonszeg. By the filling of river Berettyó runs a bike road to Berettyóújfalu and Szeghalom, showing a breathtaking horizon. The K-9th ecological area can also be approached rather easily. In the 160 acre swampy area a large-scale environmentalist investment was made in 2013. This project was completed in the special bird protection area, where the reservoir was renewed along with the reserve of the local endangered animals.

In Bakonszeg we believe and act on the idea that for the survival of a small settlement not only the village sign is important, but more so a well-functioning local community. For this together with the will of the population a well thoughtout, balanced, well managed local government is needed with a lot of local patriotism.

BEDŐ

Bedő Község Hajdú-Bihar megyében a Kis-Körös bal partján, Bihar-kereszttestől 5 kilométerre északra fekszik, földrajzi szempontból a Biharisík északkeleti peremén. Az ország egyik legjelentősebb útvonala, a 42-es főút mentén, attól alig 4 kilométernyire, az ártándi magyar-román határátkelőhelytől 8 km-re helyezkedik el. Az M4 autópályát a 42-es főúttal összekötő út közvetlenül a falu határában húzódik.

A települést Bihar-vármegye monográfiája 1938-ban még nagyközségként említi, bár jelenlegi lakossága 371 fő.

Bedő, Bödő valószínűleg egykori birtokosáról kapta nevét. Először az 1552-es Biharmegyei összeírásban szerepel, mely szerint 7 portából állott, földesura a nagyváradi prépost volt.

Buda bevétele után a kelet felé menekülő törökök a települést felégették, és papját, Pathi Miklóst, családjával együtt elhurcolták. A község újra benépesítése közvetlen a kuruc harcok után történt, ekkor az újonnan betelepítettek görög katolikus románok voltak. 1779-ben az egész lakosság áttért a görögkatolikus hitre. A községnek máig egyetlen görögkatolikus temploma van, mely Szaul nagyváradi prépost 40.000.-Ft adományából épült 1845-1852 között. Előzőleg egy régi kis templom szolgált az istentiszteletek helyszínéül, melyet még a lakosság – áttérése előtt – építhetett. A kis harang meglehetősen régi, talán még az előző templom tartozéka lehetett, az előző nagyharangot pedig az I. világháború idején beöntötték. A templom belső, északi oldalán az egyházközségben szolgáló papok nevét tartalmazó márványtábla olvasható. A templom 2013-2014-ben külső-belső felújításon esett át.

A templom Szent Mihály arkangyal tiszteletére lett felszentelve. Ünnepe: november 8. A templombúcsút az ünnephez közeli vasárnap tartják. Körmeneteket húsvétkor, pünkösdkor és a templombúcsú idején tartanak.

Bedőben a görög katolikus iskolában, 1 tanítóval, 1847-től folyik a román nyelvű oktatás, mivel Váraddal szoros volt a kapcsolat. A tankönyve-

ket, a hittankönyveket is a váradi püspökség biztosította az iskola számára. 1923-ig magyarul és kevés óraszámban románul is oktattak. A két világháború között a nemzetiségi iskolarendszert több kormányrendelettel szabályozták. A kisebbségi népiskolai oktatásról szóló 1923. évi rendelet a nemzetiségek laktak községekben létesíthető elemi iskolák 3 típusát vezet be, aszerint, hogy bennük a nemzetiségi anyanyelv milyen mértékben érvényesül. Magyarországon a kisebbségek túlnyomó része (73%) a magyar tanítási nyelvű, C típusú iskolát volt kénytelen választani, így a bedői iskola is C típusú lett, ami azt jelentette, hogy a kisebbségi anyanyelvet csupán néhány órás tantárgyként oktatták. A kisebbségi iskolák végleges tanterve bizonyos eltérésekkel az 1467/1925. eln. VKM. szám alatt a magyar tanítási nyelvű iskolák számára előírt tantervet követte. Az államosítást követően Állami Általános Iskola lett egy magyar és egy román tagozattal. A román tagozatban az alsó nyelvoktató jellegű volt, a felső pedig tannyelvű. Az átmenet nem volt egyszerű. A nemzetiségi kéttannyelvű oktatási forma első évfolyama 1986-ban indult, úttörő munkát folytatva, hiszen országos szinten minimális számú ilyen jellegű intézmény volt.

A községben mai napig magyar-román kéttannyelvű intézményben folyik az oktatás, sőt az óvodai nevelés is, a Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda bedői tagintézményeiben.

Az intézményi alapellátások közül a településen háziorvosi, védőnői szolgáltatás, szociális alapszolgáltatások, kultúrház, könyvtár, teleház és polgármesteri hivatal biztosított, lakossági szolgáltató intézmények közül pedig posta.

A településen román nemzetiségi önkormányzat, valamint egy ifjúsági, szabadidős egyesület működik.

A kis bihari falu mai napig igen népszerű a román betelepülők körében, sokan vásárolnak itt házakat, tekintettel a határ közelségére.

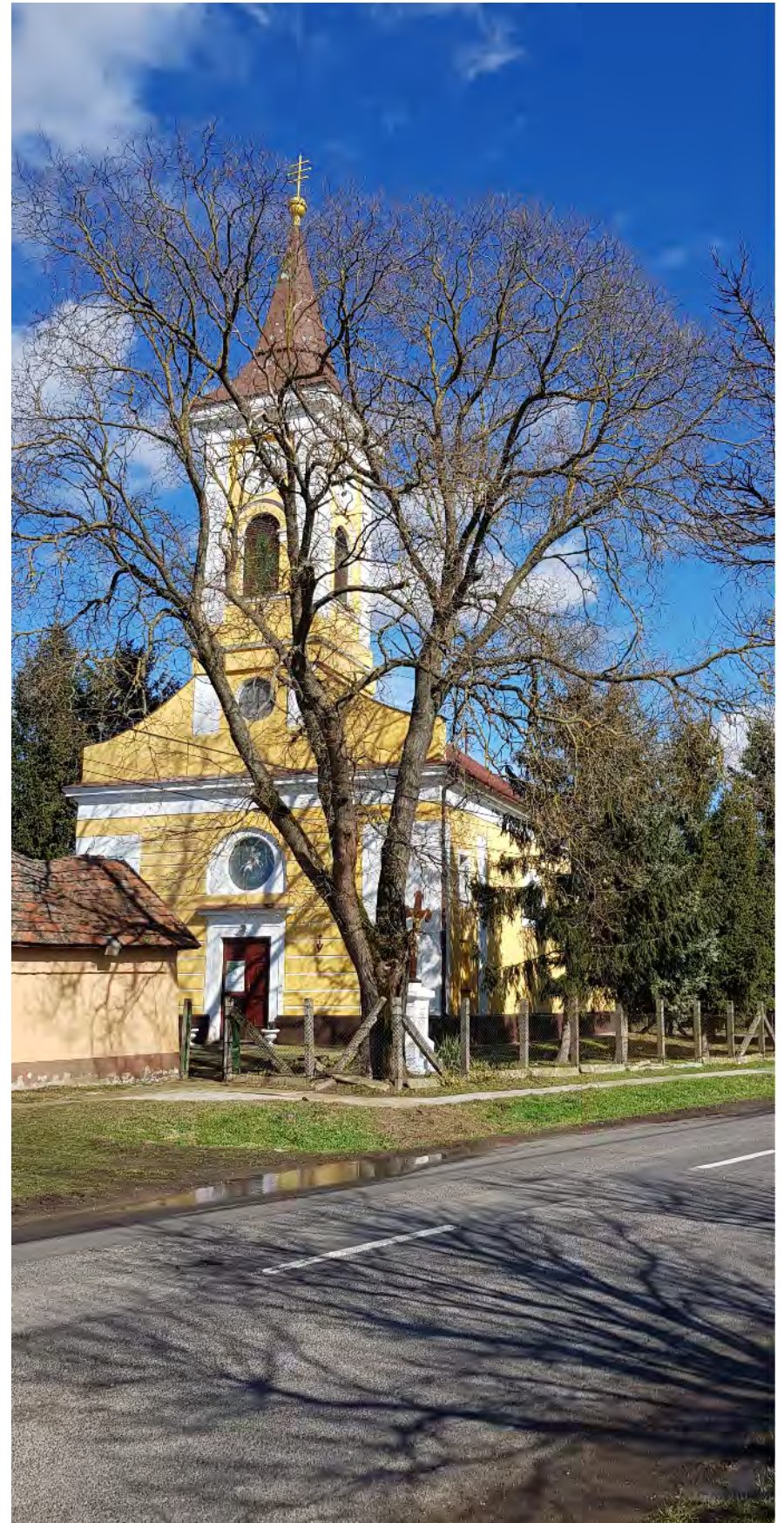
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Orvosi rendelő; Posta; Külterületi út átadás; Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola; Kultúrház és könyvtár; Világháborús emlékmű; Játsszótér; Óvoda; Feszület; Templom belső; Görög katolikus templom; Bedő Rákóczi utca.

BEDŐ

BEDŐ

Bedő is situated in Hajdú-Bihar county, on the left bank of the Kis-Körös, 5 kilometers North of Biharkeresztes, on the North-Eastern edge of the Biharian plains. The settlement lies right by one of the most significant routes of the country, main road 42, which is only 4 kilometers away. The Hungarian-Romanian Border of Ártánd is 8 kilometers away from Bedő. The road connecting main road 42 with the M4 motorway is just in the outskirts of the village.

In the 1938 monography of Bihar county Bedő was mentioned as a great municipality, though its current population is only 371.

Bedő, or Bödő likely got its name from its former owner. It was first mentioned in 1552's census of Bihar county, according to which, it consisted of 7 homes, and its lord was the provost of Nagyvárad.

After Buda was taken back the Turkish escaping to the East burnt down the village and its priest, Miklós Pathi was taken with his family. The repopulation of the municipality happened after the kuruc fights, then the new inhabitants were Greek catholic Romanians. In 1779 the entire population converted to the Greek Catholic faith. The settlement has a single Greek Catholic Church which was built in between 1845-1852, via the 40 000 forint donation of the provost of Nagyvárad. Prior to this the locals used a small church, likely built before the conversion. The small bell is rather old, it is likely from the old church. The previous bell was melted in World War 1. On the Northern side of the church-interior, a marble slab holds the names of the priests of the congregation. The church was fully renovated in 2013-2014.

The church was dedicated to Saint Michael Archangel. Its celebration is on the 8th of November. The Kermis is on a Sunday close to the celebration. There are marches at Easter, Whitsun and during the Kermis.

In the Greek catholic school of Bedő, there has been education in

Romanian since 1847, as the bond with Várad has always been strong. The text-books and the bible study books were provided by the Várad bishopric. Until 1923 they taught in Hungarian and a few lessons were held in Romanian as well. Between the two world wars the gentilical educational system was heavily regulated via edicts. The Education Regulation of 1923 introduced 3 types of gentilic schools based on the rate of gentilic students. A large majority of the minority in Hungary (73%) had to choose the type C schools where the lessons were held in Hungarian. Bedő's school also became a type C school, which meant that the language of the minority was only taught as a low-priority subject. The finalised curriculum of the minority schools followed the curriculum of Hungarian schools, under the VKM number 1467/1925, with minor changes. After the nationalisation the school became a National Primary School with both a Hungarian and a Romanian department. In the Romanian department's junior section, Romanian lessons were held, and in the senior section the lessons were held in Romanian. The transition wasn't easy. The first minority bilingual class started in 1986 which was a pioneer as this was very rare at the time.

The education is held in a Romanian-Hungarian bilingual school, moreover the kindergarten is also a part of the Biharian-Romanian Nationality Bilingual Primary School and Kindergarten.

The basics of the village are provided. There are both practitioner and health visitor services and there are all the necessary social services. There is a community center, a library, a telehouse, a mayor's office and a post office.

In the settlement there is a Romanian council and a youth group as well.

The small Biharian village is still a very popular place for the Romanians, as many buy houses here due to the proximity of the border.

BEREKBÖSZÖRMÉNY

Berekböszörmény hangulatos kis bihari település Komádi és Berettyóújfalú közelségében. A falu számos természeti, épített és humán értéket tudhat magáénak.

Itt született Emőd Tamás bihari író, Szabó Pál regényíró, politikus, elbeszélő, aki kőműves mesterként részt vett a helyi kultúrház építésében, Veres Győző, a magyar súlyemelés első világbajnoka.

Berekböszörmény azonban a magyar történelem egy nagy alakjával, Kun László Árpád-házi királlyal is összefüggésbe hozható, akit a falu határában, a Csonkatoronynál öltek meg, de nevezetes család a Csáky is birtokolta Berekböszörményt a múltban.

A település jelentős épületei a Csáky kúria, amely ma faluházként üzemel, a református műemlék templom, mely „Három templom egyben.” (Árpád-kori körtemplom, gótikus templom, református templom), a Csonkatorony- Körösszegi vár.

A településen köztéri alkotások is sorakoznak. A Kossuth mellszobor: 1897. március 15-én emelt alkotás, s első a Tiszántúlon, a világon pedig a nyolcadik, de jelentős alkotás a Millenniumi emlékmű is. 2019 őszén lett felállítva egy emlékmű, melynek felirata: „Örök emlékezetűl mindazoknak, kik Berekböszörmény területén lettek eltemetve, de sírhelyük már nem fellelhető. Illetve azoknak, akik innen elszármazva, vagy gyilkos eszmék által kiragadtatva és egyéb okokból más hantok alatt nyugszanak.”

A település természeti értékei is gazdagok. Védett hársfasora gyönyörű

minden évszakban, a Kecskés-horgásztó, a Csente-patak szintén megkapó látványt nyújt.

Berekböszörmény hagyományőrző rendezvényei is színesek és népszerűek. Minden évben megrendezik a szüreti felvonulást és bált, a táncosok végig táncolják a falu utcáit a cigányzenekar muzsikájára. Lovasok, kocsisok, ostorral csergetők, kormos emberek teszik színessé a napi programot, majd hajnalig tartó mulatozással zárják a napot. Népszerű a falunap, a falukarácsony, de téli program gyanánt a farsangi kavalkád terve is megfogalmazódott az önkormányzat fejében.

A falu lakóinak összetartása, lokálpatriotizmusa példászerű, s mindig szívesen látják az ide érkezőket. Különlegessége még a községnek, hogy az itt élő roma családok tollkereskedéssel és tollfeldolgozással foglalkoznak. Ősi mesterségük ez a munka, amit az itt élők, generációk óta végeznek.

Az elmúlt időszakban több fejlesztés is megvalósult Berekböszörményben. Megújult az I-II. világháborús emlékmű. Megtörtént a napközi konyha és étkezőhely felújítása, új asztalok és székek beszerzése. Átadásra került az idősek nappali ellátóhelyének új épülete. Az Óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat energetikai felújítására is sor került.

Összességében Berekböszörmény egy hamisítatlan bihari kistelepülés, ahol szeretetteljes hangulatban élnek a helyiek, s még nem vészett ki az a mára egyre fogyatkozó szokás, mint: egymás tisztelete, figyelem, segítőkészség és vendégszeretet.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

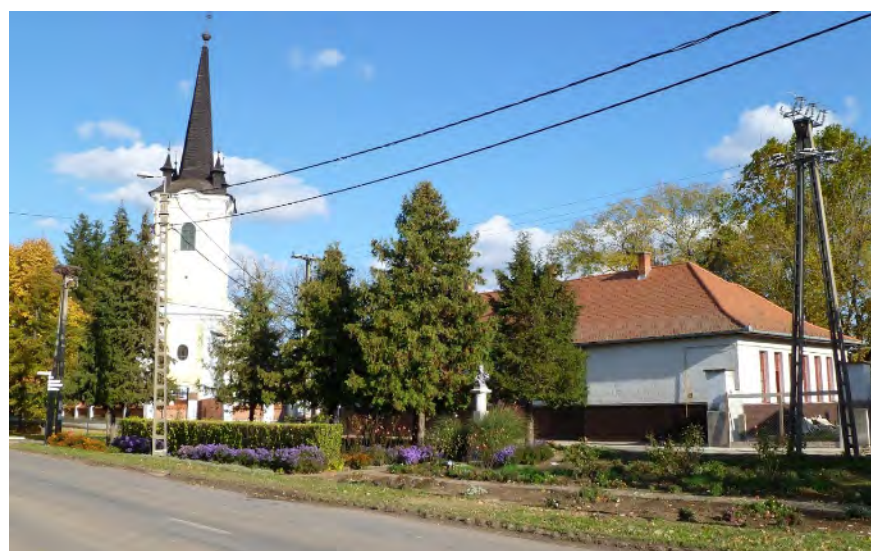
Kecskés horgásztó; Kossuth szobor; Községháza; Kis iskola épülete; Faluház; Református templom; I. és II. világháború-emlékmű; Millenniumi emlékmű; Faluház udvara; Köztársaság utcai hársfa sor; Berekböszörményi park; Főtér.

BEREKBÖSZÖRMÉNY

BEREKBÖSZÖRMÉNY

BEREKBÖSZÖRMÉNY

Berekböszörmény is an atmospheric little Biharian settlement near Komádi and Berettyóújfalú. The village has many natural, architectural and human treasures. This is where Tamás Emőd, Biharian writer, Pál Szabó, author and politician, who took part in the construction of the local community center and Győző Veres, the first world champion weight-lifter of Hungary, were born.

Berekböszörmény can also be connected to László Kun, king of the Árpád dynasty, as he was killed in the outskirts of the village at the ruined tower. Berekböszörmény was also owned by the historically famous Csáky family.

The significant buildings of the settlement are the Csáky mansion, which now functions as the village hall, the heritage reformed church, which is „three churches in one” (Árpád era stone church, gothic church and a reformed church) and the Stumpy Tower- castle Körösszeg.

There are public art pieces in the settlement as well. The Kossuth bust is a piece made on 15 March 1897, and the first of its kind in the Trans Tisza Region, and 8th in the whole world, but still a very much significant piece is the Millenium Monument. A monument was set up in Autumn of 2019 which reads: „Eternal commemoration to all those who were buried in Berekböszörmény, but whose graves can not be found. And to those, who left here, or were taken by wicked ideals or lie somewhere else for other reasons.”

The settlement's environment is rich. Its protected lime-tree row is

beautiful in each season, and the Kecskés fishing lake, and the river Csente can all prove to be impressive sights.

The traditionalist events of Berekböszörmény are also colourful and popular. Each year the harvest march, and ball is organised where dancers dance on the streets of the village to the music of gypsy musicians. Horse-riders, carriages, whippers and smoky people make the day even more fun, then the day closes with a party that lasts until dawn. The village day and the village christmas are both popular, but the council is also considering adding a carnival to the list of winter festivities.

The bond and patriotism of the locals are exemplary, and they always welcome visitors. A speciality of the village is that the local rom families work in feather trade and feather processing. This is their ancient occupation and they have been doing it here for generations.

In recent times a number of developments have been completed in Berekböszörmény. The world war I-II monument was renewed. The renovation of the cantine has been finished and new chairs and tables have been acquired. The building of the elderly care has also been completed. The kindergarten and the Child welfare service were both energetically renewed.

All in all Berekböszörmény is undoubtedly a typical Biharian settlement, where people live in a lovely atmosphere and love, respect, helpfulness and hospitality, which seem to be endangered these days haven't died out at all here.

BERETTYÓÚJFALU

„Egy bizonyos: ha nem is a világ közepe Berettyóújfalun, hát legalább a vármegye közepe. A mi bihari világunknak a közepe.” – írta Nadányi Zoltán, a „faluváros” költője 1938-ban.

Berettyóújfalun a bihari régió központja, Hajdú-Bihar megye ötödik legnépesebb városa. A 15 ezer fős település az Alföld keleti részének közepén helyezkedik el, Debrecentől 38, Nagyváradtól 35 km-re. A települést fontos vasúti és közúti vonalak érintik, és ma már kiterjedt kerékpárút-hálózattal is büszkélkedhet.

Berettyóújfalun és környéke az újkőkor óta lakott. A kora középkorban a város mai helyén és határában 14-15 falu létesült, melyek központja Herpály volt. Szilárd nyomaként ma is áll az egykori herpályi monostortemplom fennálló maradéka, városunk jelképe, a Csonkatorony. Az eltelt évszázadok számos fordulatot, egyben kihívást és lehetőséget tartogattak. Báthory Gábor 1608-ban telepített le hajdúkat Újfaluban, ezzel közvetve kiemelte a jobbágyfalvak sorából. Erre emlékezve lett az adománylevél kelteinek évfordulója, május 23-a a város napja. A vidék és a város arculatának, gazdálkodásának, így teljes életének megváltozásához jelentős lépés volt a Berettyó és a Körösök vízrendszerének szabályozása. Megszűnt a korábbi vízi világ, intenzív földművelő gazdálkodás alakult ki és elkezdődött az infrastruktúra nagyarányú kiépítése. Valódi városi külsőt és szerepet a XX. század hozott. Trianon, majd a II. világháború után Berettyóújfalun volt Csonka Bihar vármegye székhelye. Ehhez az időszakhoz kötődik a postapalota, a leventeház, a tisztviselőtelep, a kórház, a polgári fiúiskola, a református elemi népiskola és természetesen maga a vármegyeháza felépítése. Ekkor vált közigazgatási, oktatási és egészségügyi központtá a település, de a kor pezsgő közösségi élete is máig érezteti hatását. A nagyközség 1970-ben egyesült a Berettyó folyó túlsópartján lévő Berettyószentmártonnal, melynek már Mátyás király is vásártartási jogot adott, és ahol jegyzőként dolgozott az utolsó sárréti csendbiztos, a táj krónikása, Osváth Pál. A két falu így már együtt, 1979-ben kapott városi rangot. Vonzáskörzetébe több mint 30 település tartozik, közülük 13 határos a várossal.

Berettyóújfaluban számos látnivaló, színvonalas rendezvény, sport-, szabadidős, kulturális és szórakozási lehetőség várja az érdeklődőket. A retek adottak, sőt az elmúlt bő évtizedben jelentősen megújultak, megszülettek. A város és vidéke múltját a folyamatosan bővülő Bihari Múzeum mutatja be. A hamarosan új életre kelő zsinagóga pedig ezt tovább fogja erősíteni. Az egykori leventeházban működő Nadányi Zoltán Művelődési Ház, valamint a főtéren álló Makk Kálmán mozi számos kulturális élménnyel várja helyieket és az idelátogatókat. Nyaranta a Szent István tér népe sül be többek között a város napja, a múzeumok éjszakája vagy kétévente a nemzetközi néptáncfesztivál alkalmával. Ősszel pedig – széles körű civil összefogással – a Morotva Liget ad otthont a Tájak-Házak-Ízek fesztiválnak, mely igazi „biharországi” seregszemle és gasztróélmény. Ez a helyszín attól is különleges, hogy minden évszakban nyújt valami újat: bobcarterpálya, műjégpálya, horgászto, szálláshelyek, sport- és rendezvénycsarnok teszi teljessé a szolgáltatások körét. A város szívében, a Bihar Termálligetben a sport és a fürdőzés mellett hamarosan gyógyulni is lehet, hisz a kórházzal közösen megvalósul egy nagyarányú fejlesztés, kihasználva az alattunk húzódó vízkészlet adottságait. A szövevényes kerékpárút-hálózat pedig még teljesebbé teszi a rekreációs lehetőségeket. Az itt tartózkodást pedig változatos vendéglátói kör teszi komfortossá.

A város művészeti csoportjai, civil szervezeti öntevékeny együtllétek mellett folyamatosan biztosítanak nyilvános programokat is. Ehhez pedig olyan helyszínek állnak rendelkezésre, mint Civil Udvar, a népművészeti alkotóház, vagy a NépmesePont. Azzal pedig, hogy egyházi épületeink, templomaink is megújulnak, nemcsak a hitélet keretei, hanem a nyilvános látnivalóink is gyarapodnak.

Berettyóújfalun hosszú ideje a folyamatos átalakulás városa, és ez még várhatóan így is marad. Viszont ragaszkodik hagyományaihoz, értékeihez. Ezért is érdemes felkeresni, és ezt időről-időre meg is ismételni.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

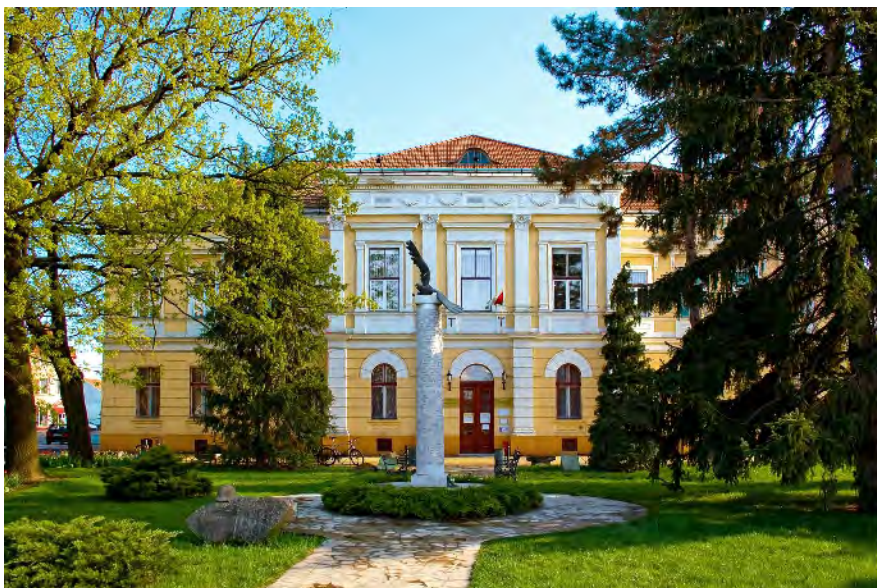
Jézus Szíve templom; Református templom; Berettyóújfalun-Szentmártoni református templom; Baptista imaház; Nadányi Zoltán Művelődési Központ; Bihari Múzeum; Herpályi Csonkatorony; Bihar Termálliget.

BERETTYÓÚJFALU

BERETTYÓJFALU

BERETTYÓÚJFALU

„One thing is true: even if Berettyóújfalu is not the center of the world, it is at least the center of the county. The center of our Biharian world.” - as it is written by Zoltán Nadányi, the author of „Village-town” in 1938.

Berettyóújfalu is the center of the Biharian region. It is the fifth most populated town of Hajdú-Bihar county. The settlement of 15 thousand people is situated in the middle of the East Great-Plain, 38 kilometers away from Debrecen and 35 kilometers away from Nagyvárad. Many important rail and public roads pass through the settlement, and these days it even has an extended bike road.

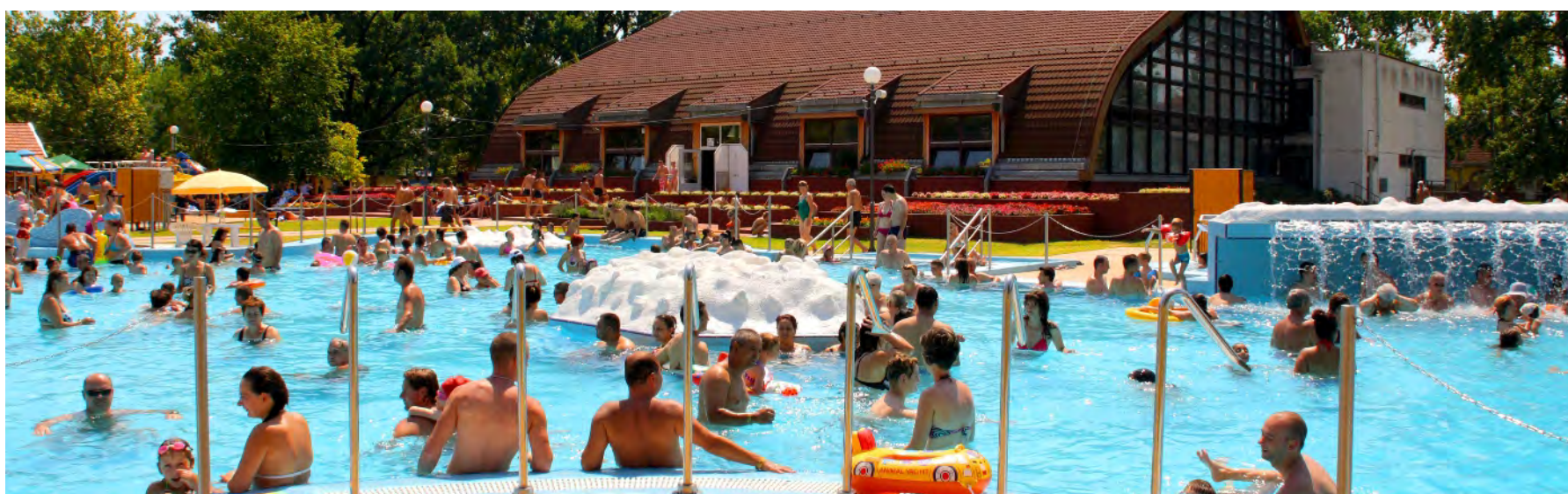
Berettyóújfalu and its surroundings has been populated since the Neolithic age. In the early Middle-Ages in the current location of the town there were 14-15 villages, whose chief village was Herpály. Its solid proof is the remain of the Herpály monastery church, our town's emblem, the Csonkatorony (Ruined tower). The centuries held many surprises, dangers and opportunities for the settlement. Gábor Báthory moved the hajdú-s to Újfalu in 1604, and with this he indirectly raised it from the peasant village's rank. To commemorate this the day of the town is on the day of the diploma's date of issue, the 23rd of March. In the life of the area and the town, the Berettyó's and Körös's water-regulations played a large role. The wetlands disappeared, and intense agriculture took their place, along with the construction of modern infrastructure. The 20th century was the time which brought a real town's role and appearance to the settlement. After the treaty of Trianon and World War 2 Berettyóújfalu became the chief town of the ruined Bihar county. The postcastle, the leventehouse, the official's site, the hospital, the boys' school, the reformed elementary college and the construction of the county hall are all connected to this era. This is when the town became the center of public education and health-care, but the vivid community life of the era still has its effect on the place even today. The parish merged with Berettyószentmárton in 1970, to which king Mathias gave its market holding right and where the last gendarme of the Sárrét, and annalist of the landscape, Pál Osváth worked as a town clerk.

The two villages, now joined together as one, got the rank of town in 1979. Its agglomeration includes more than 30 settlements among which 13 are next to towns.

Berettyóújfalu awaits its visitors with numerous interesting sights, exquisite events, sport-, leisure-, cultural- and entertainment possibilities. The place for all these is given, and in the last decade it has been renewed completely. The history of the town and its surroundings is showcased in the ever growing Biharian Museum. The soon to be revived synagog will also enhance this. The Zoltán Nadányi Community Center in the ex-leventehouse and the Kálmán Makk Cinema in the town square await guests with numerous cultural events. Each Summer the Saint István Square is filled with people during the Day of the Town, Night of the Museums or the International Folkdance Festival, organised every second year. In Autumn the Morotva Grove gives place to the Sights-Homes-Tastes festival, which is a real „Bihar-land” parade and gastro experience. This place is special because it provides something new each season: a bobcart-track, an icerink, a fishing lake, accomodations and a sport- and event hall that fulfill any and all needs. At the heart of the town, in the Bihar Thermal-grove along with doing sports and bathing people will be able to heal as well, as along with the construction of a hospital, a large scale improvement will be completed using the abilities of the water-wells beneath to the fullest. The labyrinthian bike roads add to the recreational options. Staying here is also comfortable due to the local catering trade.

The art groups of the town along with their meetings constantly provide the settlement with open events. These programmes are held at the Civil Court, the folkart creator's house, or the Folk-TaleSpot. And by the renewal of our churches not only will the religious life be enhanced but the number of public sights will grow as well.

Berettyóújfalu has been a town of changes for a long time and will likely remain as such. However it clings to its traditions and values. This is why it is worth coming here, and doing so time and time again.

BIHARKERESZTES

Biharkeresztes város jellegzetes kisváros Hajdú-Bihar megye délkeleti részén, a román határ közvetlen szomszédságában. A település a Berettyó-újfalui járás három városának egyike, saját vonzáskörzettel, mikrotérséggel és térségközponti szereppel.

Biharkeresztes az alföldi környezetben egy igen jelentős természeti értékekkel bíró település. Sűrű vízhálózata a Berettyó folyót táplálja, ahol a vizes területeken értékes flóra- és faunatársulás található.

A város külterületei jelentős vadállománynak adnak otthont, mely lehetővé teszi a vadgazdálkodást. Országos szinten is fontos tájképvédelmi területek találhatóak a településen.

A város igyekszik térség-szervező szerepkörét és gazdasági pozícióját is megerősíteni. Ennek a törekvésnek egyik meghatározó eleme az ipari park kialakítása, valamint a Bihar-Bihar Expo rendszeres megszervezése. Az ipari terület a város észak-nyugati külterületi részén helyezkedik el. A fejlesztésnek köszönhetően 12 hektár nagyságú iparterület kialakítására, közművekkel történő ellátására és belső, átkötő út megépítésére került sor. 2017 augusztusában adták át a Viastein térkőgyár és térkőnemesítő üzem, mely méreteit és technológiai fejlettségét tekintve is egyedülálló Európában. A következő beruházási ütemben új 8000 m²-es üzemcsarnok épül.

Biharkeresztes kulturális kínálatát a sokszínűség jellemzi, ezek koordinálása a Városi Művelődési Ház és Könyvtár feladata. Megtalálhatók kultu-

rális és hagyományőrző rendezvények, komolyzenei előadások, könnyűzenei koncertek, kiállítások, szórakoztató rendezvények. A kulturális élet egész évben várja a vendégeket, nyáron szabadtéri rendezvényekkel, míg ősztől tavaszig kiállításokkal, előadásokkal, közösségi rendezvényekkel.

Építészeti öröksége a településnek a református egyház temploma, mely a XVII. században épült, XII. századi alapokra, később a XVIII. században átépítették, majd 1867-68-ban felújították, azóta többször is restaurálták. 1866-ban kezdték építeni a római katolikus templomot, melyet 1870-ben szenteltek fel. Biharkeresztes 1601-ben Bocskai István birtoka volt, ennek tiszteletére Bocskai István erdélyi fejedelem mellszobra megtalálható a városközpontban a róla elnevezett középiskola előtt, Osváth Pál egykori csendbiztos köztéri szobrai mellett.

A város oktatási élete sokféle lehetőséget kínál: óvoda, bölcsőde, két általános iskola, középiskola, művészeti iskola várja a beiratkozni vágyókat.

A város mai kulturális életében jelentős szerepet játszanak a civil közösségek a Fehér Mályva Hagyományőrző Egyesület, Szarkaláb Hagyományőrző Néptánc Egyesület, a Csicsóka Tájház, a Keresztesi Lovagok Motoros Egyesület és a Piruett Tánc Stúdió.

A közösség összefogó erejének nagyságát bizonyítja a 2011-ben átadott Artézi Díszkút, amely sokak adakozásából jöhetett létre.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Biharkeresztesi panoráma; Biharkeresztesi utcakép I.; Városháza I.; Dani Béla Péter Biharkeresztes polgármestere; Biharkeresztesi utcakép II.; Városi Művelődési Ház; Ady E. utca; Városháza II.; Osváth Pál szobor; Csicsóka tájház; Ipari park; Viastein.

BIHAKERESZTES

BIHAKERESZTES

BIHAKERESZTES

The town of Biharkeresztes is a typical small town in South-East Hajdú-Bihar county, right next to the Romanian border. The settlement is one of the three towns from the walk of Berettyóújfalú, with its own catchment area, and microarea center role.

Biharkeresztes within the Great Plain holds a rather significant natural value. Its rich water network supplies the river Berettyó, near which valuable flora and fauna can be found.

The town's outskirts hold a significant amount of wild animals, which gives opportunity for hunting. Even country-wise there are many important landscape protection areas in the settlement. The town strives to strengthen its area-organising and economical roles. One of the main elements of this is the industrial park and the Bihar-Bihar Expo, organised frequently. The industrial area lies in the North-Western outskirts of the town. Due to the improvements, the 12 acre industrial area now has public utilities and an internal road system. In August of 2017 the Viastein paving-block factory was built, whose technological advancement and size are both unique in Europe. The next investment will be a new 8000 m2 operation hall.

Culturally Biharkeresztes offers a great variety of options, which the institute of local community centre and library coordinates. There are traditionalist events, classical and modern concerts, exhibitions and other

entertaining events. Cultural activities await visitors throughout the whole year; during summer outdoors events, while in Autumn all the way to Spring there are exhibitions, indoors shows, community events and the list goes on.

The architectural heritage of the town is the reformed church, built in the 17th century on a 12th century base and was later rebuilt in the 18th century. It was renovated in 1867-68 and since then they have renewed it a number of times. They started building a catholic church in 1866, which was finished in 1870. Biharkeresztes was owned by Isván Bocskai in 1601, and to honour him, his bust stands in the town center in front of the secondary school named after him, next to the public statues of Pál Osváth, former watchman. In the town a nursery, a kindergarten, two primary schools and one secondary school, and a school of fine arts await those who wish to enroll in them.

In the current cultural life of the town civil organisations such as the White Mallow Traditional Association, the Crow's Feet Traditional Folk-dance Association, the Csicsóka (Jerusalem artichoke) Landhouse, the Crusaders' Motorbike Community and the Pirouette Dance Studio play a significant role.

The bond of the community is proven by the Artesian Well, finished in 2011, that was made from the donations of many.

BIHARNAGYBAJOM

A sárréti falvak elhelyezkedésébe nagymértékben szült bele a természetföldrajzi környezet. A rétek, vizek között kisebb-nagyobb szárazulatok alkalmasak voltak emberi megtelepedésre, s ezek meg is határozták annak formáját.

Biharnagybajom településszerkezetén mai napig látható nyomot hagytak a vízfolyások, a mocsár jelenléte. Történelméről mesélnek a főutca épületei, terei. Mezővárosi múltra emlékeztet az 1876-ban épült községháza épülete. Szintén a főutcán találjuk a település legidősebb épületét, mely a falu egyetlen hitéleti helyszíne, melyet a bajomi vár köveiből és tégláiból építettek 1761-ben. Szintén a múltat idézi a templomkertben felállított Miskolci Nagy András szobor, a hajdúk generálisa kiemelkedő szerepet játszik a bajomi népi emlékezetben, mint legendás várkapitány. Történelmük múlt századaiban Biharnagybajom nem csak a Sárrétnek volt központja, hanem a távolabbi vidéknek is, Békés, Hajdúság, Kunság egyes részeinek. Az ősi vár országos fontossággal bírt, különösen a török hódoltság idején. Fából és döngölt földből készült erődítmény volt, mely pusztulását 1660 környékére tehetjük. Emléke tovább él a településszerkezetben, a földrajzi nevekben, illetve a vár emlékéhez kapcsolódó rendezvényekben.

Ugyan nem a főutcán épült, de valószínűleg a messzi környék legrégebb háza a Szűcs Sándor emlékház. 1755-ben építették egy letűnt kor, a hagyományos bajomi építkezési szokások hiteles tanúja, mely egyben otthona volt Szűcs Sándor író, etnográfusnak, a pusztai utolsó krónikásának. Kiváló irodalmi érzékkel keltette életre a régi magyar vízi világ homályba vesző mindennapjait. Az emlékház érdekes sárréti anyaggal várja a látogatókat.

A századfordulóra élénk kulturális közélet alakult ki, mely kiemelkedő volt a bihari részeken. Létrejött Népkör, Önkéntes Tűzoltó Társulat, Református Dalárda, Polgári Népkör, Olvasóegylet, Kaszinó. (A kaszinó felújított épülete jelenleg az oktatást szolgálja.)

Az intézményesült közművelődést 1949-ben kultúrotthon felépítése jelentette. Ez az épület ma is a közművelődés otthona. A hagyományos művelődési formák és a civil szervezetek együttélése a jellemző. A rendezvények közül kiemelkedik Biharnagybajom napja (július közepe), mely az utóbbi időben szinte fesztivállá fejlődött. Jelentős események még a Karafitty találkozók (október vége), mely a magyar népzene színe-javát hozza a településre, a lovasnap, hagyományőrző táborok, valamint az adventi események.

De nemcsak a múlt van jelen a bajomi utcákon. Az elmúlt néhány évben szinte valamennyi középület megújult. A rendőrség, a szociális intézmény, az iskolák, az óvodák, valamint két ütemben a település főtere. Az új központi park helyet adott kiállításoknak és emlékhelyeknek.

Biharnagybajomban 1947-től kőolajat és földgázt is termeltek ki. Bár a 60-as években kimerültek a lelőhelyek, a bányász múlt jelentős nyomot hagyott a település életében. A közelmúltban olajbányász emlékművet avattak.

Szintén múltukra utal, de nagyon is a jelen jelenti a bajomi gyékényfeldolgozás. Birtalan Szilágyi János bajomi pap 1827-ben ezt jegyezte fel: „Úgy lehet elképzelni egész Bajomot, mint egy nagy gyékénykészítő fabrikát.” A gyékény fogalma összeforrt a település nevével. Ma is élő háziipari mesterség. Az önkormányzat működteti a Bajomi Portékát, ahol kézműves termékek készülnek a régi Sárrét legjellemzőbb növényéből, a gyékényből. Ide várják az érdeklődőket és vásárlókat egyaránt. A fejlődés folyamatos, jelenleg új piactér és orvosi rendelők épülnek. Ezt a jelentős történelmi és kulturális örökséget szeretnék megismertetni a bajomiak mindazokkal, akik ellátogatnak ide, s vallják: „Mi bajomiak a rég volt rétészek kései utódai, itt élünk a megváltozott Sárrét közepén. Sorsunk megélésében pedig egyaránt segít, hogy néha emlékezünk és szüntelen bizakodunk, új lehetőségeket keresünk, de gyökereinkhez ragaszkodunk.”

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Új főtér; Gyékény kupujkó; Bányász emlékmű; Citerák; Református templom; Összetartozás napja; Polgármesteri hivatal; Világháborús emlékmű; Új iskola; Bajomi vitézek; Szűcs Sándor emlékház.

BIHARNAGYBAJOM

BIHARNAGYBAJOM

BIHARNAGYBAJOM

The locations of the Sárrét's villages were defined by nature itself. The fields and the small clearings between waters were fine places for people to live, and this is what defined the shape of the human settlements.

The presence of the streams and swamps can still be felt in Biharnagybajom's structure. The buildings and squares of its main street are telling of its history. Its field town history is shown through the building of the parish hall, which was built in 1876. We can find the oldest building of the settlement in its main street as well, the only religious place of the village, built from the very rocks of castle Bajom in 1761. There is a statue of András Nagy Miskolci, famous general of the hajdú-s, in the church's park, who played a major role in the history of Bajom as a legendary castle captain. In the past centuries of Biharnagybajom's history it was not only the center of Sárrét but of other areas a bit further away, such as Békés, Hajdúság and parts of the Kunság. The ancient castle held great importance countrywise especially during the Turkish invasion. It was a fortress made of wood and earth, and its destruction is estimated to have happened in around 1660. Its memory however lives on in the settlement's structure, geographical names and the events dedicated to the memory of the castle itself.

It may not be in the main street but the Sándor Szűcs memorial house is likely the oldest house of the area. The house, built in 1755 showcases the style of an era long past. It was home to Sándor Szűcs writer and ethnographer, the last annalist of the steppe. He brought life to the everyday of the Hungarian wetlands with his fantastic literary skills. The memorial house awaits its visitors with interesting material.

By the turn of the century a vivid cultural life has sprung to life which was unprecedented in the Biharian parts. The folk's group, the fire department, the reformed male choir, the civilian folk's group, the reading club and the casino all represent this cultural life. (the building of the casino currently serves education)

The 1949 construction of the culture-home signified the institutionalised education's presence. The building is still home to public education. The cooperation of the classic education and civil movements is typical here. Among the events the Day of Biharnagybajom (middle of July) is very important and it almost grew into a festival in recent times. Other significant events are the Karafitty meeting (end of October), which brings the best of the Hungarian folk music to the settlement, the Horse-riding day, the traditionalist camps and the advent events.

Not only the past is present in the streets of Bajom. In recent years most of the public buildings were renovated. The police office, the social institution, the schools, the kindergartens, and the main square of the settlement were all renewed.

The new central park gives place to exhibitions and memorials. In Biharnagybajom since 1947 oil and natural gas had been produced. Though the deposits were emptied in the '60s the miner past left a significant mark in the history of the village. Recently a memorial was dedicated to the oil mining.

An important part of the past and present of the settlement in the rush processing. János Bertalan Szilágyi, priest of Bajom wrote this in 1827: „Bajom can be described as one big rush producing factory.” The definition of rush became one with that of the settlement. It is a still living occupation, processing rush. The council runs the Bajomi Portéka where artisan products are made out of the most typical plant of the Sárrét, the rush. It awaits those who are interested and customers alike. Development is constant, currently a new marketplace and a doctor's office is in the works. All this historic and cultural heritage is what the locals wish to show all visitors. They say „Us the people of Bajom, the descendants of the field workers of the past live here in the middle of the changed Sárrét. Living through our fates is helped constantly by recalling and believing, looking for new opportunities but clinging to our roots.”

BIHARTORDA

Bihartorda Hajdú-Bihar megye délnyugati részén, Püspökladánytól délkeletre, Berettyóújfalutól nyugati irányban, 18 km-re fekvő község.

A település neve már 1221-ben feltűnt a Várad Regestrumban. A hagyomány szerint a község nem a mostani helyén, hanem a Pusztakovács-hoz tartozó Sebes tanya körül feküdt egykor, de a török világban elpusztult, s akkor telepedtek le lakosai a falu jelenlegi helyére. 1452-ben a Torday család volt a birtokosa, mely itt pallosjogot is nyert. A település birtokosai a későbbiekben a Nadányi család, a Királyi Kamara, a Fáy családok voltak, majd Székely Gábor birtoka lett. 1659-ben a törökök a települést feldúlták, de előző helyétől kissé távolabb újra települt.

A község évtizedek óta közel 1000 fő lélekszámú. A faluban élők szorgos, főleg mezőgazdaságból élő emberek. A lakosok több mint felét a nyugdíjasok alkotják, akik segítik a település hagyományainak megőrzését, továbbadását a fiatalabbaknak. Ahogyan a településen a felújított közintézmények is őrzik a régi épületek olykor százéves falait, a lakosság is igyekszik megőrizni, fejleszteni a rá hagyományozott épített és kulturális örökséget.

A település épített örökségei közé tartozik a helyi református templom, amely 1790-ben épült késő barokk stílusban. Később átépítették, igényes munkával elkészítették kazettás famennyezetét, szószékét. Orgonája 1958-ban készült. A tornyát a 2. világháború pusztítása után 1974-ben újították fel. Jelenleg a templom teljes felújítása befejezéshez közeledik.

A község a világ is az elsők között állított Kossuth Lajosnak emléket. A szobrot 1898-ban a szabadságharc 50. évfordulójára emelték, melyet 1959-ben a világháborúk hősi halottjainak márványtáblájával egészítettek ki. A szoborpark Szent István szobrával, valamint egy 1956-os emlékművel is gazdagodott.

Bihartorda színfoltja a néhány éve felújított Kastélykert néven ismert

jóléti pihenőpark, amely az 1800-as években a Fáy család által épített kúriához tartozott. Az épületet az 1980-as évekre elbontották, csak a fák és növényzet maradt meg. Jelenleg a kikapcsolódás, pihenés, valamint különféle rendezvények helyszíne, százéves fákkal, növényekkel, játszótérrel, szabdéri színpaddal.

1946-47-ben igen jelentős szerepet játszott a falu életében a Népfőiskolai mozgalom. A Nemzeti Parasztpárt a települést és az akkor még jó állapotban lévő kúriát jelölte ki ennek helyszínéül, amit a falu előljárósága örömmel vett, hiszen ezzel a törekvéssel Bihartorda a Sárrét kulturális központja lett. Ma márványtábla őrzi a népfőiskola emlékét.

2002 óta Bihartorda testvértelepülése a szerbiai Torontáltorda és a romániai Torda. Minden évben találkozik a három település küldöttsége, egy falunap vagy fesztivál alkalmából. A három Torda kapcsolatának tiszteletére készült a Székelykapu – amely szovátai művészek alkotása – „Nyíljon ki a Sárrét kapuja” felirattal várja a Bihartordára érkezőket.

A település temetője mellett található a zsidó temető, amelyet a túlélő hozzátartozók az 1980-as években rendbe hoztak, körülkerítették, s emlék-sírköveket emeltek az Auschwitzban elhunytak emlékére.

Bihartorda minden közintézménye felújított, a XXI. sz. műszaki, esztétikai igényeknek megfelelően: polgármesteri hivatal, általános iskola, óvoda-bölcsőde, népház-könyvtár, kormányhivatal épülete, orvosi rendelő-védőnői szolgálat, idősek napközi otthona, lelkészi hivatal-parókia.

A település a térség egyik legrendezettebb, legszebb faluja. Minden utcája szilárd burkolatú, rózsafákkal és díszfákkal végigültetett. (Érdekesség, hogy a házak számozása nem páros-páratlan oldal szerint halad, hanem egyesével, folyamatosan) Aki nyugalomra és pihenésre vágyik, látogasson el a településre – akár több napra –, mert vendégházak is várják a látogatókat. 20 km-es körzetben több gyógyfürdő és nevezetessége is található.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Iskola; Óvoda; Református templom; A templom belseje; Parókia; Kastélykert I.; Kastélykert II.; Kossuth-szobor; Szent István-szobor; 1956-os Emlékmű; Orvosi rendelő; Kastélypark.

BIHARTORDA

BIHARTORDA

Bihartorda is a small settlement in the South-West of Hajdú-Bihar county. It is situated to the South-East of Püspökladány and 18 kms away to the West of Berettyóújfalu.

Its name already appeared in 1221 in the Regestrum of Várad. According to folklore it was originally located near Sebes farm, a part of Pusztakovácsi, however during Turkish rule it was destroyed and the villagers moved to the current location of the village. In 1452 the Torday family were its owners and they possessed jus gladii. Later the settlement was owned by the Nadányi family, the Crown's Chamber, The Fáy families and later it came to be a possession of Gábor Székely. In 1659 the Turkish tore down the Bihartorda but its inhabitants rebuilt it a bit further away.

For decades the population of the village has been around a thousand. The villagers are diligent workers, mostly farmers. More than half of the inhabitants are pensioners who help cultivate and pass on the traditions of their home. Similar to the recently renovated public buildings the locals are also protecting all the cultural inheritance of the place, passed on through the years.

Some of the most notable buildings are the reformed temple, built in the late baroque style in 1790. Later, parts of it were neatly reconstructed. Its organ was made in 1958. Its mast was repaired from the damages of the second world war in 1974. Currently the church is nearing the end of its renovations.

The village was among the first ones who made a monument for Lajos Kossuth. The statue was built for the 50th anniversary of the revolution in 1895, and they later added a marble slab, in 1959, to honour the heroes of the world wars. The statue park also has a sculpture of King István I. and a monument dedicated to the revolution of 1956.

The most colourful part of Bihartorda is the recently renewed Recreational Park known as „Kastély Kert”(Castle Garden), which

belonged to the mansion of the Fáy family in the 1800s. The building was torn down by the 1980s, only the trees and plants remained. Currently it is a location of recreation, relaxation and outside activities with hundred year old trees, plants and playgrounds and it even has an outdoor stage.

In 1946-47 the „Népfőiskola”(folks' college) movement played a large role in the life of the village. The National Farmers' Party appointed the mansion, which then was in perfect condition, as the location for this movement, which was received very well by the leaders of the village, as it made Bihartorda the cultural center of the Sárrét. Today a marble slab holds the name of the movement.

Since 2002 the Serbian Torontáltorda and the Romanian Torda are the sister settlements of Bihartorda. Each year representatives of the three settlements meet during a day of the village or a festival. To honour the connection of the three Tordas a Székely Gate was made by artisans of Szováta- to await visitors of Bihartorda with the inscription „The Gates of Sárrét Shall Open”.

There is a jewish cemetery in the village which was renovated in the 1980s and even a memorial was set up for the victims of Auschwitz.

Every institution of Bihartorda is renewed, according to 21st century aesthetics: the Mayor's office, the primary school, the nursery and the kindergarten, the library, the building of the government's office, the doctor's office, the old folks' home and the parsonage.

The settlement is one of the most organised, most beautiful villages of the area. Each street has solid roads and is covered with rosetrees and other decorative trees. (A fun fact is that the numbers of the houses go in order, on the same side unlike in most other settlements) Whoever wishes for some peace and quiet should visit –perhaps even for several days- as the guest houses are waiting for their guests. There are numerous spas and famous locations in a 20km radius.

BOJT

Bojt a környék egyik legrégebbi települései közé tartozik. Hajdú-Bihar megye keleti részén, a Berettyóújfalui járásban, Biharkereszttestől 7 km-re helyezkedik el. A Várad Regestrum már a XIII. század elején említi. Első írásos előfordulása 1208-ra tehető. Lakosságának létszáma az 1900-as évek elején még 1270 körül volt, jelenleg közel 550 fő. 2002-ig zsáktelepülés volt, azonban ma már Hencida felől közvetlen autóbuszjárat indul Berettyóújfaluba. Bojt és Nagykeréki között található a 77 ha területű „Nagy-rét”, botanikai, madártani értékei alapján megyei szintű védett terület. Madárvilágának jellegzetes tagja a Tiszántúlon igen ritka réti tücsökmadár.

A községben működik óvoda, alsó tagozatos általános iskola, művelődési ház, teleház és könyvtár, valamint az Országos Műemlék Védelem alatt álló Tájház. A mai formájában feltehetően 1900 és 1910 között lakóháznak épülhetett. Ekkor élt itt a településen két nevezetes ács és kőművesmester, Resch István és Nagy Gáspár, akiknek nevéhez több díszített fejezetű, vaskos kerekoszlopos tornácú ház építése fűződik. A műemlék Tájház és porta eredeti állapotában, hitelesen őrzi a bojti építészeti hagyományokat. Az itt összegyűjtött régi bútorokat, a ház körül használt eszközöket tekinthetik meg a látogatók. A gyerekeknek szervezett foglalkozások alkalmával lehetőség nyílik kipróbálni, hogyan dolgoztak ősünk az alig, vagy még egyáltalán nem gépesített időben. Az utcákat járva még néhol megtekinthetőek a jellegzetes stílusban épített tornácós házak, az udvarokon kőlábbon álló galambdúcok, a kerítésbe épített kukorica görék.

A református templom 1680-ban épült. A többször átépített, egyszerű külsejű hajóinak keleti sarkain korai építésből származó kőtagú, rézsút álló támfalak állnak. A Tiszántúli Egyházkerület támogatásával jelenleg folyik is a templom felújítása.

Bojt legősibb háziipara, a gyékény-szövés és vesszőfonás. Itt a formára kötött gyékényszatyrok terjedtek el, de szövőszéken is szőtték a gyékényt ablakborítónak, szőnyegnek és kasok letakarásához készült ekhónak. Készítményeik között a szekérre való kas mellett különböző kosarakat, kézi-, szakajtó kosarakat, tyúkültetőt, rucaborítót is találunk. Olyan híres volt a bojti kas, hogy az emberek a világháborúk alatt Nagyváradon felismerték, hogy ezt a bojtiak készítették.

A település ismert személye Bojti Veres Gáspár (Bojt, 1595 körül-1640 után) tanár, történetíró. Tanulmányait Bethlen Gábor költségén 1617-1620 között Heidelbergben végezte. Hazatérése után a fejedelem unokaöccse, ifj. Bethlen István nevelője lett, majd Marosvásárhelyen, 1623-tól Bethlen gyulafehérvári iskolájában tanított, emellett udvari történetírója és a káptalan levéltárosa lett.

A településen élt a paraszti családból származó Bihari Nagy Lajos (1899.05.17.-1977.07.30.), aki a népi irodalom helyi képviselőjeként, illetve, mint pedagógus kiemelkedő szerepe volt kora közéletének formálásában.

Bojton 2018-tól a környező települések közreműködésével évente megrendezzük a „Parasztolimpia” elnevezésű vetélkedőt.

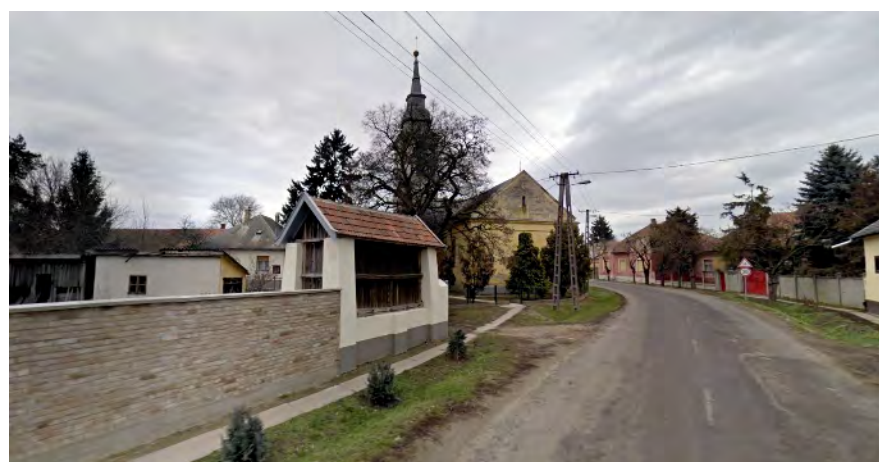
Az elmúlt évek során az állagmegőrzésen túl sor került a Rákóczi Ferenc utca újraaszfaltozására, a település központjában piactér kialakítására. A Magyar Falu Program pályázat segítségével bővült az orvosi rendelő eszköztára és folyamatban van az óvoda energetikai felújítása, új udvari játékok beszerzése. A Vidékfejlesztési Program keretén belül sor kerül egy 10 férőhelyes vendégház kialakítására. Egy sikeres pályázatnak köszönhetően folyamatban van a mezőgazdasági földutak javítása és egy új traktor (árokásó adapteres) beszerzése.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

A fotókon Bojt látnivalói, értékei, épített és természeti értékei láthatók, mindaz, ami egydivé és szerethetővé teszi a somogyi települést

BOJT

Bojt is among the oldest settlements in the area. It is situated in the East side of Hajdú-Bihar county, in the Berettyóújfalu region, 7 kilometers from Biharkeresztes. The Várad Regestrum mentions it in the early 13th century. Its first documentation originates from 1208. Its population was around 1270 in the early 1900s but currently it is nearly 550 people. Until 2002 it was a dead end, however nowadays there is a direct bus service from Hencida to Berettyóújfalu. Between Bojt and Nagykereki the 77 ha „Nagy-rét” (Great Field) protected area can be found. Its avifauna's typical member is the warbler, which is rather rare in the Tiszántúl (Trans-Tisza region).

In the parish there is a kindergarten, a junior section primary school, a community center, a telehouse, a library and the Country House, which is under National Heritage Protection. In its current day form it was likely built as a home, between 1900 and 1910. This is when the two famous carpenter and mason masters, István Resch and Gáspár Nagy, lived here, to whom the construction of many wonderful houses are related. The historic Country House and the Portal preserve the architectural traditions of Bojt, in their original states. This is where visitors can see the collection of old furniture and tools. On the activities organised for children the opportunity to try the old ways of work, before the time of machines, arises. Walking the streets of Bojt the typical porched houses with their pidgeon houses in their courts, and fence built corn góré-s (crop-stores), can still be seen in some places.

The reformed church was built in 1680. In the Eastern corners of its simple body, which was reconstructed many times, retaining walls stand as remnants of the old building. The reconstruction of the church is still

ongoing with the help of the Tiszántúl (Trans-Tisza Region) Congregation.

The oldest professions of Bojt are cattail weaving and basketwork. Here the cattail bags were prevalent but they also weaved rush on weaving looms to make window covers, carpets and rags to cover beehives with. Among their products we can find many different baskets such as hen baskets, and so on. The Bojt bag was so famous that the people in Nagyvárad recognised them during the word wars.

A famous person of the settlement is Gáspár Bojti Veres (Bojt circa 1595- 1640), teacher, historian. He finished his studies in Heidelberg, which was financed by Gábor Bethlen, between 1617 and 1620. After his return he became the educator of the lord's nephew, István Bethlen Jr, then in Marosvásárhely, from 1623, he taught in Bethlen's Gyulafehérvár school, and he was also his court's annalist and became the chapter's archivist.

Lajos Bihari Nagy, born from a peasant family, also lived in the settlement. He was an important figure of the local folk literature and his role in shaping the common life as a teacher was very important.

Since 2018 with the help of our neighbours we organise the „Paraszt-olimpia” (peasant olympics) competition. In recent years beyond maintaining condition the Ferenc Rákóczi street was reasphalted, and a market-place was created in the center of the settlement. With the help of the Hungarian Village Programme, the doctor's office's equipment has been upgraded and the kindergarten is being energetically updated along with obtaining new toys. Via the Country-development Programme a 10 room guest house was built. Via a successful application the agricultural roads are under development and a new tractor is going to be purchased.

CSÖKMŐ

Csökmő nagyközség régóta lakott hely, a kutatások, ásatások szerint már a honfoglalás előtt avargyűrű volt a település helyén. A legrégebbi írásos feljegyzés a községről 1219-ből való, Chytmen néven a Nagyvárad Regestrumban. Nevét az idők során igen sokféle változatban használták: Chuklev, Chekmo, Chytmen. Hübéri birtok volt, első ismert birtokosai a Smaragdusok, majd a Veérek voltak. 1405-ben Zsigmond király elkobozta Chekmo-t Veér Miklóstól és a Maróthiaknak adományozta. A nagyvárad káptalan is részbirtokos lett a faluban, amit az 1552 évi megyei összeírás is bizonyít, mert a felsorolt családok a káptalan birtokában voltak 27 és fél portával. A hajdani, több ezer holdra tehető nádas, lápos terület, a rét – ahogyan akkoriban nevezték – jó búvóhelyet adott a környék lakóinak a törökidő idején. A vízi utakat kizárólag az idetartozók ismerték, a külvilággal egyetlen összekötő kapocs a csónak volt.

A falut ölelő területnek gazdag a madár- és vadvilága. Természetes környezetben él itt Európa legnagyobb madara, a túzok. Minden évben ide jönnek telelni Észak-Európából a rétisasok, ritkábban a szirti sasok. A halastavakon több nagy ritka madárfaj látható, pl. a lócsér és a halászsirály. Természeti kincsünk a megmaradt, érintetlen, összefüggő, nagy kiterjedésű bihari puszta a sajátos növényvilágával. A falu határában lehet látni özeket legelészni, nyulakat futkosni, nyáron gólyákat „békázni” a vízállásos részeken. Csökmő határában található a Horgász-tó és a Patkó-tó, amelyek igazi horgászparadicsomnak számítanak.

Természeti értékei mellett Csökmő számos kulturális értékkel is rendelkezik. Ilyen az örökségünk háza, ahol a múltat állandó kiállításon ismerhetik meg a látogatók. A polgármesteri hivatal mellett látható az emléktölgy, melynek eredete az I. világháború utáni időkre nyúlik vissza, és köré épült ki az emlékpark, ami a községi ünnepségeknek ad helyet. Építészeti látványosságnak tekinthetjük a polgármesteri hivatal épületét, ami 1908-11 között készült, Szalai Sándor csökmői építőmester munkájaként. A Tájházként működő, 1800-as évek elején épült lakóház a Kádár család tulajdona volt. Az örökösök 2005-ben nyitották meg az érdeklődők számára. Egész évben programokkal és értékes kiállításokkal várják az idelátogatókat. A köztéri faszobrok többnyire Tóth Gyula, helyi faragó munkái, illetve a falu központjában található a Kossuth-szobor, ami az 1848-49-es szabadságharcnak állít emléket, amiben Csökmő a szomszédos Darvassal együtt egy szakasz nemzetőrt állított ki. Helyi érték, látványosság a református templom, a falu legrégebbi épülete, mely 2011-ben lett felújítva pályázati támogatásból és lakossági adakozásból.

A felújítás során a toronygömbben időkapuszulát találtak, melyben értékes iratokat, leveleket, pénzérméket, újságokat helyeztek el elődeink. E régiségek, és az utókornak írt üzenetek másolatai megtekinthetők a könyvtár helytörténeti anyagában. Az eredetieket, kiegészítve a jelenkor utókornak szánt üzenetével, fotóival, pénzérméivel visszahelyezték a toronygömbbe. A templomban egy állandó kis kiállítás is látható sok-sok érdekes-

séggel. Emléktábla látható a Szent-György gyógyszertár falán, Péchy Tamás gyógyszerésznek és családjának tiszteletére. Péchujfalusi Péchy József a csökmői Olajág gyógyszertár alapítója volt, akinek két fia folytatta tovább a megkezdett munkát Csökmőn. Péchujfalusi Péchy Tibor és Péchujfalusi Péchy Tamás. A gyógyszertár a XX. század elejétől (alapításától) 1950-ig volt a család tulajdona. Csökmő jubileumi emlékművei az örökségünk háza előtt tekinthetők meg. A falutól kb. 5 km-re található egy emlékmű, amely az egykori Cirkópusztának állít emléket, ami egykor virágzó uradalom volt. Csökmőn a faluház és a tájház kínál egész évben remek programokat, melyben szép számmal vannak hagyományőrző jellegűek is.

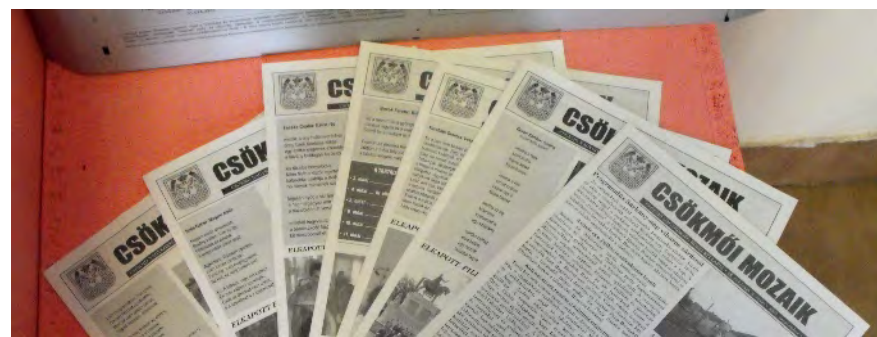
A falu kuriózuma a sárkányhúzás története, és az arra épülő, évente megrendezett Sárkány-nap. A történet 1789-ből való, amikor is Csuba Ferenc békési szélhámos pénzért kihúzatta a falusiakkal a nem létező „sárkányt” a nádasból. Erről írásos dokumentumok találhatóak a helyi könyvtárban.

A falu híres szülöttei Gyárfás Dezső, kora neves színész-komikusa, aki 1882.09.28-án Csökmőn született, valamint Erkel Tibor, aki 1934.01.11-én született Csökmőn, és zongoraművész, zenei rendező, egyetemi tanár, országgyűlési képviselőként szerzett országos ismertséget.

Napjainkban Csökmő hírnevét öregbíti Kígyósné Kovács Angéla mézeskalácsos, Tóth Gyula faragó, B. Kiss Andrea író-újságíró. Jelenleg a település büszkesége a Csökmői Ifjúsági Fúvószenekar és a Csökmői Dalosok gyermekkórus, melynek vezetője Gál István zenetanár. Sokféle viszik Csökmő híret a Csökmői Népdalkör tagjai is, Nagy Elemérné vezetésével. A település helyi lapja, a Csökmői Mozaik immár huszonegyedik éve tudósít az itt zajló eseményekről.

A falu jelenlegi polgármestere: Nagy Tibor, aki folyamatosan a falu fejlődéséért, a fiatalok megtartásáért dolgozik, tevékenykedik. Sikeres pályázatainak köszönhetően a település közintézményeit fejlesztette, korszerűsítette, szépítette már eddig is.

Aki kedveli a természetet, és szívesen tölt időt egy igazi falusi közegben, annak érdemes ellátogatni Csökmőre, Bihar csücskébe, mert kellemes élményekkel fog tovább utazni.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Csökmői Mozaik, a község havilapja; Csökmői panoráma; A trianoni emlékmű; A református templom belseje; Állandó kiállítás a templomban; Czirkópusztai emlékmű; Utcajelző tábla virágtartókkal; Csökmői Népdalkör; Sárkányhúzás; Emléktölgy; Községháza; A Csökmői Ifjúsági Fúvószenekar.

CSÖKMŐ

CSÖKMŐ

CSÖKMŐ

Csökmő is a place where people have lived for a long time. According to research long before the Hungarian conquest Avar people lived here. It was first mentioned in writing in 1219 as Chytmen in the Regestrum of Nagyvárad. It had a number of names in the past; Chukley, Chekmo, Chytmen. It used to be a feudal tenure its first known owners were the Smaragdus and later the Veér families. In 1405 king Zsigmond confiscated Chekmot from Miklós Veér and donated it to the Maróthi family. The chapter of Nagyvárad also became an owner of the village, which is proven by the 1552 county census, as the named families were under the chapter with 27 and a half homes.

The once, thousand-acre reedy, swampy area, „the fields” –as it was known back then – provided the people with a good hiding place during the Turkish invasion. Only the locals knew the water-ways and the only connection to the outside world was via boats. The area surrounding the village is rich in its bird and animal stock. Europe's largest bird, the bustard lives here in its natural habitat. Each year the osprey, and rarely the golden eagle come here from Northern-Europe to spend the Winter. On the fishing lakes some very rare birds can be seen, for example the lócsér and the fishing gull. Our natural treasure lies here; the untouched, connected and large Biharian puszta (steppe), with its unique flora. In the border of the village we can see dears graze, rabbits run, and in the summer storks „frog hunting” in the more aquatic parts. On the edge of Csökmő are the fishing lake and the Patkó lake, which provide a real paradise for fishermen.

Along with its natural treasures Csökmő possesses a number of cultural values such as the house of our heritage, where guests can see history through constant exhibitions. Next to the mayor's office we can find the memorial oak, whose history goes all the way back to the post-world war I. era. Around the tree is the memorial park, where community festivities take place. An architectural attraction is the mayor's office, which was built between 1908 and 1911 by Sándor Szalai, a builder of Csökmő. The country house, built in the early 1800s was possessed by Kádár himself. The heirs opened it up to the public in 2005. Throughout the whole year visitors are awaited by programmes and exhibitions. Most of the wooden-statues on the plaza were made by Gyula Tóth, local wood-carver, along with the Kossuth statue in the main square to commemorate the revolution of 1848-49 to which Csökmő and its neighbour, Darvas gave a whole line of militiamen. A local treasure, and attraction is the reformed church, the oldest building of the village, which was renovated in 2011 from application support and local donations.

During the renewal a time capsule was found in which there were letters, valuable writings, coins and newspapers left by the ancestors. These relics and copies of the messages left to the future can be seen in the local-history section of the library. The originals, paired with the messages, photos and coins of the current population were placed back into the tower orb. In the church a little exhibition can also be seen with many-many interesting things. A memorial tablet is on the wall of the Szent-György Pharmacy, to honour the memory of Tamás Péchy, chemist, and his family. József Péchujfalusi Péchy was the founder of the Olajág Pharmacy of Csökmő. His two sons, Tibor Péchujfalusi Péchy and Tamás Péchujfalusi

Péchy, carried on his job right in Csökmő. The pharmacy remained the property of the family from its foundation in the early 20th century to 1950. The jubileum monuments of Csökmő can be seen in front of the house of our heritage. Approximately 5 kilometers from the village there is a memorial rock commemorating the late Cirkópuszta which once was a blooming lordship. The local community centre and country house offers a great variety of events among which many are traditionalist programmes.

The rarity of the village is the story of the „sárkányhúzás” (dragon-pulling) which has a yearly organised day of the dragon built around it. The story is from 1789 when Ferenc Csuba, a phony from Békés county had the villagers pull a non-existing „dragon” out of the reeds for money. Documentations of this can be found in the local library.

Dezső Gyárfás, a popular actor/comedian of his era was born in Csökmő on 28 September 1882. Tibor Erkel, who was a famous pianist, composer, university teacher and parliamentarian, was also born in Csökmő on 11 January 1934.

Nowadays the name of Csökmő is enhanced by Angéla Kígyósné Kovács, gingerbread baker, Gyula Tóth, wood-carver and Andrea B. Kiss, journalist. Currently the pride of Csökmő are the Youth brass orchestra and the Singers of Csökmő child choir, whose leader is István Gál music teacher. The Folk Song Group of Csökmő led by Elemérné Nagy also introduces the village to many who are strangers to it. The local newspaper, the Csökmői Mozaik has been informing people about all the things around the village for 24 years now.

Tibor Nagy is the current mayor of the village, who is constantly working for the good of the settlement, and to keep the youth around. Due to his successful applications, he has already enhanced the local public services.

Whoever enjoys nature and wishes to spend time in a true rural atmosphere should definitely visit Csökmő, for they will leave with fantastic experiences.

DEBRECEN

Magyarország második legnagyobb városa épített környezetével egyszerre képes megidézni az 1900-as évek elejének hangulatát, közösségi és szellemi életével pedig a 21. századi, dinamikus nagyvárosi miliőt. A város napjainkban Kelet-Magyarország minden szempontból látványosan fejlődő centruma, s az ország egyik legkiemelkedőbb gazdasági potenciállal rendelkező települése, a tudás és az innováció hazai központja.

A magas hozzáadott értéket termelő iparágak otthonra és partnerre találtak Debrecenben. A városban olyan jelentős nemzetközi cégek tevékenykednek, mint az amerikai NI (National Instruments), a TEVA, a British Telecom, a T-Systems International, a thyssenkrupp, a Vitesco (Continental) és a BMW Group is Debrecen választotta új gyárának helyszínéül. 2014 és 2019 között az Új Főnix Terv város- és gazdaságfejlesztési stratégia eredményeként több mint 600 milliárd forint értékű beruházás jelent meg a városban, több mint 6000 új munkahely létesült, s több nemzetközi gazdaságfejlesztési elismerés birtokosa is lett Debrecen.

A város számára kiemelkedően fontos a Debreceni Nemzetközi Repülőtér fejlődése, hiszen dinamikusan növekvő regionális repülőtérként nemcsak a régió közlekedési csomóponttá válását segíti elő, de komoly hatással van a gazdaságfejlesztésre és a turizmusra is. 2019-ben utasforgalma meghaladta a 600 ezer főt. A Modern Városok Program keretében Debrecen önkormányzata bruttó 1,2 milliárd forint támogatást kapott a repülőtér technikai fejlesztésére, melynek többek között része a futópálya felújítása és új repülésbiztonsági rendszer telepítése.

A 14 karral rendelkező Debreceni Egyetem az ország öt kutatóegyetemének egyike. Kutatási ágazatai közül kiemelkedik az egészségipar, az

informatika és az elektronika, az agrárkutatások és a funkcionális élelmiszerek fejlesztése. De nemcsak az élelmiszer- vagy a gyógyszeriparban születnek kiemelkedő eredmények, hanem a fizikatudományokban is. Kimagasló és egyedi idegen nyelvű képzési programjainak köszönhetően a Debreceni Egyetem büszkélkedhet a magyar felsőoktatási intézmények között a legtöbb külföldi hallgatóval.

A város egyik kiemelt célja az, hogy a Nagyerdei park országosan, sőt közép-európai szinten is meghatározó rekreációs központtá váljon. Ennek igen látványos és párhuzamosan egyedi eleme lesz a 2020-as szezonban megnyíló új nagyerdei strand. Itt számos medence és élményelem épül, amelyek korosztályok szerint nyújtanak majd szórakozási lehetőséget az egészen kicsi gyermekektől az idősebbekig minden látogatónak.

Debrecen városa azonban nem csak a gazdasági potenciál fejlesztésére, az innovációra koncentrál, hanem arra is, hogy gyarapodó gazdasági lehetőségei révén a város egész lakosságának életkörülményeit javítsa. Ennek jegyében a közgyűlés Fidesz-KDNP frakciójának kezdeményezésére indult el 2012-ben a Kertségi Fejlesztési Program. E program célja a város vidékies jellegű, kertségi lakóterületei infrastrukturális ellátottságának, az ott lakók életkörülményeinek javítása, komfortérzetük növelése.

A programban megvalósítandó fejlesztések között javarészt útépítés, útkarbantartás, a közvilágítási hálózat bővítése, csatornaépítés, járdaépítés, játszótér építése, gyalogátkelőhelyek, valamint a buszmegállóknak utasvárók létesítése szerepel. Az elmúlt esztendőben a város egyre nagyobb összegeket kívánt és tudott az ebbe a programba bevont fejlesztésekre fordítani.

Debrecen kiemelt figyelmet fordít a környezetvédelemre. Az ország legrégebbi természetvédelmi területe a Nagyerdő, amely arra ösztönöz minket, hogy a zöld területek védelme központi szerepet játsszon városfejlesztési elképzeléseinkben. 6 milliárd forintos keretösszeggel indult el a Zöld város program, amelyben parkjainkat, játszótereinket és sportpályáinkat korszerűsítjük. A Debrecen, a mi kertünk kezdeményezés révén pedig öt év alatt 10 ezer fát ültetünk közterületeinkre.

Debrecen gondoskodó város, az ország egyik legnagyobb szociális rendszerét működteti, amely igyekszik minden rászorulóknak segítséget nyújtani. Sőt, egyedülálló mentorálási programot is működtet, amely életvezetési tanácsokat ad a családoknak. Emellett felújítjuk orvosi rendelőinket, szociális intézményeinket, valamint korszerűsítjük lakótelepeink parkjait, játszótereit és sportpályáit a Zöld város programban.

Debrecen a következő évtizedben alapvetően a városfejlesztésre fog koncentrálni. Ennek keretében tovább folytatja a Kertségi Fejlesztési Programot is, hiszen rendkívül fontos számára, hogy az utóbbi évek sikeres gazdaságfejlesztési folyamatát a városi életminőség további javítása is kövesse, kisuágzó hatással a város közvetlen környezetére és egész régiójára is.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Tavaszi Debrecenben; Múzeumok éjszakája; Március 15-én a Kossuth téren; Az új Városháza; Virágkarnevál a Stadionban; Adventi fények; Repülőtér; Déri Múzeum; Főnix Csarnok; National Instruments; Kodály Filharmónia; Debreceni légifelvétel.

DEBRECEN

DEBRECEN

DEBRECEN

The second largest city of Hungary is capable of bringing back the atmosphere of the early 1900s with its buildings and showcasing the milieu of a 21st century city with its cultural life. Currently the city is the dynamically developing center of Eastern-Hungary, and it is one of the settlements with the highest economic potential in the country. It is also the center of innovation and knowledge.

The valuable businesses found home and a partner in Debrecen. Within the city there are such significant international businesses as the American NI (National Instruments), the TEVA, the British Telecom, the T-Systems International, the Thyssenkrupp, the Vitesco (Continental). And the BMW Group also chose Debrecen as the location of its new factory. Between 2014 and 2019 as the New Phoenix Plan city- and economic development strategy's results more than 600 billion forints worth of investments were made in the city, over 6000 new workplaces were created and Debrecen gained a number of international economic development awards.

The development of the Debrecen International Airport is very important, as the dynamically growing regional airport does not only play a part in Debrecen becoming the region's transportation hub but it also plays role in the growth of local economy and tourism. In 2019 tourist traffic exceeded 600 thousand. With the Modern City Programme, Debrecen received 1,2 billion forints of support to improve its airport, this money was spent on, among many things, the renovation of the runway and on new flight security system. The University of Debrecen with its 14 faculties is one of the 5 research universities of the country. Among its research branches the healthcare, IT and electronics, the agriculture and functional foodstuff development branches stand out. However healthcare- and foodstuff branches aren't the only ones that are significant here, but the physics science as well. Due to our high level foreign language education, the University of Debrecen has the highest number of foreign students in the country.

A significant goal of the city is to make the Great Forest Park an important recreational center not only in the country but in Middle-Europe as well. A very spectacular part of it will be the new Great Forest Beach,

opening in the 2020 season. Several pools and attractions will be built here, which will provide an excellent opportunity for both young and old guests.

Debrecen however does not only concentrate on developing its economic potential, and its innovations, but improving the quality of life for the locals is also a very important goal of the city. In order to do this in 2012 the general meeting's Fidesz-KDNP faction initiated the Kertségi Fejlesztési Program (Suburban Development Programme). The goal of the programme is the development of the suburban areas' infrastructure, quality of life and comfort. Most of the developments are road constructions, renovations, improving lighting, sewer constructions, pavement constructions, playground constructions and the creation of crosswalks and waiting rooms at bus stops. In recent years the city managed to invest more and more money into the developments within this programme.

Debrecen pays particular attention to environmental protection. The Great Forest is the country's oldest nature reserve, which encourages us to attribute a central role to the protection of green areas in our urban development concepts. The Green City Program has been launched with a 6-billion HUF budget, as part of which we are modernising our parks, playgrounds and sports fields. Furthermore, through our initiative called 'Debrecen, our garden', we are planting ten thousand trees in public places in the course of 5 years.

Debrecen is a long-sighted city, that runs one of the largest social systems in the country, which attempts to provide help to all those in need. Moreover it provides a unique mentor programme which gives life advice to families. Along with all this we are renovating our doctor's offices, social facilities, and we are modernising our residential district's parks, playgrounds and sports pitches as a part of the Zöldváros (Green-city) Programme.

In the coming decade Debrecen will focus on city development. And as a part of this naturally it will continue the Suburb Development Programme, as it is very important that the recent successful economic growth is followed by quality of life improvements which will no doubt have many positive effects on the city and the entire region itself.

DERECSCKE

Az Alföld szerénynek tűnő környezeti élményvilágában, csendesen, rejtőzködve vár felfedezésre a határunkban számos a régmúltat idéző pillanat. Nincsenek hegyeink, de van dombunk, tizenkettő is. Kurgárokknak, kunhalmoknak is emlegetik, mely bizonyítja, hogy e föld eleinket gazdagon eltartotta. Nincsenek folyóink, de vannak ereink: a Kálló-ér, mely vízimalmokat hajtott, gyöngyhalászatot tartott, a Tekeres-ér, amely mentén kenderet termesztettek. E két tünemény ölelésében, szerényen, de annál büszkébben igyekszik megmutatni magát Derecske.

Derecske város Magyarország keleti részén, Hajdú-Bihar megyében, Debrecentől 22 km-re, a 47-es számú főút mentén fekszik. Derecske először Bihar vármegyéhez, később Hajdú-Bihar megyéhez tartozott. A település neve az írásos emlékekben 1291-ben bukkant fel először, a hajdani mezőváros, majd később hajdúváros. 1991. január 1-től újra városi rangra emelkedett.

A településen a családok megélhetését elsősorban a mezőgazdaságból származó bevételek biztosítják. Derecske termőhelyi adottságai révén kiválóan alkalmas az intenzív növénytermesztésre. Ezt az adottságot a derecskei mezőgazdászok mindig is kihasználták, így a magas színvonalú növénytermelésben jelentős mértékű a kertészeti tevékenység részaránya. Ez a termelési technológia jelentős számú munkavállalónak tud munkát biztosítani.

A település 2013-ban újra járási székhellyé válhatott, így a Derecske-Létavértesi Kistérség kulturális, oktatási és gazdasági központja, székhelye.

Derecske kulturális, gasztronómiai és hagyományörző rendezvényei évről évre számos érdeklődőt vonzanak: többek között a disznótör, a város

napja, az elszármazotti találkozó, a művésztelep és a hagymafesztivál is nagysikerű események.

Az elmúlt években megerősödtek a város külkapcsolatai, határon átnyúló szerepvállalásai. Szoros együttműködést alakított ki testvérvárosaival Mátraderecskével, Székelykeresztúrral, Nagyszalontával, Bánffy-hunyaddal, Berettyószéplakkal, a felvidéki Deresskel és a lengyelországi Koszycevel.

Derecskét derék emberek lakták és lakják, egymást, családjukat és hazájukat elevenig védtek és védik. A bihari betyárvirtussal, a hajdúk konokságával, melynek temperamentumát jól mutatja a derecskei verbunk. Kiemelni, megmutatni egyéniségét, egyediségét, csakis a derecskeiek sajátos gondolkodásmódján keresztül lehet.

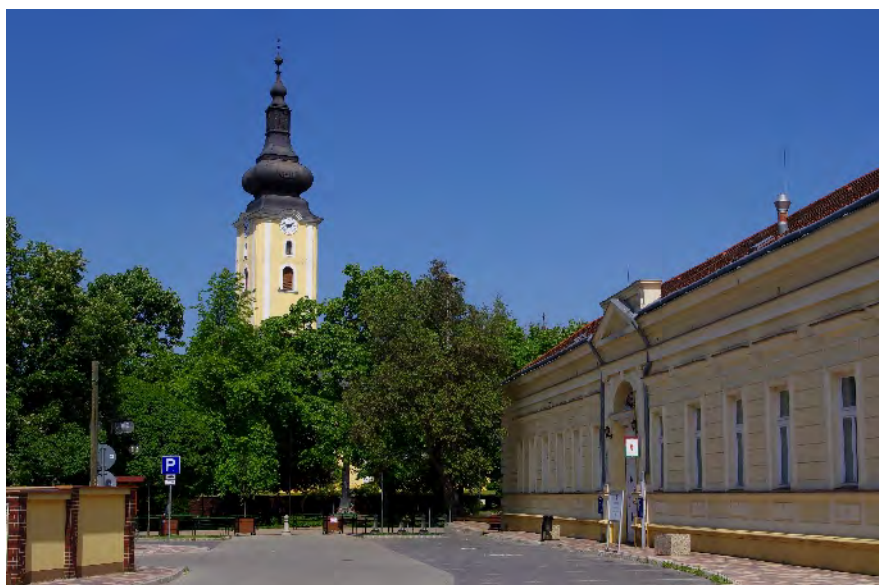
Épített környezetünk visszafogottságát az indokolja, hogy ország nagyjaival szemben, mindig igyekeztünk az önállóságra törekedni, a közösségi adakozás számos példáját városszerte megtaláljuk. A településképet gazdagítja a gyönyörű református templom, az impozáns járási hivatal és számos paraszti, polgári udvarház.

Sokak mellett birtokolta Derecskét Gróf Esterházy Pál. A város szülötte volt Kótsi Patkó János színész, drámaíró, fordító, szakíró, aki az első Kolozsvári Kőszínház igazgatója volt.

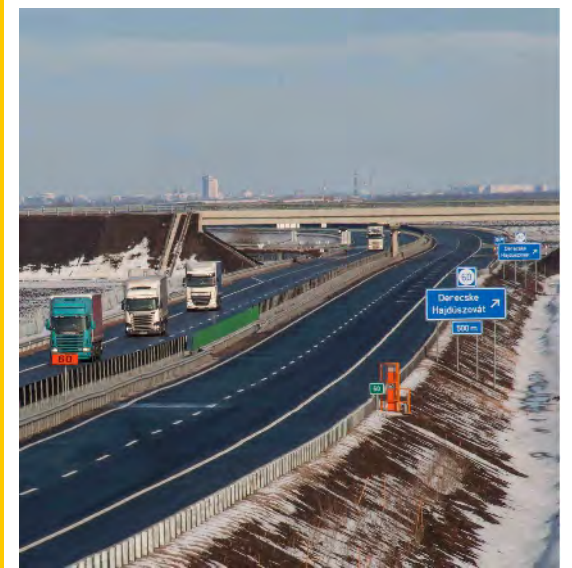
Üzenjük Neked idegen... nálunk ne tárgyakat, épületeket keress, hanem az Embert, aki a jót és a jót akarót hamar befogadja, támogatja, és ha kell, a sajátját is megosztja. Itt nem kell keresni a munka kultúrát, mert a paraszti gyökerek mélyéből érkező teremtés kényszere, nap mint nap megszomogtatja vállunkat.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Derecskei Járási Hivatal; Utcakép óvodával, iskolával, társasházzal; Derecske Város új főtere; Derecske Városi Tanuszoda; Az M35-ös autópálya közelsége; Szakiskola; Országzászló; Katolikus templom látképe; A régi főtéren.

DERECSEKE

DERECSKE

DERECSKE

In the modest seeming world of the Alföld (Great Plain), hide quietly many moments that bring back the old times, waiting to be explored near our borders. We don't have mountains but we do have hills, twelve, in fact. They are at times called "Kurgár" or "kunhalom"(Cumanian-hill), that proves this land provided our ancestors with everything they needed. We don't have rivers but we do have streams: the Kálló stream that drove mills and had pearl hunts, the Tekerés stream by which the people grew hemp. Between these two marvels, lies the modest yet proud Derecske.

The town of Derecske lies in Hajdú-Bihar county, 22 kms from Debrecen, next to main road 47. Derecske was first part of Bihar county but later it joined Hajdú-Bihar county. Its name first appeared in writing in 1291, the first agricultural town, later became a "hajdútown". It was again given the title of a town on 1 January 1991.

The main source of income for the families living here is agriculture. The capacity of Derecske's land allows for intensive agriculture. This capacity was always used to its fullest and so a sizeable portion of this high quality cultivation is made up of horticultural activities. This allows for many to be employed.

The settlement could become a walk center in 2013, thus it is now the cultural and educational center of the Derecske-Létavértes area.

The cultural, gastronomic and traditionalist events bring in many visitors each year; among these events the pig slaughter, the town's day, the meeting with those who moved, the art yard and the onion festival are some of the most successful.

In the past years the outside bonds of the town have grown stronger. It has started a powerful cooperation with its sister towns; Mátradercske,

Székelykeresztúr, Nagyszalonta, Bánffyhunad, Berettyószéplak, Deresk and with the Polish Koszyce.

The people of Derecske are and always have been honest and respectable, they would protect their homes, friends and families to the end. Their scamp derry-do of Bihar and hajdú hard-headedness is greatly shown by Derecske's verbunk (soldier's requit song). We can only truly highlight and understand its individuality and uniqueness through the eyes of one of Derecske's inhabitants.

The reason for the humble nature of our town is to keep its individuality against the greats of our country, and to preserve the signs of the community contributions. The town is enriched by the marvelous reformed church, the imposing walk office and the rustic and civil houses found throughout town. Among many things Derecske was once owned by count Pál Esterházy. Actor, author and translator János Patkó Kótsi, the first director of the Theater in Kolozsvár, was also born in Derecske.

Let us tell you, Dear Stranger... At our town look not for items or buildings but look for the people who accept, support and share even their own belongings with those they found to be worthy of their trust. You need not look for labour culture as the will to work on this land, that is so dear to us, comes to us day-by-day. And so will it come to you, the one who has read this thought and aren't such a stranger anymore.

Through a recent decision, the steady cultural and economic growth of the nearby city, Debrecen, and the strong civic identity all so typical of the locals our dear town was given a lot of momentum. The harmony of our newly built main square completely fits our expectations, to create place both for the young and old, to live in till the bitter end.

EGYEK

Egyek Hajdú-Bihar megye legnyugatibb fekvésű települése, gyönyörű földrajzi környezetben a Hortobágyi Nemzeti Park, a Tisza-tó és öt csárda ölelésében. A település a 202 éves katolikus templomán és a romantikus szerelmi fészkeknek látszó parasztházain kívül építészeti örökséget nem kínál, de igazi horgász- és kerékpáros paradicsom. Talán ezért és a még olcsónak mondható ingatlanárak miatt sokan költöztek ide Nyugat-Európa több államából is.

Gyakorlatainkkal összességében jó úton vagyunk, ezt visszaigazolta 2019. június 19-én belügyminiszter úr is, aki az 5000-tól 20000 főig terjedő lakosságszámú kategóriában a két kiosztható Szolgáltató Önkormányzat díj egyikét Egyek Nagyközség Önkormányzatának adományozta. Számos fejlesztésünk közül egyik az 53 ha-os ipari terület, mely 2020 decemberében kerül átadásra, ahová munkahelyteremtő beruházásokat várunk. Nem az autópálya közelsége az ipar megtelepülésének a legfőbb szempontja, hanem a munkaerő, mely Egyeken is rendelkezésre áll.

Fejlesztéseink az ipari terület vonzóbbá tételét szolgálják. A térfelügyelő kamerák, a felújított rendőrőrs, a polgárőrség a kitűnő közbiztonságot, az új mentőállomás, a szakorvosok az egészségügyi ellátást, az önkormányzati tűzoltóság a tűzbiztonságot garantálják. Az oktatás színvonalára kiemelt figyelmet fordítunk. A Magyar Katolikus Egyházzal együttműködve, korunk kihívásait követve az angol nyelvi és az alapfokú művészeti oktatást gyermekeink javára fordítjuk. Új bölcsődénk mellett az oktatási lehetőségek szempontjából kiemelt jelentőséggel bír az egy órányi távolságban lévő debreceni nemzetközi iskola.

A szabadidő eltöltéséhez az önkormányzati sportcentrum, a labdarúgó tornák rendezésére alkalmas pályáink, valamint a víziturizmus, a kerékpár-turizmus és az ökoturizmus szerelmeseinek állnak rendelkezésre különféle

lehetőségek, melyekhez komoly segítség a Tisza, az Eurovelo 11-es út és a Hortobágyi Nemzeti Parki közigazgatási területünket átfedő része, melyek mellett különleges érzés a kerékpározás. Séta közben a Tisza-part, a hortobágyi puszta, az érintetlen, forgalommentes táj, a tiszta levegő inspirálhat bennünket. Ettől válik a mai modern ember még emberibbé és boldogabbá. Horgászoknak igazi paradicsomot jelent az érintetlen Tisza-part, az ohatihalastavak és a falu központjában található Válykos-tó, amely a horgászaton kívül az vízibiciklizés és csónakázás örömét, élményét is biztosítja.

Egyek másodlagos kínálata: a jó cselekedet és a jótékonyság érzetének élménye. Az idelátogatóknak feltétlenül ajánljuk az ország legjobban működő gyepmesteri telepének megtekintését (GPS koordináták: 47.630315, 20.907165), ahol 2019-ben 419 kutya talált újra gazdára, mely sikerünk egyedi. Emellett sajnós altatnunk is kellett, s ez az a pont, ahol Ön is segíthet! Több állatvédő szervezettel kitűnő az együttműködésünk, azonban egyesek tevékenysége a valótlan tartalmú rágalmozásokban merül ki. Ezúton is azokat az embereket és állatvédőket keressük, akik segítenek bennünket e tevékenységünkben, mely csupán pénz és jó szándék kérdése.

Hamarosan megnyitjuk kisállat boltunkat, ahol helyben vásárolhatnak, jótékonysághozhatnak a szeretetre és jutalom falatokra éhes kutyák számára. Ha valaki az örökbefogadást szeretné segíteni, az általa kiválasztott kutya komplex védőoltását, elektronikus transzponderét és egészségügyi kiskönyvét is kifizetheti vagy átutalhatja a Takarékbanknál vezetett számlánkra: 70100121-11103918. Ha gyermekeinknek jó cselekedeteinkkel példát mutatunk, akkor talán még gazdagabb és még kerekesebb lesz a gyermeknevelés élménye!

Mi szeretettel hívjuk! Ön készen áll?

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

I. világháborús emlékmű - Krisztus karjaiban elesett katona; Új főtér; Átadás; Önkormányzati Sportcentrum; Mentőállomás; Óvoda; Sportpark Telekházán; Általános iskola; Főtér; Horgásztó.

EGYEK

EGYEK

Egyek is the Westernmost settlement of Hajdú-Bihar county, in a marvelous environment, surrounded by The Hortobágy National Park, Lake Tisza and 5 Inns. Other than its 200 year old catholic church and its romantic farmer houses, perfect for all the lovebirds, the settlement does not offer any architectural monuments, however it is a real fisherman's and biker's paradise. This might be the reason, along with the low price of real estates, why many move here from even Western-European States.

Our efforts have been acknowledged by the Interior minister, who on 19 June 2019 awarded Egyek with one of the two awards given to settlements with a population of 5000-20000. One of our many developments is the 53 ha industrial area, which will be opened in December of 2020, where we await investments creating workplaces. The main reason for the industry isn't how close the motorway is, but the workforce, which is abundant in Egyek.

Our improvements serve the industrial area. The surveillance cameras, the renovated police office, the home guard provide excellent public safety, while the ambulance station and medical specialists provide the settlement with health-care and the council's fire department provide fire safety. We pay great attention to the quality of education. Working with the Hungarian Catholic Church we provide our children with English and Art classes. Both our new nursery and the Debrecen International School, which is an hour away, are important for our settlement.

To those who want to spend their free time well, all the opportunities are given, so they can visit the local sport center and go, see football matches on the pitch. Lovers of water-, bike- and eco-turism can all have a great time here as well. This is helped by the Tisza, route Eurovelo 11 and

the Hortobágy National Park, through which riding a bike is a truly special feeling. During a nice walk by the water of Tisza, the steppe of Hortobágy, the untainted beauty of the landscape and the clean, fresh air can be awe-inspiring. This is how the modern person can become truly happy and even more human. The untouched bank of the River Tisza, the Ohat fishing lakes and the Válykos lake in the middle of the village may prove to be a true paradise for fishing-enthusiasts. Other than fishing one can enjoy paddle-boating or just simply rowing on these pleasant waters, and forget about the troubles of everyday life.

Other, secondary possibilities in Egyek are: the feeling of doing good deeds, and of being charitable.

We definitely recommend our visitors to see the work of the best fayer in the country (GPS coordinates are: 47.630315, 20.907165) where in 2019 a total of 419 dogs found new owners, which is completely unheard of. However tragically we had to put down some of the poor dogs, and this is where YOU can help! We work with many animal rights groups, but the work of some ends up only being pointless and untrue accusations. We are asking for those who find it within themselves to lend us a helping hand, which is only a question of money and good-will.

Soon we'll open up our pet shop where you can buy and donate to dogs hungry for treats and love. If one wishes to adopt a dog, they can conveniently pay for the costs of their complete immunization, electronic transponder and their booklet at the pet shop or pay to our account whose number is 70100121-11103918. If you show your children a good example, maybe raising them will prove to be a more wholesome experience.

We invite you to visit! Are you ready?

ESZTÁR

Esztár a történelmi Bihar vármegye észak-keleti peremén, a Derecskei járásban, a román határhoz közel fekszik. A település helyzetét a Berettyó határozza meg, ugyanis a község egy magaslatra épült, míg a határterületeket mocsár borította. A település neve már 1215-ben szerepelt a Váradi Regestrumban. Esztár a Sztári család ősi fészke volt. A község természeti adottságait, a táj arculatát a Berettyó határozta meg. A XIX. században megkezdődő szabályozási munkálatok fordulópontot jelentettek Esztár életében is, ahol újabb területeket vonhattak művelés alá, illetve megszűnt az állandó árvízveszély. A vízimalomról is ekkor álltak át a szárazmalomra. Természetes növényzete a Tiszántúl flórajárásába sorolható, melyet beszűkített a mezőgazdasági művelés.

Az 1500 fős községünk kapcsán elsősorban az itt élők vendégszeretetét kell kiemelni. A térség és a település szegény volt, de itt élők mindig szorgalmas, munkát szerető emberek, akik mindenüket szívesen megosztották az ide betérőkkel. Térségünkbe ritkán látogatnak az emberek, mert kevés a turisztikai attrakció, épített örökség, komoly természeti látnivaló, ezért a vendégszeretetünkön keresztül kívánjuk az érdeklődőket idevonzani. Mi azt mondjuk, „Esztár szép és finom”. Számunkra fontos, hogy az ide látogató jó szájízzel hagyja el a települést, s visszatérjen hozzánk.

Az éves programtárunk egyrészt az itt élőknek, másrészt a településen kívülről érkezőknek szól. Fontos, hogy az itt élők megtalálják azokat az összejöveteleket, amelyen kapcsolódhatnak. Erre szolgál a kultúra napja, a februári farsangi rendezvények, a Tor-Mámor-Esztár disznótoros és kocsonyamustra, a kiváló nőnap program, a nyugdíjasoknak szóló Pogácsafesztivál, a költészet napja, az elszármazottak találkozója, s természetesen a legnagyobb rendezvényünk, a Lecsó gasztró- és élmény fesztivál, a meghitt adventi alkalmak és községi karácsony. A református egyházközség évek óta szervezi minden augusztusban a református bibliatábort a holland testvérgyülekezet segítségével.

A Bihari térség egészére mondjuk, hogy „Bihar szép és finom”, ami igaz a kis falunkra is. Nehéz egyetlen dolgot kiragadni, de Esztár csak egy van a világon. Az itt élők gondolkodása, szorgalma, a templomtorony magasságából végignézni a település egészén, Czár Lajos hagyományörzőnk udvarára betérni, egy kicsit elcsendesedni, ezek a dolgok együttesen jelentenek kuriózumot.

A református templomunk csupán 130 éves, de a grandiózus méretei és puritán kivitelezése teszi mégis szemet gyönyörködtetővé. 42 méteres magasságával a Debreceni Egyházmegye második legnagyobb református temploma, az esztáriak adományából épült. Az Erdődy-Szunyogh Kúria közel 200 éves, jelenleg iskolánk alsó tagozatának ad helyet, illetve Lecsó-fesztivál központi helyszíne is. Tájházunk 1893-ban épült, s mára utolsóként hirdeti egy letűnt kor építészeti kultúrájának szépségét.

A Szunyogh Kúriához kapcsolódik a Szunyogh család és legnevesebb tagja Szunyogh Péter, Bihar vármegye egykori alispánja, akit 1893-ban ültettek az alispáni székbe. Édesapja Szunyogh Albert a szabadságharc egyik vitéz huszárcapitánya, az elnyomatás korszakában a bihari mozgalmak vezére, az „esztári kis országgyűlés” lelke volt. Irinyi Károly, a Kossuth Egyetem volt történész professzora, ma iskolánk névadója az újkori magyar történelemmel foglalkozott. Csörsz Károly orvos-genetikus a humán-genetikai kutatások elindítója volt. Csörsz Teréz színésznő, a budapesti Népszínház híres színésznője több darabban szerepelt Blaha Lujzával is.

Látogassanak el az évente augusztusban megrendezésre kerülő Lecsó-fesztiválra és kóstoljanak bele a hamisíthatatlan bihari-esztári vendégszeretetre, ahol annyi élményt kapnak, hogy újra visszatérnek a több, mint 800 éves kis falunkba, Esztárba.

A fejlesztések és fejlődés terén számos terv várat még magára, s a hazai és uniós források kihasználjuk a községünk és a közösségünk megerősítésére.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Művelődési ház; Ünnepség Esztáron; Erdődy-Szúnogyh kúria; Faluház; Sportpálya; Szervezők; Református templom; Esztári naplemente;

ESZTÁR

ESZTÁR

Esztár lies in the North-Eastern edge of the historical Bihar county, in the Derecske walk, near the Romanian border. The settlement's location is dictated by the river Berettyó as the parish was built on a hill, while its borders were mostly swamps. The name of the settlement has appeared in the 1215 Várad Regestrum. Esztár was the headquarters of the Sztári family. The natural abilities and appearance of the parish was highly influenced by the river Berettyó. The river controls of the 19th century effected Esztár greatly as the constant threat of flood disappeared and more land could be used to work on. This was around when they switched from a water mill to a dry mill. Its flora is typical to the Trans Tisza Region but it is limited due to ongoing agriculture.

Talking about our parish of 1500 people we have to highlight the hospitality of the locals. The area and the settlement used to be quite poor but the locals were always diligent, hard working people, who gladly shared their belongings with visitors. Hardly anyone ever visits as we do not have many attractions, monuments or even fancy buildings, therefore we wish to attract visitors with our hospitality. As we say „Esztár is nice and sweet”. It is important to us what taste we leave in one's mouth and whether they will return to visit us again.

Our events are designed both for locals and visitors. We find it important for locals to find a way to connect with each-other and enjoy themselves. All this is provided on the day of culture, the carnival, the Tor-Mámor-Esztár pork and jelly stum, the excellent women's day programmes, the turf-cake festival for the elderly, the day of poetry, the reunion of those who moved, and naturally our biggest event, the Lecsó gastrofestival and the intimate advent and Christmas festivities. The

reformed congregation has organised the bible camp for years each August, with the help of their Dutch sister-congregation.

We can say that „The Bihar is nice and sweet” which stands true to our little village as well. It is difficult to explain why, but its clear as day that there is only one Esztár in this world. The locals' way of thinking, their diligence, looking across the whole village from the top of the church, walking into the court of Lajos Czár, our resident traditionalist, calming down a little, all these together are what make Esztár a shining star.

Our reformed church is only 130 years old but its grandiose size and puritan design make it a wonderful sight to behold. With its 42 meter height it is the second tallest church of the Debrecen diocese. It was built with the donation of the locals. The Erdődy-Szunyogh Mansion is nearly 200 years old and is currently the building of our primary school's junior section, also this is where the Lecsó festival takes place. Our country house was built in 1893 and these days it represents the style of an era long past.

The Szunyogh Mansion is connected to the Szunyogh family and their most famous member, Peter Szunyogh, who once was the sub-prefect (an important rank) of Bihar county, and became a sub-prefect in 1893. His father Albert Szunyogh in the era of freedom, a hussar captain and in the era of oppression, a leading figure of the Biharian movements, was the soul of the „Esztár miniature parliament”. Károly Irinyi an ex-historian professor of the Kossuth University researched modern era Hungarian history, and the local school bears his name. Károly Csörsz, a doctor and geneticist, started the human genetic researches in Hungary. Teréz Csörsz, a famous actress of the Budapest Népszínház acted alongside Blaha Lujza in a number of plays.

FÖLDES

Földes Nagyközség a Hajdúság szélén, a Bihari Sárrét határán, Budapesttől 220 km-re, Debrecentől 34 km-re, Hajdúszoboszlótól 25 km-re található. A jelenleg 4002 fő lakosú nagyközség első említése 1215-ben a Várad Regestrumban olvasható. Minden évben április 14-én Földes napján a nemesi kiváltságokra és a polgári egyenjogúságra emlékszik a nagyközség lakossága.

A község számos nevezetességgel büszkélkedhet, mint a műemlék jellegű községháza épülete, vagy az I. világháborús emlékmű, amely első volt a megyében. Földes beírta nevét a magyar művelődés történetébe több híres szülöttjével és lakójával. A legkiemelkedőbbek: a XIX. századból a Magyar Tudós Társaságért harcoló Balásházy János, a XX. századból a tragikus sorsú Csáth Géza író és zenekritikus, valamint Karácsony Sándor a neves filozófus és pedagógus. Református templomunk több száz éves múltra tekint vissza. Egyedülállóan szép famennyezete ritkaságnak számít a református templomok világában.

A településen 1964 óta tör 1344 méter mélyről a felszínre az Alföld legmagasabb sótartalmú, 64 °C hőmérsékletű. Az alkáli kloridos jellegű, jódos, brómos meleg vízből percenként 500 liternyi hoz a felszínre a metángáz. A gyógyvízzé minősített termálvíz reumatikus és nőgyógyászati betegségek kezelésére alkalmas.

A falu határában, parkosított területen kapott helyet a strandfürdő, ahol három medence várja a pihenni, kikapcsolódni és gyógyulni vágyókat. Szomszédságában épült meg a szabadidőközpont, amely sportolási lehetőségeket és szállást is biztosít a Földesre érkező vendégeknek.

A község határában található a Bihari-sík Tájvédelmi körzet egyik legnagyobb összefüggő gyepterülete, amely minden időszakban érdekes

látvánnyal szolgál. E területen létesült a Bihari-sík Tanösvény, ahol a kijelölt útvonalon változatos élőhelyekkel találkozhatunk, kisebb-nagyobb kaszálók, legelők mellett erdőfoltok, bokrosok váltják egymást. Két megfigyelő torony és húsz bemutató tábla segíti a természetjáró felfedezőútját, melyeken több, mint 100 faj szerepel, rövid ismertetővel. A hétkilométeres túra során bepillantását nyerünk az andaházi vizes-élőhely rekonstrukciós területére. E térség visszaidézheti számunkra a Sárrét madárparadicsomát, amit a korabeli leírásokból ismerhetünk. Rendkívül egzotikus látványt nyújt még a nyári melegben dagonyázó bivalygulya, melynek a vizes-élőhely fenntartásában van nagy szerepe.

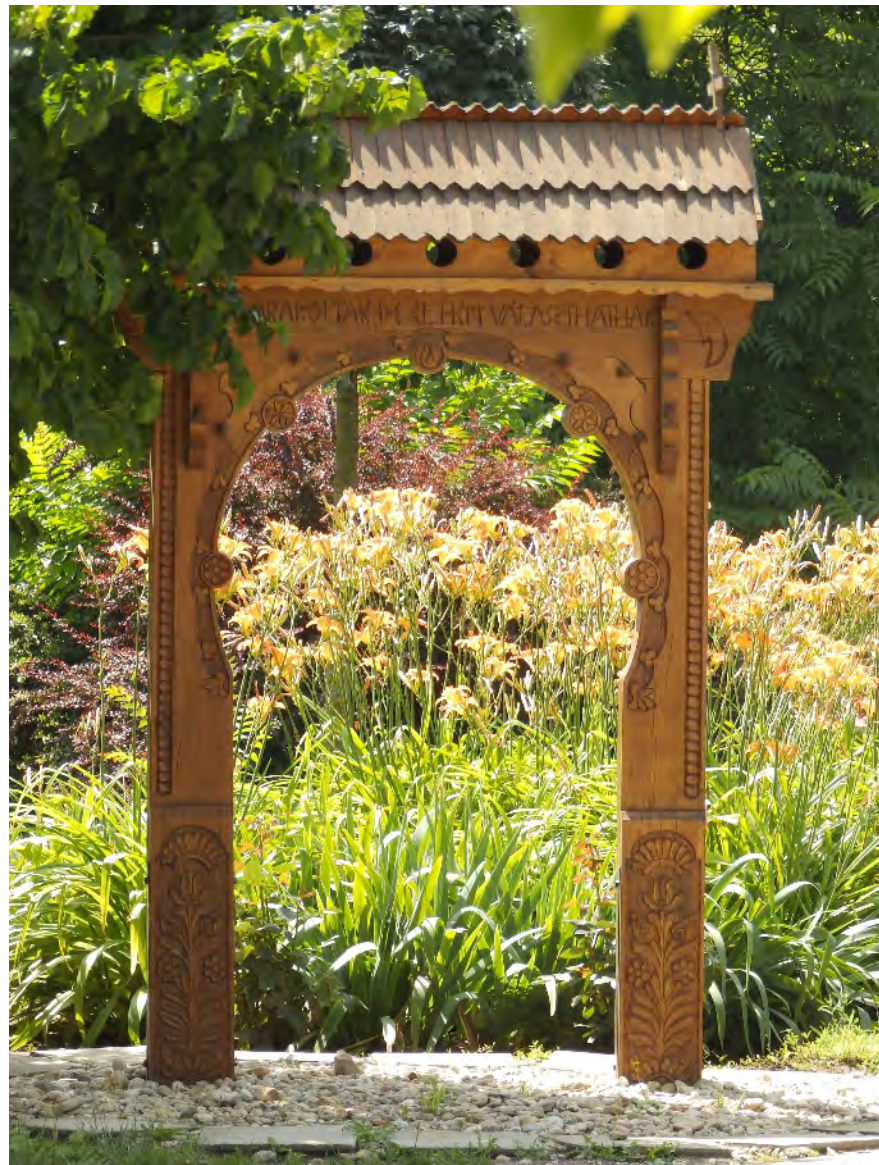
Rendezvényeink közül a legjelentősebb az országos hírű Kárpát-medencei Vőfélytalálkozó, mely 2020-ban már 10. alkalommal kerül megrendezésre a Karácsony Sándor Közösségi Ház, a Szélrózsa Hagyományőrző Egyesület, valamint a helyi intézmények és civil közösségek együttműködésében. A komplex népművészeti találkozó a vőfélység hagyományainak fel-elevenítése mellett egyéb programokat is kínál. A paraszti dísznótások, a kézművesek által rendezett játszótér és vásár, a népzenei hagyományaink ismert muzikusokkal történő bemutatása minden ide látogató elismerését kivívták.

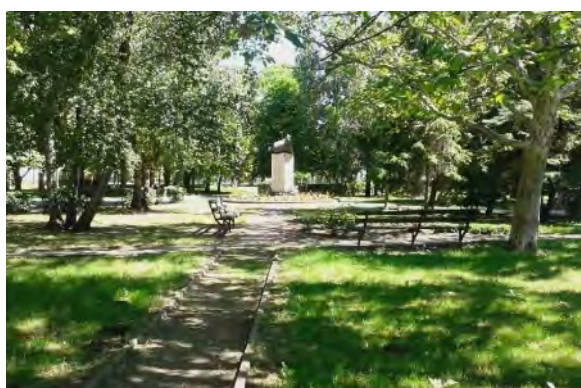
Hagyományteremtő céllal került megrendezésre először 2018 augusztusában a sokakat vonzó Földesi Pálinkafesztivál és Ifjúsági Nap, a helyi fiatalok és a közösségi ház szervezésében. Napközben főzőverseny, játszótér, kézműves programok várják az érdeklődőket, az este folyamán pedig sztárfellépők koncertjei. E fesztiváli napot a „Rock péntek” nevű nap előzte meg.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Polgármesteri hivatal épülete; Szabadidőközpont faházai; Díjátadás Földes napján; Park; Székelykapu; Vőfélytalálkozó; A strand úszómedencéje; Tanösvény kilátó és tábla; Magyar Hősök emlékműve; Református templom; Bihari-sík tanösvény.

FÖLDES

Földes is on the edge of Hajdúság, on the border of the Biharian-Sárrét, 220 kilometers away from Budapest, 34 kilometers away from Debrecen and 25 kilometers away from Hajdúszoboszló. The settlement with currently 4002 people living here. It was first mentioned in the Várad Regestrum in 1215. Each year on 14th of April on the day of Földes locals commemorate the noble privileges and the equality of the common folk.

The parish has quite a few sights, such as the historic town-hall, or the world war I monument which was the first of its kind in the county. Földes has written its name into the art history books, with its numerous famous people. Some of the most remarkable ones are: János Balázsházy, who fought for the Magyar Tudós Társaság (Hungarian Scientist's Association) in the 19th century; or Géza Csáth the ill-fated writer and music-critic of the 20th century; and Sándor Karácsony, the famous philosopher and educator. Our reformed church looks back on a history of centuries. Its beautiful wooden ceiling is a rarity in the world of reformed churches.

Since 1964 the saltiest thermal water of the Great Plain, which is 64 C° warm, has been coming to the settlement from 1344 meters bellow. Over 500 liters of thermal water is brought up to the surface by the methane gas every minute. (the hot water contains bromine, chloride, iodine) The medicinal thermal water is capable of treating rheumatic and gynecological problems.

In the border of the village awaits its guests, and those who wish to heal, the spa with its 3 pools, in a park environment. Right next to it is the recreation center which provides visitors, with sport activities and accommodation.

In the parish's outskirts we can find one of the biggest fields of the Biharian protected area where there is something to see all year. Here is the Biharian Plain's trail where we can see various habitats, meadows, pastures, forests and fields. Two lookout towers and 20 boards help the hikers learn about over 100 species, with short descriptions. On the 7

kilometer trip we gain access to the reconstruction area of the wetlands of Andaház. This place recalls the bird paradise of Sárrét, which we can learn about from the descriptions of the past. The buffalo herd in the summer heat can be a rather exotic view in the wetlands to whose maintenance they contribute greatly.

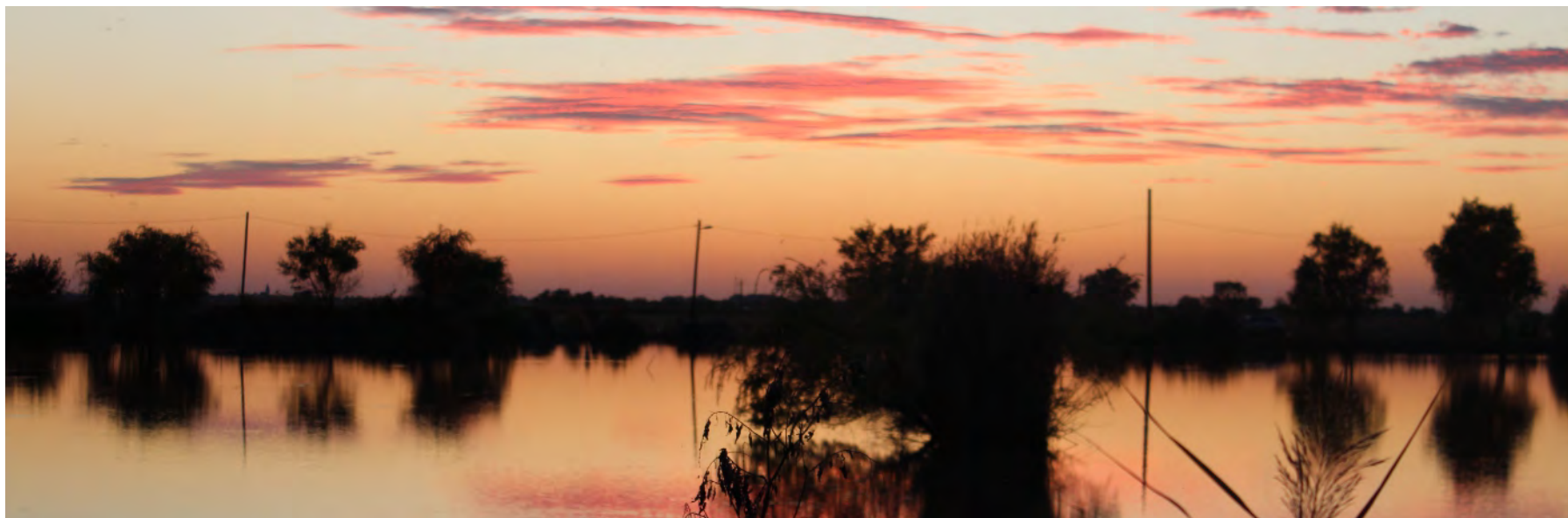
Among our events the most important one is the famous Carpathian Basin best men's meeting, which by 2020 will be organised for the 10th time in cooperation with the Sándor Karácsony community center, The Szélrózsa Traditionalist Association and other local facilities and civil movements. The complex folk-art rendezvous besides recalling the traditions of the best men offers a great variety of programmes. The pig killings, the hand crafted playground and market, the folk-music performances with famous musicians have proven their worth to all visitors so far.

The Földes Pálinkafesztival and youth's day was first organised by the local youth and community center in August of 2018, aiming to become a tradition. During the day a cooking competition, a play-house and artisan programmes await those who are interested. At night there are celebrity guests performing. Before the day of this festival, there was the „Rock Friday”.

Due to recent improvements the village's infrastructure has „leveled up”. The health center and the market's building were both renovated. Using geothermal energy the heating of public facilities was modernised. An opportunity arose to keep the youth around by supporting them through applications.

The community is another draw of the settlement. Many civil movements work in Földes. Through our event calendar anyone can take part in the events they might be interested in.

We are glad to welcome anyone visiting Földes!

FURTA

Furta Hajdú-Bihar megye déli részén található, 1100 lakosú település, melyet a „Berettyó és Körös Sárrejtjének nevezett Osváth Pál neves sárreíti csendbiztos. Külterületének déli része a Bihari-sík Tájvédelmi Körzethez tartozik. Furta az Alföldi Kéktúra útvonal egyik állomása. Az 1990-es választásokon önállóvá vált település újjá jelenleg a mikro-térségi köznevelési társulás székhelye.

Az itt élő emberek hagyományszeretetének köszönhető a furtai hímzés, mely az 1800-as évekig vezethető vissza. Mint kulturális örökség bekerült Hajdú-Bihar megye Értéktárába. A helyi kulturális élet színterét a 1974-ben megalakított citerazenekar. Munkájukat kétszer országos aranyminősítéssel, kétszer nívó díjjal ismerték el.

Furtán a régi időkben a furtai juhászokat különös tisztelet övezte a környező uradalmakban. Az állattartás napjainkig nagy átalakuláson ment át, de a hagyományos pásztorkodás megmaradt. Az egyszerű alapanyagokból, bográcsban elkészített birkapörkölt a helyi lakosok egyik fő eledele.

A Szent László római katolikus templom provinciális barokk stílusú, a mellette lévő plébánia épületét 1782-86 között építették. A műemlék jellegű református templom 1815 és 1827 között neoromán stílusban épült. Különleges ereklyéje az ún. Furtai pohár”, az 1640-es években készített aranyozott ezüstpohár, amelyet a Debreceni Református Kollégium Múzeuma őriz. A fennmaradt helyi értékeket a Gyűjtemények Háza őrizi.

A 2011-ben megalakult Juhász Erzsébet Hagyományőrző Egyesület célja Furta község hagyományainak felelevenítése, ápolása, átadása a felnövekvő generációnak. A folyamatosan bővülő kiállítási anyagokkal több településen megfordultak, évente részt vesznek a mesterek nagy ünnepén, a Budai Várban megrendezésre kerülő „Mesterségek Ünnepén”.

A falu életében kiemelkedő jelentőségű a Bihari Juhásztalálkozó. A helyi értékeket bemutató rendezvény évente októberben kerül megszervezésre, ennek keretében a helyi gyékényfonó és hímző kézművesek alkotásai-ból bemutatóra és vásárra is sor kerül. Emellett évente megrendezésre kerül

a hagyományőrző est, a húsvétoló, betlehem állítása és az adventi gyertyagyújtás és kézműves vásár.

A településhez köthető ismert személyek:

- Prof. Dr. Baranyi Béla Professor Emeritus – a MTA Regionális Kutatások Központjának, Debrecen – tudományos tanácsadója, számos publikációk szerzője, a Furta Krónikáskönyve egyik szerkesztője és szerzője.

- Dr. Lakos László állatorvos, gazdasági szakember, volt mezőgazdasági miniszter

A település jelentős fejlesztéseket valósított meg az elmúlt 16 év során. Pályázatok útján kiépült a Temető utca bel- és külterületi útja, megújult a Bocskai utca, Kossuth út és kerékpárút is ki lett építve. Megtörtént a művelődési ház tatarozása, fűtésének korszerűsítése, a községi könyvtár, a konyha, a ravatalozó, a Gyűjtemények Háza, valamint a kis napközi teljes felújítása, az általános iskola, az óvoda és a tornaterem teljes rekonstrukciója, továbbá az óvodában európai uniós szabványoknak megfelelő játszótér kialakítása. Megújult a főtér az 56-os szoborral, továbbá megvalósult a központ térkövezése, a csapadékvíz elvezető rendszer kialakítása. Pályázat keretében fog megvalósulni a Táncsics utca utépítése, az orvosi szolgálati lakás felújítása, a mini-bölcsőde építése.

A közmunka keretében foglalkoztatott mintegy 50 fő elsősorban a kertészetre koncentrál, mely a konyhát látja el zöldségfélékkel. A mezőgazdasági start-munkaprogram keretében van tojástermelés, méhészet és egy második éves gyümölcsös is Darvason.

A furtai emberek barátságosak és igen vendégszeretők. Az érdeklődőket mindig készséggel segítik, szívesen igazítják útba a helybeliek. Ismerje meg a vidéki élet szépségeit, településünk hagyományait, kóstolja meg a furtai káposztás murgyét és a furtai Brill vizet!

Azoknak, akik egy-egy éjszakát szeretnének eltölteni ebben a kis faluban, szeretettel ajánljuk a Harkály vendégházat.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bihari Juhásztalálkozó; Adventi gyertyagyújtás; Furtai Általános Művelődési Központ Tájháza; Oltár a katolikus templomban; Furtai hímzés; Kiállítás a Tájházban; Katolikus templom; Református templom; Furta lovasnap.

FURTA

FURTA

FURTA

Furta is on the Southern part of Hajdú-Bihar county, it is a settlement of 1100 people, which Pál Osváth the famous gendarme called the „Sárrét of the Berettyó and the Körös”. The Southern part of its outskirts belongs to the Biharian-plain's Protected Area. Furta is one of the stops of the Plain's Kéktúra. The settlement that became independent after the 1990 elections is now the micro-area's public education group's center.

The Furta embroidery, which can be traced back to the 1800s, still exists due to the local's traditionalism. As a cultural heritage it was placed in the Hajdú-Bihar county Treasury. The local cultural life is made more colourful by the zither band founded in 1974. Their work was rewarded with two national golden classifications, and two niveau awards.

In the old times the shepherds of Furta were deeply respected in the nearby lordships. Stock farming is still going through changes even today, but traditional herding has stayed the same. The simple mutton stew cooked in a kettle is a local favourite.

The Saint László catholic church is provincial baroque, and the parsonage next to it was built between 1782 and 1786. The historic reformed church was built between 1815 and 1827 in neoroman style. Its special emblem is the so called „Furta cup”, the golden cup made in the 1640s which is preserved in the Debrecen Reformed College's Museum. The remaining local treasures are preserved in the Collection's House.

The goal of the Erzsébet Juhász Traditionalist Group, founded in 2011, is to revive the old traditions of Furta, cultivate them and pass them on to the future's generations. With their ever growing exhibition they have already appeared in many settlements, and each year they attend the great festival of the masters, the „Festival of Occupations” organised in the castle of Buda. The Biharian Shepherd meeting is a significant event in the village's life. The event showcasing local treasures is organised in each October, where local embroiderer artisans' works are showcased and sold. Along with this the Traditionalist evening, the Húsvétoló (Easterer), the

Bethlehem setting and the Advent Candle lighting and artisan market are held each year.

Famous people of the settlement:

- Prof Dr Béla Baranyi Professor Emeritus- scientific advisor of the MTA's Regional Research Center, Debrecen, and author to many publications, one of the editors and authors of the „Furta Krónikáskönyve”

- Dr László Lakatos vet, economy specialist, and ex-Minister of Agriculture

The settlement has gone through significant improvements in the past 16 years. Via applications, the cemetery street's road was completed, the Bocskai street was renewed, the Kossuth road and the bike road was completed. The community center was renovated, the heating was modernised, the local library, the canteen, the lich-house, the Collection's House, and the junior day care were all renovated. The Primary school, the kindergarten and the gymnasium were all reconstructed, and an EU approved playground was built in the kindergarten. The main square and the '56 monument were renewed, moreover, the main square was paved, and the storm drainage was installed. The reconstruction of the Táncsics street, the doctor's lodging's renewal and the construction of a mini-nursery will all be done via applications.

The communal work, employing 50 people, mainly focuses on gardening and they provide the canteen with vegetables. Within the agriculture start-programme there is egg production, an apiary and a second year orchard in Darvas.

The people of Furta are friendly and hospitable. They are always ready to help those in need. Get to know the beauty of the country life, our settlement's traditions, taste the Furta cabbage „murgyé” and the Furta Brill water!

To those who want to spend a night in this little village we definitely recommend the Harkály (woodpecker) guest house.

FÜLÖP

Fülöp Hajdú-Bihar megye legkeletibb települése, közvetlenül a magyar-román határ mellett. A település félreeső fekvése miatt közlekedés-földrajzilag kedvezőtlen helyzetben van. A községet közúton lehet csak megközelíteni, a legközelebbi vasútállomás 10 km-re, Nyirábrányban található.

Fülöp gazdasági-társadalmi visszaesésének egyik fő kiváltó oka a periférikus elhelyezkedése volt. Természet földrajzilag a Dél-Nyírség kistájhoz tartozik.

A község első írásos említése viszonylag későn, az 1325-ben keltezett okiraton lelhető fel, mint a Balogsemjén nemzetség Kállai ágának birtoka. Történelme során évszázadokon keresztül pusztaként, később Nyirábrányhoz tartozó lakott külterületként tartották számon. A község 1946. április 1-jén Nagyfülöp néven önállóvá vált, mint nagyközség. Fülöp a korábban Nyirábrányhoz tartozó Vindispusztá, Bánhápusztá és Nagyfülőppusztá külterületi lakott helyekből szerveződött faluvá. 1948-tól már

Fülöp néven szerepel a község, amely az 1950. évi közigazgatási reformot követően Hajdú-Bihar megyéhez tartozik. A lakónépesség számának (1770 fő) alakulásáról elmondhatjuk, hogy viszonylag stabil, számottevően nem csökken, és nem növekszik. A településen 2018-ban 719 db lakás található, ebből elégtelen lakhatási körülményt biztosító nincs. Önkormányzati bérlakás 6 db van, ebből jelenleg 2 üresen áll. A településen hajléktalan személy nincs. A településen ipari jellegű vállalkozás nincs, a vállalkozások elsősorban a mezőgazdasági és a kereskedelmi szektorból, illetve szolgáltatásokból tartják fenn magukat. A lakónépesség és az aktív keresők aránya alacsony.

A település az elmúlt évtizedekben mind intézményhálózatában mind infrastrukturális ellátottságában sokat fejlődött. Megújult az általános iskola, óvoda, orvosi rendelő, művelődési ház, templomok, szennyvízcsatorna hálózat. Jellemző Fülöpre hogy gazdag kulturális és közösségi élet zajlik a helyi és a szomszéd települések lakosságának bevonásával.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Művelődési Ház; Község címer; Római katolikus templom; Görögkatolikus templom; Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola; Karácsony Fülöpön; Tájház; Kiállítás a tájházban; Fülöpi Fogathajtó Verseny; Orvosi rendelő; I love Fülöp.

FÜLÖP

FÜLÖP

FÜLÖP

Fülöp is the Easternmost settlement of Hajdú-Bihar county, right beside the Romanian border. Due to its location it is in a disadvantageous position traffic-wise. The parish can only be approached on public road, the nearest railway station is 10 kilometers away in Nyírábrány.

Fülöp's economic and social setback was mainly due to its peripheral situation. Geographically it belongs to the South-Nyírség.

The parish's first documentation was made relatively late in 1325, where it was mentioned as the property of the Balogsemjén family's Kállai branch. For centuries it was regarded as nothing but a steppe, and later it became known as a populated periphery belonging to Nyírábrány. On the 1st of April 1946 the parish became an independent settlement called Nagyfülöp. Fülöp became a village from the union of the peripheries of Vindispusztá, Bánházpusztá and Nagyfülöppusztá. From 1948 the settlement appears as Fülöp and after the administration regulation of 1950

it became a part of Hajdú-Bihar county. The size of the population (being 1770) is rather consistent, stable and neither grows nor does it decrease. In 2018 there were 719 homes out of which none were in unlivable condition. There are 6 council flats out of which only 2 stand empty at the moment. There are no homeless people in the settlement. There are no industries in the village either so the businesses mainly make a living off of agriculture, trading and services. The proportion of the population and active traders is rather small.

The settlement has grown quite a lot in the past decade both in terms of its infrastructure and in terms of its facilities. The primary school, the kindergarten, the doctor's office, the community center, the churches and the sewage system were all renewed. A vivid cultural life involving neighbouring settlements is typical of Fülöp.

GÁBORJÁN

Gáborján a földrajzi Körös-vidék északi részére eső Berettyó folyó jobb partján, a növényföldrajzi Tiszántúl északi részén fekszik. A Berettyó-völgy, Gáborján határa itt-ott még természetközeli, ősi terület, sokszínű növény- és állatvilágot rejt. Településünk határán fekszik a Csere-erdő, mely természetvédelmi terület. A falu határában fellelhetőek dombok, kunhalmok. Legnevezetesebb őskori dombja a földvár területén áll. A néphagyomány szerint Tóthfalú nevű település volt a helyén. Régészeink Gáborján-monostorát e helyen keresik.

A falu írott forrásban először 1217-ben szerepel. A monostort és a falut az eredetileg dunántúli Gyovad nemzetségből származó Gabriel-Gabrián alapította, melyből ered a Gáborján név. 1628-ban katonai szolgálataiért Bethlen Gábertől nemesi kiváltság-levelet kapott, az 1692-es összeírásokban, mint nemes mezőváros szerepel. 1938-ban 1782 fő volt a lakossága, többségben őstermelők. 1945 után a földjüktől megfosztott emberek – a jobb élet reményében – a közeli városokban kerestek munkát és megélhetést. A rendszerváltás után Gáborján visszanyerte települési függetlenségét, infrastruktúrája látványosan nőtt: belterületi szilárd útburkolatok, vezetékes gázhálózat, telefon-, internet-, kábeltévé hálózat, piactér, közvilágítás korszerűsítése kerültek kivitelezésre. A faluképet is szépítő parkok, emlékhelyek, játszótér, kondicionáló park került kialakításra.

A községben önkormányzati hivatal, általános iskola (1-4 osztály), napközi otthonos óvoda közösségi színtér, könyvtár, posta, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, működik, házi orvos és védőnő dolgozik.

A településen 2014 óta működő közfoglalkoztatási program keretén belül működik a kézműves termékek előállításra: száraztészta készítés, vesszőkosárfonás, rongyszőnyeg szövés, cirokseprűkötés. Az elkészült termékek kiállításra és piacra kerülnek helyben és más településeken is. Emellett az önkormányzat egyhektáros területén fácánnevelést is folytatunk.

Jelentősebb kulturális értékeink: a református templom, annak kazettás mennyezete, I-II. világháborús emlékmű Turul szobor, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem mellszobra, a falu területén kiállított fából készült szobrok, parasz-barokk stílusú lakóházak a Fő utcán, a Gáborjáni Hagyományörző Népzenei Együttes, az Alföldi kék-túra útvonal.

A Gáborjáni Települési Értéktár Bizottság 2016-ban alakult meg. Feladata a településen levő értékek felkutatása, összegyűjtése, dokumentálása, megőrzése, népszerűsítése, a felnövekvő nemzedékekkel történő megismertetése.

Településünkhöz köthető ismert személyek: Schiff Ernő magyar gyermekgyógyász, orvosi szakíró, Mazsu János történész, debreceni egyetemi docens, Értéktár Bizottság elnöke, Végh Antal magyar író, szociográfus, pedagógus, újságíró.

Hagyományteremtő rendezvényeink:

- *Február*: óvodai, iskolai farsang,
- *Március*: márc. 15-i ünnepség és koszorúzás, október 23-i ünnepség,

• *Május 1.*: majális, falunap, mely főzőversennyel kezdődik, egészsznapos kirakodó vásár, gyerekeknek kézműves foglalkozás, ugrálóvár, fellépők, előadók műsora a színpadon, tombolasorsolás, retro disco,

• *Október eleje*: szüreti felvonulás és bál: helyi táncosok, meghívott táncsoportok műsora a főtéren, fellépők felvonulása lovaskocsikkal, városnéző kisvonattal a falu utcáiban, vendéglátás, este szüreti bál,

• *November*: Hallowenni tökfaragó- és jelmezes verseny,

• *December*: Mikulásváró az óvodában, iskolában és falukarácsony vacsorával, forralt borral, meleg teával, beiglivel.

Településünk 2019-ben nyert pályázatot falusi szálláshely létrehozásához. A projekt eredményeként egy kényelmes, korszerűen berendezett és felszerelt hétférőhelyes falusi szálláshely jött létre. A város zajától távoli, a természethez, a növény- és állatvilághoz közeli, nyugodt üdülési formát kínál a falunkba történő ellátogatás. A települést is érintő, épülő M4 autópálya kedvező feltételeket biztosít a település számára, mind gazdasági, turisztikai, idegenforgalmi szempontból is.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Festett mennyezetkazetta a református templomban; Községháza; Gáborján címer; Gáborjáni Hagyományörző Népzenei Együttes; Gáborjáni termékek; Református templom; Légi felvétel a községről.

GÁBORJÁN

GÁBORJÁN

GÁBORJÁN

Gáborján lies on the left bank of the Berettyó river, which is on the North side of the Körös-region, it is in the Northern Tiszántúl (Trans-Tisza region). The outskirts of Gáborján hide very natural and colourful flora and fauna. In the outskirts of our settlement is the Csere forest, which is a protected area. The hills found in the village's border are cumanianhills. Its most famous ancient hill stands in the area of the earth fort. According to tradition a settlement named Tóthfalu was in its place. Our archeologists are looking for Gáborján's monastery here.

The village was first documented in 1217. The monastery and the village were originally founded by Gabriel-Gabrián of the Transdanube's Gyovad family and this is where the name Gáborján originates from. In 1628 for his military services he was granted noble privileges by Gábor Bethlen, and in the census of 1692 Gáborján appears as a noble field town. In 1938 the population was 1782, most of them were farmers. The people whose lands were taken after 1945 sought new workplaces –in hopes of a better life- in the nearby towns.

After the regime change Gáborján regained its independence, and its infrastructure grew spectacularly; solid roads, a proper gas-system, phone-, internet-, cable tv network, a marketplace and modernised lighting were all completed. The parks, that enhance the village's aesthetics, memorials, playgrounds and gym parks were all built as well.

In the parish there is a council office, a primary school, a day care kindergarten, a community center, a library, a post office, a family- and child welfare service and a practitioner's and health visitor's office.

Since 2014 via the public employment programme craft products have been produced, such as dry pasta, baskets, rags and brooms. The complete products are exhibited and put up for sale locally and even in other settlements. Along with this on the 1 ha council owned land we farm pheasants.

Our significant cultural treasures are: the reformed church and its

boarded ceiling, the world war 1-2 monument, the Turul statue, Gábor Bethlen's bust, the wooden sculptures in the village, the rustic-baroque houses in the main street, the Gáborján Traditionalist Folk-music Band, the Kék tour's track of the Great-Plain. The Gáborján Settlement's Treasury was founded in 2016. Its purpose is finding, collecting, preserving, popularising and passing on the local „treasures”.

Famous people related to our settlement: Ernő Schiff, Hungarian pediatrician, medical writer, János Mazsu, historian, assistant professor at the Debrecen University, president of the Treasury, Antal Végh, Hungarian writer, sociologist, pedagogue and journalist.

Our traditional events:

- *February*: kindergarten-, school carnival
- *March*: 15 March celebration and wreathing, 23 October celebration
- *1 May*: Majális, Day of the Village, which begins with a cooking competition, a whole day market, crafting activities for children, a bouncing castle, performers, performances on the stage, lottery, retro disco
- *The beginning of October*: Harvest march and ball: local dancers', and guest dance groups' performance on the main square, performers' march with horse carriages, little-train trip across the village, cheers, at night harvest ball
- *November*: Halloween pumpkin carving- and costume competition
- *December*: Santa Claus in the kindergarten and in the primary school, village christmas with a feast, glogg, hot tea and beigli (Christmas-roll)

Our settlement won an application to create accomodation in the village in 2019. The result was a comfortable, modern, well-equipped, 7 room village guest house. Visiting our village provides a peaceful, relaxing experience, away from the noise of the city, close to the comforting atmosphere of mother nature.

The M4 motorway, currently under construction, provides the village with excellent economic and touristic possibilities.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

A város neve (Böszörmény) a régi magyar nyelvben mohamedán vallású, valószínűen török nyelvű népelemet jelentett, amely az Árpád-korban fontos kereskedelmi és gazdasági tevékenységet folytatott. A tatárjárás semmisítette meg őket, de már 1248-ban fontos kereskedelmi központ volt az akkor még Nagyböszörmény néven említett település. 1410-ben Zsigmond király emelte mezővárosi rangra. 1605-ben Bocskai korponai kiváltságlevelében – mely a Hajdúság Magna Chartája – 9254 hajdúvitéz földhöz juttatásáról és megnevesítéséről rendelkezett. Ekkor a hajdúknak adott helyek között Böszörmény nem szerepelt, közte volt viszont Kálló. A várban lévő császári őrséggel a hajdúknak éveken át konfliktusuk volt, ezért Kállóból Báthory Gábor 1609. szeptember 13-án kelt cserévelével böszörményi birtokaira telepítette át a kiváltságolt hajdúkat. A 17. század közepétől Böszörmény jelentős fejlődésnek indult, és 1669-ben, a Hajdúkerület létrejöttékor, annak székhelye lett egészen 1876-ig, mikor új várme gyét állítottak fel.

Hajdúböszörmény műemlékei sokat elárulnak a város múltjáról. Az egyik legértékesebb emlék maga a város településszerkezete. A kétbeltelkes-ólaskertes város szerkezetének legfőbb jellegzetessége, hogy az elliptikus belső városmag sűrűn beépített, amelyet széles sávban kertségek öveztek. A belső magot a négy égtájba vezető utca négy részre osztja. Ezek kereszteződésében jött létre a mai Bocskai tér. Kevés olyan város található világszerte, amelyik szerkezetében, struktúrájában olyan híven, olyan szép egymásra rétegződöttségben viselné magán sok évszázados fejlődésnek nyomait, mint Hajdúböszörmény. A Bocskai téren álló Városháza épülete késő eklektikus stílusban, Dobay Károly tervei alapján épült 1907-ben. A bejáratnál arkádsorral díszített lépcsőfordulóban márványtáblába vésve az első világháborúban elesett hajdúböszörményiek neve olvasható. A

Báthory terem kazettás mennyezetén a hajdúvárosok nevei és címerei láthatók. A tér közepén magasodik a város egyik református temploma, mely eredetileg gótikus stílusban épült, s erődfallal, sarokbástyával körülvéve a város erődtemploma volt. 1880 és 1882 között romantikus stílusúvá építettek át. Impozáns látványt nyújt az épület stílusához igazodó – vidéki orgonák közül az egyik legnagyobb – orgona, amely a világhírű Angster-cég terméke. Holló Barnabás alkotása, az 1907-ben felavatott Bocskai szobor ma már a város jelképe. A kétalakos műalkotás azt a történelmi pillanatot rögzíti, amikor a nagy erdélyi fejedelem átnyújtja híres kiváltságlevelét a hajdúság egészét jelképező hajdúvitéznek. A tér déli oldalán található az egykori Hajdúkerületi székház, mely a megye legrégebb középülete. Ma a Hajdúsági Múzeumnak és a járásbíróságnak ad otthont. Az épület három szakaszban épült 1762 és 1871 között. A városképet ma is meghatározó Bocskai István Gimnázium romantikus stílusú épülete helyén álló „oskolában” már 1621-ben tanítás folyt, a debreceni Református Kollégium partikulájaként. A tér teljes lezárását a református lány- és fiúiskola eklektikus épülete teremtette meg 1910-ben.

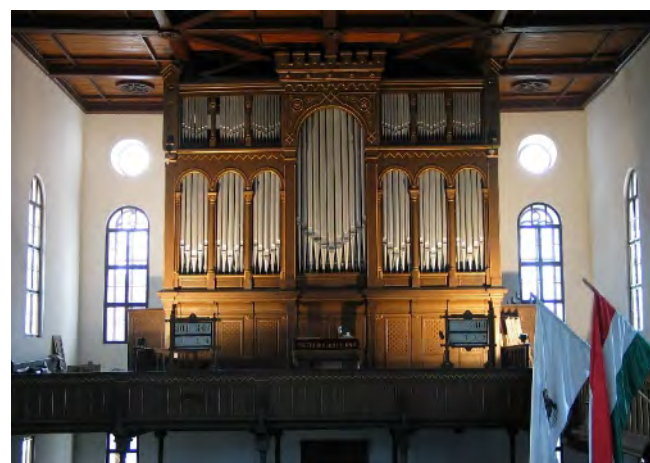
Hajdúböszörménynek nem csak múltja, de jelene is gazdag. Az év minden szakában várja nagyobb rendezvény az idelátogatót. A Hajdúhét, a Jazz-Blues Jamboree, a város festő hagyományaira épülő és szerveződő Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep, a Hajdúsági Expo és a Traktorhúzó Európa Kupa több napos programjai a fiataloknak, családoknak egyaránt tartalmas kikapcsolódást kínálnak. Idegenforgalmának meghatározó értéke a Bocskai Gyógyvíz. Feszített víztükrű medencék, termálmedencék, gyógyászati központ és termálkemping várja a látogatókat, gyógyulni vágyókat.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Gimnázium épülete; Főtér; Báthory Gábor oklevele; Bocskai-szobor télen-nyáron; Hajdúböszörmény településszerkezete; Református templom; Református templom és iskola; Angster orgona; Városháza; Hagyományörző Nap és Országos Cifraszűrös Találkozó; Hajdúsági daruünnep.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

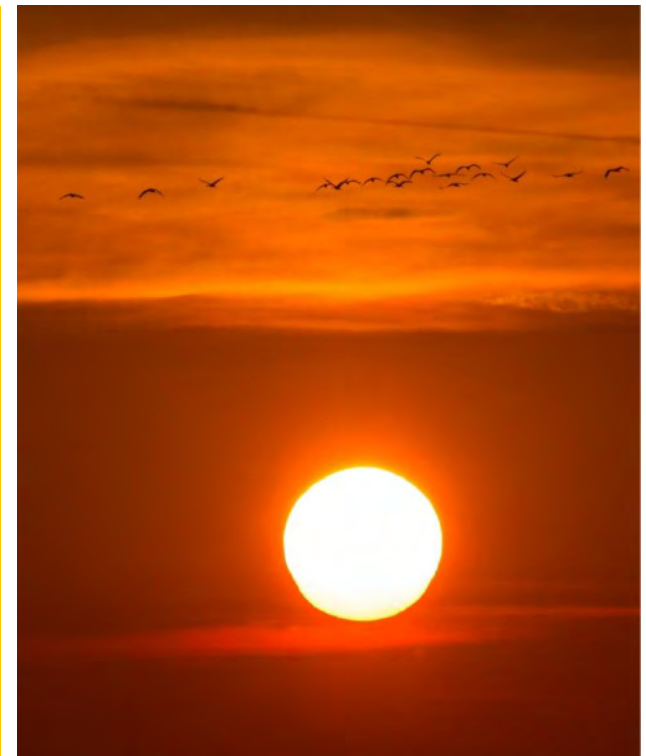

The name of the village (Böszörmény) refers to the Islamic, most likely Turkish people, who during the Árpád dynasty were traders and were very important to the economy. The Mongolian invasion killed them, but by 1248 the settlement then called Nagyböszörmény already was an important commercial centre. In 1410 king Zsigmond raised it to agricultural town rank. In 1605 Bocskai in his charter of Korpona- the Magna Charta of the Hajdúság - gave land and noble rank to 9254 hajdú soldiers. Back then Böszörmény wasn't among the land given to the hajdú-s but Kálló was. They had many troubles with the castle's imperial guard therefore on 13 September 1609 Gábor Báthory moved the privileged hajdú-s to his land in Böszörmény. From the middle of the 17th century Böszörmény entered a phase of development and in 1669, when the Hajdú district was established it became its centre until 1876, when a new county was created.

The monuments in Hajdúnöszörmény are quite telling of its history. One of the most valuable monuments is the very structure of the town. The main attribute of the town's structure is that the densely built core of the town is surrounded by gardens. The core is divided in four by the four streets leading to the four points of the compass. In the crossroad of these four streets the Bocskai square was built. There are only a few towns in the world which in their very structure keep the signs of many centuries as well as Hajdúböszörmény. The town hall, standing in the Bocskai square, was built in late eclectic style, in 1907 based on Károly Dobay's plan. At the entrance, by the highly decorated flight of stairs, a marble tablet holds the names of the people of Hajdúböszörmény who fell in the first world war. On the boarded ceiling of the Báthory hall the names and emblems of the

hajdútowns can be seen. In the middle of the square is one of the reformed churches of the town, which was originally built in gothic style, and had reinforced walls with bastions, so it could function as a stronghold for the town. Between 1880 and 1882 it was rebuilt in the romantic style. The wonderful lilac, one of the biggest in the country, fits the style of the building perfectly. It is the product of the Angster company. The Bocskai monument, made by Barnabás Holló in 1907, is now the emblem of the town. The statue depicts the lord handing over the patent to a hajdú soldier representing the entirety of the hajdú-s. In the Southern end of the square stands the old Hajdú District hall, which is the oldest public building of the county. Today it is home to the Hajdúság's Museum and the county court. The building was made in three stages between 1762 and 1871. In the very significant building of the Isván Bocskai High School even back in 1621 students could learn, the school was part of the reformed secondary school of Debrecen. The whole square was finished with the eclectic girls' and boys' school in 1910.

Not only does Hajdúböszörmény have a rich history but a rich present as well. Throughout the whole year big events await whoever visits. The Hajdúweek, the Jazz-Blues Jamboree, the Hajdúság's International Nursery of Artists, based on Böszörmény's rich tradition regarding the fine arts, the Hajdúság Expo and the Tractor Pulling European championship, which offer a great time for both the youth and families alike. Its main touristic draw is the Bocskai water. Pools, spas and thermal campings await guests who wish to be healed.

HAJDÚDOROG

Hajdúdorog Hajdú-Bihar megye északi részén, a megyeszékhelytől, Debrecen városától mintegy negyven kilométerre fekszik. Kiváló mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik; a megélhetés fő forrását a növénytermesztés és az állattenyésztés adja. A környező városokhoz hasonlóan Hajdúdorogon is kiváló minőségű termásvíz tör felszínre. Dorogról az első írásos említés 1301-ből származik. A város az öreg hajdúvárosok egyike. A katonáskodó hajdúk betelepülésétől kezdve a lakosság többsége keleti keresztény (később görögkatolikus) vallású, ellentétben a szomszédos hajdútelepülések református lakóival. Az eltérő vallás más kultúrát alakított ki, ezért az évszázadok során egyedülálló hagyományvilág bontakozott ki, ami a 21. században is meghatározza az itt élők mindennapjait. Hajdúdorog legfőbb látnivalója a Görögkatolikus Székesegyház. A templomot 1912-ben X. Pius pápa a – Hajdúdorogi Egyházmegye megalapításával egy időben – „Christifideles Graeci...” bullájában székesegyházi rangra emelte. A hagyományait évszázadok óta őrző hajdúsági kisváros 2012-ben megkapta az Országgyűléstől a „Görögkatolikus hitéhez leghűségesebb város” címet.

A település számos köztéri alkotással büszkélkedhet. A hajdúk betelepítését követően, 1660 körül építették a jelenlegi városházát. Az eredetileg laktanyaként használt árkádós épület napjainkban a városháza szerepét tölti be. Hajdúdorog központjában, a Petőfi téren kapott helyet Fürtös György iparművész alkotása, az 1984-ben felavatott Hajdúk kútja, mely a hajdúvárosok történeti egységének szimbóluma. A park másik részét a hajdúk betelepítésének négyszázadik évfordulója alkalmából, 2005-ben felavatott Bocskai lovasszobor ékesíti. A Vasvári Pál tér parkjának központi elemeként Varga Imre alkotása, a Jákob küzdelme az angyallal látható.

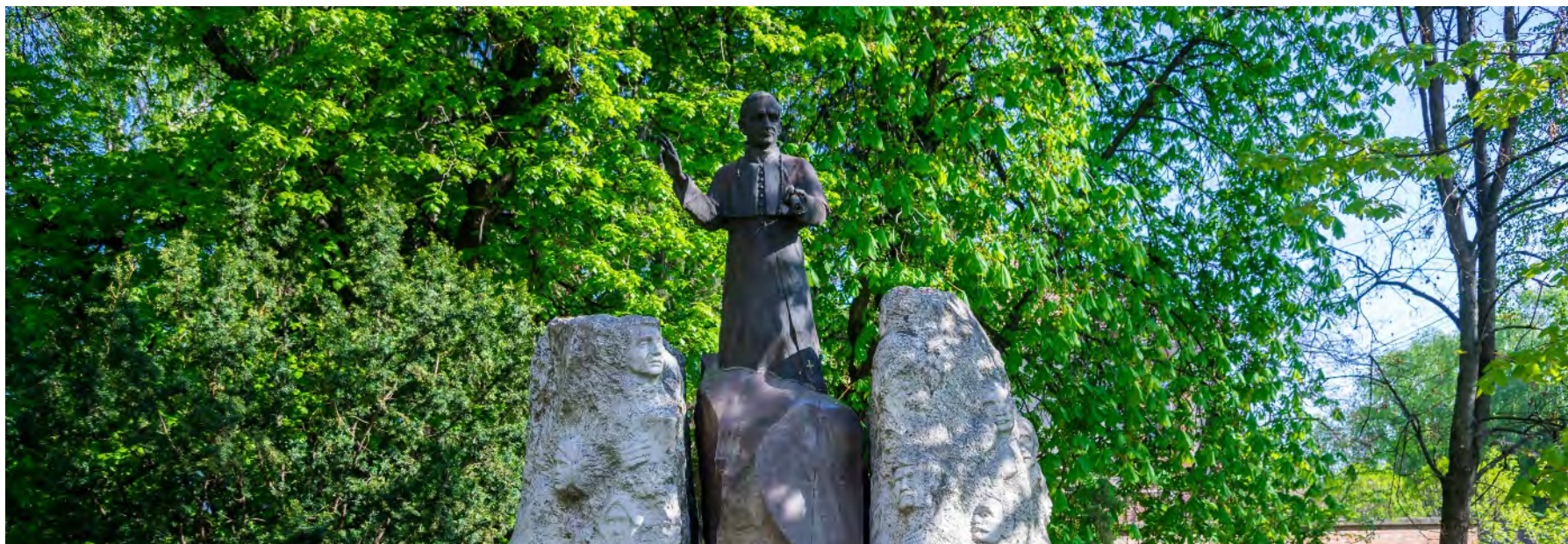
A város híres szülöttei Görög Demeter polihisztor és Mészáros Károly író-helytörténész. Hajdúdorogon nagy tisztelet övezi Farkas Lajost, aki az 1843 és 1894 közötti magyar nyelvű liturgiaért folytatott harc elindítója volt.

A hagyományokban bővelkedő, gazdag és mély szellemiséggel bíró Hajdúdorog számos hagyományt őriz és él meg napjainkban is. Közülük kiemelkedik egy ősi görögkatolikus, hajdú gyökerekkel bíró szokás, melyet az országban egyedülálló módon ebben a városban gyakorolnak. Ez a Krisztus-katonaság hagyománya.

A keresztények legnagyobb ünnepén, húsvétkor Hajdúdorog lakossága megduplázódik, hiszen a településről elszármazottak és családjaik hazatérnek. A hagyományok szerint ezen ünnepkör a kardos legények jelenléte nélkül elképzelhetetlen: a Krisztus-katonák nagypéntektől, Jézus Krisztus kereszthalálától húsvét vasárnapig, feltámadásának fényes ünnepéig teljesítenek szolgálatot a Hajdúdorogi Görögkatolikus Székesegyházban. Legfőbb feladatuk a szentsírnak, Jézus szimbolikus nyughelyének őrzése. Ezen túl jelen vannak az éjféltől feltámadási szertartáson, illetve a húsvét vasárnapi ünnepélyes szent liturgián és pászkszentelésen, az ünnepi eledel megáldásán. A Krisztus-katonaság egyedisége, külsőségeiben is különleges jellemzői folytán erőteljesen hívja fel a társadalom figyelmét megőrzendő hagyományaink tiszteletére, éltetésére. A húsvéti ünnep méltóságát emelő hagyományt 2016-ban felvették a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékébe A Krisztus-katonaság hagyománya Hajdúdorogon – Kardos legények a „görögkatolikus hitéhez leghűségesebb város”-ban címmel.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

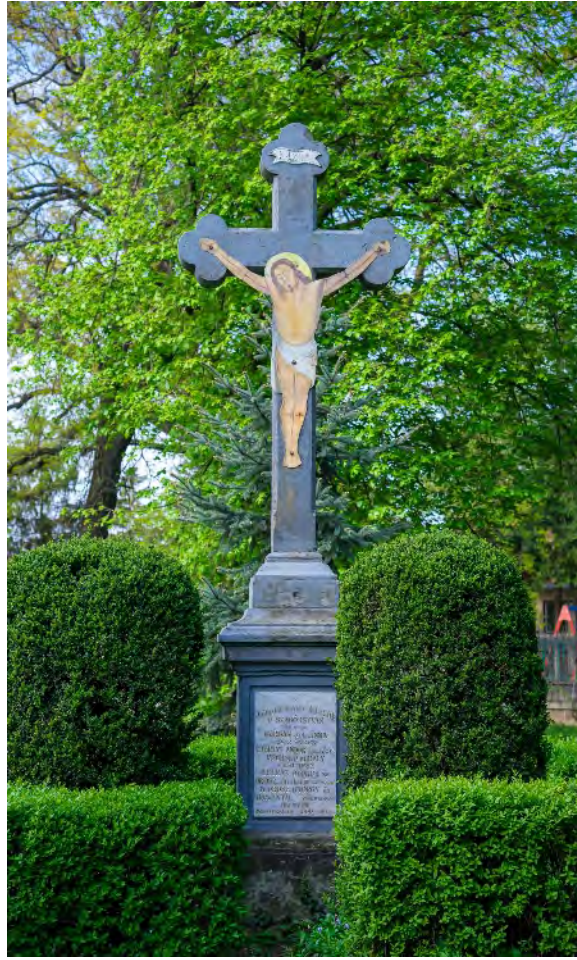
X. Pius pápa szobra; Bocskai István lovasszobor; Hajdúk kútja; Városháza; Görögkatolikus Székesegyház kertje; Görögkatolikus Székesegyház; Feszület a Székesegyház kertjében; Tűztorony; Krisztus-katonák sírőrzése a Székesegyházban; Jákob küzdelme az angyallal szobor; Nagypénteki sírhatárolás körmenet.

HAJDÚDOROG

HAJDÚDOROG

HAJDÚDOROG

Hajdúdorog lies on the Northern part of the county, 40 kilometers from the chief town of the county, Debrecen. It has excellent agricultural abilities; the main source of income here is plant cultivation and stock-farming. Similarly to the surrounding settlements there is fantastic thermal water in Hajdúdorog. The first documentation of Dorog is from 1301. The town is one of the old Hajdú-Towns. Since the migration of the hajdú-s most of the locals became Eastern christian (Greek catholic), despite the overwhelmingly reformed surroundings. The different religion created a different culture, which still defines the locals' everyday lives even in the 21st century. The main attraction of Hajdúdorog is its Greek Catholic Cathedral. The church was raised to the rank of a cathedral in 1912- at the time of the creation of the Hajdúdorog congregation- by the-„Cristifideles Graeci..”- papal bulla of Pius 10. The small hajdú town, upholding its traditions for centuries, was given the title of „Town most loyal to the Greek Catholic faith” by the parliament in 2012.

The settlement has many public monuments. The current Town Hall was built after the migration of the hajdú-s in around 1660. The arcaded building, originally used as a barrack, currently serves as the Town Hall. In the centre of Hajdúdorog inside the Petöfi park is the work of the artisan, György Fürtös, unveiled in 1984, the Hajdú's Well, which is a symbol of the Hajdú-Towns' history. The other end of the park is decorated by the statue unveiled at the 400th anniversary of the hajdú migration, in 2005, The Bocskai Horse Statue. As the central piece of the Pál Vasvári Square's park the work of Imre Varga, „Jacob's fight with the angel” can be seen.

Some of the famous people of the town are Demeter Görög, polyhistor and Károly Mészáros, writer, historian. Lajos Farkas is held in high regards in Hajdúdorog, as he was the one who started the fight for Hungarian liturgy between 1843 and 1894.

The town of Hajdúdorog, rich in traditions and possessing a very unique personality still protects and cultivates many of its traditions. Among these one rises above the rest, a Greek Catholic tradition with hajdú origins, that is unique in the entire country. This tradition is that of the Christ-military.

During the biggest holiday of the religious folk, Easter, the population of Hajdúdorog doubles as everyone who moved away come back with their families. According to the locals this holiday is unimaginable without the sword lads: The Christ-soldiers serve the Hajdúdorog Greek Catholic Cathedral from Good Friday until The Sunday of Easter when Christ returned to life after his crucifixion. Their main task is to protect the holy shrine, the symbolic resting place of Christ. Moreover they are present during the resurrection ceremony. They also attend the Easter Sunday ceremonial saint liturgy and matso holy baprtism, and the blessing of the meal. The Christ-Soldiers, with their uniqueness, bring attention to all the traditions that are worth protecting and cultivating. The tradition which enhances the dignity of the Easter holidays was included among the National Cultural Heritages in 2016 titled: The legacy of the Christ-Soldiers in Hajdúdorog – Sword lads in the „town most loyal to the Greek catholic faith”.

HAJDÚHADHÁZ

Üdvözlöm Hajdúhadházon, a legkiválóbb magyar káposzta, a Hadházi Lapos hazájában, a Hajdúság keleti szegletében, ahol a kiváló hajdúsági löszös talajra néhol lepelként borul a Nyírség aranyló homokja! Ott, hol a homoki gyepen újra racka legel, a homokdombokon újra szőlő terem, ott, ahol újra hajdúsági bort kóstolhat a kedves vendég!

Városunk legszebb és legmagasabb, központi épülete, a kéttornyú református templom, mely elődeink összefogásának eredményeként, neoromán stílusban épült a XIX. század második felében. Városunk jelképének karzatán országosan is egyedülálló iskola- s egyháztörténeti kiállítás várja a látogatókat.

A megújult terek és köztéri szobrok, az állandó és időszakos kiállítások a történelem és kultúra kedvelőinek nyújtanak tartalmas kikapcsolódást.

A város körüli gyönyörű erdőkben gyalog és kerékpárral is elindulhat, hogy felkeresse a több száz éves emléktölgyet, a tatár betöréskor a város

vagyonát megmentő hajdúkapitány, Sillye Ferenc sírját, vagy Csörsz avar király árkának maradványait. Sétálhat egyet az erdei tanösvényen, s gyönyörködhet a hadházi erdők szépségében az erdei kilátóból szétnézve.

Kerékpárutak, szabadtéri sportlétesítmények, játszóterek és kerékpáros pihenőhelyek szolgálják az aktív kikapcsolódás szerelmeseit a város több pontján.

Látogasson el rendezvényeinkre is, májusban a magyar pásztorkutyás terelőversenyre, nyár folyamán a Hadházi Szabadtéri Színházi Fesztiválra, ősszel a Szüreti Vigasságra és a Hadházi Káposztás Napokra!

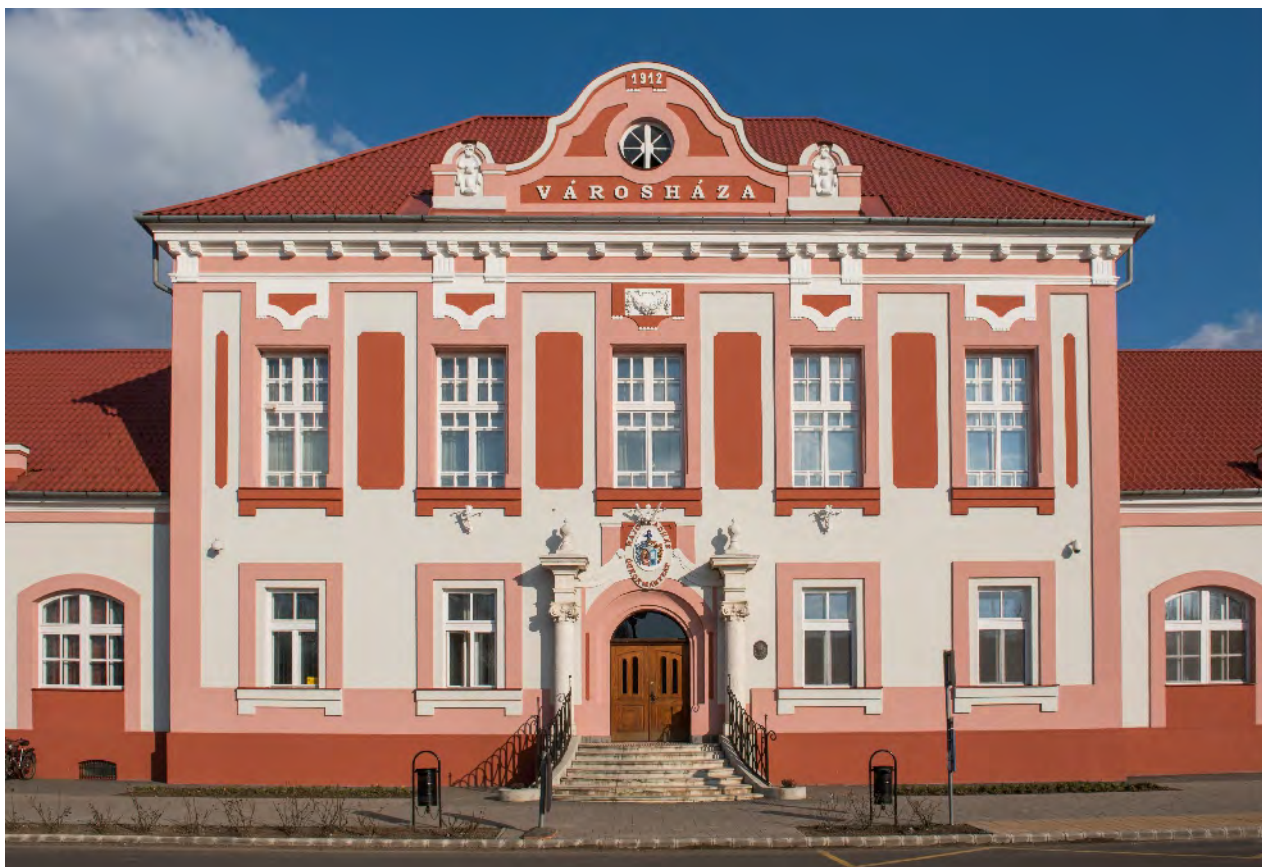
Vásároljon Hadháztáji védjegyes termékeinkből a város legrégebbi, több, mint 300 éves épületében kialakított boltjában. Hagyomány és minőség a Vadas csárdából!

Gyönyörködjön a megújult épített környezetben és az újra felfedezett természeti környezet szépségeiben Hajdúhadházon!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

HAJDÚHADHÁZ

HAJDÚHADHÁZ

HAJDÚHADHÁZ

Welcome to Hajdúhadház, the home of the most excellent Hungarian cabbage, the Hadházi Lapos, on the East side of the Hajdúság where the great hajdúság soil is seldom covered in the golden sand of the Nyírség! Here, where the racka grazes the fields, and where upon the sand hills grape grows again, here, where the dear guests can taste the vine of the hajdúság again!

The most beautiful and tallest, central building of our settlement is the two towered reformed church, which was built in neoroman style in the second half of the 19th century via the union of our predecessors. In the gallery of our town's emblem a country-wise unique school- and church history exhibition awaits it's guests.

Renewed plazas and public statues, permanent and temporary exhibitions provide opportunities to the history lovers.

You can set off to the gorgeous forests surrounding the town, either by foot or by bike, to see the memorial oak that has lived for centuries, the

grave of the hajdú captain who saved the town's fortune, Ferenc Sillye, or the remains of the pit of Csörsz, avar king. You can walk the forest's trail, and marvel at the beauty of the forests of Hadház, from the lookout.

Bikeroads, outdoors sport facilities, playgrounds and bikers' rests provide opportunities to the lovers of active recreation in multiple places of the town.

Visit our events as well, in May, the sheepdog herding competition, during the Summer, the Hadház outdoors Theater Festival and during Autumn, the Harvest Fare and the Hadház Cabbage days!

Buy from our „Hadhomemade” products from the towns oldest, over 300 year old building, where the shop is set up! Tradition and quality from the Vadas Inn!

Marvel at the newly „built” environment, and rediscover the natural environment in Hajdúhadház!

HAJDÚNÁNÁS

Az Aranyszalma Városa

Az Alföld északi peremén Debrecen, Miskolc és Nyíregyháza súlypontjában a Hajdúságban fekszik Hajdúnánás. A város szellemiségét és arculatát ma is az a társadalmi réteg határozza meg, kiknek őseit Bocskai István telepítette le. A hajdúk eredetileg fegyveres marhapásztorok voltak az idő változásával azonban a hajdúk harcos népelemei lettek Bocskai István leghűségesebb katonái, akik hazájukat is védték. A hajdúk utódai kitartó és szívós munkával élesztették újjá történelmük során többször is városukat.

Bármerről érkezik is az utazó, Hajdúnánás napszerkezetet tükröző főterére jut, ami meghitt kávézóival, éttermeivel, hangulatos főterével magával ragadja az idelátogatókat.

A város egyik ékköve az egész évben nyitva tartó Hajdúnánási Gyógyfürdő melynek 14 hektáros területe csendes, árnyas parkosított zöld területeivel kedvenc helye a pihenésre, gyógyulásra vágyóknak. A strand mellett romantikus hangulatú csónakázó tó található kisebb üdülőövezettel, közepén kis szigettel.

Turisztikai látványosságként várja vendégeit a Kendereskert, mely egy olyan látogatóközpont, ahol bemutatásra kerülnek a pásztorélet motívumai és a hagyományos háztáji gazdálkodás. A Kendereskertben a tájegységre jellemző ökológiai gazdálkodás keretein belül növénytermesztés és állattartás folyik. Így a látogatók számára több hazai őshonos állatfajta is fellelhető, mint például a szürkemarha, mangalica sertés, magyar racka juh, merinói birka, bivaly, kecske, szamár, ló illetve őshonos baromfik.

A gazdaságosság és a környezettudatosság jegyében Hajdúnánás célja egy zöld és fenntartható város kialakítása. Ennek jegyében a városvezetés nagyon komoly fejlesztéseket valósított meg, Hajdúnánáson az összes közintézmény energetikailag korszerűsödött, valamint sikeres pályázat után kialakítottak egy elektromos töltőállomást, valamint az önkormányzat egy elektromos autót is forgalomba állított.

Az ide látogatóknak csakúgy, mint a hajdúnánásiaknak érdemes inkább kerékpárral közlekednie, hiszen 15 perc alatt eljuthatunk a település egyik végéből a másikba. A kerékpárút fejlesztésnek köszönhetően 2019-ben a város megkapta a Haladó kerékpárosbarát település címet. A szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése, az egyre gyarapodó növény és faállomány mind-mind biztosítja a magas környezet-és levegőtisztaságot.

A családalapításhoz, a gyermekvállaláshoz biztosítottak az olyan elengedhetetlen feltételek, mint a jó közbiztonság, az egészségügyi és oktatási rendszer, a fecskesház program, melynek keretében már több mint 50 lakásba költözhetek be helyi fiatalok, ezzel is segítve őket az életkezdésben. Az ifjúsági stratégia kidolgozása és a családbarát település díj elnyerése mind-mind hozzájárul ahhoz, hogy Hajdúnánás ideális helyszín legyen a családoknak, fiatal pároknak egyaránt.

A város vezetése több gazdaságélénkítő eszközt is bevezetett az elmúlt években. A Nánási Portéka a város első helyi márkája, melyet 2013-ban az a céllal hoztak létre, hogy saját termelőiket támogassák a multinacionális élelmiszerláncok szemben. A helyi termelői piacon a társadalmi felelősségvállalás jegyében konvencionális áron a Kendereskertben előállított bio zöldségeket is vásárolhatnak az érdeklődők. Hasonló a célja a Bocskai Koronának, Hajdúnánás helyi pénzének. Ez a sajátos összefogás erősíti a helyi gazdaságot, ösztönzi a helyi termékek fogyasztását, mivel a lakosok koronával kedvezményesen vásárolhatnak. Hajdúnánáson közel 100 elfogadóhely van, mindemellett 2017. január elsejétől Vámospércs, Balmazújváros és Hajdúhadház is bevezette a Bocskai Koronát.

Hajdúnánás reményeink szerint egyre inkább egy olyan településsé válik, ahol a helyben élők megtalálják a számításaikat, ahol a családok otthonra lelnek, ahonnan nem elmenni akarnak a fiatalok, hanem helyben képzelik el jövőjüket, ahol átgondolt, logikus beruházásokkal a következő generációknak is építkeznek.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

HAJDÚNÁNÁS

HAJDÚNÁNÁS

HAJDÚNÁNÁS

The town of golden straw

On the Northern edge of the Great Plain in between Debrecen, Miskolc and Nyíregyháza lies Hajdúnánás in the Hajdúság. The spirit of the town is defined by those moved here by István Bocskai. The hajdú-s were originally armed herdsmen, but they later became the most reliable and loyal soldiers of István Bocskai as they defended their very homes. The descendants of the hajdú-s worked hard and long to revive their town multiple times in history.

Wherever one may come from they will end up in the atmospheric main square of Hajdúnánás with its intimate cafés and lovely restaurants.

One of the jewels of the town is the 14 acre Hajdúnánás Spa, which is open throughout the whole year and provides a peaceful and nice place to heal and relax. Next to the spa is a romantic little lake with a small island in the middle of it.

The Kendereskert awaits its visitors as a tourist attraction where the life of a shepherd is on full display. Within the Kendereskert stock-farming and plant cultivation happens using the ecological abilities of the area. This way guests can see many animals native to Hungary, such as the grey cattle, the mangalica, the Hungarian racka sheep, merino sheep, buffalo, goat, donkey, horse and native poultry.

In the name of thrift and environmentalism Hajdúnánás aims to be a sustainable green town. To achieve this, the town management realised some rather serious improvements. Every facility in Hajdúnánás is properly modernised, also through competition an electric service station was built. Also the council introduced an electric car to the town.

It is worth travelling by bike in the town as you can get anywhere in 15 minutes that way. Due to the improvements on the bike roads, in 2019

Hajdúnánás got the Progressive Bikefriendly Settlement title. The improvements on the selective waste disposal and the ever growing plant- and tree-stock provides strong environment and air-quality.

The idea of having children here is supported through good public safety, health and education-system and the swallow house programme which allowed local young people to move into over 50 houses already to support them with starting their lives. The youth strategy and the winning of the Child-Friendly Settlement award give good reason to families and young couples to live in this town.

Local management has used many economical tools in recent years to improve the town. The Nánási Portéka is the first brand of the town which was created back in 2013 in order to support local farmers and producers against multinational companies. In the local market people can buy bio vegetables, produced in Kenderes, for a reasonable price, in the name of societal responsibility.

The Bocskai Korona, the local currency, has a similar purpose as it improves local economy and encourages people to consume local products as paying with Korona allows for a discount for the townspeople. There are almost 100 places in Hajdúnánás where they accept this currency, moreover, since 1 January 2017 Vámospércs, Balmazújváros and Hajdúhadház has introduced the Bocskai Korona.

We hope that Hajdúnánás is becoming a settlement where folks find what they want from life, where families find their homes and the young won't want to leave, instead the wish to stay here to live out their lives and build the future for the upcoming generations.

HAJDÚSZOBOSZLÓ

„Az én édes hazámban Szoboszló a legédesebb” – fogalmazta meg magyarságérzései között Fel nőtteknek című könyvében Szép Ernő író. Ez a kis gyöngyszem a magyar Alföldön nekünk, hajdúszoboszlóiaknak a legkedvesebb, és nagy örömeinkre százezrek látogatnak el ide újra és újra, milliók ismerik nevünket. 2019-ben 1 millió 354 ezer 603 vendégéjszakát regisztráltunk!

A település legkorábbi írásos említése 1075-ből származik. Bocskai István fejedelem 1606. szeptember 2-i adománylevele alapján hajdúváros.

Városunk két nagy természeti kincsére büszke. A hajdúsági löszháton húzódó értékes földekre, ahol példás mezőgazdasági tevékenységet folytatnak a gazdák, gazdálkodók. Hajdúszoboszlót napjainkban 20 ezer 700 hektár terület övezi, melyből 14 ezer 900 hektár magas aranykorona értékű szántó, 4400 hektár gyep, 500 hektár halastó, 450 hektár erdő.

1925. október 26. a következő nagy jelentőségű várostörténelmi időpont. A trianoni békediktátum miatt ásványkincsekben elszegényített ország megmaradt területén szénhidrogének után kutattak. Pávai Vajna Ferenc főgeológus irányításával 317 napig tartó küzdelem után 1070,9 méter mélységből a gázzal együtt feltört a 73°C-os víz, melynek gyógyhatása az emberek tapasztalataiból derült ki. Jó döntést hozott a város vezetése, amikor fürdő építéséről határozott. 1927. július 26-án megnyitották a fővenyfürdőt, ez a mai Hungarospa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Egészségturisztikai Zrt. születésnapja. Európa legnagyobb fürdőkomplexuma, a triász kori víz és az arra épült többgenerációs egészségturizmus a másik legfőbb kincsünk. Több mint 30 hektáron strandfürdő- és gyógyfürdő-szolgáltatások, gyógykezelések sokasága, szálláshelyi és vendéglátó szolgáltatások várják a látogatót. Az országban elsőként építettünk csúszdaparkot 2000-ben. Az Aquaparkot napjainkra további két alkalommal bővítettük családi és extrém elemekkel. 2010-ben átadtuk az Aqua-Palace fedett élményfürdőt, amellyel megteremtettük a többgenerációs fürdőzés alapjait a szeszélyes időjárás ellensúlyozására. Saját ásványvíz-palackozóban állítjuk elő a Pávai Vajna ásványvizet.

A gyógyvízkincsünkre alapozott fürdőkultúrára gyógy- és wellness szállodák, panziók, vendégházak épültek, a fizetővendéglátóhelyek száma a legmagasabb az országban.

Kiemelkedő rendezvényeink a Folkhétvége, a Dixielandnapok, a Szoboszlói birka- és slambucfőző örömnep. A településen újra nyitva tart a Fazekasház. Kulturális fellegvárunk a 62 éves Bocskai István Múzeum. Hajdúszoboszló népe számára, és turizmusában is nagy jelentőségű a 2020-ban elkészülő Fejedelmi Kincstár, melynek két ékessége Bocskai István koronájának és jogarának hiteles másolata.

Hajdúszoboszlón gazdag és sokszínű a civil közösségek világa, és számos sportegyesület működik. Fontos a sportrepülőtér szerepe.

Hajdúszoboszló műemlékei: a XVI. századi erődfalmaradvány, a református templom, a Csanády-ház, a Vasvári Pál utcai népi lakóház-gazdaház.

További építészeti emlékeink a római katolikus templom, ahol II. János Pál pápa is megfordult püspökként, és a görögkatolikus templom, a klasszicista stílusú városháza, a Gönczy Pál nevet viselő általános iskola épülete, a főtéren álló, 1871-ben épült Kisbika fogadó épülete, az 1925-ben épült bírósági épület a főutcán, s az 1999-ben elkészült Harangház.

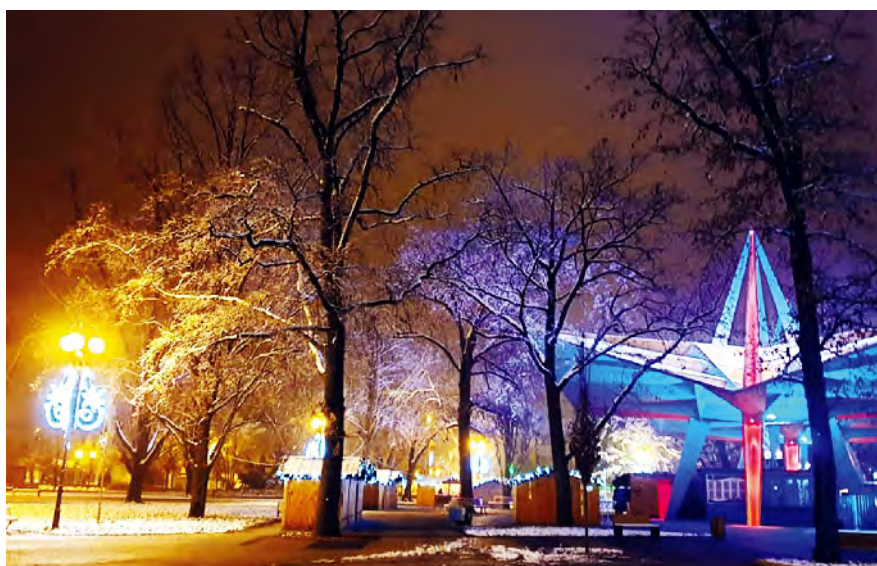
Hajdúszoboszló egyik kulcsszava a fejlődés. Ehhez a szellemi tőke mellett saját és pályázati forrásokat használ fel az önkormányzat és a Hungarospa. A másik kulcsszavunk a közösségteremtés, a harmadik pedig az életminőség, annak megőrzése és növelése a XXI. században. Szép városunk szlogenjének tekintendő Pávai Vajna Ferenc örökség-gondolata: „Nekünk nem más nemzetek kegyelemkenyerén, hanem saját földünk kincseiből kell megélnünk, és jól élnünk.”

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Pávai Vajna Ferenc mellszobra; Első világháború emlékműve; Bocskai-jogar másolat; Óév búcsúztató szilveszteri csergetés; Harangház; Advent; Bocskai István lovasszobra a főtéren; Református templom; Görögkatolikus templom; Erődfal; Római katolikus templom; Légi felvétel a fürdőkomplexumról.

HAJDÚSZOBOSZLÓ

HAJDÚSZOBOSZLÓ

„In my dear country, Szoboszló is the dearest” - said author, Ernő Szép in his book about his Hungarian identity, titled „Felnőtteknek” (For Adults). This small gem of the Hungarian Great Plain is the dearest to us, the citizens of Hajdúszoboszló, and it fills us with joy to see that hundreds of thousands of people visit us again and again, and millions know our town's name. In 2019, 1 354 603 visitors spent their nights here.

The first documentation of this settlement comes from 1075. According to Lord István Bocskai's sanad of 2 September 1606 it was a hajdú town.

There are two significant natural treasures of our town that are our pride and joy. One of these is the soil of the Hajdúság, where farmers do excellent agricultural work. Hajdúszoboszló is surrounded by 20 700 ha area, of which 14 900 is high quality soil, 4400 is paddock, 500 is fishponds and 450 is forrest.

The 26th of October 1925 is a significant day in the history of the town. The country low on natural resources after the treaty of Trianon was desperate to find hydrocarbon in its remaining land. Under Vajna Pávai, chief geologist, a 317 day long struggle took place, which resulted in the burst of the 73°C thermal water along with gases, from 1070,9 meters deep, whose medical value was proven via the people's experience. The leadership made a good decision when they ordered the construction of the bath. On the 26th of July 1927 the gravelbath was opened and this was the birth day of the current day Hungarospa Hajdúszoboszló Spa and Medical Center Ltd. The largest bathcomplex of Europe and the medical-tourism with the triassic water is our other main natural treasure. Beach- and thermal spa services, varied medical treatments, restaurants and accomodations await visitors on a more than 30 ha area. Our slidepark was built as a first in the country in 2000. By now the Aquapark has been extended on two occasions with family- and extreme elements. We opened up the Aquapalace indoors aquapark in 2010 to create the base of multigenerational bathing, ballan-

cing the treatcherous weather. We produce the Vajna Pávai mineral water in our own factory.

The building of thermal-culture based on our water supplies implicated medical- and wellness hotels, pansions, guest houses and other accomodations, in-fact, this is where the most private owned accomodations are in the country.

Our outstanding events are the Folkweekend, the Dixieland days, the szoboszló mutton stew- and slambuc cooking day. The Fazekashouse, is open again.

The 62 year old István Bocskai Museum has great importance in our cultural life. For the locals and the toursts as well the Royal Treasury, that is completed in 2020, will be very significant. Two of its most important items are the copies of István Bocskai's crown and scepter.

Hajdúszoboszló has a vivid sport and community life, with many sport groups. The sport airport is very important.

The monuments of the town are: the remains of the 16th century fortress, the reformed church, the Csanády-house, the farmhouse in Pál Vasvári street. Our further architectural monuments are the Roman catholic church, where even Pope, John Paul II appeared as a bishop, the Greek catholic church, the classicist Town Hall and the Primary shool's building, named after Pál Gönczy, the Little Bull Inn from 1871 in the main square, the Court built in 1925 and the Bell house finished in 1999.

On the one hand Hajdúszoboszló can be defined with the word „development”. For this purpose the council and the Hungarospa use government support and their own resources. On the other hand Szoboszló can be defined with „community and keeping and improving life quality in the 21st century”. We take the quote of Vajna Ferenc Pávai as our slogen, which is: ”We need not other nations' mercy to live, instead we need to live off of our own land, and we need to live off of it well.”

HAJDÚSZOVÁT

Hajdúszovát már a neolitikus korban – a kőkorszak legutolsó szakasza – lakott hely volt Szovát néven. III. Béla király névtelen jegyzője Anonymus, az ezen területen élő őslakosságot a szlávok családjához tartozó bolgárokhoz írja, amit igazolni látszik a szláv SZWAT név, ami magyarul „helységet” jelent. Az ősi lakosokat a honfoglaló magyarok beolvasztják, s a SZWAT szó kiejtését egy o magánhangzó betoldásával tették könnyebben kimondhatóvá. Ebből alakult ki a SZOVÁT elnevezés. 1876-tól Szabolcs megyéből Hajdú megyébe került át, így a község előjárói kérésére 1898. évtől Hajdúszovát név használatára jogosult.

Szovát lakossága a középkor végén 700-800 lélekszámú volt, így akkor jelentős községnek számított. Az 1941-es népszámláláskor Hajdúszovát lakossága 4101 fő, jelenleg pedig 3174. Ma a község demográfiai mutatóinak változása, az összlakosságot tekintve, stagnálást mutat.

E régi település is átélte a történelem viharait. Tüzevész, járványok, tatárjárás okozta lakatlanság állapotából mindig újjáépült, fennmaradt és jelentős fejlődésen ment át napjainkig.

Településünkön az ivóvíz- és szennyvízhálózat, a gázvezeték a település egészén kiépült, a község teljes belterületét szilárd burkolatú utak szelik át. A szervezett szemétszállítás közel 30 éve folyamatosan működik, megvalósult a házhoz menő szelektív hulladék gyűjtés és szállítás is. Pályázati támogatással folyamatosan a csapadékvíz elvezető rendszerek, járdák felújítása.

A teljes körűen felújított községháza, új egészségügyi centrum két házi orvossal, egy fogorvossal, két védőnővel, gyerekház, új épületben a Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat, Idősek Klubja, Idősek Otthona, Kodály Zoltán Művelődési Ház közösségi színtérrel és települési könyvtárral, hatszoros óvoda, Diószegi Lajos Általános Iskola tevékenységével a település lakosságának igényeit szolgálja.

A kezdetektől mezőgazdasági jellegű település jó minőségű termőföldje ma is kedvez a mezőgazdasági vállalkozásoknak.

Hajdúszovát község a Hajdúság, a Sárrét és Bihar találkozásánál, Debrecen megyeszékhelytől 20 km-re, Hajdúszoboszló városától 9 km-re található, az M35 autópályán is könnyen elérhető. Az európai hírű Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő szomszédságában településünk kiválóan alkalmas falusi üdültetésre. A még megtalálható falusi gazdálkodó életmód új világot fedezhet fel a turista számára. Nagyszerű horgászvizeink (Füzes horgásztó, Keleti-főcsatorna) lehetőséget nyújtanak a horgászat kedvelőinek, a kisvárosias településközpont, az intézmények alkalmasak a szabadidő aktív eltöltéséhez.

A település körül értékes, védett természeti területek, határában kunhalmok találhatók. A műemléki jellegű református templom és parókia, a lőréses templomerőd fal, a tájházban lévő helytörténeti kiállítás, a település emlékművei, melyek közül az I. világháborús emlékmű egyediségét adja a rajta található turulmadár alakja, a műemlék jellegű Kotszegi csöszház, mint épített műemléki értékek nyújtanak feledhetetlen élményt az ide látogatóknak.

Az 1994-től minden év októberében megrendezésre kerülő „SZOVÁTI NAPOK” egy hónapon át tartó kulturális rendezvénysorozat, melyben megtalálható a Zenei világnap, az Idősek napja, sport és egészségmegőrzési napok, egésznapos rendezvényként a Falunap lovasfelvonulással, főzőversennyel egybekötve, Hajdú Ízek fesztiválja, Torta- és süteményfesztivál, Disznótorosnap, az Elszármazottak Találkozója, melyek a kulturális és rendezvényturizmus kiemelkedő eseményei településünkön.

Községünkben falusi szálláshelyek üzemelnek, akik várják az ide látogatókat. Szeretettel hívjuk és várjuk településünkre, ahol remélhetőleg további új élményekkel gazdagodik!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Polgármesteri hivatal; Családsegítő szolgálat; Légi felvétel a községről; Polgármesteri hivatal átadása; A templom erődfala; Református templom; Hajdú-Ízek fesztiválja; Egészségügyi centrum; I. világháborús emlékmű; Csöszház; Fogathajtó; Falunap.

HAJDÚSZOVÁT

HAJDÚSZOVÁT

HAJDÚSZOVÁT

Hajdúszovát was already populated in the neolithic age – the final section of the stone age – back then it was called Szovát. The nameless clerk of King Béla III, Anonymus called the local natives Bulgarians, who are members of the Slavic family, which is proven by the name SZWAT which in Hungarian translates to „place”. The natives were assimilated by the conqueror Hungarians and the word SZWAT was said with an extra „o” for ease of pronunciation. This is how the name, SZOVÁT came to be. From 1876 it was moved from Szabolcs county to Hajdú county and by the demand of the magistrates of the settlement from 1898 the name Hajdúszovát was used. The population of Szovát by the end of the the Middle-Ages was around 700-800, which made it a rather significant parish. At the census of 1914 the Population of Hajdúszovát was 4101 and currently it is 3174. Nowadays the settlement demographically stagnates. This parish has also suffered the storms of history. Fires, plagues, the Mongolian invasion all reduced the population to next to nothing, however Szovát somehow managed to pull through every time and rebuild itself and grow even better, as it is doing right now.

In our settlement the drinking water-, sewage- and gas-main systems have all been implemented everywhere, and every street of the parish is covered by concrete. The waste removal has been working for 30 years now and selective garbage disposal is also simple and convenient. Via applications the construction of drainage ditch systems and the renewal of the sidewalks are constant.

The completely renovated Parish Hall, a new healthcare center, with two practitioners, a dentist and two health visitors, the toy house, the newly built family and child welfare service, the elder's club, the old folk's home, the Zoltán Kodály Community Center with a public stage and a local library, the 6 group kindergarten and the Lajos Diószegi Primary School all aim to serve the needs of the locals.

Hajdúszovát has always been an agricultural settlement, and due to its high-quality soil, agriculture is still a rather favourable investment here.

Hajdúszovát is situated at the meeting point of the Hajdúság, the Sárret and the Bihar, 20 kilometers far from Debrecen, 9 kilometers far from Hajdúszoboszló, and motorway M35 is also easily accessible. Our village, next to the Hajdúszoboszló Spa of European fame, is a perfect location for village tourism. The still present farming lifestyle is a new world for the tourists waiting to be explored. We have excellent fishing-waters (Füzes fishing-lake, Keleti main-stream) which provide a great opportunity for fishing-enthusiasts, the town centre and the facilities are also perfectly fit for spending one's free time.

Around the settlement there are plenty of protected natural treasures and Cumanian-hills. The reformed church and parsonage, the battlemented, reinforced church walls, and the local history exhibitions of the country house, the monuments of the parish, among which the world war I monument is unique due to the shape of a turul on it, the historic Kotszeg keeper's house all provide an unforgettable experience to visitors.

Since 1994 each October the „Szováti Napok” (Szovát days) is organised, which is a month long cultural event, which includes the Music Day, The Day of the Elderly, sport and health days, the whole-day event of the Village day, horse march, with a cooking competition, the Hajdú Izek festival (Hajdú taste festival), the cake festival, the pig killing day, the reunion of those who moved. These are some of the most important events in the parish's life.

In our village a couple of village hostels are in business as well and they are looking forward to welcome their guests.

We invite you to visit us and find something, that you will enjoy in our village.

HORTOBÁGY

A természet egyik ritkasága és a pásztorhagyomány találkozása Hortobágyon nem véletlen: Közép-Európa legnagyobb füves pusztáján meghatározó az emberi jelenlét, a pásztorkodás. A végtelen rónaságon legelő állatok páratlan természeti ritkaságot hoztak létre, a pusztát. Ezért is gazdag e település a természeti és kulturális emlékekben, mert ezek együtt alakultak ki és most is együtt formálódnak. Ősszel igazi madárszálloda a terület, több százazres madársereg, főleg darvak és vadlibák gyűlnek össze itt. Ebben az évszakban a nyáron kiegészített pusztát az őszi esők után újra kivirágzik. Ősz végén a legelő jószágok és a pásztorok beszorulnak teledőhelyeikre átadva a pusztát a nyomasztó, mégis csodálatos csendnek és az itt teledő rétisasoknak, északi madárvendégnek. Tavasszal újra élte kel a terület, Szent György napján benépesítik a legelőket a jószágok, madarak ezrei érkeznek, ahol egy részük fészket épít. Nyáron kiég a pusztát, délibábok és porördögök játszanak fantáziánkkal augusztusig, majd egy hirtelen jött lehülés szinte egy csapásra véget vett a rekkenő hőségnek, újra kizöldül minden és a természet örök körforgása folytatódik. Az itt élők is e körforgáshoz igazítják életüket. Aki megtanul a pusztával együtt élni tudja, hogy nyáron hajnalban kell ténykedni, délben pihenni, este újra tenni-venni. Aki megérti a természet erejét, azt befogadja és minden nap megajándékozza a Hortobágy.

Az ide látogatóknak is fontos, hogy megérezzék a természet közelségét. Ha sikerül ezt a ritmus felvenni, akkor nyílik meg igazán a község is. A rendezvények is jól tükrözik a természet közelségét, hiszen a Madárparkban március idusán szabadulnak az első fehér gólyák, Szent György napján kihajtási, Szent Dömötör napján pedig látványos behajtási ünnepségen ismerkedhetnek a látogatók a pásztoreléttel. Augusztus 20-án a Hídi vásár megtartása régi hagyományokkal rendelkezik, érthető is a több tízes látogatottsága. Ősszel a Daruünnepen megismerhető a darvak világa,

vonulása. Hortobágy az év minden napján tartogat látnivalókat, számos kisebb rendezvénnyel és állandó kiállításokkal, programokkal.

Hortobágy nevéhez tartozik a pusztát fogalma, de ezen a hírnéven kiterjedése miatt több településsel osztozik. Ami viszont egyedi itt, az hazánk leghosszabb közúti kőhídja, a klasszicista stílusban 1827-1833 között Povolny Ferenc tervei alapján épült Kilenclükú híd. A Hortobágyi Nemzeti Park hazánk első nemzeti parkja, és itt található a hazai lótenyésztés és lovassport egyik fontos központja, a Máta Ménes is.

Hortobágy fontos közlekedési útvonal volt. Erdélyi sószállítók, debreceni állathajcsárok, utazók, költők keltek át a folyón itt, ezért is üzemel több mint 300 éve a Hortobágyi Csárda. Petőfi Sándornak emléktáblát is állítottak a csárda falán, de Móricz Zsigmond is sokat megfordult itt. Hortobágyra rengeteg művész, tudós és kiránduló érkezik Vendégszerető, barátságos emberek lakják a vidéket, akik szívesen segítenek akár útbaigazítással, akár jó szóval, egy-egy történettel vagy épp igényes vendéglátással, programmal.

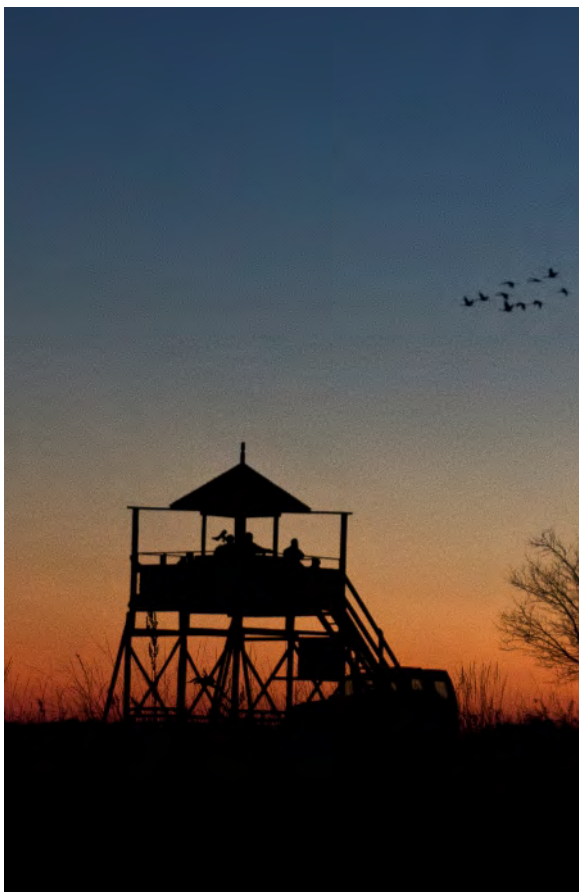
A település igazán az ötvenes években kezdett el rohamléptekben épülni, amikor megalakult a Hortobágyi Állami Gazdaság. Temploma egyházi összefogással épült. Idén szinte minden kiállítás és bemutatóhely megújul 3 milliárd forintból. A Víziszínpad és a vásártér mellett megújul és egyben madárbaráttá alakul a település közvilágítása is. Hortobágy egyik fontos, új látnivalója az egész évben nyitva tartó Madárkórház, ahol a gyógyító munka is látható. A Hortobágy folyó élővilágával, a régi halászati eszközök bemutatásával csónaktúra és tanösvények segítségével ismerkedhetnek meg a látogatók. A pusztát egykori arca a Vadaspark programján fedezhető fel, a halastavakhoz pedig kisvasút viszi a kirándulókat, hogy maguk is láthassák hatalmas madártömegeit, ami ma is messze földről vonzza az élő bolygó csodálóit.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A Kilenclükú híd; Gémeskút; Kilátó a Hortobágyi Nemzeti Parkban; Darvak; Kihajtási és Behajtási Ünnep; Sóvirág; Pásztortalálkozó; Hortobágyi táj.

HORTOBÁGY

HORTOBÁGY

HORTOBÁGY

The unity of one of nature's rarities and the shepherd tradition is no coincidence in Hortobágy: In the biggest steppe of Middle-Europe sheep herding is very important. The animals roaming the endless fields created something special, the steppe. This is one of the reasons the settlement is rich in natural and cultural relics, as these were formed together and they are still growing together. During Autumn the area is a true bird shelter, hundreds of thousands of birds, mostly cranes and wild-geese gather here. In this season the fields, burnt out in the Summer, bloom again after the rains of Autumn. By the end of Autumn the shepherds and animals leave for their hibernacles, giving place for an unsettling, yet incredible silence and to Northern birds, who spend the Winter here. In Spring, life returns to the land and on the day of Saint George cattle fill the pasture and thousands of birds return to build their nests here. In the Summer the steppe burns out and mirages play with our minds until August, then after a sudden cooling everything turns green again and the cycle of nature continues so. And the locals live their lives following this cycle. Who knows the steppe, knows to work at dawn, rest at noon and work in the evening again. Who understands and abides by the rules set by nature itself, is granted gifts each day by Hortobágy.

It is important for visitors as well to feel the presence of nature. Once one manages to get into the rhythm, the parish truly opens up for them. The events showcase the closeness of nature very much as the first storks are set free from the Bird park in the middle of March, On the day of Saint George and on the day of Saint Dömötör there are spectacular festivities showcasing the life of a shepherd to visitors. On the 20th of August the bridge market starts as it is old tradition and it is no wonder that tens of thousands of people show up for it. In Autumn, during the crane festivities the world of the cranes is on full display. Hortobágy has something to see

every day of the year, be it an event or an exhibition. Hortobágy can not be talked about without mentioning the steppe, as they are one and the same, however there are other settlements that are part of the steppe. What makes Hortobágy unique however is our country's longest public bridge, the Kilenclükú híd (the nine hole bridge), built in the classicist style in 1827-33 based on the plans of Ferenc Povolny. The Hortobágy National Park is the first National Park of our country and here is a most important center of the Hungarian horse-riding scene, the Mátai Ménes.

Hortobágy used to be an important route. Transylvanian salt suppliers, animal wranglers from Debrecen and even travellers all passed the River here, therefore the Hortobágy Inn has been in business for over 300 years. There is a memorial tablet dedicated to Sándor Petőfi on the wall of the inn, but Zsigmond Móricz came here quite often as well. Many artists, scientists and hikers arrive to Hortobágy where hospitable, friendly people await them, ready to help them by showing the way or telling a story or maybe even bringing them to a programme.

The settlement really began development in the '50s when the Hortobágy National Farm was established. Its church was built via union. This year almost every exhibition and showroom will be renovated for 3 billion forints. The water stage next to the market will be renewed and the settlement's lighting will be made bird-friendly.

One of the main attractions of Hortobágy is the Bird Hospital, which is open all-year, and where we can even see some medical work being done. The wildlife of river Hortobágy can be met by visitors through rowing, fishing and hiking. The old face of the steppe can be seen in the Wild Park, and a small railway takes guests to the lakes, where the massive birdcrowd attracts nature-lovers from all around the globe.

HOSSZÚPÁLYI

Hosszúpályi településről az első írásos anyag 1219-ben jelent meg. A település természeti értékei között szerepel, a település északi részén, erdős-ligetes szép környezetben kialakított Szabadidő Park. Itt lett megépítve az önkormányzat által 2019-ben a Bormúzeum. A település központjában található az 1867-1897 között romantikus stílusban megépült református templom és az 1834-1836 között klasszicista stílusban megépített római katolikus templom, ahol az 1879. március 15-én tartott szentmisén Liszt Ferenc zeneművész is részt vett és játszott az ott lévő orgonán, mely jelenleg a református templomban található. A görögkatolikus templom 1868-ban épült meg. A település központjában van a Gróf Zichy Ferenc által a 19. század elején megépített Zichy kastély. A Zichy család építette meg – szintén a 19. század első felében – a száz vagon gabona tárolására alkalmas magtár épületet, mely ma külsőleg felújítva, műemlékvédelem alatt áll. A település egy régi parasztházat megmentve rendelkezik tájházzal, mely Bódi István nevét viselve, jelenleg falumúzeumként várja a látogatókat. A központban található a Kegyeleti Emlékpark, melynek része a Trianoni emlékmű.

A település lakosság száma kis mértékben, de folyamatosan nő, jelenleg 6000 fő körül van. Infrastrukturális ellátottsága jó. Rendelkezik általános iskolával, óvodával, roma nemzetiségi óvodával, családsegítő és gyermekjóléti intézménnyel, védőnői szolgálattal, rendőrőrsel, polgármesteri hivattal, szociális szolgáltató központtal, művelődési házzal, községi könyvtárral, polgárőrseggel, házi orvosi és fogorvosi ellátásokkal, állatorvosi ellátásokkal, gyógyszertárral, piac-vásárcsarnokkal, tűzép telepekkel, COOP és Privát üzletekkel, valamint rendezvényházzal. Községünkben 15 civil szervezet (egyesület, alapítvány) működik eredményesen. A helyben működő vállalkozások száma 530 körüli.

Hagyományörző rendezvények: - magyar kultúra napja, - télkergető, busójárás rendezvény, - farsangi bálók, nőnap rendezvények, anyák napi rendezvények, iskolai és óvodai ballagások, nemzeti ünnepeink, megemlékezések: -március 15, - június 06, augusztus 20, október 06, október 23. Keresztény ünnepeink: - ökumenikus imahét, - húsvét, - pünkösd, - újkönyér ünnepe, - újbor ünnepe, karácsony.

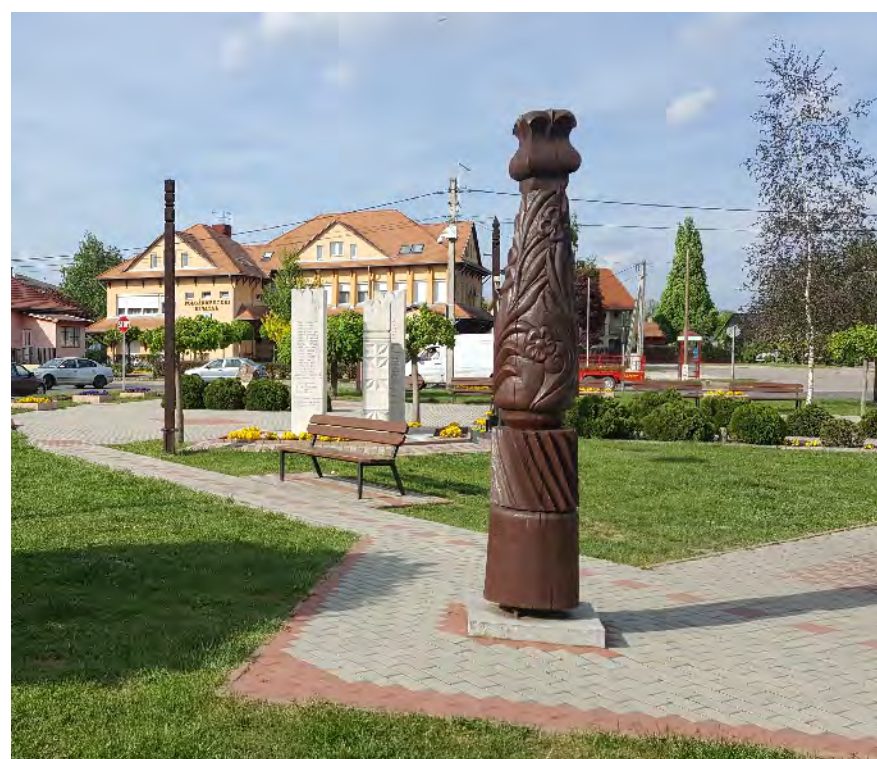
A település Olgakerti részében található az önkormányzat tulajdonában lévő, 2019 évben megépített Bormúzeum és a Tiszántúl egyik legnagyobb, magántulajdonban lévő „kéthajós” borospincéje.

Irinyi József 1822-ben született Erdélyben, a Bihar megyei Albison. 1848-49-ben, mint országgyűlési képviselő a hosszúpályi körzetet képviselte. Nevét viseli a hosszúpályi Irinyi József Általános Iskola. Testvére Irinyi János, a gyufa feltalálója, a szomszédos Vértesen halt meg. Róla nevezték el a helyi vendéglátó egységet, az Irinyi vendéglőt. Kocsi Csörgő Bálint a gályarabságra ítélt református prédikátor, a református egyházközség lelkipásztora volt haláláig. A református templomban elhelyezett emléktábla rá emlékeztet.

Hosszúpályi élhető település. Minden megtalálható, amit a 21. század embere egy nagyközségben lakva elvárhat. Az építési telkek, a lakóingatlanok ára is megfizethető, elfogadható. A munkahelyteremtő beruházásokat az önkormányzat sok tekintetben támogatja. Debrecen déli iparterületének fejlődése és közelsége (15 km) vonzó lehet a településünkre beköltözni vágyók számára. A helyi óvodai és iskolai minőségi oktatás és nevelés, a helyben megszerezhető gépjárművezetői engedély, az esti tagozaton megszerezhető érettségi bizonyítvány, a mazsorett csoportokban való szereplés, a néptáncsoportokban történő fellépések, a sportolási lehetőségek mind, megannyi lehetőséget kínálnak fiataloknak, középkorúaknak és idősebbeknek egyaránt.

Az elmúlt években megépített új létesítmények: piac-vásárcsarnok, orvosi rendelők, 60 férőhelyes idősek otthona, óvodai tornaszoba, játszótérek, bormúzeum, sportcentrum 300 férőhelyes fedett lelátóval, 27 utca és a köztemető utjainak aszfaltozása, a közvilágítás kiépítése, szennyvízelvezetés és tisztítás, új mélyfúrású ivóvízkút létesítése, település közvilágításának korszerűsítése, ivóvíz minőségének javítása.

A nagyobb felújítások: polgármesteri hivatal épülete, az óvodák és a roma nemzeti óvoda épülete, a kastély külső-belső felújítása és az előkert parkosítása, mintegy kb. 15 kilométeres szakaszon járdaépítés és csapadékvíz elvezető árok felújítása, burkolása.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Főtér; Hosszúpályi magtár; Magtár ünnepélyes átadója; Tájház-Falumúzeum; Polgármesteri hivatal; Zichy kastély; Bormúzeum; Park; Görögkatolikus templom; Római katolikus templom; Református templom; Sportpálya lelátó.

HOSSZÚPÁLYI

HOSSZÚPÁLYI

HOSSZÚPÁLYI

Hosszúpályi was first written about in 1219. Among the settlement's natural treasures is the leisure park built into a nice area, on the Northern part of the village in a forest area. Here is the wine museum which was built by the council in 2019. In the center of the settlement is the reformed church, built in romantic style between 1867 and 1897, and the classicistic Catholic church, built between 1834 and 1836. On the mass of 15th of March 1879 even Ferenc Liszt played on the organ, in the catholic church, which is now in the reformed church. The Greek catholic church was built in 1868. In the center of the settlement stands Castle Zichy built by Count Ferenc Zichy in the early 19th century. Another building of the Zichy family, built in the first half of the 19th century, is the granary with its renovated exterior, it is under heritage protection. The village managed to save a farmhouse and turned it into a country house, which used to bear the name of István Bódi, but currently it awaits its visitors as the Falumúzeum (village museum). Part of the local leisure park is the Trianon monument. The population of the village grows slowly but steadily, currently the estimated population is 6000. The infrastructure of the settlement is quite good. There is a primary school, a kindergarten, a rom kindergarten, a family and child care center, a district nurse's office, a police office, a mayor's office, a social service center, a community center, a parish library, a home guard, a practitioner's and a dentist's office, a veterinarian, a pharmacy, a Sunday market, Coop and Private stores and an event house. Within our settlement 15 civil movements operate quite successfully. The number of local businesses is around 530.

Our traditionalist events are: The Day of Hungarian Culture, The busó-march to chase the winter away, The Carnival, The Women's Day events, The Mothers' Day events, School and Kindergarten leaving ceremonies.

Our National holidays, commemorations are: The 15th of March, The 6th of June, The 20th of August, The 6th and the 23rd of October.

Our religious holidays are: The ecumanical week of prayers, Easter, The new bread's holiday, The new wine's holiday and Christmas.

In the Olgakert part of the settlement stands the council owned Wine Museum, built in 2019, and one of the largest private two-door wine-cellars of the Tiszántúl. (Trans Tisza region)

József Irinyi was born in 1822 in Transylvania, in the Albis of Bihar county. In 1848-49 he represented Hosszúpályi in the parliament. The Hosszúpályi József Irinyi Primary School bears his name. His brother, János Irinyi, the inventor of the match, died in the neighbouring settlement of Vértes. The local inn, the Irinyi Inn, was named after him. Bálint Csergő Kocsi, a preacher sent to the galleys, was a local priest of the reformed church until his death. The memorial tablet placed in the Reformed Church commemorates him.

Hosszúpályi is a fine settlement. Everything a person in the 21st century may expect from a settlement can be found here. The price of real estates is affordable and reasonable. The council supports local investments to improve employment. Due to Debrecen's Southern Industrial estate being so close Hosszúpályi can be a rather attractive place for those who are interested. The local school and kindergarten provide quality education. The possibility of obtaining a driving licence right here, the evening courses through which one can obtain a high school diploma, the majorette groups, the folk-dance groups, sports possibilities all provide many many opportunities to have fun and education for both the young and old.

The recently created establishments include: the market hall, the doctor's offices, a 60 room old-folks' home, an exercise room for the kindergarten, playgrounds, the wine museum, the sport center with a 300 seat viewing area, the asphaltting of 27 streets and the public cemetery, improvements on street lighting, a new sewer system, a new drinking water well and improvements on drinking water in the settlement.

Some bigger renovations were done on: the mayor's office, the kindergartens, the castle and its park, the construction of the 15 kilometer sidewalk, and massive improvements on the drinking water drainage.

KISMARJA

Kismarja Hajdú-Bihar megye keleti csücskében, a magyar-román határ mentén, Debrecentől 36 km-re, Berettyóújfalutól 33 km-re helyezkedik el. Félreeső, tipikus szigettelepülés a bihari síkon. A település régi neve – Maria – egy 1277-ből származó oklevélen tűnik fel először. 1291-ben már az írások megkülönböztették Ó-marját és Új-marját. A község jelenlegi helyén egy nádassal, a szabályozatlan Berettyó folyó által táplált vadvizekkel körülvett sziget volt. Ide bújtak a község lakói a tatárjárás és a török hódoltság idején, így kialakult a mai településszerkezet.

Kismarja utolsó földesura a Bocskai család volt, akinek eredetét legendák övezik. 1522-ben Kismarja és a hozzá tartozó részbirtokok földesura Bocskai György, aki maga is itt lakott a várban és akinek hatodik gyermeke István, a későbbi fejedelem. István fejedelem szülőföldjének tekintette a községet és a Kismarjai előnevet holtáig viselte.

A község főterén látható, a középkori alapokon barokk stílusban újjáépített, 1805-ben felszentelt református templom. A templom belső részében került feltárássra a Bocskai család kriptája és temetkezési helye is. A bástyaszerű toronyban ma is használatban áll a történelmi jelentőségű Bocskai-harang, melyet 1616-ban öntöttek és a Bocskai által adományozott mezővárosi pecsét díszíti. A Mózes-szék és a szószék szintén késő barokk, a templom megépítésének évében készült (1801-1805). A Mózes-szék fölött egyedülálló hagyományként egy Bocskai portré található.

A templom mellett láthatjuk Bocskai István mellszobrát, illetve az I-II. világháborús emlékművet, mely a hősi halált halt kismarjaiaknak állít emléket.

A falu északkeleti részén romantikus titokzatossággal emelkedik a várdomb. Egykoron ez volt a lakóhelye Kismarja földesurainak, többek között a Bocskai családnak. A várdombot székely kapu díszíti, valamint a várdomb tetején lévő kopjafa és a hajdú vitézt ábrázoló szobor állít emléket a Fejedelemeinknek.

A község híres szülőtte Osváth Pál, az egykori bihari csendbiztos, aki a sárrét világának egyik legjobb ismerője és krónikása volt.

A régi falusi élet mindennapjait mutatja be a tájház, mely a paraszti klasszicista stílust képviseli a XIX. század második felében a gazdaportákra jellemző kamrával, bővített háromszatú, boltozott sátozkéményes, nyitott, kőlabas tornáccal. Nyáron alkotó tábornak és hagyományörző programoknak ad helyet. A település a Bocskai-hagyományt őrizve a helyi civil szervezettel közösen minden év szeptemberében Bocskai nap megszervezésével tiszteleg a fejedelem emléke előtt.

Az egész év folyamán, programok szervezésével igyekszünk minden korosztály igényeinek megfelelő, változatos, kulturált szórakozási lehetőséget biztosítani. Első rendezvényünk a húsvéti ünnepekhez kapcsolódó locsolóbál, melyet már hagyományosan a helyi Kikerics néptáncsoport műsora nyit meg, majd hajnalig tartó élőzenés bál követi.

Legnagyobb rendezvény a falunap, mely minden év júliusának első szombatján kerül megrendezésre, melyen színes programkínálattal várjuk az érdeklődőket. Sportversenyek, főzőverseny, ugrálóvár, népi játszótér várja kicsiket és nagyokat. A színpadon minden műfaj képviselteti magát. A napot este koncert és tűzijáték zárja.

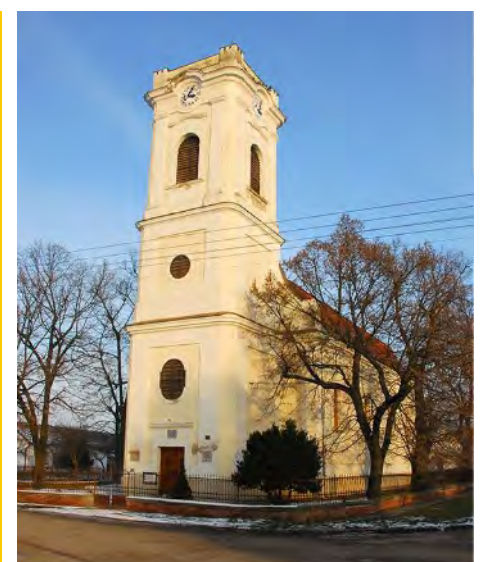
Az őszi munkák befejeztével kerül sor a hagyományörző szüreti mulatságra, mely az elmúlt évben folklór fesztivállá alakult. Számos néptáncsoport érkezett határainkon innen és Erdély területéről is. Kisbíró felvezetésével a helyi néptáncosokkal együtt feldíszített lovas szekereken járták be a község utcáit, ahol népi zenekari kísérettel több helyszínen előadták táncaikat. A zene és tánc mellett a közönség látványos csikós bemutatónak is részese lehetett. Felelevenítésre került a Kismarjai csárdás is, melyet a rendezvényre érkezett összes csoport együtt táncolt a templom előtti téren. A program este, a nézőkkel megtelt művelődési házban színvonalas néptánc gálával folytatódott és szüreti bállal ért véget.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Isten hozott Kismarjában!; Őszi kikerics; Székelykapu a várdombon; Közösségi ház; Polgármesteri hivatal; Bocskai emlékmű; Református templom; Táncosok a templom előtt; Betlehemezés; A község címere; Szüreti ünnepség; Falunap.

KISMARJA

KISMARJA

KISMARJA

Kismarja is situated in the Eastern corner of Hajdú-Bihar county, by the Hungarian-Romanian border, 36 kilometers away from Debrecen and 33 kilometers far from Berettyóújfalu. It is a typical out-of-the-way little island settlement in the Biharian plain. Its prior name – Maria – appears on a charter all the way from 1277. In 1291 Old-marja and New-marja were differentiated from one-another. In the current location of the town there was a small island with reeds on it surrounded by water that was supplied by river Berettyó. This is where the locals hid from the Mongolian and Turkish raids and that is how the town's current layout was created.

The last lords of Kismarja were the members of the Bocskai family who are surrounded by legend. In 1522 the lord of Kismarja and the estates belonging to it was György Bocskai, who lived here in the castle and who's son was the future lord, István. Lord István saw the town as his birth-place and wore the name Kismarjai till his death.

In the middle of the town square is reformed church built in the baroque style on medieval base, it was consecrated in 1805. In it the crypt and burial site of the Bocskai family was excavated. In the bastion esq. tower the historic Bocskai Bell is still used even today, the bell was made in 1616 and is decorated by the seal of the town donated by Bocskai himself. The Moses chair and pulpit are also late baroque and were made in the same year as the church. (1801-1805) Above the Moses chair is a Bocskai portrait.

Next to the church we can see the bust of István Bocskai and a monument of World War 1 and 2, which commemorates the heroic victims of the wars from Kismarja.

In the North-Eastern part of the village romantically stands the castle hill. Once it was home to the lords of Kismarja, such as the Bocskai family. The hill is decorated by a Transylvanian gate and on top of it stand a statue, depicting a hajdú soldier, and a kopja-wood to commemorate lord Bocskai.

Pál Osváth was one of the famous people born in the settlement. He was once a Biharian guard who knew a lot about the Sárret and was a relevant annalist of it.

The local country house represents the everyday life of the village and the classicistic peasant style, with its 19th century style pantry, large, three

part, stone tablet porch with a chimney. During the summer the creator's camps and many traditionalist events take place here. The settlement to cultivate the Bocskai tradition holds a Bocskai day in September of every year in cooperation of the local civil movement.

Throughout the whole year we try to provide people with varied events, proper to each age-group to keep people entertained. Our first event is the Sprinkle-ball which is connected to Easter. It is now a tradition to open the ball with the show of the local Kikerics folkdance group, this is followed by a ball with live music that lasts until dawn.

The largest event is the day of the village, on which we await our guests with various exciting programmes on the first Sunday of July, each year. Sports races, cooking competitions, a bouncy castle and a folk playground await both the big and small. On the stage all genres are represented. The day is finished by a concert and fireworks.

After the Autumn work is done the traditional Harvest festival takes place which in recent years became a true folklore festival. Numerous folk-dancers arrived to this event both from inside the country and from Transylvania. They went across the streets of the village led by the local crier on decorated carts and with the backup of folk-music bands they performed on multiple locations. Along with music and dance the people could also be part of an exciting horse performance. The Kismarja csárdás was also revived on this event, as people who came to the event all danced on the square in front of the church. The programme continued at night in the village hall with a nice folk-dance gala and ended with the harvest ball.

Kismarja is also in the path of the Great Plain's Blue-tour. During the tour by the forests and fields we can see the blooming of the endangered Autumn crocus in the field next to the settlement.

Guests arriving here are welcomed by a clean, organised little village, which in recent years has gone through great improvements. A renovated town hall, library and doctor's office serves the locals. visitors can experience the hospitality of the villagers. In the settlement a guest house works as well so those who wish to relax or see our events can stay for multiple days.

KOMÁDI

Komádi város Hajdú-Bihar megye bihari részén, a Sebes-Körös jobb partján, Debrecen és Békéscsaba között szinte félúton helyezkedik el. Földrajzi elhelyezkedése megyén belül periférikus, határmenti. Vonzáskörzetébe több kistelepülés, köztük Újiráz, Magyarhomorog, Körösszakál, Körösszegapáti tartozik, de a kereskedelmi ágazat tekintetében ez több észak-békécsi településre is kiterjed. A berettyóújfalui kistérségben mikro-térségi funkciókat tölt be. A város a környező települések között kistérségi szereppel bír.

A településen bölcsőde, óvoda, két általános iskola is működik. A Községi Ház és Városi Könyvtár végzi a helyi kulturális feladatokat. Az intézmény művelődési, közművelődési és nyilvános könyvtári alaptevékenységet folytat a majd 6000 fős városban.

A város műemléke a református templom, mely 1839-ben, a korábbi leégett templom helyén épült, illetve a Molnár Balázs-emlékház, melyben a település régmúltját bemutató helytörténeti gyűjtemény került elhelyezésre. A templom előtti tér, a Hősök tere, a városközpont üde színtöltője. Itt található a „Rejtőzködő vízen járó” nevezetű szökőkút, a városháza, valamint zöld környezetben az I. és II. világháborús emlékmű, az '56-os Anzix, amely Birizdó Gabriella alkotása.

Komádi egyik jelképe a Tv-torony, amely 1968-ban épült, hivatalos magassága 185,5 méter. Magyarország egyik legmagasabb vasbeton szerkezetű építménye.

A város központjában, a Szent István útja és a Fő utca kereszteződésében található parkban áll az 1848–49-es emlékmű, amely Győrfi Lajos szobrászművész alkotása.

Pihenési, szórakozási lehetőséget nyújtanak a település határában elhelyezkedő horgásztavak, valamint a 3 km-re található Sebes-Körös folyó.

A városban minden évben több nagy rendezvény is várja az idelátogatókat. A városi gyermeknap után, június harmadik hétvégéjén a Körösmenti Hagyományörző Lovasnapra, augusztus első hétvégéjén pedig a Városnapra várják a kikapcsolódásra, koncertekre, vásári hangultra vágyó

közönséget. Az őszi szüret jegyében zajlik, így szeptember harmadik hétvégéjén a csikósokból és lovasfogatokból álló Szüreti felvonuláson a helyi népművészeti csoportok produkciójával köszöntik az új termést. Az advent időszakában a város karácsonyfája és az ünnepi díszbe öltöztetett városközpont kedves látványosság kicsik és nagyok számára egyaránt.

A Hajdú-Bihar Megyei Értéktárba is bekerült a település híres népművészeti értéke a komádi fehér-és vászonhímzés, mely napjainkban is élő néphagyományként jelen van a városban. A fehérhímzés közismert motívuma, a rákmotívum, amely az itt élők régi foglalkozására, a rákászatra utal. A templom textíliái is a komádi fehérhímzéssel vannak díszítve.

Komádiban született Sulyok István református lelkész, püspök, egyházi író. Az ő nevét viseli a helyi református általános iskola.

Itt élt és tanított Barsi Dénes író, újságíró. Szabó Pál biharugrai íróval és Sinka István vésztői költővel közösen szerkesztették és írták a Komádi és Vidéke című lapot, amely országos hírnévre tett szert. Majd együtt indították el a Kelet Népe című folyóiratot. Az ő nevét viseli az általános iskola.

Komádi szülőtte a híres magyar néprajztudós, dr. Molnár Balázs is. Személyes anyagai, munkái, tanulmányai, tárgyai a Széll-házban kerültek elhelyezésre. Az épületet a képviselő-testület határozatában Molnár Balázs-emlékházzá nyilvánította. Ebből az alkalomból került felavatásra a néprajztudós dombormű-portré emléktáblája, amely Kurucz Imre szobrászművész alkotása. Szintén Komádiban születettek:

- Ötvös Béla magyar író, hírlapíró, szerkesztő, lapkiadó,
- Szécsi Magda roma származású magyar keramikus, író, grafikus, festő, illusztrátor,
- Varga Éva Jászai Mari-díjas magyar színésznő,
- Balázs Gyula (Kowalsky) énekes, szövegíró, a „Kowalsky meg a Vega” zenekar alapítója és frontembere.

Városunk az utóbbi években dinamikus fejlődött és ez a fejlődés a jövőben tovább folytatódik. Az újonnan létesült autópálya pedig megnyitja a befektetők irányába a dél-bihari térséget is.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

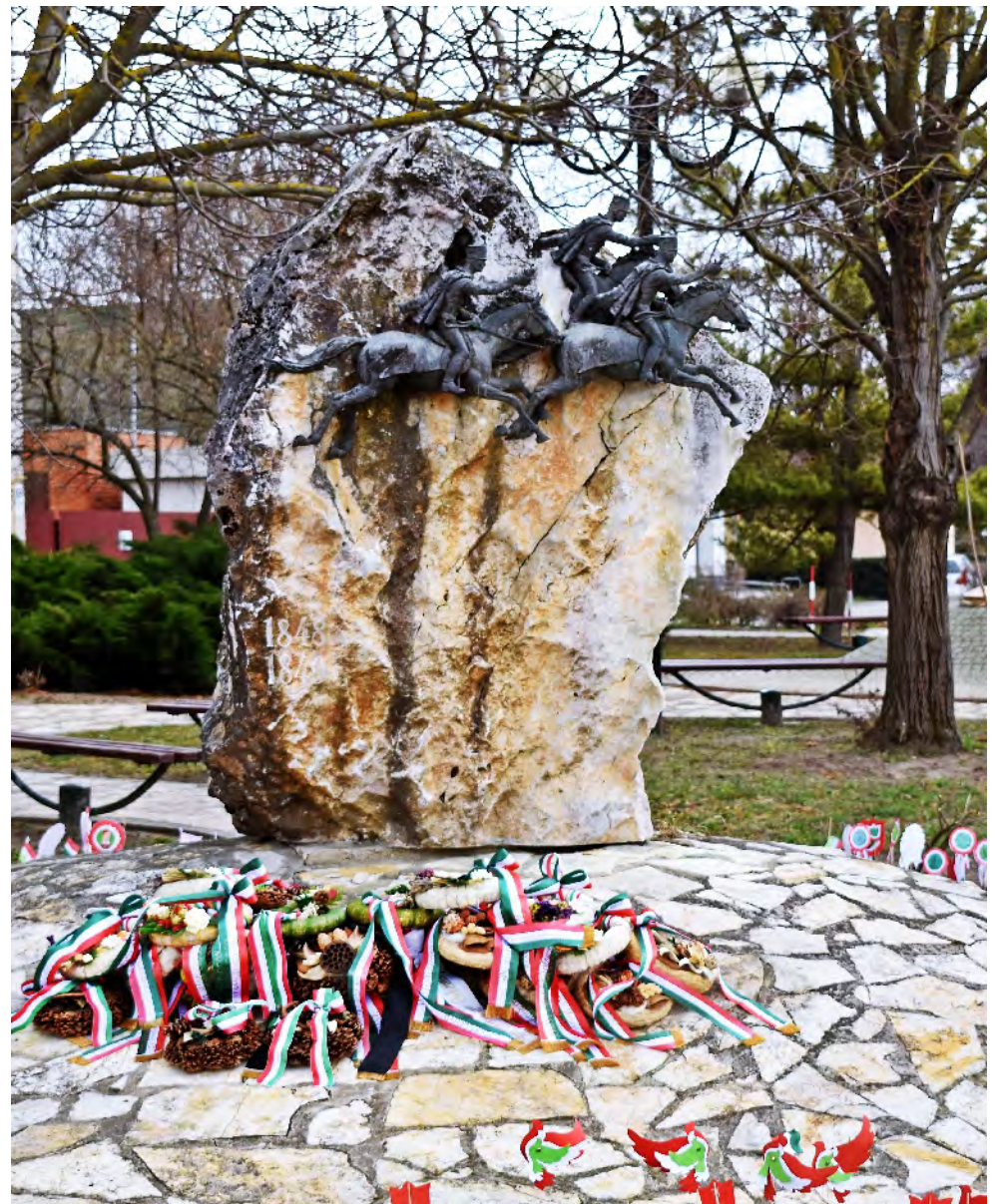
Komádi lovasnap; Sebes-Körös híd; Anzix; Szüreti felvonulás; Komádi tv-torony; Hímzőkör I.; Hímzőkör II.; Helytörténeti gyűjtemény I.; Helytörténeti gyűjtemény II.; 1848-49-es emlékmű; II. világháborús emlékmű; Adventi koszorú.

KOMÁDI

KOMÁDI

KOMÁDI

The town of Komádi lies in the Biharian part of Hajdú-Bihar county, on the right bank of the Sebes-Körös, midway of Debrecen and Békéscsaba. It is on the border of its county. Around it are many small settlements such as Újiráz, Magyarhomorog, Körösszakál and Körösszegapáti and some others from Békés county. In the small area of Berettyóújfalu it plays the role of a micro-area.

There are nurseries, kindergartens and two primary schools in the town. The institute of the local Community House and Library is responsible for educational, cultural and public librarial tasks in the town of 6000.

The monuments of the town are the reformed church which was built in place of the previous one, burnt down in 1839, and the Balázs Molnár memorial house, in which documentations of the local history can be found. The square in front of the church, the Hero's square, is a wonderful little spot of the town square. Here we can find the fountain called „Rejtőzködő vízen járó”(Hiding waterwalker), the town hall, and the first and second world war monument and the Anzix of '56, which is Gabriella Birizdó's work.

One of Komádi's symbols is the Tv tower, built in 1968, its official height is 185,5 meters. The tallest reinforced concrete building in Hungary.

In the town centre in the park at the crossing of the Szent István road and the Main street is the monument dedicated to 1848-49, made by Lajos Gyórfi, sculptor.

A great recreational activity is provided by the local fishing lakes and the Körös river, found only 3 kms away from the town.

Every year many large events await visitors. On the third weekend of June, after the town's children's day, is the Traditional Körösmenti Horse-day, and on the first weekend of August is the day of the town, to which we hope many visitors will arrive to hear the concert, enjoy the market's atmosphere or just have a good time. Autumn is the season of the harvest and so on the third weekend of September horse herders, and horse

carriages march across the town and folk artists put on shows to celebrate the year's harvest. During the advent season the christmas tree and the decorated town center can be a wonderful sight to experience for both young and old.

The Komádi crewel-work which is a part of the Hajdú-Bihar county Treasures is a still living tradition of the town and is a treasure for Komádi as well. One of the major patterns of the crewel-work is the crab-pattern which refers to the old occupation of Komádi, crab fishing. The textiles of the church are also decorated by Komádi crewel-work.

István Sulyok, reformed pastor, bishop, religious writer was born in Komádi. The local reformed school bears his name.

Dénes Barsi writer, news writer lived and taught here. Pál Szabó and István Sinka wrote and edited the Komádi és Vidéke newspaper, which became known throughout the country. Later they started the Kelet Népe (The people of the East) newspaper. The primary school bears his name.

Famous ethnographer dr Balázs Molnár was born in Komádi as well. His personal belongings, works and research are exhibited in the Széll-house. The building was designated as a Balázs Molnár memorial building. To this occasion the embossment portrait of the ethnographer, made by Imre Kurucz, was revealed to the public.

Also born in Komádi were:

- Béla Ötvös- Hungarian writer, editor, publisher
- Magda Szécsi- Hungarian ceramist, writer, painter, illustrator of rom origin
- Éva Varga- Jászai Mari award winning actress
- Gyula Balázs (Kowalsky)- singer, songwriter, leader and founder of „Kowalsky meg a Vega”

Our town has been improving dynamically in recent years and the momentum isn't stopping any time soon. And the recently opened motor-road opens up the South-Biharian area for investors as well.

KÖRÖSSZAKÁL

Körösszakál község Hajdú-Bihar megye délkeleti, bihari részén, a Sebes-Körös folyó mellett fekszik, természet-földrajzilag a Kis-Sárrét északi peremén. A legközelebbi város a 9 km-re található Komádi, míg a járásközpont, Berettyóújfalu közel 22 km. A település két nagyváros, Debrecen és Békéscsaba között egyenlő távolságra (kb. 70 km-re) az ország (és Közép-Európa) egyik fontos közlekedési folyosója közelében, a legjelentősebb romániai határátkelőhelyhez vezető 4-es és 42-es (E 60-as) főút közelében, attól mindössze 20 kilométernyire helyezkedik el.

A település első írásos említése egy 1248-ban kelt birtoklevél. A XVI. század végén a lakosság a török elől Komádiba menekült, a falu 1740-ig lakatlan volt. A XVIII. században újjáépült és templomot kapott a visszatelepülő családok jóvoltából. A településen élők jelentős hányada sokáig román nemzetiségű volt.

A községben román ortodox templom, baptista imaház és református templom is megtalálható, mely utóbbi 1892-ben épült, és 2019-ben teljes körű felújításon esett át.

Körösszakálban az intézményi alapellátás alapvetően helyben van biztosítva. A községben háziorvosi, védőnői szolgáltatás, gyógyszertár, szociális alapszolgáltatások, kultúrház, könyvtár, teleház és polgármesteri hivatal működik. További lakossági szolgáltató intézmények: posta, bankfiók, bankautomata, valamint falusi szálláshelyek, közöttük önkormányzati kezelésű turistaház is üzemel.

Az óvodai nevelés és általános iskolai oktatás – helyben – román és magyar nyelven történik a Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda intézményeiben.

A településen roma és román nemzetiségi önkormányzat is működik, valamint több nemzetiségi egyesület alakult, melyek célja leginkább sport, kulturális, nyugdíjas, szociális, és érdekvédelmi tevékenység.

Az ide érkezők mindenképpen látogassanak el a Sebes-Körös folyóhoz a falu határába. A folyón átvezető híd neve 1945 előtt gróf Tisza István híd volt, amit a II. világháború idején orosz katonák felrobbantottak. A falu lakói facölöpökből és deszkákból készítettek hidat, melyet azonban a tavaszi és az őszi áradások idején nem használhattak. Maradványa mai napig látható az új híd mellett. A hidat egy ideig Körös-hídként emlegették, mára azonban visszakapta eredeti nevét.

Körösszakál önkormányzata törekszik a település kulturális életét színesebbé tenni, így minden évben néptánc és népzenei tábort, nemzetiségi hagyományörző napot és több fontos eseményhez, ünnephez kötődő rendezvényt szervez.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási program keretében feldolgozó üzemet létesített. Az üzem a saját termesztésű zöldségből és gyümölcsből készít gyümölcsleveket, sűrítvényeket, teát és egyéb élelmiszereket, azonban fő profilja a helyben termő homoktövis alapú készítmények előállítása.

A település közparkjában található ártézi kút, amelynek vize több mint 100 méter mélyről tör a felszínre. Különlegessége, hogy télen inkább langyosnak mondható, nyáron viszont hideg, állandó 14°C hőmérsékletű, ásványi anyagokban gazdag. Állítólag Magyarország második legtisztább vize található itt. Ezt a tényt sokan ismerik, ezért az átutazók, vagy ide látogatók egyik állomása közé tartozik a körösszakáli Ártézi kút.

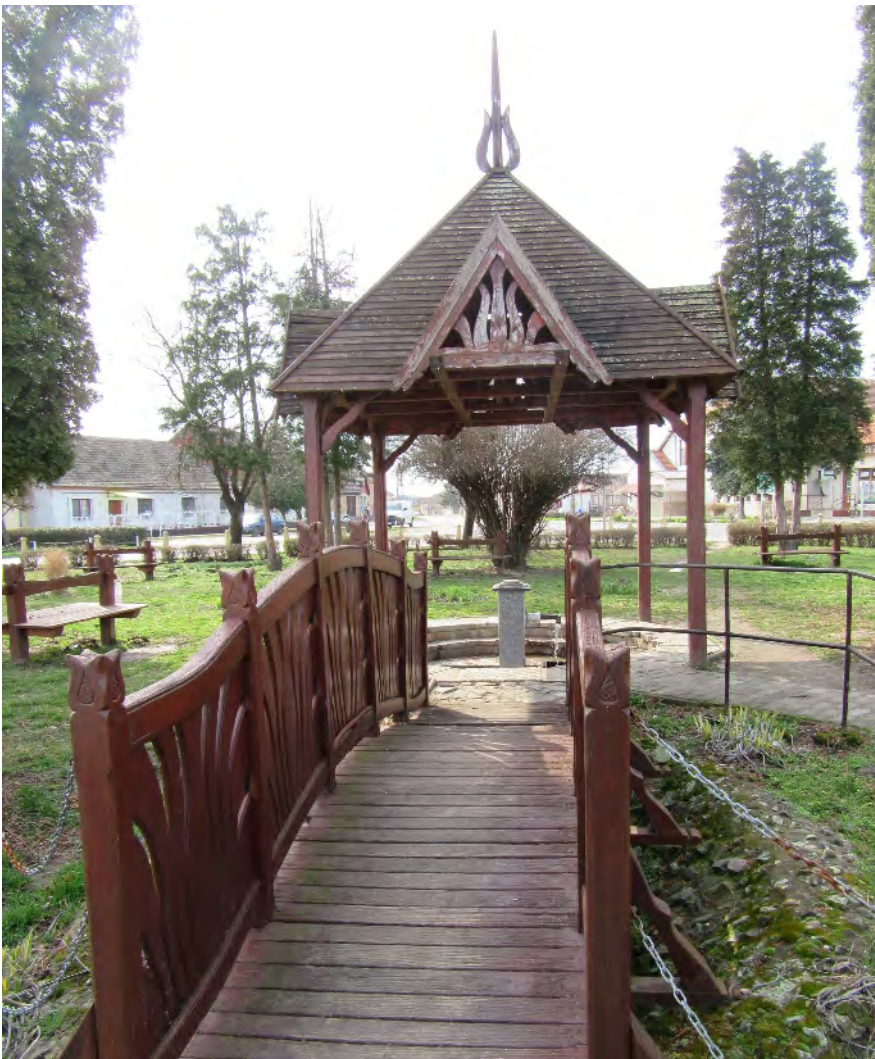
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola; Emléktábla a Körös hídon; Közösségi ház; Zöldség és gyümölcs feldolgozó áradó; Református templom; Fesztület; Homoktövis termékek; Ortodox templom; Baptista imaház; Ártézi kút; Világháborús emlékmű; Néptánc tábor.

KÖRÖSSZAKÁL

KÖRÖSSZAKÁL

Körösszakál is situated in the South-Eastern, Biharian part of Hajdú-Bihar county, by the river Sebes-Körös, geographically on the Northern edge of the Small-Sárrét. The nearest town is Komádi, 9 kilometers away, while the walk center, Berettyóújfalu is nearly 22 kilometers away. The settlement is the same distance from two large cities, Debrecen and Békéscsaba (70 kilometers each) near one of the most important transportation routes of the country (and of Europe), main road 4 and 42 which lead to the most significant Romanian border pass, merely 20 kilometers away from the settlement.

The settlement was first written about in 1248. The population in the late 16th century escaped from the Turkish to Komádi, the village was empty until 1740. Many of the locals were Romanians for a long time.

In the parish we can find a Romanian orthodox church, a baptist chapel and a reformed church, which was built in 1892 and was completely renovated in 2019.

In Körösszakál all services are provided locally. In the parish there is a practitioner, a health visitor service, a pharmacy, social services, a community center, a library, a telehouse and a mayor's office. Other local services including the post office, the bank account, a teller machine and accomodation among which the council runs a tourist house.

The kindergarten and primary school education operates locally both in Hungarian and Romanian in the facilities of the Bihar Romanian Gentilical Bilingual Primary School and Kindergarten.

In the settlement there is a Romanian and Rom council as well as a

number of gentilic groups whose main goals are sports-, cultural-, pensioner-, social- and advocacy activities.

Visitors should definetly visit the river Sebes-Körös in the village's outskirts. The bridge crossing the river was called Count István Tisza Bridge before 1945, which was blown up by Russian soldiers during world war II. The villagers made a bridge out of wooden planks which they couldn't use during Spring and Autumn floods unfortunately. Its remains can still be seen next to the new bridge. The bridge was called Körös Bridge for a while, but it has regained its original name.

The council of Körösszakál attempts to make the cultural life of the village more colourful, and so each year they organise folk-dance and folk-music camps, gentilic traditionalist days and many events dedicated to important holidays.

The council implemented a processing facility in the public employment project. The facility uses locally grown fruits to make juices, purees, teas and other foodstuffs, however its main profile is the production of hippophae products.

In the public park of the settlement is the artesian well, whose water comes from over 100 meters deep. Its oddity is that during the winter its rather lukewarm, while in the summer it is cold, its temperature is constantly 14°C, and it is rich in minerals. Apparently this is where the second cleanest water of Hungary can be found. This is a widely known fact and therefore travellers, or visitors love to stop at the artesian well of Körösszakál.

KÖRÖSSZEGAPÁTI

Hajdú-Bihar megye bihari települése a román határ és a Sebes-Körös közelében fekszik, a Kis-Sárrét szomszédságában. A bájos 1012 főt számláló falucska igazi ékszerdoboz, igényes kezekről árulkodnak a megújult és új középületek, rendezett terek, utcák. Aki ide érkezik, annak érdemes megtekintenie az 1791-ben épült református templomot, mely a község legrégebbi épülete. A templomot 1903-ban megnagyobbították, műemlék orgonája híres, ahogy festett kazettás mennyezete is, mely 2002-ben készült. A mellette álló református gyülekezeti ház 1841-ben épült, mint Református Elemi Iskola. 1948-ban államosították, s 1996-ban kapta vissza a gyülekezet, amit jelenleg gyülekezeti házként használnak. A parókia 1943-ban épült.

A polgármesteri hivatal épülete szintén szemet gyönyörködtető. 1861-ben épült klasszicista stílusban, s valamikor a környék egyik legszebb községháza volt. A 20. század második felében egy felújítás alkalmával sajnos leverték a szép díszes falat és ablakdíszeit. Régi megmaradt fényképek bizonyítják patinás voltát.

Aki ellátogat e szép kis községbe, annak szinte kötelező felkeresni a Körösszegi várat, mely sajnos a határ túloldalán található, de IV. Kun László királyunk és magyarságunk iránti tiszteletből érdemes megnézni a maradványait. Királyunk kedvelt helye volt; életét is itt fejezte be, 1291. július 10-én. A vár részét az idők folyamán elbontották. Egyedül a vártorony dacol az

idővel, lassan 800 éve. Vasas téglából épült, a Nagy-Magyarország egyetlen ilyen jellegű vártornya. A 20. század elején még megvolt rajta a tető is, de a román uralom alatt fokozatosan eltűnték a faanyagát. Jelenleg száraz időben, földúton megközelíthető. A vár a határsáv mellett fekszik közvetlenül. A Belec-zározó Körmösdpusztá határában található hatalmas vízgyűjtő, a természetjárók kedvelt helye.

Körösszegapáti sok gondot fordított az elmúlt években középületeinek rendbetételére. Iskolája, óvodája, szociális és egészségügyi létesítménye, közösségi háza mind igényes, rendezett. Az itt élők között román ajkú, magukat nemzetiséginek valló lakosok is vannak.

A határ közelsége miatt Romániából is sok magyar család költözött át Körösszegapátiba, így lélekszáma nem fogyatkozó.

A helyi közösségi élet igen aktív. Körösszegapáti nevét már az ország minden részén ismerik, hiszen a nyaranta megrendezett Kun László Fesztivál ezeket vonz a faluba.

A hamisítatlan falusi idillt nyújtó, nyári időben pazar természeti látvánnyal rendelkező település gyógyír a nagyváros forgatagából kiszakadni vágyó lélek számára. Talán ezért is népszerű a sztárvendégek vonzereje mellett a fesztiválozók és a kikapcsolódni vágyó családok előtt Körösszegapáti.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Körösszegapáti panoráma; Egészségház; Emlékmű; A község címere; Templomkerti emlékmű; Református templom; Ortodox templom; Községháza;

KÖRÖSSZEGAPÁTI

KÖRÖSSZEGAPÁTI

KÖRÖSSZEGAPÁTI

The small settlement within Hajdú-Bihar county's Biharian part, located near the Romanian border and the Rapid Körös lies in the vicinity of The Small Sárrét.

The lovely little village with its 1012 inhabitants is a true jewellery box, as the recently renewed public buildings, organised squares and streets speak of ambitious architects. All who visit should definitely take a look at the Reformed Temple built in 1791, which is the oldest building in the village. In 1903 the building was enlarged, its relic organ is famous, just as its painted coffer roof, which was made in 2002. The Reformed Church standing next to it, was built in 1841 as an Elementary School. It was nationalised in 1948, and it was given back to the congregation in 1996, and is currently used as a church, the vicarage was built in 1943.

The Mayor's Office is also a beautiful sight to behold. The classicistic building was constructed in 1861 and once stood as one of the most gorgeous parish halls of the area. Unfortunately the wonderful wall- and window decorations were destroyed during a renovation in the second half of the 20th century. Old photos remain as proof of its once tarnished nature.

Whoever comes to this nice little town should pay a visit to the castle of Körösszeg, which sadly stands on the other side of the border, however out of respect towards king László the Cumanian IV and towards our own Hungarian legacy it's definitely worth seeing the castle's remains. It was a beloved place to the king, to such an extent that he passed away here on the 10th of July in 1291. Parts of the castle were deconstructed through the ages.

Only its tower has remained for nearly 800 years now. It was built out of steelbricks; the only such tower in Great Hungary. In the beginning of the 20th century the roof was still present, however during the Romanian rule it was used up as firewood. Currently it is accessible on dirt-road during the dry seasons. The castle lies directly next to the border-lands. It can be found between the Belec-havaria and Körömsdpusztá. It's a gigantic catchment area and a popular place among the tourists.

In recent years Körösszegapáti has paid great attention to renovating its public buildings. Its school, nursery, health- and social services and community center are all in top-notch condition. Among the locals there are Romanian speakers who claim to be gentilitials.

Due to being situated so close to the border, many Hungarian families have moved to Körösszegapáti from Romania, so its population isn't decreasing.

The local community life is quite active. The name Körösszegapáti is known all throughout the country as the annual László the Cumanian Festival attracts thousands of people during the summer.

The pure rural romance of the settlement with its gorgeous sights in summertime may be a cure for those who wish to get away from the noise and crowd of big cities. This might just be along with the charm of celebrities why Körösszegapáti is such a popular spot to both festival-goers and families wishing to relax.

MAGYARHOMOROG

Magyarhomorog Biharkeresztéstől délnyugatra, Komádi és Körösszakál között a Sebes-Körös közelében fekvő Árpád-kori település. Nevét Humuroc néven már 1214-ben említette a Várad Regestrum. 1273-ban Homrok, 1291-ben Humuruk, 1332-ben pedig Humrugd néven írták nevét, majd 1553-ban Kis-Homorog néven a Literaty, Vémen és Csáky családok birtokába került. 1910-ben 1669 lakosából 1475 magyar volt, 183 pedig román.

A település mai, neobarokk stílusú templomát 1894-ben építette Tóth Imre mezőkeresztesi mester. Belső kialakítása neoklasszicista stílust követ. 2005-ben kezdték el a templom felújítási munkálatait, melyet 2006-ban fejeztek be. Teljesen megújult a templomkert is, ahol az első, második világháborúban elesett magyarhomorogiaknak emléket állító alkotás áll.

Magyarhomorogon az eltelt évek alatt számos fejlesztés valósult meg. 2009-ben a magyarhomorogi óvodát teljesen felújították. Új „funkcióval” bővült a magyarhomorogi iskola és óvoda, hiszen már nem csak a gyerekeknek adnak helyet, hanem részt vállalnak a település energiaracionalizálásában is a kihelyezett napelemek révén. Magyarhomorog községben hosszú évek óta szükség volt a szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális körülményeinek rendezésére, ami az évek során megvalósult. A Magyarhomorog Fejlődéséért Alapítvány célja, hogy segítse a településen élő fiatalok és szociálisan rászoruló családok, idősek, betegek, hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének megteremtését. Az alapítvány több pályázat benyújtásánál is sikert aratott. 2013-ban az önkormányzat önerőből megvásárolta a település központjában üresen álló varroda épületét. Itt alakították ki a jelenleg működő varrodát és szőnyegszövő üzemet. Megvásárolták a település központjában lévő szintén üresen álló bolt épületét is, ahol szociális bolt kialakítása van folyamatban. Magyarhomorog Község Önkormányzat Startmunka mintaprogramjaiban előállított termékek jó minőségét az is tanúsítja, hogy a dobogó első fokára

állhattak a XIX. Bihari Számadó Napokon. A község vezetése a környező települések úttörőjeként 2006-ban helyezte üzembe az első szalmabálás kazánját. A település intézményrendszere korszerű, modern. A Magyarhomorogi Idősek Otthonában 31 fő ellátott él. Az itt élő idősek, családias, gondoskodó környezetben élhetik mindennapjaikat. A Körösmenti Óvodai Köznevelési Társulás azzal az igen nemes céllal jött létre, hogy minőségi neveléssel csökkentse az itt élő gyermekek hátrányos helyzetét. A Szabó Pál Általános Iskolába a helyi gyerekeken kívül több környező településről is érkeznek diákok. Az iskolában minőségi oktatás folyik, melyet számos siker igazol.

A település kulturális és közösségi életében fontos szerepet töltenek be az egyesületek, civil szerveződések. Csaknem 20 éve működik Magyarhomorogon felnőtt táncgyűttes, 2004-ben alakult meg az idősklub, melynek tagjai azóta aktív részesei a helyi közösségi és kulturális életnek.

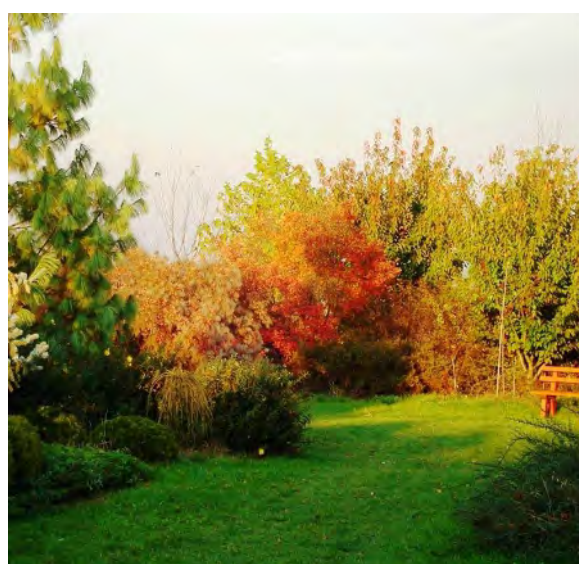
A szemet és lelket gyönyörködtető arborétum a település közepén, mintegy 2 Ha területen fekszik, ahol olyan, a kertépítésben ma használt díszfa- és cserje fajokat-fajták kaptak helyet, amelyek leginkább ellenállnak az alföldi szélsőséges klíma- és talaj viszonyoknak.

A településen szabadidőpark, könyvtár és helytörténeti múzeum is működik. A pihenni és a horgászni vágyókat a közelben folyó Sebes-Körös, illetve a községben található horgászto várja. A túrázókat a kék túra útvonal, amely a bececi víztározó melletti Kónya-dombon vezet át, ahol réz- és honfoglalás kori leleteket találtak. A település határában közel 500 ha védett terület van, ahol védett madarak fészkelőhelyei találhatók. Vadak közül szarvas, vaddisznó, őz, fácán is vendég a határban, de van itt sólyom, ölyv, sas, vércse is. Az idelátogatóknak a Margit Vendégházban és az Ancsa Vendégházban is lehetőségük van kipihenhenni a mindennapok fáradalmait.

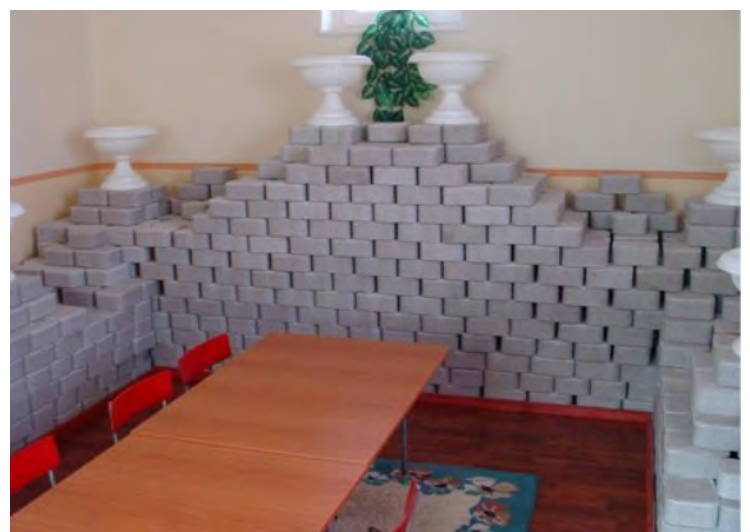
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Magyarhomorogi utcakép; Községháza; Bihar Díszfaiskola és Arborétum; A község címere; Református templom; Szabadidőpark; Szabó Pál Általános Iskola; Baptista imaház; Közfoglalkoztatás; Az óvoda sósobája; Víztározó.

MAGYARHOMOROG

MAGYARHOMOROG

Magyarhomorog is an Árpád-era settlement that lies South-West of Biharkeresztes, between Komádi and Körösszakál, near the Sebes-Körös (Rapid-Körös). It was mentioned by the name of Humuroc in the Várad Regestrum in 1214. Its name was written as Homorok in 1273, Humuruk in 1291 and Humrug in 1332. Then in 1553 by the name of Kis-Homorog it was owned by the Literaty, the Vémen and the Csáky families. In 1910 out of the 1669 people living here 1475 were Hungarian and 183 were Romanian.

The current neobaroque church of the settlement was built in 1894 by Imre Tóth, master architect of Mezőkeresztes. Its interior follows the neoclassicistic style. Renovations started on the church in 2005 and finished in 2006. The church-yard has also been completely renewed, where there is a memorial dedicated to the Magyarhomorog victims of the world wars.

In Magyarhomorog many developments have been completed throughout the years. In 2009 the Magyarhomorog kindergarten was completely renovated. The local school and kindergarten gained new functions as they no longer give place only for children but they also serve the settlement's energy-rationalization project through solar-cells. In Magyarhomorog for a long time there was a need to sort out the infrastructure of social services and child welfare services, which was completed in recent years. The Magyarhomorog Fejlesztéséért (For the Development of Magyarhomorog) Foundation's goal is to help create equal opportunities for the local youth, families in need, the sick and underprivileged. The foundation has succeeded with a number of applications. In 2013 the council bought the empty building of the sewing shop. This is where the currently functioning sewing shop and carpet weaving factory was established. The council has also bought the empty shop in the heart of the settlement where a social shop is being constructed

at the moment. Magyarhomorog Council's Startmunka (Start-work) Project's products' high quality is proven by the fact that they won the first place award on the 19th Bihari Számadó Days. The leadership of the parish was first in the area to implement its straw-bale boilers back in 2006. The facilities of the settlement are modern. In the Magyarhomorog Old Folks' home 31 people live. The elderly here can live their lives in a familiar environment. The Körösmenti Kindergarten and Public Education Group was created with the noble goal of providing children with quality education to reduce their disadvantages. In the Pál Szabó Primary School not only locals but children from nearby settlements study. The school provides quality education which is proven by numerous successes. Associations and civil movements play an important role in the cultural life of the parish. The adult dance-group has existed in Magyarhomorog for almost 20 years, and the Elderly Club's members, which was established in 2004, are active parts of the community.

The simply gorgeous arboretum lies in the center of the settlement on a 2 acre land where such decor trees and bushes can be found that can withstand the rough conditions of the great-plain.

In the settlement there is a leisure park, a library and a local history museum. Those who want to relax or go fishing are welcome to do so in the Sebes-Körös, and in the local fishing-lake. Hikers can enjoy the Blue tour's route here which runs next to the water reserve of Belec, through the Kónya hill, where copper- and conquest age artifacts were found. In the outskirts of the settlement there are roughly 500 acres of protected area, where the nesting place of protected birds can be found. Among the wild-life, there are deers, boars and pheasants but there are also hawks, buzzards, eagles and kestrels as well. Visitors can rest off the troubles of everyday life in both the Margit and the Ancsa inns.

MEZŐPETERD

Mezőpeterd Hajdú-Bihar megye déli részén a Bihari-síkon található 630 fős lakosú kisközség, az Ölyvös-ér közelében, közúti és vasúti fővonalakon, az M4-es autópályától 8 km-re. A települést nyugatról határolja a Bihari-legelő, mely 1986 óta országos jelentőségű természetvédelmi terület, s növényzetében, madárvilágában igazi jellegzetessége a környéknek. További területei Natura 2000 védelem alatt állnak.

A falu első írásos említése „Peturd” néven 1291-ből való, a Váradi tizedjegyzékben szerepel. A községben már 1333-ban plébánia volt. Az 1382-es határjárólevél egyházas helyként említi, a Mezőpeterdi család birtokaként. Ekkor az összeírás szerint Mezőpeterd és Fegyvernekpeterd, egymás mellett fekvő két község, tehát itt említik először Mezőpeterdként. Nevét a falu védőszentjéről, Péterről kapta, a „-d” pedig az Árpád-korra jellemző birtokos képző. A Mező- előnév a sík fekvésére utal. E község hajdan nem a mostani helyén, hanem északabbra, Váncsod felé, a "Pusztá" nevű dűlőn feküdt. II. Rákóczi György bukása és Várad török kézre kerülés idején a falu elnéptelenedik. 1733-ban Gázsy János kapja meg a néptelen pusztát birtokul, ahol főleg román jobbágycsaládok, másodsorban pedig magyarok népesítették be az újonnan, a mai helyén létesülő falut. A község nagyrészt a Gázsy és az ide beházasodott Elek család birtoka volt egészen a II. világháborúig.

A köznemesi birtokra 1758-ban katolikus templomot, majd katolikus paplakot és iskolát is építtetett a Gázsy család. A templombelső klasszicista kialakítása, fő- és mellékoltára, keresztelőkútja és szószéke a XIX. század elején készült. Oltárképén Krisztus a Paradicsom kulcsát nyújtja át Szent Péternek.

A görögkeleti ortodox templom a község másik értékes épülete, mely 1790-ben épült. Deszka ikonostáza 1883-ban készült, melyen Kovács J. naiv festészeti alkotásait láthatjuk. A hajóban a négy evangelistát, illetve Ábrahámot és Illést ábrázoló festményeket találunk, míg a trónusikonok fölött egy igen méretes, nyugati hangvételű Utolsó vacsora díszít, melyet Isten szeme és a kereszt zár. Községünkben egy református imaház is szolgálja híveit.

Kulturális érték a két templomon túl a hagyományörző peterdi betlehemes játék, mely a nagyszülőktől maradt ránk. A temetőben nyugszik Gázsy Imre az 1848-49-es Bihar megyei nemzetőrség századosa, valamint Pazonyi Elek Gusztáv, a kor hírhedt párbaj- és céllövő mestere, császári és királyi kamarás, aranykulcsos huszár ezredes, valamint családtagjaik.

Több éven át itt élt és itt is hunyt el Beöthy Pál földbirtokos, jogász, az országgyűlés egykori elnöke. Merza Jenő örmény származású földbirtokos is a falu közelében gazdálkodott, aki rokona volt Tamkó Sirató Károly költőnek.

A település fénykorát a reformkor és a II. világháború közötti időszakban élte, de napjainkban is arra törekszünk, hogy a faluképet lehetőségeinkhez mérten igyekezzük szépíteni, felújításokkal, új beruházásokkal pedig élhetővé tenni az itt élők számára.

A falu legnagyobb hagyományörző rendezvénye a nyár utolsó napjaiban megrendezett Burgonyafesztivál, mely gasztro-kulturális jellegével a környék elismert rendezvényévé nőtte ki magát.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk, hogy megmutathassuk településünk értékeit!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Légi felvétel Mezőpeterdről; Görögkeleti templom; Kőkereszt; Katolikus templom; Görögkeleti templom oltára; Katolikus templom oltára; Református imaház; Gázsy-Elek-kripta; Burgfeszt; Faluház; Tűzoltókocsi; Burgfeszt-termékiállítás.

MEZŐPETERD

MEZŐPETERD

MEZŐPETERD

Mezőpeterd is a small parish of 630 people on the Southern end of Hajdú-Bihar county in the Biharian plain, near the Ölyvös stream, right by some of the main roads and railways, only 8 kilometers away from the M4 motorway. West of the settlement is the Biharian pasture, an important reserve since 1986, whose plantlife and birdstock are true rarities in the area. It is under the protection of the Natura 2000.

The village was written about in 1291 as „Peturd” in the Várad account. There was a parsonage in the settlement already in 1333. In 1382 it was referred to as a religious place, possessed by the Mezőpeterdi family. Back then according to documentation Mezőpeterd and Fegyvernekpeterd were two settlements next to each other and so this is when Mezőpeterd was first mentioned by its current name. The name of the village comes from its patron saint, Peter, the -d suffix was a possessive suffix from the Árpád era. Mező means field which refers to the plain geography of the settlement. The parish used to be a bit further North of its current location, on a place named „Puszta”. After the defeat of György Rákóczi II, and the Turkish taking control of Várad the village became empty. In 1733 János Gázsy obtained the rangeland, which was populated mostly by Romanian serf-families and Hungarians around the settlement's current location. The parish was mostly the property of the Gázsy and the Elek family up until the second world war.

In 1758 in the noble's estate a catholic church, then a catholic parsonage and school was built by the Gázsy family. The classicistic interior of the church, its high- and side-altar, its font and its pulpit were all made in the early 19th century. On the altarpiece Christ passes the key of paradise to Saint Peter.

An other significant building of the village is the ortodox church, which was built in 1790. Its plank iconostasis was made in 1883, on which we can see the naive pieces of J Kovács. In the body we can find paintings depicting the four evangelists, Abraham and Elijah, while above the throne icons is a large Western version of the Last Supper, which is enclosed by the eye of God and the cross. In our settlement there is also a protestant house of worship for the believers.

A cultural heritage of our settlement beside the two churches is the Bethlehem plays of Peterd, left to us by our grandparents. In the cemetery lie Imre Gázsy, the Bihar-county captain of 1848-49, and Elek Gusztáv Pazonyi, along with his family, a famous duel shooter and dead-shot of his era, an imperial chamberlain, golden key hussar colonel.

Pál Beöthy landowner, lawyer and past president of the parliament used to live here for many years and even died in this village. Jenő Merza, Armenian landowner, who was a relative of Károly Tamkó Sirató, also worked near the parish.

The village lived its heyday in between the reform era and the 2nd world war, however we put great effort into making the best of what we have right now and try to make renovations to improve both the aesthetic and the quality of life here.

The biggest traditionalist event of the village is the potato festival, organised on the last day of Summer every year, which grew into a recognised event in the nearby area with its gastro-cultural nature.

We welcome and can't wait to show everything we have talked about to anyone who became interested in our village.

MEZŐSAS

Mezősas, egy csendes, nyugodt, jól megközelíthető, gondozott kis község a bihari térség szívében fekszik, a magyar-román határhoz közel, Berettyóújfalu város és Körösszegapáti között, Berettyóújfalutól 14 kilométerre. A megyeszékhely, Debrecen valamint a régió két nagy fürdővárosa, Hajdúszoboszló és Gyula is elérhető egy órán belül autóval. A község földrajzi elhelyezkedése kiváló, hiszen Hajdú-Bihar megye jelentősebb települései könnyen megközelíthetők innen közúton. Vasúti közlekedés csak Berettyóújfalutól van, azonban az autóbussz közlekedés kitűnő. Amellett, hogy a településen alacsony az ingatlanárak, a modern lakhatás szinte minden feltétele adott.

A település környéke tájvédelmi körzet, ökológiailag értékes természetvédelmi terület, melyet két csatorna, az Ölyvös és a Kutas fog közre. A Hortobágyi Nemzeti Park felügyeli az itteni értékeket, a szürkemarha állományt és a túzokfészkeket. A közeli víztározó pedig vízi madarak tömegeit látja vendégül.

Mezősas legértékesebb műemléki jellegű épülete a református templom, melynek belső berendezése késő klasszicista, orgonáját Friedl Lipót építette 1894-ben.

A település, mint legtöbb magyar kisfaluként csendes és békés, hiszen sok idős ember lakja. Látnivalóban azonban nincs hiány, főleg annak, aki nyitott szemmel jár térségünkben. A helyi gazdák jóvoltából például láthatunk magyar szürke marhákat és racka juhokat is. Megismerhetik az idelátogatók a régi tanyavilágot is. A település természeti adottságának köszön-

hetően egy nagyon ritka madárfaj, a túzok fészkelőhelye is megtalálható a község határában. Ezen kívül még sokféle madárfajjal, sasokkal, baglyokkal találkozhatnak az idelátogatók. A területen tevékenykedő vadásztársaságnak köszönhetően gazdag vadállománnyal büszkélkedhetnek a település határai.

Lassan hagyománnyá válik a kis faluban az évente megrendezésre kerülő Csülökfesztivál, mely idén már hatodik alkalommal fogja szórakoztatni az ide látogatókat. Az egésznapos rendezvényen előtérbe kerülnek a helyben megtermelt élelmiszerek csülkökből készült ételek. A rendezvényen minden korosztály megtalálja a maga szórakozási lehetőségét. Helyet kapnak kézműves, gyermek- és egészségügyi programok is.

A régi múlttal rendelkező Mezősasi Sportegyesület jóvoltából tavasszal és ősszel két hetente hazai rendezésű amatőr labdarúgó mérkőzéseket láthatnak.

Az elmúlt években jelentős fejlődések indultak be településen. Megújult a helyi konyha, az ivóvízrendszer, új helyen működik tovább a könyvtár és a teleház. A falu központjában lévő református templom egy része felújításra került, mely rekonstrukció vélhetően a következő időszakban folytatódik, amíg a teljes épület meg nem szépül. Kialakult a széles sávú internet és kábeltelevízió lehetősége. A további fejlődést mutatja, hogy a közeljövőben fog elkészülni egy kondipark, felújítás előtt áll az orvosi rendelő, az óvoda udvarában új játszópark, illetve a ravatalozóban urnafal fog léteülni.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Légi felvétel Mezősásról; Református templom; Polgármesteri hivatal; Óvoda-konyha épülete; Régi iskola épülete; Csülökfesztivál; Mezősasi táj.

MEZŐSAS

MEZŐSAS

MEZŐSAS

Mezősas is an easily accessible little settlement in the heart of the Biharian area, near the Romanian border, between Berettyóújfalú and Körösszegapáti, 14 kilometers away from Berettyóújfalú. Debrecen, the county center and two big spa-towns of the region; Hajdúszoboszló and Gyula are both only an hour drive away. The location of the village is excellent as all important settlements are easily accessible by the roads. The railroad only begins in Berettyóújfalú, but the buses here are great. Along with properties being cheap, most of the conditions of modern life is given in the settlement.

The area of the village is a protected area, it is a valuable nature reserve ecologically, which lies in between two streams; the Ölyvös and the Kutas. The Hortobágy National Park is responsible for local grey calf stock and bustard nests. The nearby water-reserve is home to many water birds.

The most valuable monument of Mezősas is the reformed church whose interior, late classicistic organ was made by Lipót Friedl in 1894.

The settlement, like many other Hungarian villages is small and peaceful as many elderly people live in it. However there is no shortage of sights, especially to those who wander this settlement with open eyes. Through the help of local farmers grey calf and racka sheep can be seen. Visitors can

also learn about the old country-life. Due to the natural abilities of the village a very rare bird species can be found here; the bustard. Other than the bustard visitors can meet many other bird species such as owls and eagles. Thanks for the the local hunter association, the village has a sizeable wild-stock.

The yearly Trotters festival is becoming a tradition here, which will be organised to entertain visitors for the 6th occasion. On the daylong event locally produced food products and food made of trotters are the main focus. Throughout the event all ages can find something to enjoy. Crafting-, junior- and sanitarian events take place the whole day.

With the help of the Mezősas Sports Association in Autumn and Spring every second week locally organised football matches take place.

In recent years the settlement has gone through several improvements. The village canteen and the drinking water system were renewed. The library and telehouse function in new locations. Part of the church was renovated, which will most likely be completely renovated in the future. The option of internet and cable tv has been provided. In the upcoming years a gym park will be built, the doctor's office will be renovated, the kindergarten will get a new playground, and the lich house will have an urn wall.

MIKEPÉRC

Mikepércs Község egy több ezer éve lakott vidéken fekszik Debrecen-től déli irányban a Derecskei Járásban. A 47-es főút mellett található nagy múltú településen egy jól kivethető láncrendszerben helyezkednek el az egykor emberi kéz által megalkotott kunhalmok. Elnevezése a "Pér" Árpád-kori személynévből képződött, a "Mike" név eredetét pedig feltehetően vagy egy családnévről kapta, vagy pedig onnan magyarázza, hogy a helység valaha görög kolónia lehetett, s minthogy igen kicsi helység volt, így ragadt rá a "kis" elnevezés. Mikepércs elnevezésének pontos eredete mai napig vitatott. A környéken az 1800-as évek közepén még általánosan Kis Pércsnek, míg a régi iratok Mike Pércsnek írták. A török kort lezáróan mindössze 5 jobbágyház maradt a faluban, azonban ezt követően közel 100 hajdút telepítettek le Mikepércsre, amely egyedülálló természeti szépségekben és megőrzött hagyományokban, értékekben gazdag település az Alföld és az Erdőpuszták határán. A 47-es főúttól keletre eső talaj inkább nyírségi homokos, míg a nyugatra eső része minőségi fekete föld, melyhez közel esik a Kondoros folyó, vagy a Tóció Patak is.

Amikor a Kálvinista Róma áttért a református hitre, a község elsőként csatlakozott a kezdeményezéshez, majd valódi kuriózumként 1793-ban megépült a település egyik büszkesége, a barokk stílusú református templom, amely az egész Tiszántúlon jellegzetes egyhajós, síkmennyezetű, oldalbejárós toldalékkal kialakított templom, előtte kétemeletes, négyszögű torony áll. A templom ékes bizonyítéka Erdély szellemi és építészeti hatásának. 1824-ben épült az orgona, harangját pedig 1718-ban Nagyváradról hozatták. A templom 1969-től műemlékvédelem alatt áll.

A Debrecen "elővárosaként" emlegetett község mondhatni együtt fejlődik a megyeszékhellyel. Az elmúlt időszak gazdasági előrehaladása, a Déli Ipari Park közelsége Mikepércsre is érezteti pozitív hatásait, a településen gyakorlatilag nincs jelen a munkanélküliség. A hátunk mögött hagyott évtizedben csaknem egyharmaddal nőtt a lélekszám, ami bölcsődei férőhelyek létrehozására sarkallta az önkormányzatot. A dinamikusan fejlődő község akár kerékpárral is megközelíthető Debrecen irányából. Az évek alatt kiépült az infrastruktúra, a szennyvízcsatorna hálózat, az utcák oroslánrésze aszfaltburkolattal ellátott. Magas színvonalon biztosított a község ivóvíz- és gázellátása is, a rendre pedig országosan egyedülálló módon lovasjárőr szolgálat felügyel Mikepércsre. Az Erdőpuszta kapujaként is emlegetett település környezetében több természetvédelmi terület is található, ilyen például a Nyárfás Hegyi Legelő, a Földikutya Rezervátum, a Vándorló Túraútvonal, valamint a Rákóczi-tölgy ("Ezeréves tölgy").

Ósi magyar településként, hajdúvirtussal megáldva a templomon túl egy rendkívüli kulturális kincsel is büszkélkedhet Mikepércs, ez pedig a Mikepércsi Csárdás. Béres Andrásnak köszönhetően, – aki lejegyezte és le is rajzolta a táncot, majd '71-ben világbajnokságot is nyert vele – beírták településüket a magyar néptánc történelemkönyvébe. Az Ő tiszteletére a helyi művészeti iskola Béres András nevét viseli, illetve szerepel az

intézmény kötelező tananyagában is. Ezen kívül mikepércsi származású Várkonyi Anikó költőnő, valamint az egykori filmvilág híres dramaturgja, Ujhelyi János is (pl. Tanú című film).

Mikepércs igen színes kulturális hagyományteremtő programokat kínál az itt élő polgároknak. Minden évben a melegebb hónapokban Nyári Fesztivál várja az érdeklődőket, 2019 óta pedig megsütik az új kenyeret a helyi kézművesek által megépített kemencében új közösségi terünkön, a Kemencés Pajtában. Ahol elkészíthető a település helyi jellegzetes étele, a Rongyos fickó. Az egyre növekvő gyermeklétszám miatt az apróságokra egy évben több alkalommal is gondol a helyi vezetés, illetve az év legmeghittebb időszakában a településen élők együtt állítják fel Mikepércs karácsonyfáját, s tekintik meg, ahogy felgyúlnak az ünnepi fények a Főtéren, különböző kiállítások kíséretében.

Mikepércs élén 2002-ben történt váltás, az ekkor 3300 lelket számláló település mára megközelíti az 5000 főt. Családalapítás előtt álló párok kedvelt célpontja Mikepércs, ahol a község előljárói valamennyien arra törek-szenek, hogy egy élhető, biztonságos, klasszikus kertvárosias jellegű, nyugalmat sugárzó, gyermekbarát település legyen Mikepércs, néhány kilométerre csupán a munkahelyeket és bevásárlási, kikapcsolódási lehetőségeket kínáló megyeszékhelytől, Debrecentől.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Timár Zoltán polgármester az autópályán; Iskolabővítés látványterve; Bölcsőde; Óvoda; Főtér; Református templom; Ezeréves tölgy; Mikepércsi csárdás; Rongyos fickó; Kemence; Fesztivál Mikepércsre; Kerékpárút.

MIKEPÉRCES

MIKEPÉRCES

MIKEPÉRC

Mikepércs is situated in a place that was inhabited for thousands of years, South of Debrecen, in the Derecske walk. In the settlement of a long history, situated next to main road 47, we can see a chain of „kunhalom”(Cumanian-hill), once made by people. The „Pér” part of its name comes from an old name from the Árpád era and the „Mike” name might originate from a family name, or another possibility is that the settlement was once a greek colony and as it was small the „small” name stuck with it. The exact origins of the name Mikepércs is still debated. In the middle of the 1800s in the area it was generally referred to as Small Pércs, while old writings call it Mikepércs. By the end of the Turkish era merely 5 peasant homes remained in the village, however shortly after nearly 100 hajdú-s were placed here in Mikepércs, which is a unique settlement, rich both in nature and tradition alike, standing on the border of the Great Plain and the forest meres. The soil on the East of main road 47 is

Nyírség sandy while on the West it is high quality dark soil, near which lies the Kondoros river, or the Tóció brook.

When the Calvinist Rome switched to the Reformed faith, Mikepércs was among the firsts to join, and later in 1793 the pride of the settlement was built, a baroque style reformed church, which is unique in the entire Tiszántúl (Trans-Tisza Region) in its structure, with its plain roof, and side entrances with a two-storey tetragonal tower standing in front of it. The church is proof of the strong effects of the Transylvanian influence on architecture. The organ was built in 1824 and the bell was brought from Nagyvárad in 1718. The church has been under protection since 1969.

The place often referred to as Debrecen's suburb grows along with the county centre. The recent economic growth and the nearness of the Southern industrial park shows its effect greatly as unemployment is virtually non-existent in Mikepércs. The population grew by almost a third in the past decade which prompted the local council to increase the number of spaces in nurseries. The dynamicaly developping settlement is easily accesible even by bike from Debrecen. Throughout the years the whole infrastructure, sewers and surfaced-roads were completed. Water and gas are provided at high quality and the horse patrol, which is unique country-vise, watches over Mikepércs consistently. As the settlement is at times called the gate of the forest mere it is no wonder that nearby there are several protected areas, such as the Nyárfás (poplar) Mountain Pasture, the Földikutya Reserve, the Vándorló (Wanderer) hiking path and the Rákóczi-oak („Millennial oak”).

As an ancient Hungarian settlement blessed with the hajdú bravado, beside the church Mikepércs also possesses another cultural treasure in the Mikepércs Csárdás. Thanks for András Béres, who noted down and even made drawigs of the dance and later in '71 won a world championship with it, the name of the settlement was written in the history-book of folk-dancing. In his honour the local school of the arts wears the name András Béres, and he is also present in the curriculum of the school. Other than him, Anikó Várkonyi, poet, the once famous dramaturgist János Ujhelyi (eg. the movie „Tanú”).

Mikepércs provides locals with a colourful roster of cultural and traditionalist events. Each year in the warmer months the Summer festival awaits its guests, since 2019 the new bread is baked in the locally built oven, in our new public square, the Kemencés Pajta (the Oven Shed), where the local speciality the Rongyos fickó (ragged guy) is made. Due to the large increase in the child population the local council prepares small things for them throughout the year, and in the most intimate time of the year locals stand the Christmas tree together and watch the start of the Christmas lights in the main square.

The leadership of Mikepércs was changed in 2002 and the population of 3300 since then has grown to about 5000. Many who wish to start a family love this place, as the local leadership tries its best to make Mikepércs a friendly, familiar and safe suburban area only a couple of kilometers away from Debrecen, which provides many opportunities to the people of Mikepércs.

NÁDUDVAR

Nádudvar ősi település, nevét az árterekben előforduló nádról és az ebből kerített udvarokról kapta. Már a XII. században laktak e helyen. Első írásos említése 1212-ben a Várad Regestrumban található. Mátyás király 1461-ben mezővárosi rangot adott Nádudvarnak, ettől kezdve Szabolcs vármegye egyik legnépesebb és legdinamikusabb városa lett.

A nádudvari ember – szorgalmának és kitartásának köszönhetően – jól tud gazdálkodni a hely „kincseivel”. A város címere beszél arról, hogy három tájegység határán miként lehet Nádudvar élhető település több mint 800 éve: Sárrét széli nád, a Hajdúság peremén termő élet adó búza és a Hortobágy „mellyékén” kelepelő gólya. A címer tetején kardot tartó, óvó kar pedig jelzi, hogy bizony mindezért meg kellett harcolnia a nádudvari embernek.

Élni a lehetőséggel! – ez a fennmaradás és a fejlődés mozgatója.

A jelen kor városvezetése is igyekszik élni a lehetőségekkel. Az elmúlt évtizedben megújult az összes közintézmény (bölcsőde, óvoda, iskola, művelődési ház, orvosi rendelők, fizioterápia). Új városházát, tereket, sport és szórakozási lehetőségeket kapott a város.

Mindez a fejlődés azonban csak a lakossággal és a helyi vállalkozásokkal együttműködve valósulhat meg. A helyi vállalkozásokkal, amelyek közül jó néhány országos hírű, sőt akár határainkon túl is ismert, mint a KITE, vagy a Nagisz-Hage cégcsoport. Sőt a Nádudvari Élelmiszer Kft. jóvoltából itt készül a Nádudvari Túró és a Nádudvari Tejföl is.

Nádudvar számos látnivalót kínál az idelátogatóknak. A centrumban található barokk stílusú református templomot, hozzá közel a római katolikus templom. A városközpontban az Ady téren áll a művelődési központ, amely építészeti és lehetőségeit tekintve is a megye egyik legpatinásabb művelődési háza. A település központi parkjai is megújultak. A Kossuth téri parkban a világháborús emlékművek mellett Lukács Dénes '48-as tüzér

ezredes dicsőségét márványtábla hirdeti. Az Ady téri parkban Somogyi Árpád e tájba illő alkotása, valamint egy kunhalom található sétányokkal övezve.

A középületek közül kiemelkednek a XX. század elején emelt iskolák. Az intézmény ma Kövy Sándor nevét viseli, aki Nádudvaron született, híres – Kossuth Lajost is tanító – jogtudós és író volt.

Nádudvar gazdag a paraszti kultúra emlékeiben, a népi mesterségek, a pásztorművészet ápolásában. Számos népművész dolgozik a településen. Fazekas, kosárfonó, hímző, szűrrátétes, mézeskalács készítő mesterek munkáit és a Kincsesház helytörténeti gyűjteményét a messze földről érkező vendégek is megcsodálják.

A fazekasok bemutatótermeiben megcsodálhatjuk e 300 éves, apáról fiúra öröklődő örökmesterség remekeit, s kipróbálhatjuk a korongozás fortélyait. A nádudvari népművészet világhírét a „tűz és a föld művészete”, a fekete cserép készítése hozta meg.

Szórakozási lehetőségeket tekintve bowling- és fallabdapályát is magában foglaló sportcentrum, Európa legnagyobb fürdőkomplexumának szomszédságában – az ottani termálvízzel azonos összetételű, de családias hangulatú, modern szaunával bíró – gyógyvizes fürdő szolgálja a gyógyulni, pihenni vágyók kényelmét.

Az aktív kikapcsolódás szerelmesei is találnak maguknak nívós elfoglaltságot: sétakocsikázás, lovaglás, vadászat, horgászat, kerékpározás. Ezek mind kellemes kikapcsolódásként szolgálnak a Nádudvarra érkezőknek.

A Hagyományőrző Pásztormajális és a szeptember közepén zajló városnap a helyiek mellett messzebbi tájakról érkező érdeklődőket is vonz Nádudvarra.

Ha Önöknek is tetszik szeretett kisvárosunk, látogassanak el Nádudvarra! Szeretettel várjuk Önöket!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Nádudvari panoráma I.; Horgásztó; Kossuth téri emlékművek; Városháza; Kincsesház; Művelődési ház; A fürdő; A város napja; Pásztormajális; Nádudvari fekete kerámia; Bowling; Nádudvari panoráma II.

NÁDUDVAR

NÁDUDVAR

NÁDUDVAR

Nádudvar is an old settlement which got its name from the reeds in the flood-basins and the courts surrounded by them. People already lived here in the 12th century. It was first written about in 1212 in the Várad Regestrum. King Mátyás gave it the rank of agricultural town in 1461 and starting then it became one of the most populated and dynamic settlements of Szabolcs county.

The people of Nádudvar, due to their diligence and perseverance, can manage their local „treasures” really well. The emblem of the town shows how the settlement could persist for 800 years on the edge of 3 regions; the reeds of Sárrét, the life giving wheat of the Hajdúság and the stork of the Hortobágy. The arm holding a sword on the top of the emblem shows how all this had to be fought for.

Seize the opportunities!- this is the way of persistence and improvement.

The current leadership of the town also attempts to seize the opportunities. In the past decade every institution was renovated (nursery, kindergarten, primary school, community center, doctor's office, physiotherapy). The town got a new town hall, new squares, sports and entertainment possibilities.

All this development however can only be completed with the cooperation of the local population and businesses. Many of the local businesses possess contry-wide fame and some are known even beyond the borders such as the KITE, or the Nagisz-Hage company. Moreover due to the Nádudvar Élelmiszer (food-stuff) Kft. this is where the Nádudvar cottage cheese and Nádudvar sour cream are produced.

Nádudvar offers many sights to visitors. In the centre there is a baroque style reformed church and not far from it is a catholic church.

In the town center in the Ady square stands the community center

whose architecture is one of the finest of the whole county.

The central parks of the town were also renewed. Next to the world war monuments Dénes Lukács, '48's Colonel Gunner's name is honoured on a marble tablet. In the park of the Ady square a very fitting work of Árpád Somogyi and a Cumanian-hill with promenades around it can be found.

Among the public buildings the schools built in the early 20th century rise above the rest. The institution still wears the name of Sándor Kövy, who was born in Nádudvar and was a famous jurist and writer, who even taught Kossuth himself.

Nádudvar is rich in traditional farmer culture, folk occupation and shepherd art. Numerous folk artists work here, potters, basket weavers, embroiderers, gingerbread bakers and many more have their work displayed in the Kincsesház (treasure house) for visitors from all over to see.

In the display rooms of the potters we can witness the works of art of this 300 year old tradition passed down from father to son and even try it out for ourselves. The fame of Nádudvar's folk art was brought by the art of „the fire and earth”, pottery.

As for the entertainment Nádudvar has a sport center with a bowling, and squash court and next to Europe's biggest spa complex Nádudvar's pool is quiet, but awaits those who wish to heal with the same quality of thermal water as that of Hajdúszoboszló.

People who like to be active can have quite a bit of fun too; joy-rides, horse riding, hunting, fishing and riding a bike are only some of the exciting activities that Nádudvar can provide to visitors.

The traditionalist shepherd May festival and the town's day in mid-September draws in people from far away.

If you like our little town as well, then come to Nádudvar! We are looking forward to meeting you!

NAGYHEGYES

Nagyhegyes 2864 lelkes község az Alföld nagy kiterjedésű tájegységén helyezkedik el, a Hortobágy keleti szélén, a Hajdúság délnyugati határán, a Debrecen-Hajdúszoboszló-Balmazújváros városok által meghatározott urbanizációs környezetben. Közúton Debrecentől nyugati irányban 24, Hajdúszoboszlótól északi irányban 11, míg Balmazújvárostól déli irányban 9 kilométerre található.

A község Árpád-kori eredetű. Egyik első említése Hegyesegyházás néven történik, ami arra utal, hogy már akkor templommal rendelkező, jelentős helység volt. A török időkben ez a korai település elpusztult, lakói a közeli Debrecenben kerestek menedéket. A 19. század végére 20. század elejére kiterjedt tanyavilág alakult ki. Nagyhegyes 1952. január 1-jén alakult meg. Azóta egy szabályos utcahálózatú, rendezett képet mutató, fejlett intézményi-(bölcsőde, óvoda, iskola, egészségügyi centrum, idősek háza, művelődési ház, rendezvényház), teljes út- és közműhálózattal rendelkező településsé épült ki. Az utóbbi évtizedekben a község a környék városaiból sok betelepülőt vonzott.

Kerékpározás mellett elhivatott településként Nagyhegyes több, mint 10 km összefüggő kerékpárúttal rendelkezik, közvetlen kerékpárút vezet Balmazújvárosra és Hajdúszoboszlóra. A DKSI (Debreceni Kerékpáros Sport és Szabadidős Ifjúsági Egyesület) több versenye nálunk került megrendezésre, valamint a Tour de Hongrie Magyar Kerékpáros Körverseny szakasza már két alkalommal érintette településünket. A község népszerűsítése érdekében Nagyhegyes közigazgatási területének 5 pontján kerültek elhelyezésre turisztikai táblák, valamint egy Bringatorony, melyek kerékpárral történő meglátogatása kellemes családi, baráti programként szolgál.

A falu határában található, az önkormányzat tulajdonát képező országosan is egyedülálló Kráter-tó, az ott kialakított Olajipari Emlékhellyel. 1961. augusztus 23-án gázkút-fúrás közben hatalmas gázkitörés keletkezett a Pece-értől délre. A kút kitörése félelmetes látványt nyújtott, s közvetlen környezetében igen nagy károkat okozott. Perzselő lángoszlopa messze kilométerekre ellátszott. Helyén keletkezett a Kráter-tó, melynek mélyén még ma is ott van a kitörésekor elsüllyedt fúrótorony. A horgászok, de a kirándulni, túrázni vágyók számára is ideális pihenőhely.

A település közigazgatási határát kettészelő Keleti-főcsatorna a pihenő és kikapcsolódni vágyóknak nyújt felüdülést horgászhelyeivel, hétvégi házaival. A Keleti-főcsatornától nyugatra, még nagyhegyesi közigazgatási területén terül el az ország első nemzeti parkjának, a Hortobágyi Nemzeti Parknak egy része, melynek látnivalói a természet kedvelőinek felejthetetlen élményt nyújtanak. A település legrégebbi épülete és egyben idegenforgalmi látványossága a 33-as út mentén, külterületen álló Kadarcsi csárda. A klasszicista stílusú épület az egykori hortobágyi csárdahálózat tagja volt.

A vidék néprajzi értékeivel a Tájházban ismerkedhet meg az ide látogató. A község ökumenikus temploma 1996-ban épült, kertjében emlékmű-

vek találhatók. A falu központjában helyezkedik el a Kosztolányi Emlékpark, mely településünk névadójának és iskolánk első igazgatójának állít emléket.

A község szívében terül el a 2,8 hektáros Kiserdei Szabadidőpark, mely a jó levegő mellett, kiépített pihenő és főzőhelyeivel valamennyi korosztály számára kikapcsolódást nyújt. A Kiserdei Szabadidőparkban található az 1850-es évek elején-közepén épített kései klasszicista stílusú, alapincézett, szabadon álló földszintes Rickl-kúria. Terveit feltehetően a tulajdonos, II. Rickl Antal Vilmos debreceni kalmár készíthette. Az épület a Rickl család nyári lakjaként szolgált. Az épületet az elmúlt 60 évben szinte teljesen átalakították. Az államosítás után TSZ irodaként, majd általános iskolaként (Korom-iskola) használták, mely 2001-ig működött az épület falai között. Azt követően gazdasági célokra hasznosították a régen szebb napokat megélt kúriát. Nagyhegyes Község Önkormányzat Képviselő-testülete 18/2008. (XI. 24.) önkormányzati rendeletével a Rickl-kúria helyi egyedi védeleméről döntött, melynek eredményeként 2010-ben az önkormányzat a vidéki örökség megőrzése jogcímen megítélt MVH-s támogatás bevonásával külső megjelenésében eredeti állapotban helyreállította. 2011-ben a Könyvtár méltó helyre talált az épületben funkciót adva annak megérdemelt hasznosítására. A múlt tiszteletéül a Könyvtár a Rickl Antal Vilmos nevet vette fel.

A faluban aktív egyesületi és sportélet zajlik. A sportolást két füves és műfüves pálya, sportcentrum, valamint egy szabadterei kondipark segíti.

Minden évben megrendezésre kerül az immár hagyományosnak tekinthető májusi kulturális Hegyesfeszt, valamint az augusztusi Nagyhegyesi Kenyérünnep.

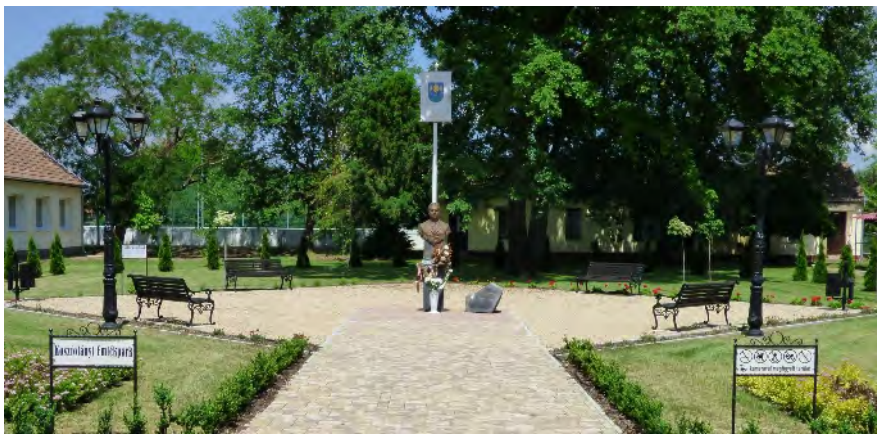
Vendégeinket az önkormányzati tulajdonú Kráter apartmanban (7 fő) és a felújított vendégházban (40 fő) várjuk. Folyamatban van a Nagyhegyes-Debrecen kerékpárút építése, valamint a Levendula vendégház (8 fő) kialakítása.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Kiserdei Szabadidőpark; Nagyhegyesi Veres Péter Általános Iskola; Tündérváros Óvoda és Bölcsőde; Kosztolányi Emlékpark; Művelődési ház; Rickl Antal Vilmos Könyvtár (Rickl kúria); Kerékpárút; Gázkút; Kráter-tó; Hivatal; Bringatorony; Kadarcsi csárda.

NAGYHEGYES

NAGYHEGYES

NAGYHEGYES

Nagyhegyes is a parish of 2864 people and it is situated in the Great Plain, on the Eastern edge of Hortobágy, on the South-Western border of the Hajdúság, in an area heavily influenced by Debrecen, Hajdúszoboszló and Balmazújváros. It can be found 24 kilometers West of Debrecen, 11 kilometers North of Hajdúszoboszló and 9 kilometers South of Balmazújváros.

The settlement's origins go back to the Árpád era. It was first mentioned as Hegyesházás which indicates that it was a significant settlement with a church back then. During the Turkish era the parish was completely annihilated and its population sought refuge in Debrecen. By the end of the 19th century and the beginning of the 20th century the place became a farmland. Nagyhegyes was founded on the 1st of January 1952. Since then it has become a town with well organised streets and fully realised institution- (nursery, kindergarten, school, healthcare, old folk's home, cultural center and community center) and road systems. In recent years the parish has attracted quite a few people from nearby cities who moved here.

As a dedicated bike-friendly settlement Nagyhegyes has over 10 kilometers of connected bike roads, a bike road directly goes to Balmazújváros and Hajdúszoboszló. A number of the DKSI's (Debrecen Biker's Sport and Freetime Youth Association) races take place here, The Tour de Hongrie Hungarian Bike race's route also reached Nagyhegyes

twice already. To make the parish more popular five Tourist Boards were placed in the area of Nagyhegyes. Not to mention that visiting the bike tower by bike is a lovely family experience.

In the outskirts of the town is the council owned Crater-lake, which is unique countrywise, and the Oil industry monument. On the 23rd of August 1961 during gas-well drilling a huge amount of gas erupted South of the Pece-stream. The eruption was a terrifying sight and caused quite a bit of damage in its surrounding area. Its scorching flame pillar could be seen from kilometers away. The Crater lake was born in the place of the eruption, where the sunken drilling tower is, even today. It is an ideal place for fishing enthusiasts, those who enjoy hiking and even to the people who just want to relax.

The Keleti (Eastern) main stream, which is right at the end of the settlement, provides an excellent opportunity to people with its fishing waters and its weekend houses. West of the Keleti main stream lies a part of the first National park of the country, The Hortobágy National Park which provides people with an unforgettable experience. The oldest building of the settlement, which is its main tourist attraction as well, is the Kadarcsi Inn which stands by road 33. The classicistic building used to be one of the inns of the Hortobágy.

The local treasures are on full display in the Country House. The ecomenic church of the settlement was built in 1996, and in its garden, monuments can be found. In the center of the village lies the Kosztolányi memorial Park, which honours the settlement's namesake and the first headmaster of the school. The Kiserdei Leisure-Park is in the heart of the village, and it provides cooking places, good air and many rests for visitors in its 2,8 acre area. Within it is the late classicist ground floor Rickl mansion built in the early to mid 1850s. Its plans were likely made by its owner, Antal Vilmos Rickl II. The building was used as the summer home of the Rickl family. The building was almost completely restructured in the past 60 years. After the nationalisation it served as a TSZ (Growing Association) office, and then it was used as a primary school (Korom-school) which functioned in the mansion until 2001. After that the once great mansion was used for economical purposes. The Council of Nagyhegyes decided to put it under protection with their decree. In order to protect the Rickl mansion in 2010 using MVH support the outside of the building was completely returned to its original form. In 2011 the library gave the building a proper purpose, which it long deserved. As a sign of respect, the library bears the name of Antal Vilmos Rickl.

In the Village there is a vivid sport life, supported by the local sport groups. The sports are done on the two artificial grass pitches, in the Sport center and the Outside Gym park.

Each year in the traditional festival of May, the Hegyesfest, and the festival of August, the Nagyhegyes Day of Bread are organised.

We await our visitors in the council owned Crater apartment (7 people) and the renewed guesthouse (40 people). The construction of the Nagyhegyes-Debrecen bike road, and the Lavender guest house are currently under way.

NAGYKEREKI

Nagykereki, eredeti néven Kereki, Hajdú-Bihar megye legrégebbi települései közé tartozik, mely a XII. század végére már bizonyosan állandó faluhatárok között élő település. Az észak-alföldi Bihari-síkságon, a Kis-Körös partján fekvő falu már az Árpád-korban is létezett. Betelepítői a későbbi Ártándy család ősei voltak. Nevének írásos említése az 1214-es Vári Regestrumban lelhető fel.

Nagykereki községe egy nagyon vendégszerető és barátságos település. Az ide érkező látogatóknak lehetőségük van megcsodálni történelmi jelentőségű büszkeségünket a Bocskai Várkastélyt, amely betekintést nyújt a kis falu történelmébe.

Hagyományosan, minden évben megrendezésre kerül a Nagykereki Falunap, elsősorban a település lakosainak és az innen elszármazottaknak, azonban szeretettel látjuk a környező településekről érkezőket is. Emellett minden esztendőben szüreti felvonulásra, majd az esti órákban szüreti bálra hívjuk vendégeinket, valamint a Bocskai szabadságharc első győztes csatája 1604. október 5-i kereki győzelem évfordulója alkalmából megszervezzük a Bocskai Napot a Bocskai István Társasággal és a Nagykereki Református Egyházközséggel közösen.

A településen kiemelkedő értéket képvisel a Bocskai Várkastély, amelyben Bocskai István fejedelem is huzamosabb ideig tartózkodott. Az épület mai állapotában földszintes, oromzatos középszerű, klasszicista kúria, négyzet alaprajzzal, hengeres sarokbástyával. Az Országos Műemléki Felügyelőség helyi kezdeményezésre 1959-1962 között állította helyre. A

település eme ékköve, a megye egyik leghíresebb műemléke napjainkban közösségi színtérként is funkcionál.

Ugyancsak műemlék jellegű épület a református templom, mely feltehetően XVI. századi gótikus eredetű. Mai, késő barokk formáját az 1970-es években nyerte el, tornya pedig 1837-ből való.

A településhez kötődő neves emberek közül kiemelkedik Alvinczy Péter, a magyar reformáció egyik legnagyobb alakja, a neves hitvitázó. Támogatta Bocskai István szabadságharcát, 1605-től rövid ideig a fejedelem oltalmában lelkészként is tevékenykedett Kerekiben. A település szülötte K. Nagy Sándor (1846-1923), aki korának egyik leghíresebb jogásza, alapító tagja és sokáig főtitkára a Szigligeti Társaságnak. Bihar vármegye krónikásaként többek között megírta Biharország című főművét, amely a néprajzi és helytörténeti kutatás számára is nélkülözhetetlen.

Az elmúlt években több települési pályázat is sikeres volt, amelyekkel lehetőség adódott a Nagykereki Községi Önkormányzat a helyi óvoda és a házi orvosi rendelő épületének a teljes felújítására és korszerűsítésére, ugyanakkor új iskola is épült a nagykereki általános iskoláskorú gyerekek számára.

A kulturális rendezvények és programok száma az elmúlt években jelentős mértékben növekedett. A község vezetése fontosnak tartja a települést összefogó, lakosságot megmozgató, minden korosztálynak megfelelő ünnepi, kulturális, szórakoztató rendezvények szervezését.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bocskai Várkastély; Körös-part; Református templom; Nagykereki Óvoda; Bocskai István emlékmű; Légi felvétel a községről; Utcakép.

NAGYKEREKI

NAGYKEREKI

NAGYKEREKI

Nagykerekki, or Kerekki as it was called originally, is one of the oldest settlements in Hajdú-Bihar county as it was among the villages already during the 12th century. The village of the Northern Biharian plain, situated at the bank of Kis-Körös already existed during the Árpád era. Its inhabitants were the ancestors of the Ártándy family. It was first mentioned in writing in the „Várad Regestrum” in 1214.

Nagykerekki is a very hospitable and friendly settlement. Visitors have a chance to take a look at the village's historic pride, the Bocskai Castle which allows us sight into the history of the place.

Traditionally, every year the Nagykereki Day of The Village is organised for the locals and those who have moved away in the first place, but people from nearby settlements are welcome as well. Each year there is also a harvest ball which all visitors are invited to. As well The Bocskai Day is held in cooperation with the Bocskai István Community and the Nagykereki Reformed Community, in commemoration of the victory of kerekki in 5 of October 1604, which was the first victory during the Bocskai war of independence.

The Bocskai Castle is of great value to Nagykereki, as Lord István Bocskai spent a lot of time here. Today the building is a single-floor, gable-topped, mediocre, classicistic mansion with a square base and cylindrical bastion. The building was renovated between 1959-62 through the initiative

of the „Országos Múemlékfelügyelőség”-'s (National Monument Association) local representative. This jewel of the settlement is now one of the most famous monument of the county and it functions as a place for community events. The historic reformed church most likely has gothic origins from the 16th century. It gained its current late baroque appearance in the 1970's and its tower is from 1837.

From the local fame Péter Alvinczy stands out as one of the greatest faces of the Hungarian reformation, and as a famous polemist. He supported the war of independence and from 1605 he worked as a pastor under lord István Bocskai in Kerekki. Sándor K Nagy (1846-1923), one of the greatest lawyers of his time, a member and for a long time secretary of the Szigligeti Társaság, was also born in Nagykereki. As the annalist of Bihar county he wrote the „Biharland” which became his masterwork, it is indispensable for ethnic and local-history research.

In recent years many applications were successful and so the chance was granted for the complete renovation of the local government, the local kindergarten and the doctor's office. At the same time a primary school was also built for the children of Nagykereki.

Recently the number of cultural events has significantly increased. The leadership of the settlement finds the organisation of festive, cultural and entertaining events that are fit for all ages very important.

NAGYRÁBÉ

Nagyrábé nagyközség Berettyóújfalú és Püspökladány között félúton helyezkedik el. Közigazgatási területe 8541, belterülete 213, zártkertje pedig 73 hektár nagyságú. A település lélekszáma 2180 fő, lakásállománya 949 ingatlan.

Az alapfokú oktatás feltételei minden tekintetben biztosítottak. A településen működik óvoda és bölcsőde, melyek intézménye a közelmúltban került felújításra, udvara pedig a nemrégeiben elnyert „Óvoda udvar” pályázat keretein belül kerül korszerűsítésre a közeljövőben.

Nagyrábén általános iskola is működik. Az oktatás színvonala kimagasló, amit a továbbtanulás során választott középiskolák és a felsőoktatásban résztvevő fiatalok száma is igazol.

A gyermekek és az idősek étkeztetése a korszerű, 350 adagos önkormányzati konyha közreműködésével történik.

A településen az egészségügyi alapellátások adottak. Az alapellátási feladatokat két házi orvos látja el. Heti négy alkalommal van lehetőség fogorvosi alapellátás igénybevételére, továbbá működik egy védőnői körzet is. Az egészségügyi alapellátás korszerű kivitelezése az „Orvosi rendelő felújítása” és az „Orvosi eszközök beszerzése” című nyertes pályázatok által fog megvalósulni az idei évben.

Szociális alapszolgáltatások közül biztosított a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés, a nappali ellátás, ezen belül pedig a demens személyek nappali ellátása is. Nagyrábén működik egy bentlakásos idősothton is, amely 25 fő számára biztosít békés öregkort.

A közösség összekovácsolásáért a településen működő Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár felel. Egyre bővülő, színes és gazdag programkínálatával, foglalkozásaival segíti a falu kulturális életének lendületességét. Az intézmény évente több alkalommal rendez fesztiválokat, melyeknek hatalmas és gyönyörű parkja ad helyet, ilyen többek között – az

ezrek által látogatott – Sárrét Íze Fesztivál, mely országosan ismert gasztronómiai rendezvénné vált. Az ide látogatók elszállásolása is megoldott, ugyanis a magánzállásokon kívül önkormányzati fenntartással működik az Ifjúsági szálló és a Diáktanya is.

Nagyrábé nevezetességei és látnivalói közül érdemes megemlíteni a zsindegyházat, a renovált református templomot, a Füstti kastélyt és a mellette álló kb. 250 éves kocsiostölglyet, a Des Echerolles kastélyt, melynek saját lovardája van, a horgászat szerelmeseinek igényeit kielégítő Malomkő-tavat, a régi hagyományos háztartási eszközök őrzőjét: a tájházat, valamint a gazdag Mezőgazdasági Hagyományok Gyűjteményét.

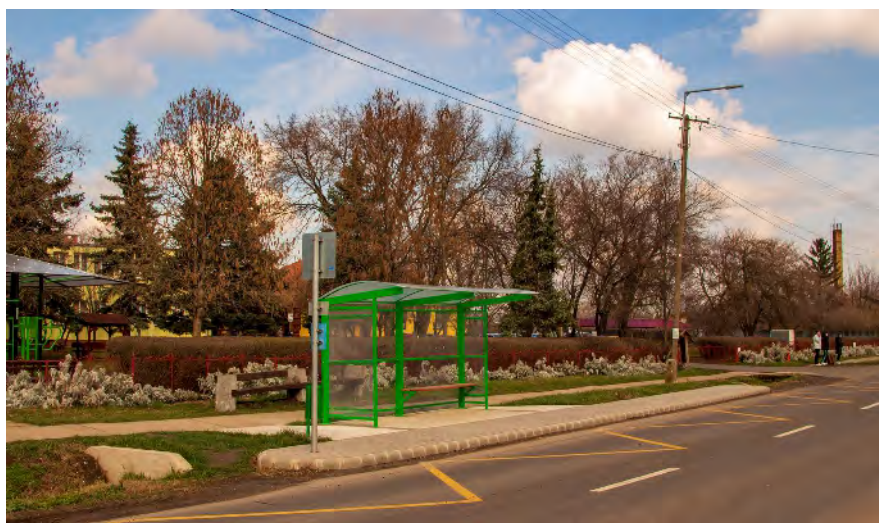
Az aktív sportolásra szintén adottak a körülmények, mind a sportszakosztályok, mind a létesítmények tekintetében. A településen fellelhető egy nemrégiben épült műfüves sportpálya, egy fedett, tágas lelátóval és felújított öltözővel rendelkező futballpálya, egy új, fedett kondipark és egy tágas, újépítésű, jól felszerelt községi tornaterem.

A lakosság mindennapjait megkönnyíti, hogy a településen működik posta, gyógyszertár, pénzügyintézet és bankautomata is. Nagyrábé az infrastruktúra tekintetében falusi viszonylatban fejlett, a település ellátottsága jó. Kábel TV, telefon és szélessávú internet gyakorlatilag a minden utcában rendelkezésre áll.

A település vezetői folyamatosan dolgoznak a falu fejlesztésén, amint az a fent említett beruházásokból is látszik. Érdemes megemlíteni, hogy Nagyrábé mellékutcai a tavalyi évben kerültek teljes körű felújításra a szennyvízhálózat kiépítésének befejeztével, mely a település eddigi legnagyobb beruházása. A 2019-es évben megújult továbbá a település külterületi bekötő útja, a Füstti út, valamint a település főutcája is teljes hosszában. Új buszmegállók kerültek kialakításra, továbbá megvalósult az önkormányzati hivatal energetikai korszerűsítése is.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Új buszmegálló; Polgármesteri hivatal; Fidesz kongresszuson; Sárrét Íze 2019; Ifjúsági szálló; Kondipark; Füstti kastély; Református templom; Tájház; Des Escherolles kastély; Községi tornaterem; Malomkő-tó.

NAGYRÁBÉ

NAGYRÁBÉ

NAGYRÁBÉ

Nagyrábé is a parish at the halfway point between Püspökladány and Berettyóújfalu. Its administrative size is 8541, its interior size is 213, and its enclosed garden is 73 acres. The population is 2180 and the number of real estates is 949.

The conditions of basic education are completely provided. The settlement has a kindergarten and a nursery whose buildings were recently renovated, and whose court via winning the „Kindergarten court” application will be renewed in the near future.

Nagyrábé has a primary school as well. The quality of education is excellent which is proven by the chosen secondary schools and the rate of youth entering higher education.

The catering of the elderly and the youth is done via the help of the 350 portion council canteen.

Basic healthcare is provided in the settlement. The basics are covered by two practitioners. There is a dentist available four days a week, and there is even a health visitor's district. The modern base healthcare, will be completed via the successful „Doctor's office renewal” and „Doctor's tools acquisition” applications this year.

Among social services are social catering, home assistance, family support, daytime care-taking, which includes the care-taking of demented individuals as well. In Nagyrábé an old folk's home is ran as well which can provide a peaceful time for up to 25 people.

The Lajos Kossuth Community Center and Library is responsible for the bond of the local community. It helps the local cultural life with its varied and colourful list of programmes. The facility organises multiple festivals each year which take place in its beautiful park. One of these

festivals is the very popular „Sárrét Íze” (the taste of sárrét), a countrywise known gastronomic event. Accommodation for visitors is provided as other than private lodgings, the council runs the youth dorm, and the student's dorm as well.

Among the sights of Nagyrábé it is worth mentioning the shingle roof, renovated reformed church, the castle Füsti and the 250 year old oaktree next to it, the castle Des Echerolles, which has its own riding hall, and the lake Malomkő (Millstone) for fishing-enthusiasts, the old traditional household utensil's preserver, the country house and the Collection of Agricultural Traditions.

Opportunity for doing sports is also provided, both the sport selection-wise and institution-wise. The settlement has a recently built artificial grass sport pitch with a covered, spacious viewing area, and a football pitch with a dressing room, a new indoors gym park and a new well-equipped community gymnasium.

The everyday of the locals is eased by the presence of a post office, a pharmacy, a bank and an automated teller machine. Nagyrábé's infrastructure is developed and it's well equipped. Cable TV, phone and internet is practically available in every street.

The leadership of the settlement are constantly working on improvements on the village, which is clear from the investments mentioned above. It's worth mentioning that Nagyrábé's smaller streets were completely renewed last year with the completion of the sewer system which was the biggest investment of the settlement so far. In 2019 the Füsti road was renewed, along with the whole main street of the village. New bus stops were made and the council's office was energetically modernised as well.

NYÍRACSÁD

1312-t írtak a krónikák, amikor megszületett az a hiteles dokumentum, amelyben megtalálható a nyírségi település nevének első említése. A község területén korábban feltárt régészeti leletek szerint már a honfoglalás idején is éltek emberek, de 700 évvel ez előtt említették először Acsád és Achad néven. A békés egymás mellett élés a jó szomszédi viszony, a kitartó munkavégzés, generációkon keresztül hagyományozódik községünkben. 2011-ben az iskola görög katolikus fenntartás alá került, melyet a megkerdezett szülők 99 %-a támogatott. Településünkön négy felekezet működik, és mindegyik rendelkezik saját templommal.

A község földrajzi fekvéséből, éghajlatából, talajösszetételéből adódóan elsősorban erdő és mezőgazdasági tevékenység folytatására alkalmas. A településen több család megélhetését biztosítja erdőgazdálkodási, vagy mezőgazdasági termelő tevékenység, ezek azonban nagy létszámú munkanem foglalkoztatnak, inkább családi gazdálkodásról beszélhetünk.

Folyamatos a település körül az erdőtelepítés. A települést a gúthi erdő szinte körbe öleli. Kiváló a levegő minősége, amivel nem büszkélkedhet minden település. Még a kedve is derűsebb az embernek, ha egészséges környezetben élhet. Az erdő csodálatos vadállománya lehetőséget kínál a

helyieknek, az iskolásoknak és az ide látogatóknak az állatok megfigyelésére, megszeretésére.

Településünk csendes, nyugodt, barátságos, kedves kis falu, közel négyezer lélekszámmal. Mi, itt élők, szeretjük településünket, s az elszármazottak is szívesen jönnek hozzánk hazanézőbe. Igyekszünk kis községünket szépíteni, rendezett utcakép kialakításával, parkosítással vonzóbbá tenni. A parkok, közterületek virágosak, sok zöld terület található a faluban. Igényes faluközpont, piactér, parkolók, parkok kialakításával, információs táblák elhelyezésével, szolgáltatásfejlesztéssel szeretnénk a közeljövőben az itt élő vidéki emberek életminőségén javítani.

Nyíracsad történetének szerencsés és jellegzetes vonása, hogy időről időre, minden korban adtak olyan rátermett, befolyásos személyiségek, világi, vagy egyházi vezetők, akik részben mozgósítani tudtak, részben tehetségük, tekintélyük révén nagyot tudtak lendíteni a település sorsán.

Arra törekszem, hogy Nyíracsad kertvárosias jelleget öltson magára, ahol a szolgáltatások színvonala városias, érzelmi és emberi kapcsolatai terén pedig falusias. Rang és élmény legyen Nyíracsadon élni!

Dr. Nagy János polgármester

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

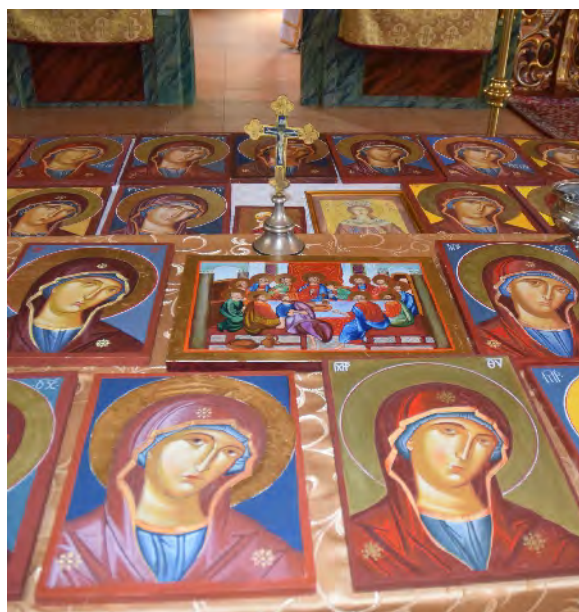
Főtéri fasor; Polgármester; Malom galéria; Világháborús emlékmű; Főtéri adventi fények; Nyíracsádi népdalkör; Eördögh Forgó Néptáncgyűttes; Göröghkatolikus templom; Ikonfestő kör és tábor; Római katolikus templom; Református templom; Kenyérünnep.

NYÍRACSÁD

NYÍRACSÁD

NYÍRACSÁD

It was 1312 when the authentic document, that first mentioned the name of this settlement of the Nyírség was written. According to archeological evidence people already lived here during the conquest, however the village was only mentioned 700 years ago as Acsád or Achad. The peaceful life, the good neighbour relationships and the diligence of the people has persisted in the settlement for generations. In 2011 the school was placed under the Greek catholic church's supervision which was supported by 99% of the parents, asked about it. There are four sects in our settlement each with its own church.

Geographically and climatically the settlement is capable of forest- and agricultural activities. A number of families make their living off of agriculture or silviculture in the settlement, they however do not employ many people, as these are mostly family businesses.

Afforestation is constant around the settlement. The village is almost completely surrounded by the Gúthi forest. The quality of the air is excellent, which these days is quite rare. It is clear that people will be happier in a better environment. The forest offers a wonderful chance to the locals, students and visitors to learn about the local animals.

Our settlement is a quiet, peaceful and friendly little village, with nearly four-thousand people. We, locals love our settlement, and those who have left also tend to return to pay us a visit.

We try our best to improve our parish by creating organised streets and parks. The parks and public spaces have many flowers, there are lots of green spaces in the village. By creating a nice village center, a marketplace, parking lots, parks and by placing information boards and improving services we hope to make the locals' lives better.

A fortunate part of Nyíracsd's history is that from time to time, both religious and worldly, influential people appeared who partly due to their talents, and partly due to their charisma, could improve the settlement throughout the ages.

I seek to give Nyíracsd a suburban image, where the quality of services are at urban level, while the relationships, and human interactions remain at a rural level. I hope to make living in Nyíracsd a rank and a treat!

Mayor Dr János Nagy

NYÍRADONY

A Nyírség kapuja – a Ligetalja központja

Nyíradonyra az ezredfordulótól számítva a folyamatos fejlődés és gyarapodás mintapéldájaként tekinthettek mind az itt, mind pedig a térségben élő emberek.

Egymás után újultak meg középületei, új szilárd burkolatú utak, járdák létesültek, kialakult és létrejött egy átgondolt koncepció alapján megtervezett városközpont amely valóban a település és a térség gazdasági, közigazgatási, és kulturális centrumává vált. Ezzel párhuzamosan fejlődtek egymásra épülően a lakóvezetési városrészi területek illetve a Nyíradonyhoz tartozó településrészek Aradványpuszta, Tisztavíz, Tamásipuszta és Szakolykert is. A fizikai beruházások megvalósulása mellett komplex módon zajlott a helyi közösségek illetve a város külső kapcsolatainak megerősödése is, az itt élő emberek áldozatos munkájának és teherbírásának eredményeképpen.

Az előremutató és otthonteremtő szándék, a nyíradonyi hagyománytisztelő, keresztény lelkület eredményeképpen az új évezred első éveiben növekedett a helyben elérhető humán szolgáltatások száma és minősége, a városi cím valóban kisvárosi színvonalú oktatási, kulturális, szórakozási, hasznos szabadidő eltöltési lehetőségek megteremtődését hozta magával. 2003-ban került átadásra a város híres olimpiai bajnok szülőteréről elnevezett Harangi Imre Rendezvénycsarnok és Uszoda, amely a település kiemelkedő és nagy jelentőségű beruházásaként a jövő Nyíradonyának alapkövét jelentette, akárcsak az ezekben az években elinduló középiskolai képzés, amely helyben biztosítja fiataljaink számára a magasabb szintű oktatási követelmények teljesítésének lehetőségét. A helyi oktatás folyamatosan fejlődő színvonalának következtében 2020-tól már szakgimnáziumi- valamint szakiskolai képzés is megkezdődhet városunk középiskolájában.

A XXI. század első évtizedének közepére sikerült a településnek egy lendületes innovatív, pezsgő kisvárossá erősödni, és megvalósítania azt, amire történelme predesztinálta, amire a kitartó közössége újra felemelte hiszen a Debreceni Agglomeráció egyik gazdasági, társadalmi és humán erőcentrumaként 62 év után újra a Nyíradonyi Járás székhelyévé vált.

Nyíradony városában mindig is a másokért tenni akaró és felelősséget vállaló emberek éltek, olyan közösségben, ahol odafigyelnek egymásra, ahol a vendégeket mindig jó szívvel fogadták, ezért is válhatott a turisztika a település egyik kitörési pontjává az elmúlt időszakban. Szálláshelyek épültek és létesülnek folyamatosan annak érdekében, hogy az Alföld legnagyobb egybefüggő erdőterületének egyedülálló természeti értékei és szépségei a világ minden tájáról érkező kedves látogató számára feltárulhassanak.

Nyíradony igazi erejét az itt élő szorgalmas emberek munkája mellett a településen működő vállalkozások jelentik, hiszen ők biztosítanak munkát az itt élő emberek számára, ők nyújtják azokat a szolgáltatásokat ami nélkülözhetetlenek a lakosság számára. A vállalkozások működőképességé-

nek segítése és egy fellendülő/prosperáló helyi gazdasági környezet kialakítása érdekében kezdte meg a város vezetése a modern Nyíradony megteremtésének érdekében a Tudományos és Technológiai Park kialakítását, amelynek megelőző lépéseként került sor a települést átszelő 471-es számú főút pályaszerkezetének megerősítésére és felújítására 2019-ben. A városban létesülő Tudományos és Technológiai Park egyedülálló lehetőséget kíván a gazdasági szféra szereplői számára, mert azon túl, hogy a szükséges vonalas és digitális infrastruktúra elérésének feltételeit teremti meg a vállalkozások számára, biztosítja azt is, hogy egy fejlett környezetben tudják a saját fejlesztéseiket megvalósítani, alap kutatás, ipari kutatás, technológiai fejlesztés, valamint gyártmány- és termékfejlesztés keretében. A Tudományos és Technológiai Park feladata tehát, hogy a jövő próbáit kiálló infrastruktúrával, magas színvonalú létesítményekkel és innovatív szolgáltatásokkal biztosítsa a szükséges ökoszisztémát, katalizálja az innovációs folyamatokat.

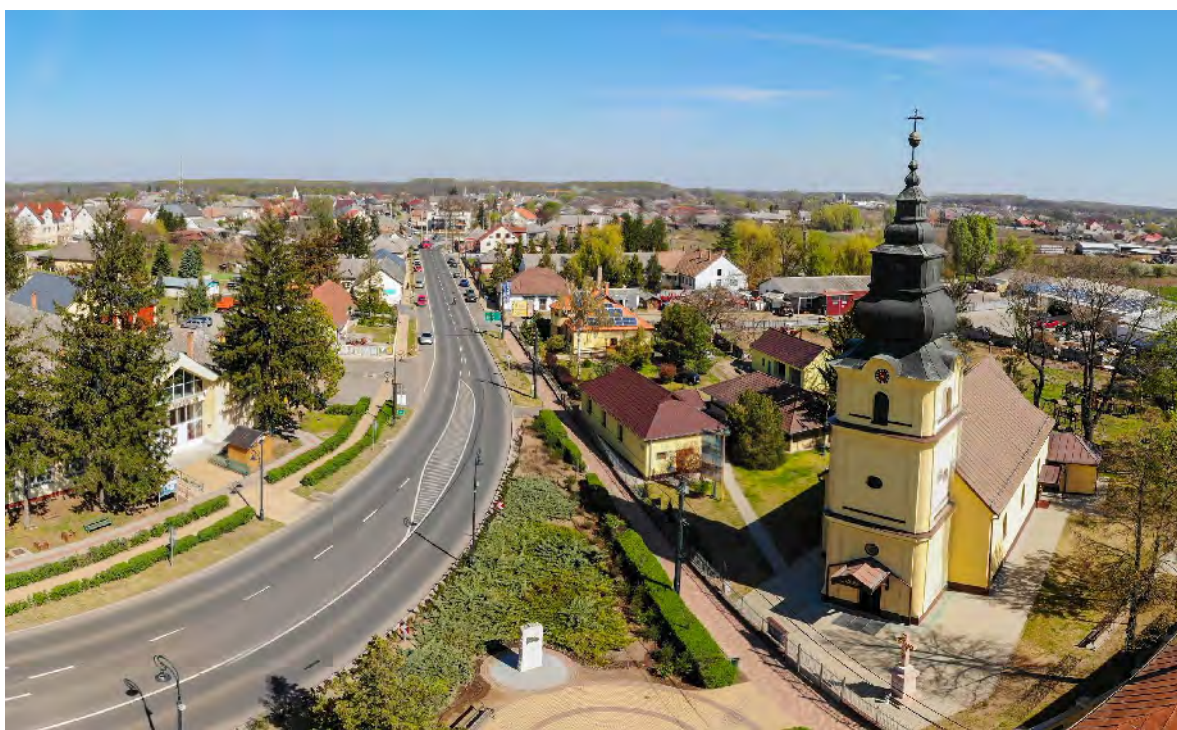

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Nyíradony főtere karácsonykor; Városközpont; Középiskola és kollégium; Városháza és járási hivatal; Nemzeti összetartozás emlékműve; Görögkatolikus templom; Gúthi templomrom; Katolikus templom; Görögkatolikus templom és művelődési ház; Harangi Imre Rendezvénycsarnok; Református templom; Gúthi erdő.

NYÍRADONY

NYÍRADONY

The Gate of The Nyírség, The Center of The Ligetalja

Ever since the turn of the millenium, Nyíradony has been an example of constant and rapid development and growth to both locals and to the people in the region. All of its public buildings were renovated, the roads were paved, new sidewalks were built, and a new well thoughtout and thoroughly planned city center was created, which serves as the region's administrative, economic and cultural center. At the same time the residential districts and other areas developed along with Aradványpuszta, Tisztavíz, Tamásipuszta and Szakolykert as well. Along with the physical investments the local communities' and outside connections' bonds grew as a result of the locals' hard work.

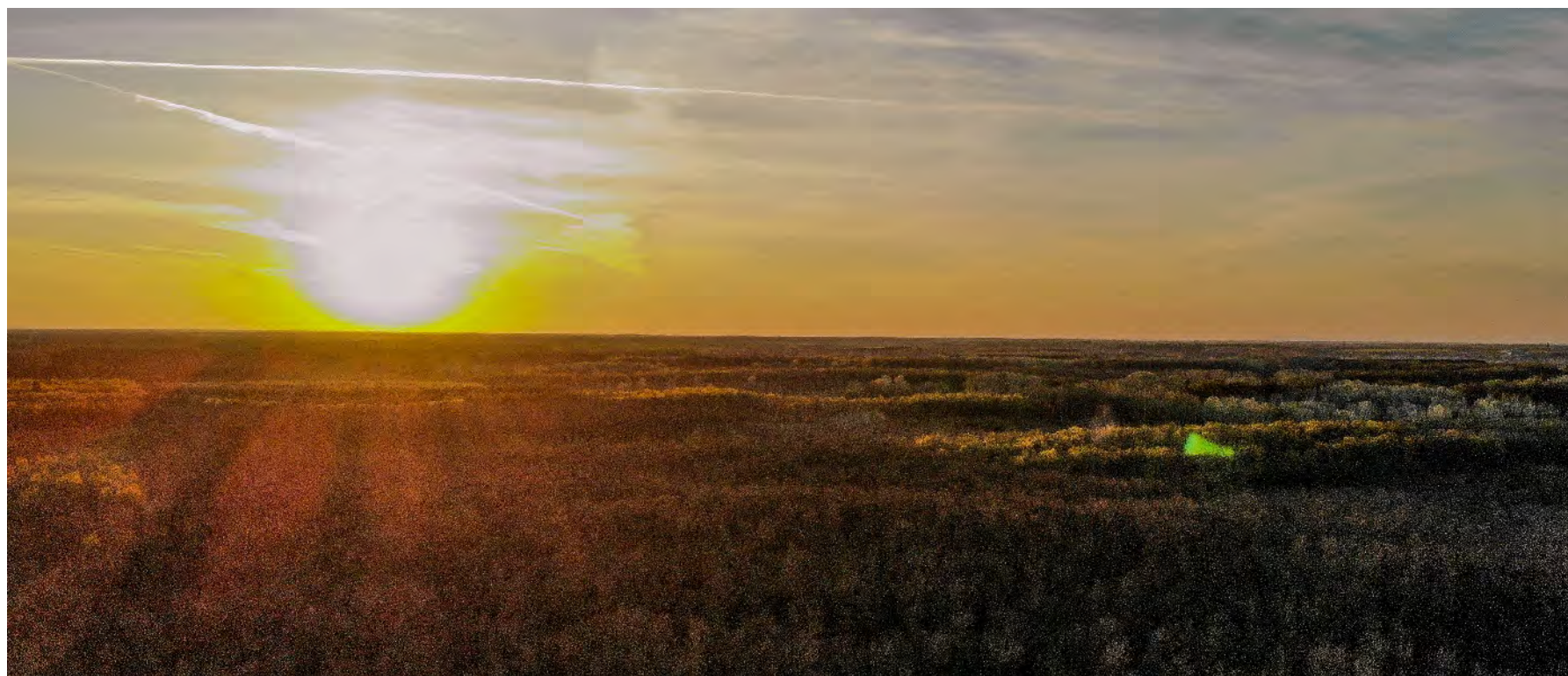
As a result of the forward-thinking and home- creating intent, the Nyiradony's tradition respecting, religious mindset in the first decades of the new millenium the number and quality of the human services grew greatly and the title of town really brought urban level education, cultural, entertainment and recreational possibilities with it. In 2003 the swimming pool and event hall, named after the famous Olympic champion of the town, Imre Harangi was opened, which was a very important investment and a part of the foundation of the future's Nyiradony just like the secondary school, built in recent years, which provides the local youth with higher level education. Due to constant improvements to local education from 2020 there will be vocational and trade school education available in the secondary school.

By the middle of the 21st century's first decade the settlement became

an innovative, vivid small town and it managed to achieve what it was pre-determined to by history, it managed to, once again, rise up and become one of the human, economic and social centers of Debrecen's agglomeration, and after 62 years, it again became the center of the Nyíradony region.

Helpful and responsible people have always lived in Nyíradony, in a community, where people care about each-other, where guests are always welcome, and this is why tourism may have become one of the most important parts of the town in recent times. New accomodations are constantly built in order to showcase the biggest forest of the Great-Plain and all its treasures and beauties to people from all around the world.

Along with the hard work of the locals the strength of Nyíradony comes from the local businesses, who provide work, and indispensible services to the locals. In order to help local businesses flourish and make a prosperous economy the local leadership, to create the modern Nyíradony, began the construction of the Tudományos és Technológiai Park (Science and Technology Park) whose next step will be the renewal of main road 471 which crosses the town, in 2019. The Science and Technology Park offers a unique opportunity to the actors of the economic sphere, as beyond providing businesses with the necessary infrastructure it also provides a modern environment for completing their own developments, researches, technological advancements and production. So the task of the Science and Technology Park is to provide the necessary ecosystem and support innovation via infrastructure and high quality facilities.

NYÍRMÁRTONFALVA

Nyírmártonfalva Hajdú-Bihar megyében, Debrecentől északkeletre, Nyíracsaád és Vámospércs között fekvő, valamivel több mint kétezer lakosú település. A Nyírség déli részén, a szél hordta homokbuckák déli peremén található.

Közigazgatási területén a középkorban két falu Bagos és Mártonfalva telepedett meg. Mártonfalva első említése a Váradi Regestrumban található és 1217-ből származik. A középkor századaiban kevés feljegyzés esik róla, egy adójegyzék szerint tíz ház és egy templom után fizetett adót. Bagos a Balog-Semjén, Mártonfalva a Gút-Keled nemzetség birtoka volt hosszú évszázadokon át. Az ország három részre szakadása mindkét falu sorsát megpecsételte, végső soron az elpusztásodásukhoz vezetett. Azonban a Kutasi család néhány tagja a középkori Mártonfalva északi részén, a magasabban fekvő homokbuckákon megtelepedett és a XIX. század elején lassan kezdett kibontakozni a mai falu képe. Fényes Elek az 1830-as években azt írja: Mártonfalva magyar falu Szabolcs vármegyében, a Nyírségben, nem messze Nyíradonyhoz. 14 római, 112 görög katolikus, 14 református, 7 zsidó lakossal. Földes urai: báró Vécsey, Gellért, Kálmánczy, Morvay, Nagy, Posgay, Jánky, Krucsay. Utolsó posta Nagy-Kálló.

Az 1850-es években már van iskola református tanítóval, de úgy a kato-

likusok mint a reformátusok Nyíracsaád filiái voltak. Az 1860-as évek közepén a reformátusok egy imaház építésére adományokat gyűjtöttek, az épület 1867-ben nyerte el végső formáját. A gyerekek oktatásáról két iskola helyiség gondoskodott.

A katolikusok 1899-ben megvették Nagy József házát, amit templomként használtak, a felekezeti iskola 1929-ben épült. Templomuk a néhai Darvas Béla úri lakának tégláiból épült. A községnek a múlt században több felekezeti temetője volt: katolikus, református és zsidó. Előbbi kettő jelenleg kegyeleti park, utóbbit a tudatlanság eltüntette. A XIX. századi „ősi falusi” temető helyén az emeletes iskola, a zsidó temető helyén az óvoda áll.

Filemon Mihály polgármester szerint Nyírmártonfalva mára egy fejlődő település a Gúthi erdő szélén. Erdeiben található a több mint kétszáz éves Hubertus tölgy, és két világrekord dámszarvast is ejtettek már a határában. Történelmi épületei, színvonalas falumúzeuma és aktív civil szervezetei a régió büszkeségei. A környékbeli homoktalajok okozta látszólagos növénytermesztési hátrányt, a helyi gazdálkodók erdősítésekkel kívánják orvosolni. A településen bölcsőde, óvoda és iskola is működik. Debrecen város közelsége, a 48-as főút megújulásával vonzó lehetőséget jelenthet a vidéki életformára vágyó családoknak.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Reviczky kastély; Polgármesteri hivatal; Gúthi vadászház; Falumúzeum kertje; Református templom; Görögkatolikus templom; Az egykori Zsuzsi vonat állomása; Falumúzeum; Művelődési ház; Iskola; Mária kegyhely (Revicky-liget).

NYÍRMÁRTONFALVA

NYÍRMÁRTONFALVA

NYÍRMÁRTONFALVA

Nyírmártonfalva is a settlement of a little more than 2000 people in Hajdú-Bihar county, North-East of Debrecen, between Nyírac nád and Vámospércs. It can be found on the Southern edge of the Nyírség's sandhills.

In its administrative area there were two villages in the middle ages; Bagos and Mártonfalva. Mártonfalva's first documentation is from the Várad Regestrum in 1217. In the centuries of the Middle-Ages there were only a few documents about it. According to a tax list the village payed for ten houses and a church. Bagos was the property of the Balog-Semjén family and Mártonfalva was the property of the Gút-Keled family for centuries. When the country was torn in three, the fates of these villages were sealed, as eventually they were destroyed. However a few members of the Kutasi family resided in the Northern part of the medieval Mártonfalva, and they stayed at the higher spots on the sand-hills. By the beginning of the 19th century the current image of the village started to show. Elek Fényes wrote in 1830 that: Mártonfalva is a Hungarian village, in Szabolcs county, in the Nyírség, not far from Nyíradony. It has 14 Roman catholic, 112 Greek catholic, 14 reformed and 7 Jewish residents. Its lords are baron Vécsey, Gellért, Kálmánczy, Morvay, Nagy, Posgay, Jánky, Krucsay. The last post office is in Nagy-Kálló.

In the 1850s there was a school with a protestant teacher, but the

catholics and even the protestants were under the Nyírac nád's branch. In the middle of the 1860s the protestants collected donations for a chapel, the building was finished in 1867. The children's education was provided in two schools.

In 1899 the catholics bought the house of József Nagy which they used as a church, the church school was built in 1929. Their church was built from the bricks of the deceased Béla Darvas's mansion. The parish had multiple cemeteries in the past century: a catholic, a reformed and a jewish. The first two now serve as piety parks and the latter one has been lost to time. In place of the 19th century ancient village cemetery now a two story school stands, and in place of the jewish cemetery there is a kindergarten.

According to Mayor Mihály Filemon, Mártonfalva by now is an ever developing settlement by the Gúthi forest. In its forest is the over 200 year old Hubertus Oak, and two world record deers were felled here. Its historic buildings, high-quality museum and active civil movements are the region's pride. The seemingly disadvantageous sandy soil is combated by the locals via forestation. In the settlement there is a nursery, a kindergarten and a primary school. The proximity of Debrecen and the renewal of main road 48 offer a great opportunity for families who wish to live a country life.

PÜSPÖKLADÁNY

Püspökladány lakott hely volt időszámításunk előtt is, erről tanúskodnak a város közelében lévő Kincses-dombon végzett ásatások, ahol körülbelül 4000 éves, Európában is egyedülálló katakomba sírokat tártak fel. A település keletkezésének ideje a X-XI. századra tehető. Első írásos emlékünk a Várad Konvent 1351-ből származó oklevele, mely LADAN formában említi. A mai név feltehetően birtoktestet jelöl, mégpedig a kisenemesi Bajomi család Ladány nevű birtokát, melyet a várad püspöknek zálogosított el. A Rákócziak által is birtokolt település nevét 1543-ban Pispek Ladanként említik, a mai névhasználata pedig 1901-től él.

A források XVII. század végétől Ladányt mezővárosnak nevezik, de hivatalosan 1847-ben kapta meg a vásártartási engedélyt és a mezővárosi rangot. Fejlődésének további lendületet adott a Széchenyi és Vásárhelyi által kezdeményezett folyó- és vízszabályozási munka, illetve a XIX. század második felében a közlekedés jelentős fejlesztése. Püspökladányon halad át a Budapest-Debrecen, illetve a Budapest-Nagyvárad közötti vasútvonal, a nyugat-keleti országos közúti főút, így Püspökladány a XIX. századra közlekedési csomóponttá vált, bekerülve az ország vérkeringésébe.

A közlekedés, az ipar fejlődése ellenére a város agrárjellegű maradt. Közigazgatásilag 1876-ig Szabolcs vármegyéhez tartozott, 1950-től Hajdú-Bihar megyéhez rendelték, majd 1986. január 1-én várossá nyilvánították. Címerállata évszázadok óta a daru.

A város 2013-tól 12 sárréti települést összefogva járásszékhelyként, közlekedési csomópontként, kulturális-, oktatási- és egészségügyi központként funkcionál. A város kútjaiból feltörő termálvizet 1987-ben gyógyvízzé minősítették. A fürdőgyógyászati szolgáltatások kínálatában a fiziko- és balneoterápiás kezelések széles palettája áll. A gazdag természeti értékekkel is rendelkező városban kilenc tó található, melyek környéke nem csupán a horgászok, hanem a turisták kedvelt kiránduló- és pihenőhelye is.

A környék kedvelt kirándulóhelye a farkasszigeti erdő és a püspökladányi arborétum.

A nyolchektáros területen közel 650 fa- és cserjefajta él. Területén kilátó is található, bemutatóházában pedig a környék élővilágát és a szikfásítási kutatások történetét bemutató állandó kiállítás tekinthető meg. Püspökladány utcáin és terein Györfi Lajos Magyar Örökség-díjas szobrászművész számos köztéri alkotásával találkozhatunk. A műemléki védelem alatt álló református templom a város legrégebbi épülete, mellette látható a késő eklektikus stílusban épült Járási Bírósági épülete.

Püspökladány a XVI. század közepéig katolikus település volt, s valamikor a századforduló idején vált nagyrészt reformátussá. Első katolikus temploma az 1770-es évek végén épült és a XIX. század végéig szolgált, a jelenlegi pedig magyaros szecesszióstílusú, Medgyaszay István építész tervei alapján épült, majd 1923-ban szentelték fel Szent Péter és Pál apostolok tiszteletére.

A Karacs Ferenc Múzeum épülete az 1900-as évek elején lakóháznak épült. Karacs Ferenc püspökladányi születésű térkép- és rézmetsző volt, a róla elnevezett gyűjtemény 1959-ben iskolamúzeumként indult Rettegi Istvánné tanárnő, lelkes gyűjtő kezdeményezésére, majd 1978. október 1-től pedig Karacs Ferenc Tájélmúzeumként működött. Jelenleg mint területi múzeum, az újonnan létrejött „Főutca kövei” című állandó tárlattal várja az érdeklődőket.

A művelődési központ fennállásának 25. évfordulóján vette fel Dorogi Márton helyi néptanító, néprajzkutató nevét. Épületében kapott helyet az 1953-ban alapított városi könyvtár. Az épület mögötti területen 2015-ben vehette birtokba a lakosság a szabadtéri színpadot.

Püspökladányban élénk kulturális élet zajlik, sokszínű és érdekes, a teljes naptári évet felölelő programokkal. A városi rendezvények közül: a Kakasfőző fesztivál, a szüreti felvonulás, az adventi hétvégék programjai változatos témákkal kínálnak lehetőséget a kikapcsolódásra vágyóknak, és természetesen a településre ellátogató vendégeknek is.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Jóléti tavak; Református templom; Püspökladány látkép; Katolikus templom és a milleniumi emlékmű; Református templom és Turul emlékmű; Stégek a Jóléti tavaknál; 1848-49-es emlékmű – Györfi Lajos alkotása; Régi vasútállomás; Tópart; Farkasszigeti arborétum; Darvak szökőkút.

PÜSPÖKLADÁNY

PÜSPÖKLADÁNY

Püspökladány has been inhabited even before Christ, which is proven by the roughly 4000 year old catacombs, that are unique even in Europe, found near the settlement in the Treasure-hill. The foundation of the settlement can be traced back to around the 10-11th century. Our first documentation was from 1351's Várad Konvent, where our town is mentioned as LADAN. The current name signifies the estate of the noble Bajomi family, Ladány, which was mortgaged to the bishop of Várad. The settlement which was owned by even the Rákóczi family was mentioned in 1543 as Pispek Ladan, its modern name was established in 1901.

Sources refer to Ladány as a field town, from the end of the 17th century, however officially it only received the market holding right and field town rank in 1847. Its development was enhanced by the Széchenyi and Vásárhelyi water and river control and the improvement of transportation in the second half of the 19th century. Both the Budapest-Debrecen and Budapest-Nagyvárad railways go through Püspökladány along with the West-East main road of the country, and so by the 19th century Püspökladány became a road junction entering the „blood stream” of the country.

Even though transportation and industrialisation was on the rise Püspökladány remained an agricultural town. Administratively until 1876 it belonged to Szabolcs county, but in 1950 it was added to Hajdú-Bihar county, and then on 1 January 1986 they granted it the rank of town. Its emblem animal has been the crane for centuries.

Since 2013 the town has functioned as a walk (district) center connecting 12 settlements of the Sárrét, a transportation center and as an educational and healthcare center. The thermal water coming from the wells of town were titled medicinal water in 1987. Among the spa's services are physio- and balneotherapy treatments. In the town's rich environment, there are nine lakes, which are favoured not only by the fishermen but by tourists as well.

A popular tourist attraction is the Wolf Island forest, and the Püspökladány arboretum. In the 8 acre area approximately 650 tree and bush species live. In the forest there is a lookout and in its exhibition house the local flora and fauna are on constant display. In the streets and squares of Püspökladány the works of Lajos Gyórfi, Hungarian Heritage award winning sculptor artisan, are displayed. The reformed church which is under heritage protection is the town's oldest building. Next to it we can see the late eclectic building of the district-court.

Püspökladány was a catholic settlement until the 16th century, and then around the turn of the century it became a mostly reformed town. Its first catholic church was built at the end of the 1770's and functioned until the end of the 19th century. The current catholic church in the Hungarian art nouveau-style, based on Isván Medgyaszay's design, was consecrated in 1923 in honour of Saint Peter and Paul apostles.

The building of the Ferenc Karacs Museum was built in the early 1900 as nothing more than just a house. Ferenc Karacs was a map-maker and etcher born in Püspökladány, the collection named after him started as a school exhibition by the initiative of teacher Istvánné Rettegi, enthusiastic collector, then from 1 October 1978 the place functioned as the Ferenc Karacs country Museum. Currently the district museum awaits its visitors with the new „Fóutca kövei” (mainstreet's rocks) exhibition.

The local community center took the name Márton Dorogi on its 25th anniversary in honour of the local educator and historian. The local library founded in 1953 found its home in the building of the community center. The area behind the building became an outdoors stage in 2015.

The cultural life of Püspökladány is very lively with its colourful list of events and programmes that fill the whole year with entertainment. Among the local events the cock cooking festival, the harvest march and the advent weekends are only a couple of examples for the various exciting programmes that provide locals, and guests with fun.

SÁRÁND

Sáránd Hajdú-Bihar megye középső részén fekszik, a Debreceni Erdős-puszták szomszédságában. Debrecen közelsége (13 km) befolyásolja a település életének alakulását.

Sáránd nem csak a szerencsének, hanem az élni akarásának is köszönheti, hogy nyolc évszázados története során, vérzivataros időkben, dacolva a tatárjárás, majd a török hódoltság megpróbáltatásaival, belső viszályokkal és harcokkal, túlélve pusztító járványokat mind a mai napig megtartó, sőt népesség gyarapító hely tudott maradni. A település neve 1219-ben Sarangh formában először a Várad Regestrumban fordult elő. Temploma 1572-ben már állt, az írásos adatok szerint részben leégett, majd 1771-ben renováltatott. Jelenlegi temploma 1866 és 1868 között épült.

Kulturális értékeink közé tartozik a Sárándi Hagyományörző Egyesület keretében működő Arany Páva Nagydíjas Sárándi Férfi Dalárda, valamint a Sárándi Alkotó Műhely. Pezsgő közösségi életet él az Ezüst Évek Nyugdíjas Klub és azok a civil szervezeteink, amelyek folyamatosan öregbítik a településünk hírnevét. Nagyon büszkék vagyunk néptáncosainkra, népzenezeinkre, képzőművészeinkre és kézműveseinkre, akiknek a nevét a könyv korlátolt terjedelme miatt lehetetlenség lenne felsorolni. Díszpolgáraink: Bikás Dankó Imre, a Hortobágy örökös pásztorja és Holló László református lelkész.

Szeretettel ajánljuk az olvasók figyelmébe a 2019-es esztendőben megjelent „Sáránd 800 éve” című kiadványunkat, amelyben a szerkesztők a településünk nyolc évszázadának dokumentumaiból válogattak azzal a céllal, hogy a sárándiak féltve őrzött iratait, fényképeit és a levéltári iratokat egy kötetbe összesítve bemutassák az elmúlt idők történelmét, társadalmi eseményeit és mindennapjait.

Sáránd természeti értékei között felfedezhetjük az alföldi táj egyhangúságát megtörő kunhalmokat, melyek régészeti értékeikkel, valamint állat- és növényviláguk egyediségével tűnnek ki a környezetükből. Sáránd Ny-DNy-i irányában, homokbuckás területen, több helyen pontszerűen a

korábbi anyagnyerő helyek meredek falában vagy természetesen feltáruló homokfalakban vegyes gyurgyalag és partifecske költőtelepek találhatók.

A település sok és változatos hagyományteremtő rendezvényt kínál az önkormányzat és több civil szervezet szervezésében. A teljesség igénye nélkül a legnagyobb rendezvényeink: iskolai Kossuth bál, az óvodabál, a majális és gyereknap, a nemzeti ünnepeink tiszteletére rendezett műsorok, a Gergely-járás, a roma kulturális nap, a tánc világnapja, az idősek napja, a Sárándi Alkotó Műhely tábora, a Márton napi vigasságok, az adventi vásárnapok és a község karácsonyi ünnepe, a „Dalok szárnyán” fesztivál, a nyugdíjas farsang, a borbál, a gyümölcsoltó ünnep és pálinka mustra.

Környékünkön minden településnek van csúfneve, melyet a szomszédos falvaktól kapott valamilyen sajátossága alapján. Sárándot sem kímélte a népnyelv. Bármelyik sárándi megérhette, hogy utána kiáltották: „gombótás”. A gyorsan készülő, laktató étel ízletes és kiadós, ezért régen sokszor főzték, ették, vitték a mezőn dolgozóknak is. A gombótához a tésztát jó keményre gyúrjuk (liszt, tojás, só), majd lereszeljük. Sós, borsos vízben megfőzzük öregre, vagyis elfőzzük a levét. Apróra kockázott szalonnából süített tepertőt és zsirt teszünk a tetejére. Ezt hívjuk sárándi reszelt gombótának.

Az európai uniós pályázatoknak, illetve Magyarország Kormánya által adott támogatásoknak köszönhetően a településünk jelentős fejlődésen ment át. Megújultak parkjaink, közösségi tereink, több intézményünk energetikai korszerűsítése lezajlott. Táborszási lehetőséget kínálunk a hozzánk látogatók részére. Az a célunk, hogy a kínált programjaink és a hagyományörzéssel átszőtt falusi turizmus által jelenjünk meg az urbanizálódott környezetünkben.

A jelenben mi, sárándiak azért dolgozunk, hogy az itt élők számára élhetőbbé, vonzóbbá, gyermekbaráttá tegyük településünket, és hogy megőrizzük hagyományait, értékeit. Büszkék vagyunk Sárándra, és bízunk benne: Önök is kedvet kapnak ahhoz, hogy ellátogassanak a településünkre, hogy személyesen is felkeressenek bennünket.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Ünnepség az iskolában; A korszerű óvoda; Sárándi panoráma; Park ünnepélyes avatása; Sárándi betlehemesek; Istentisztelet a sárándi református templomban; A Községi ház; Bikás Dankó Imre (Vincze László metszete); Az Ezüst Évek Nyugdíjas Klub; A Sárándi Férfi Dalárda; Sárándi finomságok; A Petőfi park.

SÁRÁND

Sáránd lies in the middle of Hajdú-Bihar county, neighbouring Debrecen and the forest mere. The proximity of Debrecen (13 kms) influences the lives of the locals.

It isn't only due to luck, but due to Sáránd's will to live that during its 8 century long history, it has survived through horrible times, such as the Mongolian and the Turkish invasions, plagues, infighting and so on. The name of the settlement first appeared in 1219 as Sarangh in the Várad Regestrum. Its church was already standing in 1572, but according to documents it partially burnt down and in 1771 it was renovated. The current church was built between 1866 and 1868.

Among our cultural treasures is the Arany Páva Nagydíjas Sárándi Férdi Dalárda (Golden Peacock Grand Prize winning Pensioner Male-Choir) which works in association with The Sárándi Hagymányörző Egyesület (Sáránd Traditionalist Association). There is also the Sárándi Alkotó Műhely (Sáránd Workshop). There is a lively community in the Ezüst Évek Nyugdíjas Klub (Silver Age Pensioner Club) and other civil movements that constantly enhance the fame of our village. We are very proud of our folk-dancers, musicians, artists and craftsmen whose names are unfortunately, due to the limited length of the book, impossible to mention. Our honorary villagers are Imre Dankó Bikás, the eternal shepherd of Hortobágy and László Holló, reformed priest.

We recommend readers our 2019 issue titled „Sáránd 800 éve” (Sáránd for 800 years) in which the authors and editors collected the documentation of the 800 year history of Sáránd in order to showcase the history of the settlement and the everyday life of those living here.

In the environment of Sáránd we can witness the kunhalom-s (Cumanian-hills) which break the monotone sight of the plains and hold great archeological value, also they have some very unique flora and fauna surrounding them which lets them stand out from their surroundings.

South and South-West of Sáránd on the sandy areas we can see nests of gyurgyalag and sand-martins.

The settlement offers many events, that are becoming parts of local tradition, organised by the council and many civil movements. Some of our major events are the school Kossuth ball at the kindergarten, the May festival and the day of the children, shows to celebrate our national holidays, the Gergely-walk, the day of rom culture, the international day of dance, the day of the elderly, The Sáránd Workshop's camp, the Márton day festivities, the advent Sundays and the Christmas celebration, the „Dalok szárnyán” (on the wings of songs) festival, the pensioner's carnival, the vine ball, the fruit celebration and the „for pálinka”.

All settlements in our area has a nickname, given by their neighbours, based on their qualities and Sáránd is no exception. Anyone from Sáránd has likely heard someone call them „gombótás”. The quickly makeable, filling food is quite delicious and therefore they made it very often in the past and took it to the workers on the fields. For the gombóta we make the dough hard (flour, eggs, salt) and then we grate it down. We put salt and pepper into water and cook it „old”, which means until the water evaporates. We put small fried bacon and fat on top of it. This is the Sáránd grated gombóta.

Thanks to the help of the European Union and the Hungarian Government we could make large improvements in our village. Our parks and squares were renewed and many facilities were modernised. We offer camping possibilities to our visitors. Our goal is to stand out from our urban surroundings with our programmes, traditionalism and rural campings. Currently we are working on improving life to those living here and to make it a more attractive, family friendly place and still preserve our traditions. We are proud of Sáránd and we hope that you will want to come to our settlement and meet us in person!

SZENTPÉTERSZEG

Szentpéterszeg egy tipikus alföldi falu, a tiszta, gondozott utcák a lakók igényességéről tanúskodnak. Szentpéterszeg lakói akárcsak 100 évvel ezelőtt ma is ugyan azt a szabályt követik. Tiszta udvar, rendes ház.

Szentpéterszegen 2020-ban került megrendezésre a 14. Hurka- és kolbásztöltő fesztivál, amely a hagyományos, házias ízeket felvonultató, színes programsorozattal megfűszerezett gasztronómiai fesztivál. A fesztiválra jelentkező csapatok adott mennyiségű alapanyaggal dolgoznak, az elkészült ételeket neves mesterszakácsok zsűrizik.

- Szintén visszatérő programunk a minden év őszén megrendezésre kerülő szüreti felvonulás, amely alkalmából a Péterszegi Rozmaring Néptáncsoport tagjai a Szentjobbi és Kémeri testvértelepülésekről érkező táncosokkal kiegészülve feldíszített lovaskocsikon bejárják a falut és a kijelölt helyeken néptáncbemutatót tartanak, valamint hívogatnak a faluházban megrendezésre kerülő esti bálra.

Szentpéterszegen büszkék vagyunk azokra, akik a mi kis falunkból elindulva értek el sikereket és ezzel nemcsak a saját, hanem Szentpéterszeg nevét is öregbítették. Ilyen:

- Rác Mihály (1845-1909) költő, újságíró, Nagyvárad főjegyzője. Költeményei jelentek meg a Figyelőben (1874), a Vasárnapi Újságban (1867, 1870, 1894) és más vidéki lapokban. 1871-ben egyik alapítója és főszerkesztője a Nagyvárad című politikai lapnak.

-Tóth Béla (1907-1991) lovaslótanár, mesteredző, a budapesti sportklubok öttusa szakosztályainak, az öttusa válogatott keret és az OTSH keretében működő Öttusa Szövetség meghatározó szakembere, az edzői tanács tagja. Elismert szakemberként részt vett a Nemzetközi Öttusa Szövetség Technikai Bizottságának munkájában. Működése alatt öttusázóink 3-3

olimpiai csapat- és egyéni aranyat, továbbá 7 világbajnoki csapat- és 7 egyéni első helyet szereztek, melyekben nem kis szerepet játszottak a jó lovaglási eredmények. Az öttusasport terén kifejtett munkásságáért a Magyar Népköztársaság Sportérdemérem arany fokozatát kapta meg 1955-ben.

- Fekete Borbála (1933-1992) pedagógus, festőművész, lelkiismeretes, kiváló pedagógus. A szentpéterszegi gyerekek munkái nemzetközi pályázatokon Berlinbe, Prágába, Indiába is eljutottak. A Magyar Televíziónál Kende Márta „Hétköznapi ballada” címmel filmet készített róla és a szakkörről, sőt többször szerepeltek a gyerekek a „Rajzolj velünk” c. műsorban 1969-ben. Tanítványai közül többen képzőművészeti gimnáziumban folytatták tanulmányaikat. 1970-től Hajdúszoboszlón tanít, majd két év múlva édesanyjával együtt oda is költözik. Később rokkantnyugdíjazásáig (1984) Debrecenben a Tanítóképző Főiskolán tanított. Munkásságát 1972-ben Székely Bertalan emlékéremmel, 1973-ban pedig Pro Vitab Aesthetica éremmel díjazták. Halála után Hajdúszoboszló Városért kitüntetésben részesült.

Szentpéterszeg kiváló példája annak, hogy falun lakni nem jelenthet sem kihívást, sem hátrányt. A nyugalmat kedvelők, a természet közelségére és a közös célokért tenni akaró közösségekre vágyók megtalálhatják számításukat Szentpéterszegen.

Szentpéterszeg az elmúlt évtizedekben igyekezett kihasználni nemcsak a hazai, de az európai uniós lehetőségeket is annak érdekében, hogy a település minél élhetőbb, minél emberközelibb legyen. Ennek köszönhetően újult meg a faluház, az általános iskola és az óvoda épülete is. Integrált közösségi tér létesült a faluház berkein belül. Amely minden korosztály számára tartogat lehetőségeket.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Piac tér; Községháza; Tóth Béla; A község címere; Rác Mihály; Fekete Borbála; Református templom; Módos parasztház a Nép utcán; Faluház és Könyvtár; Szüreti felvonulás; Tájház belső; Tájház a Dózsa utcán; Horgásztó és a Júrta.

SZENTPÉTERSZEG

SZENTPÉTERSZEG

SZENTPÉTERSZEG

Szentpéterszeg is a typical village of the Great Plain with clean, nice streets that speak volumes about the people who live in them. Szentpéterszeg's inhabitants follow the same rules as they did 100 years ago. Clean garden, nice home.

In 2020 the 14th boudin and sausage cooking festival took place, which is a gastronomical festival celebrating the traditional cuisine. Teams joining the festival can only work with a limited amount of ingredients and famous master chefs rate their works.

Another returning programme is the Harvest march organised each Autumn, on which the Péterszegi Rozmaring (rosemary) Néptánccsoport's (Folk-dance association) members joined by the dancers of Kémer, a sibling settlement to Szentpéterszeg, travel the whole village and hold dance shows at a number of places and invite people to the Faluház (Village house) to the night ball.

In Szentpéterszeg we are proud of those who left our little village to achieve great things, through which they not only gained fame for themselves but for the village as well. Some examples are:

- Mihály Rác (1845-1909) poet and journalist, town clerk of Nagyvárád. His works appeared in the Figyelő (Watcher) (1874), the Vasárnapi Újság (Sunday news) (1867, 1870, 1894) and other country news. In 1871 he was one of the founders and main editors of the political news titled Nagyvárád.

- Béla Tóth (1907-1991), riding master, trainer, specialist of the pentathlon and a member of the trainer's council at the sport clubs of Budapest and the Öttusa Szövetség (Pentathlon society). He was a recognised member of the International Pentathlon Society's Technical Department. During his

work our pentathlon goers won 3 olympic team and individual gold and won the world championship 7 times both in teams and individually in which their good horse riding was quite relevant. For his work in the field of pentathlon he was granted the golden Magyar Népköztársaság Sportérmemrem (Hungarian Republic's Sport Medal) in 1955.

- Borbála Fekete (1933-1992) teacher, painter, excellent and conscientious educator. The children of Szentpéterszeg through international application got to Berlin, Prague and even India. Márta Kende at the Hungarian Television made a film about her, titled „Hétköznapi ballada” (everyday ballad), what's more her students often appeared in the show „Rajzolj velünk” (draw with us) in 1969. From 1970 she taught in Hajdúszoboszló and two years later she moved there with her mother. Later, until her (physical) disability pension (1984) she worked at the Teacher's College. Her work was awarded by a Bertalan Székely medallion in 1972 and in 1973 a Pro Vitab Aesthetica medallion. After her death she got an award from Hajdúszoboszló.

Szentpéterszeg is an excellent example of the fact that living in a village isn't a challenge nor is it disadvantageous. Those who want some peace and quiet and wish to live in a wonderful community will find what they are looking for in Szentpéterszeg.

Szentpéterszeg in the past few decades put a lot of effort into using not only Hungarian help but also the support of the European Union to become more liveable and bring itself closer to the people. Thanks to this the Village hall, the primary school and the kindergarten were all renovated. An integrated public square was created within the village hall which allows anything to all age-groups.

TÉGLÁS

Téglás éppen félúton található Debrecen és Nyíregyháza között. Ez a hajdúsági kisváros köti össze Hajdú-Bihart Szabolcs-Szatmár-Bereg megyével. Lakossága megközelítőleg 6500 fő.

A város első írásos említése 1332-re nyúlik vissza – a pápai tizedjegyzékekben említik. A XVII. században a Rákócziak tulajdonába került, akik hajdúkat telepítettek ide. A települést a hajdúvárosok kerületéhez csatolták, de mezővárosi rangját sokáig megőrizte. 1798-ban Bek Pálnak, Debrecen királyi biztosának adományozták, akinek köszönhetően a település szerkezetét alapos mérnöki munkával tervezték meg. A királyi biztos építtette 1804-ben a mai nevén Degenfeld-Schomburg kastélyt, mely mind a mai napig a város nagy becsben tartott ékessége. 1876-ig Téglás Szabolcs-, majd Hajdú-vármegyéhez tartozott, mezőváros, majd község lett.

A településre főként a gazdálkodás volt jellemző. A helyi termelőszövetkezet a 60-as években alakult. A Hajdúsági Iparművek 1952-ben történő megjelenésével rohamosan megindult a fejlődés. Téglást 1984-ben az akkori pártpolitika hatására összevonták a szomszédos Hajdúhadházzal, új, közös városközpont alakult, 1989-ben pedig az összevont településeket Hajdúhadháztéglás névre keresztelték, várossá nyilvánították. Népszavazási kezdeményezésre 1991. május 1-jén vált két önálló várossá a két település. Május elseje azóta is Téglás város ünnepének napja, mely alkalomból minden évben színes programok kavalkádjával örvendeztetik meg a lakosságot.

Téglás mára a városi ranghoz méltó arculattal, intézményi- és infrastrukturális ellátottsággal rendelkezik. Kulturális élete eseménydús. A helyi könyvtár és kulturális központ heti rendszerességgel kínál sokszínű, tartalmas programokat, rendezvényeket. A Helytörténeti Kiállító Teremben és a Városi Galériában állandó és időszakos kiállítások várják az érklődőket. A multifunkciós rendezvényteremben filmvetítéseken kívül színházi előadások megrendezésére és különféle rendezvények megtartására van lehetőség. Az őszi nyitórendezvénye a Régiós Fogathajtó Bajnokság. Minden szeptemberben a Gulyás-fesztiválon mérettetheti meg gasztronó-

miai tudását a lakosság. E programot szüreti felvonulás, kézműves vásár és más, sokszínű program tarkítja.

A város leghíresebb épülete a Degenfeld-Schomburg kastély, mely a szabadidő kellemes eltöltése mellett kulturális, családi eseményeknek, konferenciáknak is otthont ad. A kastélyhoz tartozó parkerdőben rendezik meg évente a területi hagyományörző íjász versenyt. A kisvárosban többféle egyházi felekezet működik, és több gyönyörű – református, római katolikus, görög katolikus – templom is van.

Advent időszakában „Ezüstcsengő” elnevezéssel kelnek életre a karácsonyi mesék a város főterén. Az általános iskolában dráma, grafika, tánc és zeneművészeti tanszakokon folyik a gyerekek oktatása. A diákok iskolai, városi rendezvények, ünnepségek műsorainak rendszeres résztvevői. A kisvárosban működő civil szervezetek tevékenysége sokrétű. Vannak hagyományörző szervezetek, városi énekkar, modern táncsoportok, amatőr színtársulat. A Bárczay Anna Városi Óvodába járó kicsik zenés- és kézműves foglalkozásai is állandó szereplői a városi életnek. A sporttelep szép, rendezett környezete a labdarúgás, kézilabda, súlyemelés színhelye. A Kertbarátok 1978 óta ápolják a város kertszerető hagyományait és viszik hírét Téglásnak szerte az országban különböző gasztronómiai és hagyományörző fesztiválokon. A várost övező nagy kiterjedésű erdő vadban gazdag területén rendszeresen szervez vadászatokat a Vadásztársaság.

A Turáni Súlyom Hagyományörző Egyesület évtizedes múltra visszatekintő baráti körből 2014-ben egyesületté alakult. Minden évben íjásztalálkozó és íjászverseny megrendezése keretében bemutatják a tradicionális honfoglalás kori íjászatot és viseletet is. Az egyesület a környezetükben élő íjászok szervezetbe tömörítése mellett fontos feladatának tekinti az utánpótlás nevelését.

Téglás a megye egyik legélhetőbb, legbiztonságosabb, kiváló infrastruktúrával rendelkező fejlődő kisvárosa, mely igazi otthont biztosít lakói számára.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Téglási panoráma; A Degenfeld-Schomburg kastély; Iskola; Óvoda; Református templom; Római katolikus templom; Görög katolikus templom; A Turáni íjásztalálkozó és íjászverseny; téglás címere; Városháza előtt; A Városháza; A városi park.

TÉGLÁS

TÉGLÁS

Téglás is at the halfway point between Debrecen and Nyíregyháza. This little town of hajdúság connects Hajdú-Bihar to Szabolcs-Szatmár-Bereg county. Its population is approximately 6500. The town was first documented in 1332. In the 17th century it became the property of the Rákóczi family who placed the hajdú-s here. The settlement was added to the hajdú towns but it held its original agricultural town rank for a long time. In 1798 it was donated to Pál Bek, royal commissioner thanks to whom the town's structure was planned by architects. The royal commissioner had the current castle Degenfeld-Schomburg built in 1804 and it is still treasured by the town even today. Until 1876 it was a part of Téglás Szabolcs, then Hajdú county, it was an agricultural town but later its rank changed to parish.

Farming was always the most common thing in the settlement. The local collective farm was founded in the '60s. With the 1952 appearance of the Hajdúság Industry a rapid development began. Téglás was merged with Hajdúhadház and they were given a new town center in 1984 due to the time's politics and in 1989 their name became Hajdúhadháztéglás and it was granted the rank of town. Through referendum the two settlements were separated on 1 May 1991 and they became two individual towns. Ever since the 1st of May has been the celebration of Téglás, during which there are many exciting programmes and fun events to entertain the locals.

Téglás now possesses the image, facilities and infrastructures worthy of a town. Its cultural life is rather eventful. The local cultural center and library offers colourful weekly events and programmes. In the Local History Exhibition Hall and in the Town Gallery there are both constant and temporary exhibitions that await guests. In the multifunctional event hall other than showing movies there is the option of theater plays and other events taking place there as well. The starting event of Autumn is the Regional Coachmen Championship. Each September locals can showcase their gastronomical skills on the Gulyás Festival. This programme is made

even more exciting by the harvest march, the craftsmen's market and many more interesting events.

The most famous building of the town is the castle Degenfeld-Schomburg which, other than allowing for a nice way of spending one's time, gives place to many family events, cultural programmes and conferences. In the park forest of the castle each year a traditionalist archery competition is organised. In the town many religious sects operate and there are a number of gorgeous reformed, catholic and greek churches as well.

During advent the Christmas tales are brought to life in the main square by the „Silver bell”. In the primary school, children are taught drama, graphics, dance and music. The students are frequent parts of shows during school and town events and celebrations. There are plenty of civil associations that play many different roles. There are traditionalist groups, the town's choir, modern dance groups and an amateur acting company. The music and arts and crafts of the kids at the Anna Bárczay town kindergarten are also constant parts of the town's life. The sport facility is a nice and organised place for football, handball and even weight-lifting. The gardeners have been very active since 1978 and they have enhanced the town's fame quite a bit on gastronomical and traditionalist festivals. The nearby forest is rich in wildlife and is often a place for hunts organised by the local hunter's association.

The Turáni Solyom Hagyományőrző Egyesület (The Turan Hawk Traditionalis Society) looks back on almost a decade of history, as from a group of friends it became an association in 2014. Each year, on archery shows and competitions they showcase the traditional conquest era archery and fashion. The group finds recruiting nearby archers as important as raising the next generation of archers.

Téglás is one of the most liveable, safest town with excellent infrastructure, and it provides a real home to the locals.

TÉPE

Tépe a régi Bihar és Szabolcs vármegyék közelében, a 47-es főút, valamint a Kálló vize mellett, Debrecenről délre, a hajdani Sárrét mocsarainak szélén fekszik. A tépei határ gazdag növény és állatvilága a Bihari-sík Tájvédelmi Körzethez tartozik, az erre utazók szívesen állnak meg, hogy a pár pernyi pihenő alatt gyönyörködhessenek a védett növények, állatok sokaságában, aranyló búzabúzáknak, békésen legelésző gulya látványában.

Községünk története igen régi időkre vezethető vissza. Neve először Thépa, majd később Thépe lett. A név Ázsiából hozott összemélynévre enged következtetni. Két kunhalmunk közül az egyikben a régészek az avar uralkodónak a főkapának sírját tárták fel itt, amelyhez a rangnak megfelelően aranykupa, aranyivókürt, aranytegez, kard és számos más tárgyi bizonyíték tartozott. 1911-ben a tépei Görbe kertben az avar aranyművéség meghatározásánál elsőrangú helyet betöltő leletet találtak. Korát tekintve a leletet a történészek megközelítőleg a VII-VIII. századba helyezték. Avar fejedelmi álcát: A kéttagú csatot példázó övdísz Supka Géza történész szerint „Az összes talált avarkori csat-leletek közül a legjobb kidolgozású darab...” A rajta található pajzskeret külső és belső szegélyét gyöngy-sor díszíti, ezen belül pedig ékmetszésű díszítéssel ellátott lemez nyugszik.

A tépei nemzetőrök a 1848-49-es szabadságharcban – ahol 226 család volt érintet – hősiessé megállták a helyüket. A tépeieket a 123. Honvéd Zászlóalj kötelékébe szervezték. A küzdelmekben az adatok szerint összesen 42 fő halt hősi halált, akiknek a világháborús hősök táblái mellé állított emléket Tépe Község Önkormányzata 2014-ben.

A falu központjában magasodik a műemlék református templom, mely 1635-ben épült. A volt fatorony helyett 1800-ban építette a gyülekezet a jelenlegi tornyot, amely „újra tetőztetett” 1868-ban. A templom épületében és a toronyban, a 90 cm-es falakban található sok ezer téglát el van látva dátummal és Tépe monogrammal, mivel a téglákat itt égették a faluban. A szószék, a padok a 18. századból valók. A mai formáját 1908-ban nyerte el

700 férőhelyes templom, amely hitéleti alkalmakon kívül zenei és képzőművészeti kulturális tér is.

Tépeének egyik legnagyobb kincse a 18. században épült parókia, mely bolthajtásos téglapalota, paraszt-barokk stílusban. Az épülethez pince is tartozik. A csaknem megsemmisült szép épület 2007-ben közösségi összefogással felújításra került.

A Bajcsy-Zsilinszky utcában találjuk a nagyváradi káptalan egykori Préposti kastélyát, amely meghatározza a falu látképét. A klasszicista stílusú műemléképület barokk tornyával 1820-ban készült el. Ezekben az időkben a káptalan erre a térségre kinevezett gazdaszjtjeinek és családtagjainak lakhelyéül szolgált.

A településen gyermekeket nevelő családoknak, ideális körülmények biztosítottak a gyermekek ellátására. Családias, szépen felszerelt bölcsőde az újjáépített kedves óvoda. Az iskola felújított, korszerű, gyermekbarát, így adottak a tárgyi és személyi feltételek a gyermekek harmonikus testi és értelmi fejlődéséhez. Helyben szociális alap- és szakellátás működik. A gondoskodás házi segítségnyújtás formájában az időseknek nyújt napi gondozást.

A faluban minden évben három nagy rendezvény zajlik le. Februárban disznótör, júniusban falunap, nyár végén pedig a fogathajtó verseny, melyekre szeretettel várjuk az érdeklődőket. Meghívást kapnak testvértelepüléseink (Kalotaszeg, Felvidék) delegáltjai is.

A folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően létrejött a vágópont, a töltőüzem, a téstakészítő, valamint a fóliaházak, árusító pavilonok. Emellett szinte valamennyi középület megújult.

A közmunkaprogram keretében megtermelt mezőgazdasági termékeket a lakosság számára értékesítjük.

A falu tiszta, rendezett, biztonságos település, ahol jó élni és dolgozni, időseknek és fiatalnak egyaránt.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Virágos Tépe; A tépei avar álcát; Református templom; Sportpálya átadás; Préposti kastély; Légitelvével Tépéről; Fogathajtó verseny; Polgármesteri hivatal.

TÉPE

TÉPE

Tépe is situated near the old Bihar and Szabolcs counties, by main road 47 and the Kálló stream, South of Debrecen, on the edge of the long gone swamps of the Sárret. The outskirts of Tépe are very rich in flora and fauna, they are part of the Biharian plain's protected areas, travelers like to take a little break here to watch the beautiful sights, plants and animals.

The history of the parish can be traced back far to the past. Its first name was Thépa but it later became Thépe. Its name could refer to an ancient name from Asia. Among our two Cumanian-hills archeologists have found the Avar főkagán's grave, with which they found a golden cup, golden quiver, golden drinking horn, a sword and many other items as proof that they found a ruler. In 1911 in the Görbe garden of Tépe an excellent piece of Avar gold-work was found. Archeologists believe it may be from the 7th-8th century. The Avar lord's buckle is a two piece belt buckle, which according to archeologist Géza Supka is „the most detailed piece out of all the ones that have been found so far.” It is decorated by pearls on the edges and on it is a decorated plate.

The national guards of Tépe, where 226 families were involved, fought valiantly in the civil war of 1848-1849. The people from Tépe were under the 123rd battalion. According to data 42 people died heroic deaths and they are honoured by a monument next to the one of the heroes of the world wars stood there by the Council of Tépe in 2014.

In the center of the village is the reformed church which was built in 1635. In place of the late wooden tower the congregation built a new tower in 1800 that still stands today, which was „reroofed” in 1868. The walls of the tower and the church are 90 centimeters thick and all the thousands of bricks have dates and the monogram of Tépe as they were made here in the village. The pulpit and the desks are from the 18th century. The current state of the church was completed in 1908, and it is a place for not only faith but

for music, for the fine arts and for culture in general. One of the greatest treasures of Tépe is the parsonage, built in the 18th century, it is a brick building with an arch, built in farmer baroque style. With the building comes a basement as well. The almost completely destroyed building was renovated in 2007.

In the Bajcsy-Zsilinszky street we can find the Nagyvárad chapter's Prépost castle, which defines the look of the village. The classicistic building with its baroque tower was finished in 1820. In those times it served as the home of the under-stewards of the chapter and their families.

In the settlement families with children have the ideal circumstances provided for them for raising their children. There is a familiar well-equipped nursery and a rebuilt nice little kindergarten. The school is modern, child-friendly and up to standards and therefore all the conditions for both the mental and physical development of children are provided. In the village social basic- and specialist care is in order. The home care offers help to the elderly who need it the most.

There are three big events in the village each year. In February there is the pig killing, in June the day of the village and at the end of Summer the coachmen race takes place, to all of which we welcome visitors dearly. We also invite the competitors of our sibling settlements. (Kalotaszeg, Highlands)

Due to the constant improvements the cutting point, the charging station, the pasta maker and the foil houses and pavillons were all introduced to the village. Moreover almost every public facility was renewed.

The agricultural products produced within the public works are sold to the locals. The village is a clean, organised and safe settlement where it is good to live for young and old alike.

TETÉTLÉN

Tetétlen község Hajdú Bihar megyében Kaba város, valamint Földes és Báránd települések szomszédságában, Debrecentől 40 km-re található, a 4. számú főúttól 12, a 42 számú főúttól 15 km-re. A lakosság helyközi buszjárással tud közvetlenül eljutni Kaba és Földes településekre. Területe 3211 hektár, lakosainak száma 1351 fő.

Tetétlent az ismert legrégebbi, 1441-es irat már említi. A helyiek büszkék hagyományaikra, múltjukra, értékeikre, melyeket megőriznek az utókornak. A település infrastrukturális adottságai jók, a nevelési, oktatási, egészségügyi, valamint a szociális alapszolgáltatások helyben biztosítottak. A lakosság az utóbbi néhány év alatt összetartó, igazi közösséggé formálódott. Tehát: „Tetétlen, nem tétlen!”, illetve az újabb projektjeik szlogenjeivel élve, „Tetétlen, továbbra sem tétlen!

Az önkormányzat nyolc évvel ezelőtt fogott homoktövis termesztésbe, mely alapjaiban változtatta meg az itt élők életkörülményeit. A közfoglalkoztatási program keretében számos díjjal elismert innovatív, közös értéket teremtettek, melyre az egész település büszke lehet. A kor szellemének és marketing szempontoknak is megfelelően, létrehozták a „Tetétlen Kincsei” márkanevet, melyen forgalmazott termékek elérhetők a helyi minitaboltban, webáruházban, illetve állandó résztvevői a piacoknak, rendezvényeknek, az országos és nemzetközi szakmai napoknak, fesztiváloknak. E helyi termékek mellett, strucctenyésztéssel, valamint több mint húszféle homoktövis-készítménnyel, köztük teljesen egyedi recept szerint készített helyi specialitásokkal szereztek hírnevet, melyeket az idei évben a negyedik alkalommal helyben megrendezésre kerülő, gasztronómiai rekord felállításával színesített Nemzetközi Homoktövis Fesztivál alkalmával is népszerűsítene.

A község 1567-től, a református egyházközösség fennállásától református volt. A templom építését Mária Terézia királynő engedélyezte 1802-ben, felújítására 2019-ben került sor százmilliós pályázati támogatás segít-

ségével. A 2005-ben kialakított tájház a település egyik büszkesége, utcájának ékessége, mely tükrözi a XX. század elejének igényes népi építészetét. 2015-óta Barcsa János Helytörténeti Gyűjtemény és Tájházként működik, mely a helyi lakosok tárgyi felajánlásaiból tovább gyarapodott.

A falu központjában található Zichy kastély helyi, egyedileg védett épület, mely korábban művelődési ház volt, majd magánkézbe került. A kastély tulajdonjogának visszaszerzése a település egyik fontos törekvése. Itt található még az un. "Liszt Ház", ahol Liszt Ferenc 1884 őszén közel három hetet töltött, Zichy gróf egykori tanítványának vendégeként. Elutazása előtti napon hangversenyt tartott, melynek fénypontja a mester és a gróf által közösen eljátszott Rákóczi induló volt. Itt tartózkodásának 100. évfordulóján emléktáblát avattak fel.

A faluház épületében biztosított a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez, a közművelődési tevékenységek megvalósításához, szórakozáshoz szükséges közösségi színtér. Nagyterme 250 fő befogadására alkalmas, így számos rendezvény, vásár, kiállítás helyszíne.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében az önkormányzati intézmények többségének felújítása, energetikai korszerűsítése is megtörtént. Sor került a helyi orvosi rendelő, illetve a közétkeztetést biztosító konyha felújítására, megvalósult a település közvilágításának korszerűsítése. Több nyertes EFOP-os pályázattal rendelkezik a település, ilyen a folyamatban lévő Struccfészek Biztos Kezdet Gyerekház, vagy a konzorciumban pályázott, fenntartható falufejlesztés érdekében svájci mintára indított Ability Work program, melynek keretében betanító műhelyekkel javítják a település foglalkoztatási helyzetét, életminőségét. A Magyar Falu Program keretében is több célterületre pályázott a település, melyek közül a temetőfejlesztésre és szociális bérlakások kialakítására vonatkozóan már az idei évben megkezdődhet a megvalósítás.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

„Tetétlen kincsei”; Tájház; Strucctelep (a képen Borbélyné Fülöp Hajnalka polgármester); Óvoda; Faluház; Iskola; Közpark; Hivatal; Tetétlen kincsei bolt; Zichy kastély; Református templom; Strucctelep, Homoktövis termékek.

TETÉTLÉN

TETÉTLÉN

Tetétlen is situated in Hajdú-Bihar county, in the neighbourhood of Kaba, Földes and Bátor. It is 40 kilometers away from Debrecen, 12 kilometers away from main road 4 and 15 kilometers away from main road 42. Locals can get to Kaba and Földes by bus.

The size of the settlement is about 3211 acres and its population is 1351.

Tetétlen was first mentioned in a document in 1441. The locals are proud of their traditions, their past and values which they preserve for the future's generations. The infrastructure is great, there are educational, health and social services provided right in the settlement. The population formed a really nice community in recent years. Therefore „Tetétlen isn't tetlen!” (Tetétlen isn't idle -it is a play on words-) or according to their newest slogan „Tetétlen still isn't tetlen!” (idle=tétlen)

The council began producing hippophae 8 years ago, which completely changed the lives of the locals. Through the employment project the locals created many innovative, award winning common treasures that they all can be proud of. Following current trends the brand „Treasures of Tetétlen” was established, whose products are available in the local shop, and in the webshop, the brand is also a constant member of markets and events, festivals both national and international. Along with these local products the settlement gained notoriety by breeding ostriches and producing some twenty different types of hippophae products. These products gained more fame during the recent International Hippophae Festival, creating a gastronomical record.

The parish has been a reformed settlement since the establishment of the reformed congregation in 1567. The construction of the church was permitted by Maria Theresia in 1802, it was renovated in 2019 via applica-

tion. The country house, set up in 2005, is a pride of the settlement, which represents the architecture of the early 20th century's folks. Since 2015 it has functioned as the János Barcsa Local History Collection and Country House, whose exhibition has grown through local donations.

In the center of the village is the Zichy castle, a local protected building, which used to be a community center but then it became private property. Ownership over the castle is a very important goal of the settlement. Here is the so called „Liszt House” where Ferenc Liszt stayed roughly 3 weeks during the Autumn of 1884 as a guest of his apprentice, count Zichy. On the day before his departure he held a concert, whose highlight was him and his apprentice playing the Rákóczi march together. On the 100th anniversary of his stay a memorial tablet was dedicated to him.

In the building of the parish hall the opportunity for entertainment and culture is given. Its main hall is capable of holding 250 people and therefore it gives place to several events and even markets and exhibitions.

Through the Settlement Development Operative Project most of the facilities were renovated and modernised. The doctor's office along with the canteen was renewed and the lighting was modernised. The parish has a number of successful EFOP applications under its belt, for example the currently on-going Ostrich-Nest Safe Start Infant House or the Swiss inspired Ability Work Programme aiming to streamline settlement improvements by building workshops and training workers to combat unemployment and provide a better quality of life. Through the Hungarian Village Project the settlement applied for a number of things among which the cemetery improvements and the construction of blocks of flats are being worked on this very year.

TOLD

Told község természetföldrajzi szempontból a Bihari-sík északkeleti vidékén fekszik a magyar-román határ mellett. Közúton Biharkeresztes felől közelíthető meg.

A település első írásos említése 1275-ből való. A korábban is a Told nemzetség birtokában lévő település földesura ekkor Told-i Albert. Abból, hogy a bihari tájon legkorábban megjelent nemzetségek közül való a Told nemzetség, joggal lehet következtetni a település kora Árpád-kori eredetére. Mint egyházas hely, papjával együtt szerepel az 1322. évi pápai tizedjegyzékben is.

A falu a török hadjáratok idején elpusztult, miután a Bihar vármegye visszavételekor készült 1692. évi összeírásban már Told neve sem szerepelt. A török dúlás időszakában elnéptelenedett pusztát Told határát 1646-ban a birtokos család böszörményi nemeseknek adta bérbe, akiknek utódai 1769-ben – Mária Terézia beleegyezésével – örökáron megvették a település tulajdonjogát, és mint nemes hajdúk birtoka, a böszörményi hadnagyi szék igazgatott egészen 1848-ig. Az 1780-as években alakult újra a falu református anyaegyháza, jóllehet írott források bizonyossága szerint 1600 táján már volt egyszer református gyülekezete a falunak. Az ősi római katolikus templom korábbi pusztulása miatt új, immár református templom építésére

is sor került. A Pusztá-Told név helyett 1913-ban kapta vissza az ősi nevét.

Az 1552. évi vármegyei összeírás, mint lakott helyet említi, de egy 1646-os "örökvételi okmányban" csupán a berekböszörményiek tulajdonában lévő pusztaként szerepel.

Közigazgatási jogállását és hovatartozását tekintve 1882-ig Bihar vármegyéhez tartozó falu, illetve község, majd kisközség Mezőpeterd körjegyzőségi székhellyel, az 1950. évi közigazgatási reform után Hajdú-Bihar megyéhez tartozó önálló tanácsú község, 1973-tól nagyközségi közös tanácsú társközség Biharkeresztes székhellyel, az 1990-es évek elejétől ismét község Biharkeresztes körjegyzőségi székhellyel. Közigazgatási területe 14,91 km², lakosságának létszáma jelenleg 398 fő.

A község nevezetessége a településtől keletre elhaladó, a szarmaták által 324-337 között épített, az Alföldet körbekerülő Csörsz-árok vagy más néven Ördögárok nyomvonala. Figyelemre méltó műemléke a 18. században épült református templom.

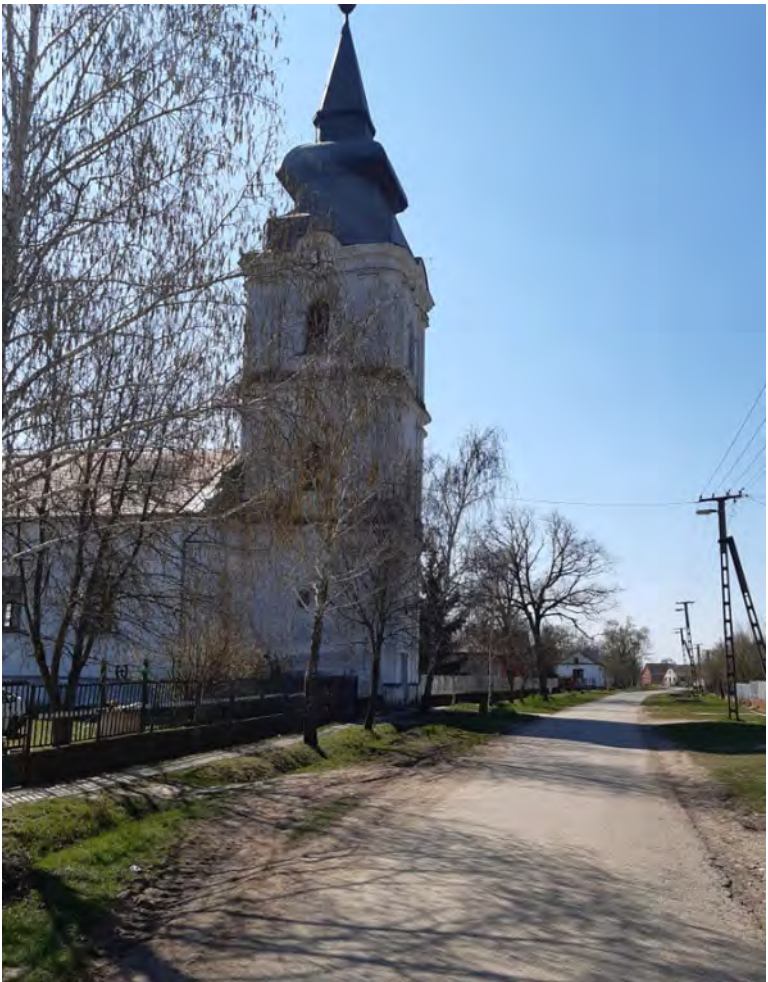
A településen óvoda működik, de az általános iskolai oktatásban már Biharkeresztesen részesülnek a gyerekek. Az Igazgyöngy Alapítvány nemzetközileg is elismert biobrikett-gyártó telepet hozott létre a községben.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Panoráma; Világháborús emlékmű; Községház; Told címer; Református templom;

TOLD

Told lies on the North-Eastern part of the Biharian plains, next to the Hungarian-Romanian border. It can be approached from Biharkeresztes on public road.

The settlement was first documented in 1275. The land was owned by the Told family even back then, and the settlement's owner was Albert Told-i. As among the Biharian families the Told family is one of the oldest, it is fair to conclude, that the origins of the settlement can be traced back to the Árpád era. It appears as a religious settlement in the papal census of 1322.

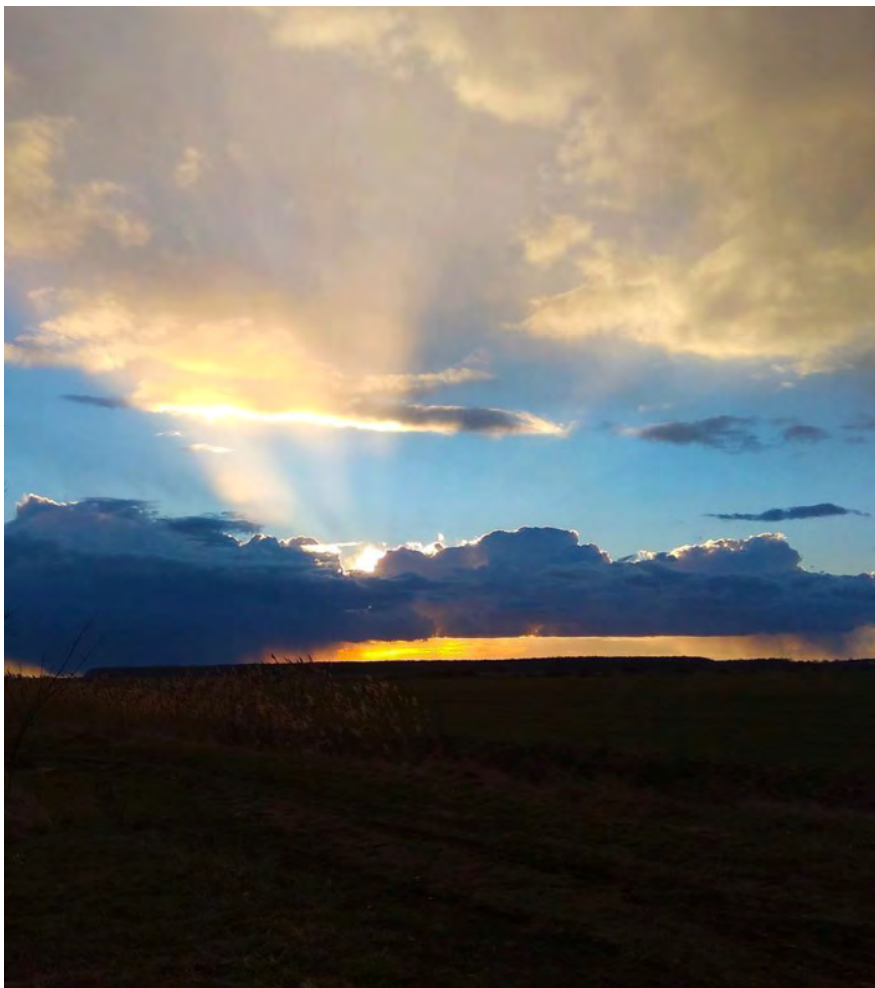
The village was destroyed during the Turkish invasion, as the name of Told didn't appear in the 1692 draft of Bihar county. During the Turkish raids the land in the outskirts of Told were rented by nobles from Böszörmény in 1646, and their descendants in 1769 –with the blessings of Maria Theresia- bought the ownership of the settlement, and as noble hajdú property it was ran from the liutenant chair of Böszörmény until 1848. The reformed church of the village was reconstructed in the 1780s but according to records it already had a reformed congregation in around 1600. Due to the earlier destruction of the catholic church, a new reformed

church was constructed. Instead of Puszta-Told, in 1913 it reclaimed its original name.

In the county census of 1552 it was named as a populated place, but in a document of 1646 it was referred to as merely a land owned by people from Berekböszörmény. It was a village of Bihar county until 1882 and later in 1950 along with Mezőpeterd it became a parish of Hajdú-Bihar county, from 1973 it became a shared-council co-village with Biharkeresztes as its chief town, and from the start of the 1990s it became a parish again with Biharkeresztes as its chief town again. Its Administrative size is 14,91 km², and its current population is 398 people.

The attraction of the village is the track of the Csörsz-pit or Devil's pit, which goes around the Great-Plain, made by the Sarmatians at around 324-337. Its significant monument is the reformed church built in the 18th century.

The settlement has a kindergarten, however for primary school education, the children go to Biharkeresztes. The Igazgyöngy (true pearl) Foundation created an internationally approved bio-briquette factory in the parish.

ÚJIRÁZ

*„A haza, a szülőföld fogalma kiszakíthatatlan az emberek szívéből éppen úgy, mint ahogy soha nem tudom megtagadni az édesanyámat. Újra és újra felbukkan az emberek lelkében a szülőföldhöz való ragaszkodás igénye.”
/†Furák Károly/*

Újiráz 544 lelkes település. A Kis-Sárrét északi részén, a Sebes-Körös jobb partján fekszik, Hajdú-Bihar és Békés megye határán. A település megközelíthető Budapestről az M3-as autópályán Berettyóújfalуйig, onnan a 47-es főútról Csökmő felől balra kanyarodva. *„Újiráz Hajdú-Bihar megye egyik gyöngyszeme, melyet jóformán csak azok ismernek, akik itt élnek, vagy innen elszármaztak. Ha ez így van, akkor joggal kérdezhetnék: miért is figyeljünk rá? Éppen ezért. Ez a kis falu meg tudta őrizni az érintetlenségét, a szépségét és valamifajta misztikus varázs lengi körül. A Sebes-Körös hídja átvezet a folyón, ám aki egyszer átsétál rajta és magába szívja a folyó sodrásának energiáját biztosan visszatér ide. Az egyszerűség és a szépség megfoghatatlansága mellett a falu rendezettsége a főtéren álló páratlanul szép katolikus templom látványa is ezt erősíti.”/Papp Csilla/*

Történelem:

„Az első 100 telepes szellemi és erkölcsi ereje új hajtásokat hozott utódai-ban. Minden újirázi szülött magába szívta ősei szorgalmát, becsületességét, értelmes gondolkodását, hűségét népéhez, ahonnan származott, az összetartozást, a barátságot, mindazt amit őseink az új élet reményében értéként magukkal hoztak és megtartottak.”/†Dr. Szekercés Pál/

Újiráz a legfiatalabb bihari település. Iráz története reményteljesen

indult, de 1598-ban úgy tűnt, a tatárdúlás végleg megpecsételte a település sorsát. A földdel vált egyenlővé. 1912-ben a nagyváradai káptalan település-fejlesztésbe fogott, és a semmiből épült fel az új falu: Újiráz. Az első 100 telepes emlékműve 1992 óta a falu központjában található, melyet minden év október 2. hétfőjén nagyszabású ünnepség keretében megkoszorúznak, fejet hajtva az elődök munkássága előtt. Azért erre a hétfőjére esett a választás, mert évtizedek óta ekkor rendezik a Búcsú vásárt, mely ezrével vonzza a tömegeket a környékről. Az ünnepi hétfőjén a szombat estét ingyenes koncert színesíti, vendégek voltak itt korábban: P.Mobil, Apostol Csík Zenekar, Ismerős Arcok, Deák Bill Gyula ... Újiráz minden egyes történelmi korszakban meg tudta őrizni egyediségét, a település lakosságának közel 100%-a magyar nemzetiségűnek vallja magát. Az összetartozás nem csak holmi hatásvadász jelző, ezt bizonyítja az a Facebook csoport mely közel 1000 taggal folyamatosan oszt meg érdekes információkat, fotókat, dokumentumokat. A csoport neve: Régi Újiráz, Képes Újiráz.

Fejlesztések:

„Az elmúlt években megújult az óvoda és a konyha, 2020 tavaszán a tetőfelújítás került sorra. Ismét bővült az idősek otthona, valamint befejeződött a csatornahálózat és a szennyvíztisztító telep kivitelezése. Fejlesztették az orvosi rendelő felszereléseit, a közeljövőben pedig az előregedett úthálózat javítására fektetnek hangsúlyt, valamint a játszótér fejlesztését tervezik a kis bihari faluban, melynek polgármestere a közelmúltban elhunyt édesapját követve ifj. Furák Károly.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

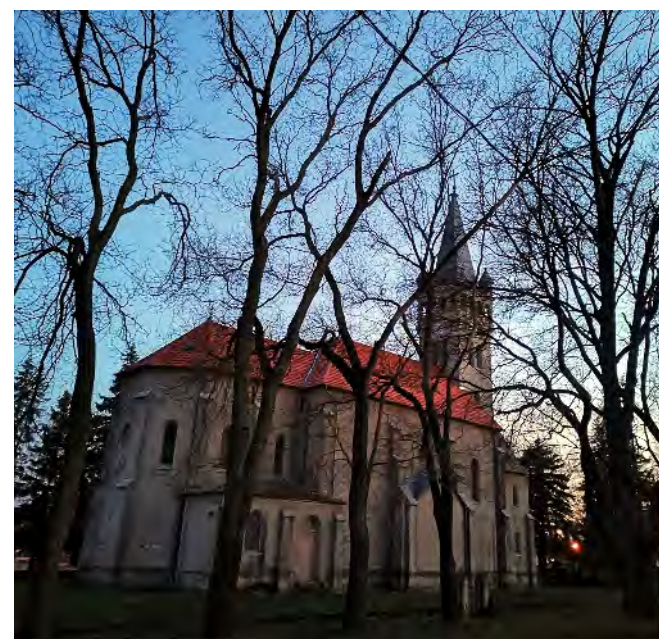
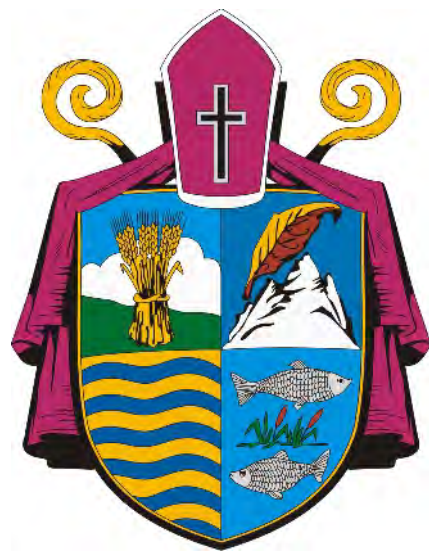
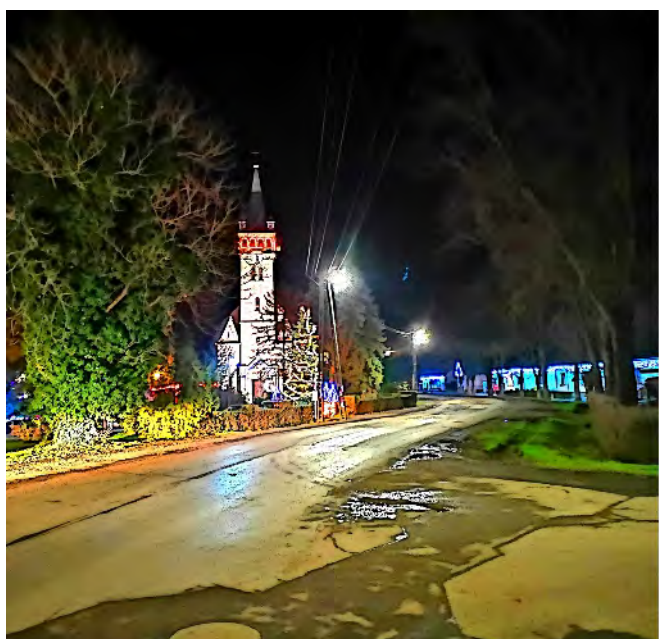
Emlékpark; Falunap – A P.Mobil a vendégünk; Tündérváros Óvoda; Rósenberg Izsó híd; Falunap – Csík Zenekar közönsége; Horgász zsákmány; Búcsú vásár Újirázon; Emlékpark; Karácsonyi díszkivilágítás; Község címer; Magyarok Nagyasszonya-templom; Sebes-Körös.

ÚJIRÁZ

ÚJIRÁZ

ÚJIRÁZ

„The definition of home, birthplace can never be ripped from our hearts, just as I can never renounce my mother. The will to cling onto one's birthplace will appear again and again in everyone's souls.” /†Károly Furák/

Újiráz is a settlement of 544 people. It lies on the Northern part of the Kis-Sárrét (Small-Sárrét), on the right side of the Sebes-Körös (Rapid-Körös), on the borders of Hajdú-Bihar and Békés county. The settlement can be approached from Budapest through motorway M3 all the way to Berettyóújfalu. Then from main road 47 turning left at Csökmő we can find the village.

„Újiráz is a true gem of Hajdú-Bihar county, which is only known by those who live here or have lived here. If this is true, we could rightfully ask, why it is worth paying attention to. And this is exactly why. This small village could preserve its beauty and a sort of mystical aura lingers around it. The bridge of the Sebes-Körös leads across the river, and whoever crosses it will take in the energy of the river's flow and will certainly return. Along with the intangibility of its simplicity and its beauty, the organised nature of the village and the beautiful Catholic church in the main square also enhances the village.” /Csilla Papp/

History: „The legacy of the first 100 settlers still has an effect on their descendants. Everyone born in Újiráz took in their ancestors' diligence, honour, sensible way of thinking, their loyalty to the people, their bonds, their friendships, and everything that our ancestors brought and kept with them in hopes of new lives.” /†Dr. Pál Szekercés/

Újiráz is the youngest Biharian settlement. Iráz's story started, filled

with hope, but in 1598 it seemed that the Mongolian raids completely sealed the village's fate. It was utterly destroyed. In 1912 however the Nagyváradi Chapter initiated settlement developments, where the new village, Újiráz, was built from the ground up. The monument of the 100 first settlers has been standing in the center of the village since 1992 where on the second weekend of each October during a large scale celebration the locals lay wreath upon it, and pay their respects to the ancestors' efforts. This weekend was chosen because for decades this has been the time of the fair, which draws thousands of people from the surrounding areas. The festive weekend is enhanced by the free concerts on Saturday evening, where the P.Mobil, Apostol, Csík band, Ismerős Arcok, Deák Bill Gyula have performed in the past. Újiráz has been able to keep its uniqueness through all the eras, almost 100% of the population is Hungarian. Togetherness is not only just for effect here, and it is proven by the Facebook group which with its nearly 1000 members constantly posts interesting informations, photos and documents. The name of the group is Régi Újiráz, Képes Újiráz.

Improvements: In recent years the kindergarten and the canteen were renewed, in the Spring of 2020 roof renovations were completed. The old folks' home capacity has grown again, and the construction of the sewer system and the sewage works was completed. The doctor's office's equipment was upgraded and in the near future the roads and the playgrounds will be improved in the small Biharian village whose mayor is Károly Furák jr. who follows in the footsteps of his recently deceased father.

ÚJLÉTA

Újléta község Hajdú-Bihar megyében, a Nyíradonyi járásban található. Kicsivel több, mint 3000 Ha területen fekszik, s napjainkban 1115 lelket számlál. Az 1950-es megyerendezésig Szabolcs vármegyéhez tartozott, ám manapság az Észak-Alföldön, Hajdú-Bihar megyében fekszik. A település első okleveles említése IV. Béla királytól származik, a tatárjárás idejéről (Ujleauta). A lakosság akkor még elenyésző volt, de kedvező fekvése miatt a tatárveszedelem múlásával itt próbált meg új települést létrehozni, többek között kunokat és jászokat is hívott ide. A települést sorra érték a nagyobb-nál nagyobb csapások, Abd el Rahin Hanan török szpáhi szinte az egész települést kiirtotta, ráadásul a Habsburg és Török Birodalom közötti államrész révén állandó csaták terephelye volt. Újlétaként való első említése Halász Bélától származik, aki három aranyforintért megvásárolta a falut és környékét a királytól, hogy földet műveltethessen a parasztokkal. Azonban ők fellázadtak és álmában meggyilkolták a „Denevérféjű Zsarnok”-ot, – akkoriban így gúnyolták. A faluban értékes leletekre lehet bukanni a tatárjárás és a Habsburg-török harcok idejéről. A mai Újlétát 1863-ban alapították.

A település címere pajzs alakú, alsó részén zöld felső részén kék mező, álló férfi alak, jobb kezében ásó, felemelt bal kezében 1 szál búzakalász látható, a férfi alak mellett pedig három ágú farönk van, a belőle kinövő új hajtással.

Újléta református templomát Kapusi János és Katona Mihály érmiályfalvai építőmesterek tervezték, alapkövét 1891. szeptember 1-jén he-

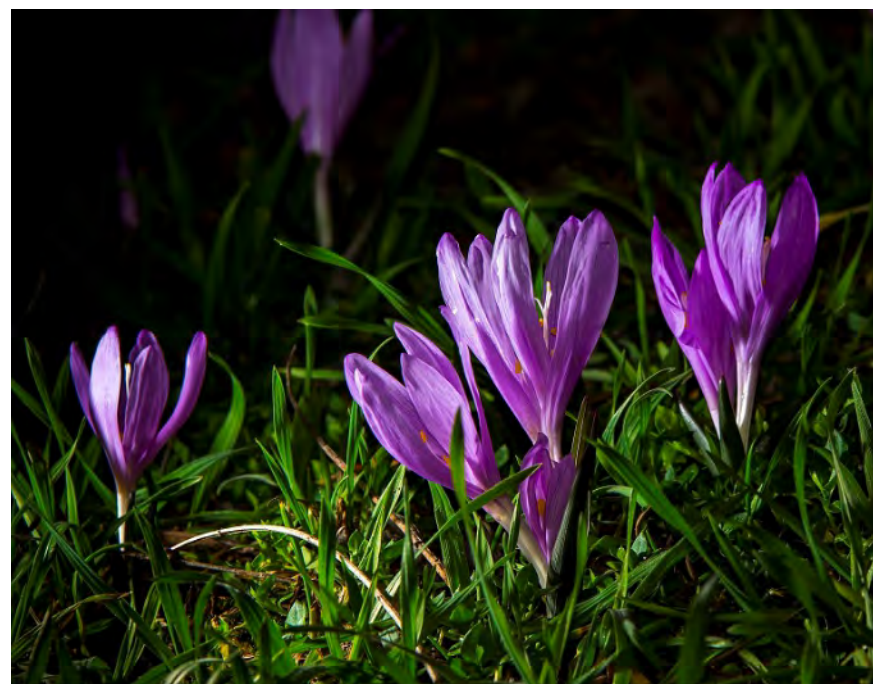
lyezték el, a torony alatti fundamentumban. A templomot Szöllősi János építette, a tornyával együtt. A felszentelésre 1892. november 26-án került sor, ekkor tartották meg az első istentiszteletet is Újlétán. A néprajzi értékek bemutatása, a hagyomány és a múlt üzenetének átadása kiemelt figyelmet kap a községben. Többnyelvű információk és háttéranyagok engednek közelebb a tárgyakhoz, s azok történetéhez. Gyűjteményük – melyet a Tájházban tekinthetnek meg az érdeklődők –, szívesen várja a látogatókat és néprajzkutatókat. Az 1940-es évek legelején a magyar kormány az Országos Nép és Családvédelmi Alap segítségével több ezer szegény sorsú családnak adott itt házat, földet vagy más juttatást. Eredeti formájában egyedüliként fennmaradt lakóépületben alakították ki a XIX. század harmadik harmadában betelepült község tájházát. Kialakításában nagy szerepet vállalt Szaniszló Miklós, az iskola tanára.

Újléta egy dinamikusan fejlődő település. Két belterületi utca kivételével minden út aszfaltozott. Folyamatos a belterületi utak karbantartása, kátyúzása, hiszen a település fő megélhetése a mezőgazdaság, így a munkagépek hamar leamortizálják azokat. Ellenőrzött, tiszta, arzénmentes víz folyik a csapokból, s valamennyi közintézménye, korszerű, jól működő. 2016 óta havonta megjelenő helyi újságból tájékozódhat a lakosság az aktualitásokról.

Újléta egy mesés, csöndes magyar falucska, melynél különlegesebbet keresve sem találunk. Tökéletes úticél a feltöltődéshez és a háborítatlan nyugalom átéléséhez.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Tájház; Egyhajúvirág; Faluház; Kiss Zoltán Általános Iskola udvara; Óvoda; Gyerekház; Óvoda udvara; Orvosi rendelő; Könyvtár; Szociális konyha; Református templom; Borospince.

ÚJLÉTA

ÚJLÉTA

Újléta can be found in Hajdú-Bihar county, within the Nyíradony region. It lies on an area slightly bigger than 3000 acres, and currently its population is 1115. Until the county organisation of 1950 it belonged to Szabolcs county, but these days it lies in the Northern-Plains, within Hajdú-Bihar county. The settlement was first documented by king Béla IV during the time of the Mongolian invasion (Ujleauta). Even then the population was miniscule but due to its advantageous location he tried to move people here after the Mongolian raids. The settlement was constantly attacked from all sides, Abd el Rahin Hanan Turkish spahi has almost completely destroyed the settlement, and the village gave place to the fights between the Habsburg and Turkish parts of the country. Its first mention as Újléta comes from Béla Halász, who bought the village and its surroundings from the king for 3 golden forints, to farm there. The peasants however rebelled against and killed the „bat headed tyrant” –as he was called back then.- In the village valuable artefacts of the Mongolian era and Turkish-Habsburg fights can be found. The current Újléta was founded in 1863.

The emblem of the settlement is shaped like a shield, on its bottom is a green field, on its top the blue sky and in the middle a man, with a spade in his right and a single wheatear in his left hand, and next to him is a tree with new branches growing from it.

The reformed church of Újléta was designed by architects János Kapusi and Mihály Katona of Érmihályfalva. Its foundation-stone was placed on the 1st of September 1891, at its base under the tower. The church was built

by János Szöllősi along with its tower. The ordainment took place on the 26th of November 1892, and this is when the first ceremony took place as well in Újléta. Preserving and showcasing the treasures of the past and passing on the messages left by the ancestors is a very important task of Újléta. Documents translated to different languages provide a closer look into the preserved items and their stories. The collection – which can be found in the country house- awaits its visitors and researchers. At the very beginning of the 1940s the government provided thousands of ill fated families with homes, lands and other benefits here, as a part of the National Family and Folk Protection Fund. The Country House of the settlement was placed in the only old house remaining in its original form. Miklós Szaniszló, a local teacher, took significant part in the creation of the country house.

Újléta is a dynamically growing settlement. Other than two streets every road is asphalted. The roads are constantly renewed and improved as the main source of income here is agriculture and the machines put quite a bit of strain on the roads. The tap water is clean and arsenic-free, and each institution is modernised and up-to-par. The local newspaper has been providing locals with information about current going-ons since 2016.

Újléta is a marvelous, quiet little Hungarian village, and we couldn't find another one like this even if we wanted to. It is a perfect destination for travelers, who wish to experience uninterrupted peace and quiet.

ÚJTIKOS

A község tájféldrajzilag a Hortobágy északnyugati szélén helyezkedik el, nyugati határa kissé átnyúlik a közép-tiszai ártérhez tartozó Borsodi-ártérbe is. Domborzatát tekintve egyhangú felszínű, ártéri szintű síkság. Természetvédelmi szempontból értékesek a belterületen áthaladó csatorna mentén levő erdős részek, melyek a települési zöldfelület fontos részt képezik apró és nagyvadakkal. Állatvilágának legnagyobb értékét a madarak képviselik. A Hortobágyon őshonos sziki pacsirta és a túzok mellett vízi- és gázló madarak, ragadozók figyelhetők meg. A település környéke lovas- és kerékpártúra, valamint madármegfigyelés és gyógynövénygyűjtés lehetőségét kínálja.

A település múltja rövid időre tekint vissza. 1938-ban hozták létre az Egri káptalan birtokából államilag megvásárolt Szabolcs vármegyei közigazgatási területen Tikos-telepként. A település Tikos néven 1947. január 1-jén lett önálló község, majd 1948-tól Újtikos a neve. 1949-től tartozik Hajdú-Bihar megyéhez.

Kulturális értékként legfőképpen az itt élő emberekben erősen élő hagyományörző- és tisztelő életszemléletet emelhetjük ki, amely alapja egy kisközség színes, gazdag programjainak, működő egyesületeknek, szervezeteknek, kluboknak. Az önkormányzat és a helyi – lassan 30 éve működő – Borockás Néptáncgyűttes, a több, mint 10 éves Pásztortűz Hagyományörző Egyesület, az Újtikosi Tésztaklub közös összefogásával és lelkes civil segítők közreműködésével igyekszik a település kulturális, szórakozási igényeit egész évben kielégíteni. Február végén kiszebáb égetéssel, fánkversennyel és tikverőzéssel egybekötött télűzéssel nyitjuk meg programjainkat, majd márciusban a Borockás Néptáncgyűttes jótékony-

sági bálja következik. A húsvétra már évek óta hagyományos tojáskereséssel egybekötött húsvéti játszóházzal és a község tojásfájának díszítésével készülünk. Májusban szintén már hagyományra vált az anyák napi foglalkozássorozat a helyi általános iskola alsó tagozatának minden osztályában, illetve az óvodásoknál a gyermeknapi rendezvényünk több, mint tíz éves múltra tekint vissza. A gyermeknappal egyidős a Tésztafesztivál, amelyet minden szeptember második szombatján tart az Újtikosi Pásztortűz Egyesület az önkormányzattal közös szervezésben. Ezt követően októberben ünnepélyes műsorral egybekötött ebéden köszöntjük településünk időseit, novemberben Márton-napi felvonulás és vendéglátás lop egy kis fényt a helyiek és minden érdeklődő életébe, majd decemberben adventi program-sorozattal készül a település a karácsonyra. Ezek azok a programok, melyek évek óta hagyományosan megrendezésre kerülnek, amelyekre folyamatos igény is van az itt élő közösség részéről.

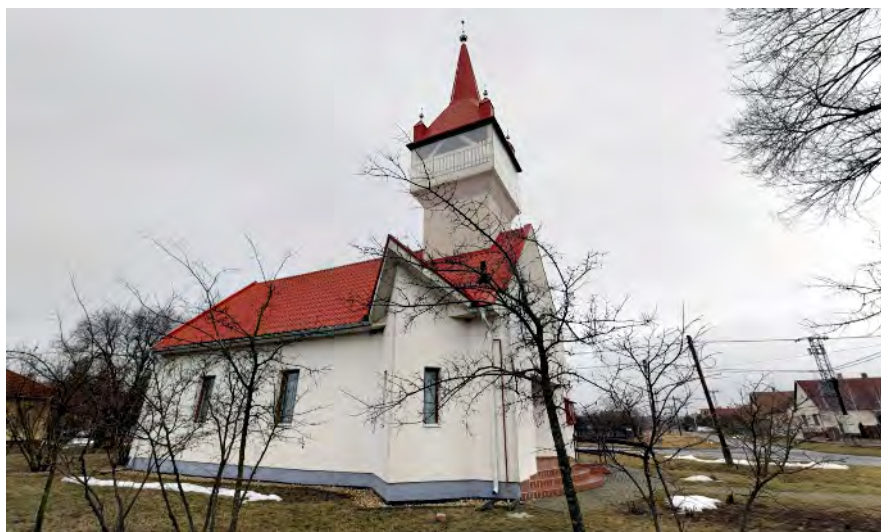
Településünk üzenete lehet az, hogy a vidék élhető, sőt élvezhető életet nyújt, adott esetben jó közlekedési lehetőséggel, három megyeszékhelyhez közel azonos távolságra, mindazoknak, akik természetközeli életet szeretnének élni, nem teljesen elszakadva egy ritmusosabb, tempósabb élettől. Üzenet és példa is lehet Újtikos, hogy kellő összefogással, közösségi szerveződéssel igazán élhető, teljes életet élhet bármelyik korosztály. Fontosak a gyökerek, a magunkkal hozott és kapott értékek, hagyományok, de éppoly fontos lépést tartani a modern világ nyújtotta pozitív lehetőségekkel is. Újtikos talán segít megtalálni az egyensúlyt ezek között.

Forrás: http://www.ujtikos.hu/data/2017/Ujtikos_Telepuleskepi_Arculati_Kezikonyve.pdf / wikipédia

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

ÚJTIKOS

ÚJTIKOS

The settlement is located on the North-Western end of the Hortobágy, its Western part stretches into the Borsod floodplains of the Mid-Tisza floodplains. Its geography is a simple, monotone flood basin plain. Nature protection-wise the forests by the interior stream are a very important part of the settlement with their small and large cranes. Its fauna's majority is made up of birds. We can find the *Calandrella brachydactyla* which is native to Hortobágy and along with the bustard we can see water birds and birds of prey as well. The settlement offers the opportunity of biking, horse riding, bird watching and herb gathering.

The settlement doesn't have too long of a history. It was established in 1938 from the land of the Chapter of Eger in a state-owned area of Szabocsa county. Its name back then was Tikos-telep. The settlement became its own independent parish on the 1st of January 1947, then in 1948 it got the name Újtikos. It has belonged to Hajdú-Bihar county since 1949.

As a cultural treasure first and foremost we need to highlight the traditionalist mindset of locals, which is the basis of the parish's many programmes, groups, organisations and clubs. Via the collaboration of the Council and the –almost 30 year old- Borockás Folkdance Group, the over 10 year old Pásztortűz Traditionalist Association and The Újtikos Pastaclub and the help of many civilians, the settlement tries its best to provide the locals with quality entertainment throughout the year. At the end of February we start out the year with kizsepupet burining, a doughnut competition and other traditionalist events, then in March the charity ball

of the Borockás Folkdance Group begins. On Easter we hide eggs, open the playhouse, and decorate the local egg-tree each year. In May the mother's day event, and in the local primary school, and kindergarten the children's day event are now decade old traditions. The Pastafestival, which is the same age as the children's day event, is organised on the second Saturday of each September by the Újtikos Pásztortűz Association and the Council. In October we celebrate the elderly of our settlement with a ceremonial lunch and a nice show, then in November the Márton day march and feast put some joy into our everyday lives, finally in December the settlement prepares for Christmas with the advent event-chain. These are the events which have been organised for years now, and likely will be organised for years to come, if the common response to them is anything to go by.

The message of our settlement is that the countryside is not only liveable, but loveable as well, and in our situation commuting is easy as pie and there are 3 county centers nearly the exact same distance away, so whoever wishes to live with nature, yet not hide away completely from civilization, our settlement is the perfect place to live. Újtikos can be a message and an example of the fact that with unity and enough common effort, anyone can live a wonderful life. Our roots, our traditions that we bring with ourselves and the ones we gain are all important treasures but the positive opportunities of the modern world are just as important as these values. Újtikos may help find the balance between them.

Source: http://www.ujtikos.hu/data/2017/Ujtikos_Telepuleskepi_Arculati_Kezikonyve.pdf / wikipédia

VÁMOSPÉRC

Vámospércs 5500 fős kisváros, Debrecentől húsz, a román országhatártól pedig tíz kilométerre található a Hajdúsági Tájvédelmi Körzetben, Európa legjelentősebb tormaültetvényeivel, valamint nagy kiterjedésű tölgyes és akácos erdőkkel határolva. „A legkisebb hajdúváros” névvel illetett, a jégkorszak végén képződött futóhomokra épült, termásvíz-lelőhelyekben gazdag település napjainkban egyre inkább térségi vezető szerepre tesz szert. Képzőművészeti táborok, gasztrokultúra, könnyűzenei koncertek, Bocskai-kultusz, Hajdú-fesztivál, országosan ismert vállalkozások, műemlék református templom: dióhéjban néhány vámospércsikum.

Vámospércs az írott források tükrében először a váradi püspökség 1291-1294 közöttire keltezett tizedjegyzékében fordul elő Belperch formában. Ennek több mint 700 éve! Az egykori összefüggő erdővidék legfontosabb települése – oklevelekkel bizonyítható módon – már 1338 előtt vámszedő hely volt. Ebbéli kiváltságait Corvin Mátyás király is megerősítette. A legenda szerint az erőskezű, ám igazságos uralkodó egyik álruhás akciója során Vámospércsen is tiszteletét tette: stílszerűen meg is vámtolták. Ennek következtében keresztelte át Belpércset „Vámos”pércsre. A magyar történelem egy másik jelentős alakja, az egyetlen sikeres szabadságharcunkat vezető Bocskai István neve aranybetűkkel került a település nagykönyvébe. Magyarország és Erdély fejedelme ugyanis 108 hajdúcsaládot telepített itt le, telket és kollektív kiváltságokat adományozva nekik. Vámospércsen ekkortól új időszámítás vette kezdetét. A különleges közigazgatási jogállás („hajdúkerület”) és a részben eltérő népesség elindította Vámospércset, az „öreg” hajdúvárosok egyikét, a külön-fejlődés útján. A vámospércsi közösség a történelem 19. és 20. századi viharai között is számos esetben tett tanúságot emberi és közösségi nagyságról. Az 1848-49-es dicsőséges szabadságharc során a hajdúkerületi kötelezettségeken felül állított ki katonákat a település. A szabadságharc végóráiban Vámospércsen fogadta Görgei Artúr tábornok az ideiglenes kormány fejét, Szemere Bertalant és külügyminiszterét Batthyány Kázmér grófit.

Vámospércs olyan kiváló művészek, tudósok, prédikátorok és sportolók szülőhelye vagy lakhelye volt, mint Debreczeni Kalocsa János reformátor, egyházi író; Lencz Géza professzor, a Debreceni Egyetem egyik alapítója; Nagy Sándor János szobrászművész; Oláhné Erdélyi Mária matematikus, Nagy Lajos olimpikon sportlövő és Térey János költő.

A város kiváló infrastruktúrával, felújított főúttal, a közelmúltban átadott – a várost teljes egészében átszelő kétsávos – kerékpárúttal, színvonalas étteremmel és pizzériával, az országhatáron túl is hírnevet szerző cukrászdával (Kiss-Virág Cukrászda), komfortos szálláshelyekkel (Sándor tanya), termelői piaccal várja látogatóit. A település büszkeségei közé tartozik a teljeskörűen felújított városháza és orvosi rendelő, az elmúlt években megépült – kistérségi hatókörű – Járóbeteg Rendelőintézet, a 2015-ben

megnyílt kormányablak, a tanuszodás általános iskola, az impozáns Legendák kútja nevet viselő szobor, a Nagy Sándor János által készített eredeti sírszobrokat is tartalmazó régi temető, a 2016-ban hetvenéves Farkasvölgyi Vadásztársaság, a Hajú Kiállító- és Bemutatóterem és a tematikus történelmi játszótér. Vámospércs nevét öregbítik azok a kiváló, a városban megtelepedett, céget alapított mesterek, vállalkozók és üzletemberek, akik minőségorientált termékeik által tevékenységi körük élvonalába emelkedtek. Közéjük tartozik exkluzív műbútorasztalos Kiss-Fa Família Kft.; a Flavon étrendkiegészítő termékcsaládot piacra dobó Grand Gold Award és Business Superbrands elismerésben részesülő GÉSZ Gaál és Sziklás Kft., a Dining Guide étteremkalauz által az ország tíz legjobb cukrászdája közé sorolt Kiss-Virág, vagy éppen a mintegy 230 embert foglalkoztató, csúcstechnológiás gép- és acélszerkezetgyártó Vámosgép Kft.

„Az előttünk álló években új városi piac, művelődési ház, jóléti park, rendezvényház is létesül nálunk, jelenleg a főterünk megújításán dolgozunk. Többnapos nyári fesztivállal (Hajdú Napok), teljesítménytúrával (Hajdú Portya) várjuk vendégeinket, de az őszi „Égig érő paszuly” fesztiválunkra is sok elszármazott látogat haza. Városunk a 48-as számú főút gazdasági és kulturális ütőere.” – vallja Ménes Andrea, a várost 2006 óta irányító polgármester.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A felújított vámospércsi városháza; A műemlék református templom; Nagy Sándor János szobra a műemlék református templom előtti sétányon; Legendák kútja szobor a Művelődési Ház szomszédságában található; Az ország tíz legjobb cukrászdja közé beválasztott vámospércsi Kiss-Virág; Bocskai szobor vigyázza a Hajdú Látogatóközpontot; A 48-as számú főút felújításának nyitóeseménye 2019-ben, Vámospércsen; A várost 2006 óta irányító Ménes Andrea polgármester és Tasó László országgyűlési képviselő a 48-as főút felújított vámospércsi szakaszánál; A frissen átadott hajdú történelmi játszótér; Kistérségi büszkeség, a Járóbeteg Szakrendelő; Látkép a legkisebb régi hajdúvárosról; Csoportkép a vámospércsi Hajdú Látogatóközpont átadásakor, 2019 októberében.

VÁMOSPÉRC

VÁMOSPÉRC

VÁMOSPÉRC

Vámospércs is a small town of 5500 people. It is situated in the Landscape Protection Area of Hajdúság, where the most significant horse-raddish plantation is, 20 kilometers from Debrecen and 10 kilometers away from the Romanian border. It is surrounded by large acacia and oak forests. The settlement named „the smallest hajdú town” was built on quicksand from the ice-age. It is rich in thermal water and nowadays it is getting a leading role in the area. Fine arts camps, gastroculture, concerts, Bocskai cult, Hajdú-festival, enterprises known throughout the whole country, the art relic reformed church, are some of the „vámospércsicums” in a nutshell.

Vámospércs first appeared in written memory in between 1291 and 1294 in one of the writings of the bishopric of Várad as a Belperch. This was over 700 years ago! The once completely connected forest-land was already a toll-keeper settlement before 1338, and this can be proven by documents. These privileges were reinforced by Corvin Mathias as well. According to legend, during one of his travels wearing a disguise Mathias visited Vámospércs and was promptly tolled. Due to this Belpércs was renamed to „Vámos”pércs (vám=toll). Another great figure in our history, the only freedom fighter who actually won, István Bocskai has his name in the settlement’s great book in gold, as the Hungarian and Transylvanian lord brought 108 hajdú families here, giving them land and special privileges. A new era started then in Vámospércs. Its special governing rights (hajdú district) and partially the differing population led Vámospércs, one of the old hajdú towns, down a road of development unique to it. The local community has proven its greatness even throughout the stormy atmosphere of the 19th and 20th century. Throughout the glorious war of independence of 1848-49 Vámospércs has given more soldiers than was expected from it. During the final hours of the war General Artúr Görgei met the head of the temporary government, Szemere Bertalan and the Secretary of State, Count Kázémér Batthyány in Vámospércs.

Vámospércs was birthplace to many exceptional artists, scholars, preachers and sportsmen such as reformer János Kalocsa Debreczeni; a

writer of the church, professor Géza Lencz; one of the founders of the university of Debrecen, Sándor János Nagy; an excellent sculptor, mathematician Mária Erdélyi Oláhné, olympicon sport shooter Lajos Nagy and poet János Térey.

The town awaits its visitors with excellent infrastructure, a renewed main road, a recently opened two-lane bike track, which goes around the whole town, high quality restaurants and pizzerias, a sweets shop reknown even abroad (Kiss-Virág cukrászda), comfortable accomodation (Sándor tanya) and a farmer’s market. Among the pride of the town are the completely renewed town hall and doctor’s office, the newly built outpatient’s surgery, the government customer service, opened in 2015, the primary school with a swimming-pool, the imposing statue named Well of Legends, the old cemetery which houses some of the original grave statues made by Sándor János Nagy, the Farkavölgyi Hunter’s group which celebrated its 70th anniversary in 2016, the Hajdú showroom and the thematic playground. Vámospércs is made even more famous due to those talented individuals who moved to cities and started businesses based on their high-quality products and became well-known in their trade. Among these are the exclusive carpenter atrisian Kiss-Fa Família Kft, the company that put the Flavon diatery supplement to market, the Grand Gold Award and Business superbrand award winning GÉSZ Gaál és Sziklás Kft, The Kiss-Virág sweets shop, included in the top 10 best confactionaries in Hungary by Dining Guide or the high-tech Vámosgép Kft which employes 230 people.

„In the upcoming years we will make a new market, cultural center, event center, and a park. Currently we are working on the renovation of our main square. We await our guests with a multi-day Summer festival (Hajdú napok), a performance tour (Hajdú Portya), however during our Autumn „Égig érő paszuly” (Beanstalk) festival many people who have moved away return to visit home. Our town is the economic and cultural pulse of main road 48.” says Andrea Ménes, the mayor of the town since 2006.

VÁNCSD

Váncsod község Hajdú-Bihar megye déli részén, Nagyváradtól 31 km-re, Debrecentől 50 km-re, Berettyóújfalutól 18 km-re keletre, a bihari térségben helyezkedik el. Megközelíthető a 42. számú főútról, Mezőpeterd felől északi irányba haladva, a 4815-ös, illetve a 4810-es útról Szentpéterszeg és Gáborján községeken áthaladva. A település természetföldrajzi szempontból a Bihari-sík északi vidékén, a Berettyó-Kálló köze szomszédságában fekszik. A természeti értékei közül említést érdemel az 1000 hektáros ősgyep, melyet a természetvédők „Kishortobágy” néven is említnek. A kitarító természetbúvár ritka növényekkel és madarakkal találkozhat itt. Fényes Elek írta hajdan a környékről, hogy „bővelkedik halban és sok a vadmadár a közelben”. Ma is itt költ a védett fajok közé tartozó túzok.

Váncsod szép, rendezett település. Kedves, szorgos-dolgos, vendégszerető emberek élnek itt. A településen az elmúlt tíz évben felújításra került a templom, a közösségi színtér és könyvtár, az óvoda és a háziorvosi rendelő. Építettünk egy népszerű gördeszka pályát, kialakítottunk egy vendégházat és egy horgásztavat.

A település életében a legnépszerűbb alkalom az Őszköszöntő fesztivál. A rendezvény idén ünnepelte a 10. születésnapját. Vendégeinket egész napos változatos műsorral, sztárfellépőkkel, amatőr énekes és táncos produkciókkal, hagyományőrző kézműves termékek kiállításával és vásárával, élő zenével, horgász- és főzőversennyel várjuk. A rendezvény fő sajátossága a családi hangulat.

Községünkben hagyomány, hogy minden év június utolsó hetében megrendezi a Vakáció - Akció Népi Tábort, ahol 6-14 éves korú gyerekek vesznek részt. Témájában a népi hagyományok ápolását, népi mesterségek népszerűsítését, a népszokások felelevenítését célozza. Táborzárásként családi napot tartunk, melyen a táborozó gyerekek családtagjai is részt vesznek. Itt a résztvevők kipróbálhatják a régi korok játékeit. Vendégeinket helyben készült népi ételekkel kínáljuk meg.

Váncsodon minden áprilisban megrendezzük a csigacsináló versenyt, melynek kiváló közösségépítő és formáló hatása van. A rendezvényre helyi és környékbeli hagyományőrző csoportok kapnak meghívást. Az elkészült csigatésztát minden évben jótékony célra ajánljuk fel. A rendezvény szervezője a Váncsodi Alkotókör kiállítása és a hagyományőrző népdalkörök műsora.

A település kuriózuma a váncsodi töltött káposzta, a „Váncsodi döcögő”. A töltött káposzta apróra vágott húsból (darált húsból), kásából növénylevélbe burkolt főtt étel. Magyarországon a 18. században már széles körben kedvelt, ismert étel volt, de a parasztkonyhára csak a 19. században vonult be. Váncsodon a „rég” időkben főleg a hagyományos disznótorok alkalmával, karácsonykor, lakodalmakkor került töltött káposzta az asztalra. A káposztát mindenki a saját konyhakertjében termelte és házilag savanyította. Településünkön ma is nagy hagyománya van a töltött káposzta készítésének. Községi rendezvényeinken előszeretettel kínáljuk látogatóink számára és napjainkra már rendezvényeink védjegyévé vált.

Váncsod történelmi személye Török Lajos (Váncsod, 1813 – Váncsod, 1870. október 21.) magyar honvédszázados, aki magyar nemesi családból származott. Részt vett az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban századosi rangban. A leverett szabadságharc után Kossuth Lajossal Amerikába emigrált, ahol New Yorkban Fráter Alajos honvédszázadosal és Bíró Ede honvédőrnaggyal megnyitották A három magyarhoz (To the three Hungarians) nevű kocsmát, majd 1857-ben amnesztiával hazajött. Váncsodon telepedett le a gazdálkodáshoz fogott.

A településünk iránt érdeklődőknek azt üzenjük, hogy jöjjenek, látogassanak meg bennünket és ismerjék meg a váncsodi emberek vendégszeretét, az itteni ízeket!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kemence; Záportároló átadása; Címer; Őszköszöntő fesztivál; Vakáció Akció népi tábor; Csigacsináló; Fesztivál szekere; Templom; Község kemencéje; Gördeszka pálya; Horgásztó; Templom.

VÁNCSON

VÁNCSD

VÁNC SOD

Váncsod is situated on the Southern part of Hajdú-Bihar county, 31 kilometers from Nagyvárada, 50 kilometers from Debrecen, 18 kilometers East of Berettyóújfalu, in the Biharian region. It can be approached from road 42 from Mezőpeterd, from the North on roads 4815 and 4810 passing Szentpéterszeg and Gaborján.

Geographically the settlement lies on the Northern end of the Biharian-plain, next to the Berettyó and Kálló rivers. Among its natural treasures the 1000 hectar indigenous sward, which conservationists call the „Kishortobágy” (Smallhortobágy), is rather significant. The tenacious nature-lovers can find many rare plants and birds here. As Elek Fényes wrote it once „The area is rife with fish and birds”. Nowadays the endangered bustard nests here.

Váncsod is a nice and well organised settlement. Kind, diligent and hospitable people live here. In the past decade the church, the community center, the library, the kindergarten and the practitioner's office were all renovated. We also built a popular skateboarding track, we created a guesthouse and a fishing lake.

The most popular occasion of the settlement is the Fall Welcoming Festival. The Event celebrated its 10th birthday this year. We welcome our guests with various shows, celebrity guests, amateur singers, and dancers, a traditionalist craft exhibiton and market, live music, cooking- and fishing competitions. The main draw of the event is its familiar atmosphere.

A tradition of our settlement is the organisation of the Vakáció-Akáció Folk Camp, attended by children from 6-14, on the last week of June. Its main goals are popularising and cultivating folk professions and reviving folk-ways. At the end of the camp we hold a family day, which the family members of the children can also attend. Here people can try the games of

ages past. We await our guests with locally made folk-meals.

Each April we organise the spiral making competitions, which has a great community-building effect. The local and surrounding traditionalist groups are invited to the event. The pasta is donated to charity each year. An active part of the programme is the Váncsod Creative Group's exhibition and the traditionalist folksong-group's performances.

A rarity of the settlement is the stuffed cabbage of Váncsod, the „Váncsod döcögő”. The stuffed cabbage is a food made of meat (mincemeat) and mash stuffed into leaves. In Hungary it was already a popular and famous food in the 18th century, but it only entered the farmer's cuisine in the 19th century. In Váncsod back in the „old times” stuffed cabbage was only put on the table for special occasions such as the pig killings, Christmas and weddings. The cabbage was grown and prepared at home by everyone. Making stuffed cabbage still has a strong tradition in our settlement. We offer it to our guests on our events, and by now it has become a sort of emblem of these programmes.

A historical person of our settlement is Lajos Török (Váncsod, 1813-Váncsod 21 October 1870), Hungarian National Defence Captain, who was from a Hungarian noble family and took part in the civil war of 1848-1849 as a captain. After the defeat of the freedom war, he escaped to the USA, with Lajos Kossuth, where in New York, he opened the „To the three Hungarian” pub with Alajos Fráter, captain, and Ede Bíró, major. Later in 1857, he returned to Hungary with amnesty, and settled down in Váncsod where he began farming.

We would like to tell those who are interested in our settlement to come, and visit us and learn about the hospitality of the locals, and about the local tastes!

VEKERD

Hajdú-Bihar megye déli részén fekvő, mindössze 7,41 km² területű parányi település a 47-es főútról közelíthető meg, attól mintegy 2 km távolságra esik. Voltaképpen félreeső kis zsáktelepülés, amelyhez a legközelebbi város, Berettyóújfalu 24 km-re, a megyeszékhely közel 60 km-re található.

Maga a falu az Ölyvös-ér partjára települt. A Berettyó szabályozása előtti időkben, árvizek idején végeláthatatlan vízfelületek alakultak ki. A szabályozások után a táj arculata alapvetően megváltozott, de a község határában még mindig vannak lápos tocsogós területek, amelyek kiváló menedékei az egykor oly gazdag mocsári növény- és állatvilágnak. Különösen érdekesek ezek a helyek madárvonuláskor. Értékes madárfajtájából, a tüzokból már több mint kéttucat él a környéken.

Vekerd története során mindvégig kis népességszámú településnek számított, történelme során „hajdúvárosi” joggal is rendelkezett. Lakossága, az 1785. évi II. József-féle népszámlálás idején 306 fő, többségében román nemzetiségűnek valló. Az első hivatalos népszámlálás idején 1869-ben 433 fő volt. Népességszáma csak 1949-ben haladta meg 541 fővel a fél-ezres nagyságrendet. Ettől kezdve rohamosan fogyatkozik a lélekszám, amely 1990-ben 221, mára pedig 119 főre esett vissza. A település gazdasági vállalkozás letelepítésével, egyedi, különleges helyzetét is kihasználó kezdeményezéseivel /iparűzési adó mentesség/, meg kívánja állítani a falu népességszámának csökkenését. Feltett szándéka jelentősen javítani a megélhetés feltételeit, növelni Vekerd ismertségét.

Vekerd egyetlen, de annál jelentősebb látványossága a Kossuth u. 15. szám alatt található, 1791-ben későbarokk, illetve erősen provinciális ba-

rokk stílusban épült, s 1869-ben romantikus stílusban átalakított görögkeleti műemlék templom. A bejáratot is magában foglaló, zömök négyszögű torony a templomudvar belső részén áll. Egy 1906-ban történt átépítés után az egyszerű bádoffedésű, meredek gúla alakú végződéssel lezárt torony lényegesen nagyobb tünik, mint amilyen valójában. Az egy hajóból álló templom belseje a görögkeleti vallás szertartásának megfelelően erősen díszített. Jellegzetes a templomhajót a szentélytől elválasztó ikonosztáz provinciális kiképzése. Az értékes falfestések és az egyéb belső díszítések ugyancsak erősen provinciális jellegűek.

2019-ben Gyógynövény bemutatókert létesült az önkormányzat területén. A harmincegynéhány növény a tanulás érdekében lett telepítve, segítve ezzel felismerésüket, illetve gyógyító hatásuk tanulmányozását.

A lakosság létszámához mérten komoly közmunka program zajlik a településen. A Mezőgazdasági Start Mintaprogramban bio paprika, paradicsom és gyökérzöldségek termesztése folyik. Méhészet működtetése mellett húsgalamb tenyésztése folyik. A Helyi Értékteremtő Program részeként az asztalos műhelyben kaptárak, filagóriák, padok és asztalok készülnek.

Külön büszkeségünk, hogy évekkal ezelőtt, vekerdi kezdeményezésre, Körösszakállal közösen, /az országban először/ kéthónap időtartamig, bevezettük az általános iskolában a Tudatalapú Oktatást /meditáció, TM/. Az oktatásban elengedhetetlen paradigmaváltáshoz mutatva alternatívát! Sikerességét a Kreatív Csend Videók bizonyítják!

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Hagyomány a falon; Utca részlet; Falunap; Méhészet; Közmunkaprogram, méhészet, méz; Kenyérsütés kemencében; Közösségítér, filagória; Ortodox templom, mennyezeti freskó; Vekerdi ortodox templom; Templombelső; Közmunkaprogram, bio paprika és paradicsom; Közmunkaprogram, termékeink.

VEKERD

VEKERD

This tiny, merely 7,41 km² settlement in the Southern part of Hajdú-Bihar county can be approached from main road 47 which is only 2 kilometers from it. To be honest this village is a dead end in the middle of nowhere, and the nearest town, Berettyóújfalu is 24 kilometers away, and the county center, Debrecen is roughly 60 kilometers away.

The village itself is situated at the bank of the Ölyvös stream. Before the regulation of the Berettyó, due to floods, endless wetlands formed. After the regulations however the entire image of the area changed, but in the outskirts of the village there are still places where the once great swamp wildlife still persists. These areas are especially interesting during bird migration. More than two dozens of bustards live here.

Throughout its history Vekerd has always been a settlement of low population, even though it used to be a „hajdú-town”. During the 1785 Joseph II. census its population was 306, most of whom were of Romanian origin. In 1869 at the first official census the population was 433. Only in 1949 did the population pass the half thousand mark with its 541 people. From then on the population drastically decreased to 221 by 1990, and 119 by current day. The settlement is trying to stop the population from decreasing even further by giving place to businesses using its unique, special situation /business tax exemption/. A set purpose of the village is to improve conditions, and spread the name of Vekerd.

The only, but very significant sight of Vekerd is its late baroque, and

provincial baroque Greek catholic church built in 1791 and later rebuilt in romantic style in 1869, located in 15 Kossuth street. The stubby square tower with the entrance is in the inner part of the churchyard. After its renovation in 1906, the pyriform, tin roof tower seems way bigger than it really is. The single body interior of the church is highly decorated, fitting the Greek catholic ceremonies. The provincial iconostasis separating the body from the sanctuary is very special. The valuable wall paintings and interior decorations are also strongly provincial.

In 2019 a Herb Garden opened was opened by the council. The thirty-something plants were placed here for educational purposes, in order to help better recognize them and understand their effects.

There is a significant public work programme in the settlement. Via the Agricultural Start Programme bio-pepers, tomatoes and other vegetables are produced. Along with an apiary, meat pigeon breeding is also ran in the settlement. As a part of the Local Merit Programme in the joiner-shop hives, summer houses, benches and tables are made.

We are proud of the fact that years ago through the innitiation of Vekerd, along with Körösszakáll, first in the country, for two months, we introduced knowledge-based education, meditation to the primary school, providing an alternative to the inescapable paradigm shift of education.

The Creative, Silent Videos stand as proof to its success.

ZSÁKA

Zsáka a Tiszántúl középső részét elfoglaló Sárrét mocsárvilágának észak-nyugati peremvidékén, a XI-XII. században települt magyar falu. Első említése 1214-ből ismeretes Ysowlaka alakban, amit a település alapítója, tulajdonosa utána kapott. A középkor folyamán az Izsákai család birtokolta, és itt rendezte be uradalmi központját. A XIII. században épített udvarházát 1540-ben megerősítette, 1592-ben pedig várrá építette át. A zsákai vár fő erőssége az egész települést és külön a várat körülvevő mocsárvilág volt.

Zsáka a XVI. század végén már az Erdélyi fejedelemséghez tartozott, és következetesen részt vett szabadságharcainkban. 1613-ban a zsákai uradalmat és várat Rhédey Ferenc, Bocskai István fejedelem egyik legkiválóbb hadvezére kapta meg. Zsákának és várának a XVI-XVII. században volt a fénykora, az 1600-as évek derekán már városként is emlegették. A település református egyháza a Rhédey-család és leszármazottai messzemenő támogatását élvezte. A török kiűzése, majd az Erdélyi fejedelemség felszámolása után egészen 1945-ig a Rhédey család, illetőleg annak leányági leszármazottainak birtoka maradt.

Zsákára a XVIII. század elején ortodox román zselléreket telepítettek, akiknek ma is élnek leszármazottai a településen. A jobbágyfalu a határ szaraz részén földműveléssel és állattartással, a vizes részeken pedig nádlással, gyékénymunkával, réti állattartással illetve halászáttal és vadászattal foglalkozott.

Zsákának 1910-ben volt a legtöbb lakosa (3726 fő), ettől fogva a lakosságszám mindmáig csökken. A települést a trianoni békediktátummal megfosztották természetes és történelmi központjától, azonban a gazdasági bajok és társadalmi feszültségek ellenére Zsáka megmaradt Furta, Darvas és Vekerd egyfajta miniközpontjának. A szocialista érában, 1952-ben elkészült a falu villamosítása, később kiépült az ivóvízhálózat, a szennyvízhálózat, majd bekapcsolták a községet a gázszolgáltatási rendszerbe is. 2019-re befejeződött a szélessávú internethálózat teljes körű kiépítése. 1984-ben felépült egy kétszintes iskolaépület, amelyet 2006-ban új szinttel bővítettek. Ebben az időszakban készült el az egészségház és a közösségi ház is. Zsákát ugyanakkor elkerülte az ipartelepítés, a fiatalok közül sokan választották és választják ma is az ingázást távolabbi munkahelyekre. Az utóbbi években lett felújítva a református és a görögkeleti templom, valamint 2014-ben a község fennállásának 800. évfordulója tiszteletére – hazai és határon túli fafaragó művészek által – készült el a település szoborparkjában látható „Honfoglalás és megmaradás” című szoborcsoport, mely állapalapító Szent István királyunknak és honfoglaló őseinknek állít emléket.

2014-ben fejeződött be a községháza rekonstrukciója. Az épület előtti parkban az 1926-ban emelt szobor az első világháborúban hősi halált halt katonáknak, a 2017-ben Kurucz Imre szobrászművész által készített emlékmű pedig a II. világháború zsákai áldozatainak állít emléket.

2019-ben fejeződött be a Rhédey Gábor által 185-ban építtetett kastély – az egyetlen magyarországi Rhédey-emlékhely – teljes körű felújítása. Bátyyszerű elemekkel díszített formájával hívja fel magára a figyelmet, magán viselve a XIX. század kedvelt építészeti stílusának a romantikus historicizmusnak a jegyeit. Képzőművészeti állandó kiállításain a magyar történelem szempontjából meghatározó Rhédey családnak állít méltó emléket. Megtekinthetőek továbbá a zsákai születésű festőművész, Madarász Gyula alkotásai és a zsákai ikonfestő tábor üvegikonjai.

A felújítási projekt keretében látogatóközpontot és emlékparkot alakítottak ki. A látogatóközpont kulturális funkciója – állandó kiállítások, művészeti, zenei, történelmi és ismeretterjesztő rendezvények – mellett oktatási és turisztikai célokat is szolgál. A kastély történelmi emlékparkjában hagyományörző huszárlovass bemutatók, lovashuszar ügyességi versenyek mellett történelmi játszótér, helyi hagyományos kézműves műhelyek, borospince és kültéri kemencés látványkonyha várja a látogatókat.

Középületeinek és közttereinket sikerült felújítani, megszépült a Madarász Gyula Művelődési Ház, a 30 főt befogadni képes Ifjúsági Szálláshely, valamint a település központjában található Községi Ház is. A községi parkok valamint a kastélykert kiváló lehetőséget biztosít a szórakozni és kikapcsolódni vágyóknak. A községi falunap is a Rhédey kastély kertjében kerül megrendezésre minden nyár végén.

A Zsáka községhez tartozó határrészek a Hortobágyi Nemzeti Park felügyelete alá tartoznak. A szikes puszták is sok látnivalót, sok érdekességet kínálnak az ide érkező turistáknak, akiket szeretettel hívunk és várunk, hogy jobban megismerjék településünket és az itt élő vendégszerető embereket.

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Községháza; Kölcsey Ferenc Általános Iskola; II. világháborús emlékmű; Községi ház; Művelődési ház; Ifjúsági szálláshely; Rhédey kastély; Madarász Gyula: Őszi faszor; Református templom; Ortodox templom; Község szoborparkja.

ZSÁKA

ZSÁKA

Zsáka is a Hungarian village in the North-Western borderlands of the swamplands of Sárrét, built during the 11th-12th century. Its first mention comes from 1214 in the shape of an *Ysowlaka*, which it got for its founder and owner. In the middle ages the *Izsákai* family owned it and made it its headquarters. In the 13th century they built their mansion which was reinforced in 1540 and was rebuilt into a castle in 1592. The main strength of the Castle and Zsáka itself was the swamp surrounding it.

By the end of the 16th century Zsáka belonged to the Transylvanian Principality and took part in our wars of independence. In 1613 Ferenc Rhédey, one of lord István Bocskai's best generals, got the area of Zsáka. Zsáka and its castle lived its glory days during the 16th-17th century and by the middle of the 1600s it was even referred to as a town. The reformed church of Zsáka was greatly supported by the Rhédey family and their descendants. Even after the end of Turkish rule and the Transylvanian principality Zsáka was owned by the descendants of the Rhédey family.

At the beginning of the 18th century orthodox Romanian cottars were moved to Zsáka and their descendants still live in the settlement. The village in the dry parts worked in agriculture but in the wetlands they worked the cane, rush and they also kept animals in the fields, and they lived off of fishing as well.

Zsáka had its highest population in 1910 (3726 people), from then the population has been on the decline. Even though its historical and natural center was taken with the treaty of Trianon and is struggling economically, Zsáka still remains a sort of mini headquarters of Furta, Darvas and Vekerde. During the socialist era electricity was brought to the village, they built a water system along with a sewage system and later Zsáka was entered into the gas system as well. By 2019 the installation of internet was completed. In 1984 a two story school building was made which in 2006 gained another level. The community house and health office was also finished during this era. However industrialisation avoided Zsáka, so still many people commute to other cities and towns to make a living.

In recent years both the reformed and Greek church was renovated, not only that but in 2014 to celebrate the 800th anniversary of the village a

group of statues titled „Honfoglalás és megmaradás” (Conquest and Persistence) was made –by Hungarian wood-carvers from outside the border- which depicts King István I., our state founder, and our conqueror ancestors.

The reconstruction of the parish hall was finished in 2014. The statue made in 1926 in the park in front of the building was made to commemorate the heroic victims of the first world war, and the monument made in 2017 by Imre Kurucz honours the victims of the second world war.

The full renovation of the castle built by Gábor Rhédey (the only Hungarian Rhédely memorial place) was finished in 2019. It draws attention to itself with its bastion esq design elements, bearing the 19th century's popular style; the romantic historicism. Through its permanent exhibition of the fine arts it pays tribute to the historically important Rhédey family. Moreover the works of the Zsáka-born painter, Gyula Madarász can be viewed just like the glass icons of Zsáka's icon painter.

As a part of the renovation project a visitor center was created along with a memorial park. Together with the visitor center's cultural functions –permanent exhibitions, art, music, historic and informative events- it also has its educational and turistic purposes. In the castle's memorial park traditional hussar shows, horse riding competitions take place, but there is also a historical playground, a local traditional workshop, a wine cellar and an outdoors open kitchen with a brick-oven.

The public buildings and public places were successfully renovated, the Gyula Madarász community center was made nicer along with the 30 person capacity youth quarters and the communal house in the center of the settlement. The parks and the castle garden provides an excellent opportunity to those who wish to relax and have a good time. The local village's day takes place in the Rhédey castle garden each year at the end of Summer.

The borders of village Zsáka are under the authority of the National Park of Hortobágy. The lick plain holds many sights and interesting things to those who visit. We invite and encourage anyone to come to the village and meet the hospitable people and explore our village for themselves.

TARTALOM

AJÁNLÓ – DR. VITÁNYI ISTVÁN / 5
AJÁNLÓ – TASÓ LÁSZLÓ / 7
AJÁNLÓ – RÁCZ RÓBERT / 9
ELŐSZÓ – SÁRI ANDREA / 11

ÁRTÁND / 15
BAKONSZEG / 19
BEDŐ / 23
BEREKBÖSZÖRMÉNY / 27
BERETTYÓÚJFALU / 31
BIHAKERESZTES / 35
BIHARNAGYBAJOM / 39
BIHARTORDA / 43
BOJT / 47
CSÖKMŐ / 51
DEBRECEN / 55
DERECSKE / 59
EGYEK / 63
ESZTÁR / 67
FÖLDES / 71
FURTA / 75
FÜLÖP / 79
GÁBORJÁN / 83
HAJDÚBÖSZÖRMÉNY / 87
HAJDÚDOROG / 91
HAJDÚHADHÁZ / 95
HAJDÚNÁNÁS / 99
HAJDÚSZOBOSZLÓ / 103
HAJDÚSZOVÁT / 107
HORTOBÁGY / 111
HOSSZÚPÁLYI / 115
KISMARJA / 119
KOMÁDI / 123
KÖRÖSSZAKÁL / 127
KÖRÖSSZEGAPÁTI / 131
MAGYARHOMOROG / 135
MEZŐPETERD / 139
MEZŐSAS / 143
MIKEPÉRC / 147
NÁDUDVAR / 151
NAGYHEGYES / 155
NAGYKEREKI / 159
NAGYRÁBÉ / 163
NYÍRACSÁD / 167

TARTALOM

NYÍRADONY / 171
NYÍRMÁRTONFALVA / 175
PÜSPÖKLADÁNY / 179
SÁRÁND / 183
SZENTPÉTERSZEG / 187
TÉGLÁS / 191
TÉPE / 195
TETÉTLÉN / 199
TOLD / 203
ÚJIRÁZ / 207
ÚJLÉTA / 211
ÚJTIKOS / 215
VÁMOSPÉRCES / 219
VÁNCSOD / 223
VEKERD / 227
ZSÁKA / 231
TARTALOM / 235

Felelős szerkesztő
Sári Andrea

Grafika:
Vincze László
Angol nyelvű fordítás:
Pályi Gergely
Angol nyelvi korrektor:
Pályiné Kovács Ildikó
Olvasószerkesztő:
Dr. Majoros Lajos

A borítón a bakonszegi református templom látható, fényképezte:
Jenei Martin

ISBN 978-615-00-8337-7

Készült a Dono Te Libro Kiadó gondozásában.
2020.

Nyomdai munka:
Center Print Nyomda, Debrecen.

Azt mondják, lapos vidék, sivár, mégis végtelen gazdag... Egyszerre szikes pusztaság, és a legtermékenyebb, rendre szabott, megművelt. Ha a rögös fekete földre lép az ember, keményen roppanva omlik szét, és sehol nem így. Ezt csak az Alföld szívében tudja az ember, mert közösek az apró titkaink. Nekünk minden oly jellegzetes, sík, termékeny, tágas, otthonos, saját és annyira magyar, amennyire csak Hajdú-Bihar lehet.

(Beke Sándor)

It is said to be a barren land, empty, yet infinitely rich... It is a lick wasteland, but at the same time it is the richest, most organised and worked on land. If one steppes on the cloddish, black earth, it will crack and crumble, like nowhere else. Only we, in the heart of the Great Plain know this, for here, our little secrets are shared among us. For us everything is so typical, plain, plentiful, spacious, cozy, original and as Hungarian as only the Hajdú-Bihar can be.

(Sándor Beke)

9 786150 083377